

ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ปฐมชัย ณะนะเนตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม ๒๕๕๒

ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ปฐมชัย ณะนะเนตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ตุลาคม ๒๕๕๒
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

บทคัดย่อ

ของ

ปฐมชัย ณะนะเนตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ตุลาคม ๒๕๕๒

ปฐมชัย ณะเนตร. (๒๕๕๒). *ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาว
ตาร*. ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์อัศรา บุญทิพย์ ,
อาจารย์พัชญา จิตต์เมตตา .

ผลการศึกษาพบว่า ด้านการใช้คำ มีการใช้คำจำนวน ๙ ชนิด ลำดับจากจำนวนที่พบ
มากไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ คำอุทาน คำราชาศัพท์และคำสุภาพ คำภาษาต่างประเทศ คำไม่สุภาพ คำ
บกร้อง คำขานรับและคำลงท้าย คำสแลง คำที่มีความหมายโดยนัย และคำภาษาถิ่น ด้านการ
ใช้สำนวน จำแนกได้ ๒ ลักษณะ คือ การใช้สำนวนไทย และการใช้ สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีน
กำลังภายใน ซึ่งเมื่อจำแนกลักษณะการใช้สำนวนไทยแล้ว พบว่ามีการใช้สำนวนไทย ๒ ประเภท คือ
สำนวนไทยเดิม และสำนวนไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนการใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลัง
ภายในนั้น แยกลักษณะตามความหมายได้ ๕ ลักษณะ คือ ความหมายเกี่ยวข้องกับการแสดง
ความเคารพและการยอมรับ ความหมายเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ ความหมายเกี่ยวข้องกับการแนะนำ
สั่งสอน ความหมายเกี่ยวข้องกับการบริภาษ และความหมายเกี่ยวข้องกับการขอโทษและการขออภัย
ส่วนด้านการใช้ภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ภาพพจน์จำนวน ๗ ภาพพจน์ ตามลำดับดังนี้ ภาพพจน์สัต
พจน์ ภาพพจน์อุปมา ภาพพจน์อุปนัย ภาพพจน์อุปมา ภาพพจน์อุปนัย ภาพพจน์อุปมา ภาพพจน์อุปนัย
กล่าวเปรียบหรือกล่าวประชด และภาพพจน์อติพจน์

A STUDY OF THAI USED IN RAMAKIEN COMIC SERIES : THE REINCARNATION
OF NARAYANA AS RAMA

AN ABSTRACT
BY
PATHOMCHAI THANANATE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Arts degree in Thai
at Srinakharinwirot University
October 2009

Pathomchai Thananate. (2009). *A Study of Thai used in Ramakien Comic Series : The Reincarnation Of Narayana As Rama*. Master thesis. M.A. (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Profe. Akkara Buntip, Lect. Pattaya Jitmetta.

The studied has found that there are nine types of word that has been used in Ramakien Comic Series. These will be illustrated from the most commonly used to least commonly used word which are Interjection , royal words, polite words, international words, impolite words, particle words, slang, connotation words and dialect words. The Ramakien comic series have applied two types of idioms which are Thai idiom and Chinese Martial art literature phrase. Thai idiom also divided into two categories: Ancient Thai idiom and develop through time idiom. The languages that used for Chinese Martial art literature phrase they can be interpret into five categories the according to the meaning of: respect & acceptance, fighting, advice, curse and apology & invocation. Figure of speech can be elaborated into 7 aspects which are Onomatopoeia, Simile, Interrogation, Metonym, Metaphor, Sarcasm and Hyperbole.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
ศึกษากาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร
ของ
ปฐมชัย ณะนะเนตร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๒

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

.....

ประธาน

(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

(อาจารย์ ดร.พรธาดา สุวัจนวิษ)

..... กรรมการ

.....

กรรมการ

(อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา)

(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

.....

กรรมการ

(อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา)

.....

กรรมการ(รองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์พัทธชิตต์เมตตา กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เสนอแนวความคิดอันเป็นประโยชน์อย่างมากให้แก่ผู้วิจัยในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำปริญญาานิพนธ์นี้ให้มีคุณค่าต่อสังคม และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ดรพรธาดา สุวัธนวิษ ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า และรองศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง กรรมการสอบปากเปล่า เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้อันทรงคุณค่าให้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทยในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และยังให้การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการดำเนินการตามขั้นตอน ให้เป็นไปด้วยความราบรื่น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) หน่วยงานที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ ได้แก่ อาจารย์นันทรัตน์ ธรรมวัฒน์ไพศาล ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ดร.พรทิพย์ ศิริภักทราชัย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการทำปริญญาานิพนธ์นี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไตรรัตน์ พิพัฒน์โกศล รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพิเศษ ที่เป็นทั้งผู้ชี้แนะแนวความคิดและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างมาก รองศาสตราจารย์สุชুমล เกษมสุข อดีตรองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญสุตา จิรกิตตยากร ที่ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ และให้ความอุปการะบางประการ อาจารย์จุลศักดิ์ สุขสบาย หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล ที่ให้แนวความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมาโดยตลอด อาจารย์ดลศักดิ์ ไทรเล็กทิม ที่กรุณาแปลและเรียบเรียงบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ รวมทั้ง คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ คุณอารีเฟน สะธานี ผู้เขียนหนังสือการ์ตูน เรื่องรามเกียรติ์ฉบับรามาวตาร ที่กรุณาให้ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนนี้อย่างกระจ่างชัด

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สมสมร ฐานะเนตร มารดา ผู้มีพระคุณที่เป็น ทั้งร่างกายและแรงใจคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยเกิดจิตสำนึกในการศึกษา และการทำงานมาโดยตลอด ซึ่งล่วงลับไปก่อนหน้าที่ผู้วิจัยกำลังจะสอบปากเปล่า คุณงามความดีที่เกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แด่ท่านเพื่อเป็นเครื่องระลึก และสำนึกในพระคุณ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อละม้าย ฐานะเนตร บิดา ที่คอยกำชับให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในหน้าที่การงาน ขอขอบคุณพี่สาว พี่ชาย ญาติ ภรรยา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้อำนาจใจเป็นแรงสนับสนุนประการสำคัญ แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษาและการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

ปฐมชัย ฐานะเนตร

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	๑
ภูมิหลัง.....	๑
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	๔
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	๕
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	๕
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๕
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	๕
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก.....	๘
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก.....	๑๗
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา.....	๑๙
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ.....	๒๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ.....	๓๐
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน.....	๓๒
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน.....	๓๕
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์.....	๓๖
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์.....	๓๘
๓ การใช้คำ	๔๑
คำอุทาน.....	๔๒
คำราชาศัพท์และคำสุภาพ.....	๖๖
คำภาษาต่างประเทศ.....	๙๖
คำไม่สุภาพ.....	๑๐๗
คำบกพร่อง.....	๑๑๗

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๓ (ต่อ)	
คำขานรับและคำลงท้าย.....	๑๒๒
คำสแลง.....	๑๒๗
คำที่มีความหมายโดยนัย.....	๑๓๓
คำภาษาถิ่น.....	๑๓๙
๔ การใช้สำนวน.....	๑๔๒
สำนวนไทย.....	๑๔๓
สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน.....	๑๖๑
๕ การใช้ภาพพจน์.....	๑๗๗
การใช้ภาพพจน์สีทพจน์.....	๑๗๘
การใช้ภาพพจน์อุปมา.....	๑๙๕
การใช้ภาพพจน์อุปจณา.....	๒๐๕
การใช้ภาพพจน์นามนัย.....	๒๐๙
การใช้ภาพพจน์อุปลักษณะ.....	๒๑๓
การใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดหรือกล่าวประชด.....	๒๑๗
การใช้ภาพพจน์อติพจน์.....	๒๒๑
๖ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๒๒๔
บรรณานุกรม.....	๒๓๔
ภาคผนวก.....	๒๔๑
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	๒๕๑

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ถูกต้องและเหมาะสม.....	๔๓
๒ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม.....	๕๖
๓ เปรียบเทียบสำนวนในหนังสือแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน กับบทสนทนาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร.....	๑๖๓
๔ ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์สัมผัส หรือการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ที่เกิดจากกิริยาอาการของตัวละคร.....	๑๗๙
๕ ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์สัมผัส หรือการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ที่เกิดจากวัตถุและธรรมชาติ	๑๘๙

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
๑ ตัวอย่างปกหน้า หนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร เล่ม ๑.....	๒๔๑
๒ ตัวอย่างการใช้คำอุทาน (เล่ม ๑ หน้า ๑๗).....	๒๔๒
๓ ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์-ถูกและผิดแบบแผน (เล่ม ๑ หน้า ๕๒).....	๒๔๓
๔ ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์-ผิดแบบแผน (เล่ม ๑ หน้า ๕๓).....	๒๔๔
๕ ตัวอย่างการใช้คำบกร่อง-ผิดอักขรวิธี (เล่ม ๑ หน้า ๖๗).....	๒๔๕
๖ ตัวอย่างการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย-ถูกความหมาย (เล่ม ๑ หน้า ๖๒).....	๒๔๖
๗ ตัวอย่างการใช้คำไม่สุภาพ คำสแลง และ การใช้ภาพพจน์สีทพจน์ (เล่ม ๑ หน้า ๕๕).....	๒๔๗
๘ ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย-เหมาะสมกับสถานการณ์(เล่ม ๑ หน้า ๔๓).....	๒๔๘
๙ ตัวอย่างการใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน (เล่ม ๑ หน้า ๓๒).....	๒๔๙
๑๐ ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์อุปมา และ ภาพพจน์อุปลักษณ์ (เล่ม ๑ หน้า ๒๓).....	๒๕๐

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้สร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กหลากหลายรูปแบบ เช่นหนังสือที่ใช้ อ่านเพื่อเสริมความรู้ทางการศึกษา หนังสือสารบันเทิง หนังสือบันเทิงคดีที่ใช้อ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนทั้ง ร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องแปล บทกวีนิพนธ์ ฯลฯ รวมไปถึงหนังสือการ์ตูนที่กำลัง เป็นที่นิยมในหมู่เยาวชน โดยผู้ผลิตมุ่งแข่งขันกันผลิตออกมาเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้อ่าน เห็นได้จากร้านขายหนังสือทั่วไป ว่าหนังสือที่ขายนั้นมียอดขายสูง ภาพประกอบ รูปเล่มสวยงาม เพื่อดึงดูด ความสนใจผู้ซื้อ ซึ่งหนังสือทั้งหลายที่ผลิตออกมานั้นล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อจูงใจลูกค้ำที่อยู่ในวัยเด็กและ วัยเรียนโดยเฉพาะ หนังสือที่ผู้อ่านวัยเด็กซื้อมานั้นจัดว่าเป็นแหล่งความรู้แห่งหนึ่ง ที่ผู้อ่านแสวงหาได้ด้วย ตนเองอย่างไม่ยากนัก ดังนั้นหนังสือจึงเป็นสื่อช่องทางหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก ดังที่ นิสา ชูโต และกลุ่มมิจิตต์ พลายนเวช (๒๕๒๗: ๒) ได้กล่าวถึงบทบาทของหนังสือที่มีต่อเด็กไว้ว่า

โดยทั่วไปเด็กที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนนั้น หนังสือมีบทบาทสำคัญมาก เพราะหนังสือ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีศักยภาพสูง ในทรวงศ์ของหลักสูตรเน้นประมวลประสบการณ์ชีวิต นอกจากนี้ หนังสือยังเป็นเครื่องสะท้อนของสังคม เมื่อเด็กได้อ่านย่อมจะได้เรียนรู้ถึงแบบอย่างและบรรทัดฐานของ สังคมที่หนังสือในสังคมนั้น ๆ สะท้อนให้เห็นรูปแบบการกระทำ ข้อควรปฏิบัติ กฎเกณฑ์ ศีลธรรม จรรยา มารยาท รวมถึงแบบแผนการปกครอง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่คนในสังคมกำหนดขึ้น เด็กจะค่อยเรียนรู้แบบ เลียนแบบสะสมไปที่ละเล็กทีละน้อยเรื่อย ๆ ไป จนยึดเป็นแนวปฏิบัติเมื่อเขาเจริญวัยขึ้น

ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็กจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา จนเกิดความองงามทางสติปัญญา ได้เรียนรู้ความเป็นไปของสังคมประกอบกับสัมผัสประสบการณ์ชีวิตที่ ถ่ายทอดผ่านตัวหนังสือในเรื่องซึ่งเขาได้อ่าน อีกทั้งยังเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และยัง ส่งเสริมให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่ง ปราณี เชียงทอง (๒๕๒๖: ๖) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า “หนังสืออ่านทุกประเภทที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก นับเป็นวรรณกรรม สำหรับเด็ก ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการช่วยเหลือหลอมเยาวชนให้เป็นคนดี ช่วยเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้ ความคิดและวิจารณญาณให้แก่เด็ก” และยังได้กล่าวถึงความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็กว่า

“หนังสือที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กให้อ่านอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก และเป็นที่น่าสนใจของเด็กวัยต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียนไปจนถึงวัยรุ่น ซึ่งเด็กสามารถเลือกอ่านได้ตามความพอใจโดยไม่มีการบังคับ”นอกจากนั้น ยังกล่าวถึงลักษณะของวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กไว้ว่า “มีเนื้อหาสาระตรงกับความสนใจของเด็ก และเป็นหนังสือที่มีรูปเล่มสวยงามสะดุดตาไม่ว่าจะเป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือหนังสือสารคดี วิชาการก็ตาม”

ส่วนประโยชน์ที่เด็กจะได้รับจากการอ่านหนังสือนั้น บันลือ พฤกษ์วัน (๒๕๒๑: ๑) กล่าวว่า “วรรณกรรมสำหรับเด็ก เป็นผลงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ที่มุ่งใช้ภาษา เนื้อหาสาระให้ง่าย เหมาะกับวัยเด็กที่จะเข้าใจได้ดี ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กผู้อ่านได้รับประโยชน์ดังนี้ คือ ฝึกทักษะในการอ่าน ได้แนวคิดในการประพฤติปฏิบัติ ได้รับความเพลิดเพลิน”

ปัจจุบันหนังสือสำหรับเด็กในรูปแบบการ์ตูนจัดว่าเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทหนึ่ง ที่มีวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีผู้เขียนผู้ผลิตออกมาหลายรูปแบบ เช่น หนังสือการ์ตูนความรู้ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาการแนวต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม บุคคลสำคัญ การผจญภัย และการทดลอง เป็นต้น อีกทั้งยังมีหนังสือการ์ตูนวรรณคดี กล่าวคือการนำเนื้อเรื่องในวรรณคดีไทยที่เคยจัดพิมพ์มาแล้วในอดีตแต่นำมาเสนอเป็นรูปแบบการ์ตูน เช่น พระอภัยมณี สามก๊ก รามเกียรติ์ สังข์ทอง ขุนช้างขุนแผน มัทนะพาธา เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีหนังสือการ์ตูนที่แปลมาจากต่างประเทศ เช่น การ์ตูนญี่ปุ่น การ์ตูนเกาหลี แม้กระทั่งการ์ตูนที่มาจากยุโรป ก็มีจำหน่ายตามแผงหนังสือทั่วไป จำหน่ายทางระบบเครือข่าย (Internet) ตลอดจนร้านเช่าหนังสือทั่วไป จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคสมัยนิยมที่มีการผลิตหนังสือการ์ตูนออกวางจำหน่ายเป็นจำนวนมากทั่วทุกแห่ง เป็นที่นิยมของนักอ่านทั้งในวัยเด็ก วัยรุ่น หรือแม้กระทั่งวัยผู้ใหญ่

หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กจึงเป็นหนังสือที่มีบทบาท และมีอิทธิพลในการถ่ายทอดค่านิยม วัฒนธรรม หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ ความบันเทิงสู่เด็ก จากผลการวิจัยของ Larricks (ศิริพร จันทรสว่าง. ๒๕๔๓: ๑๒; อ้างอิงจาก เรื่องสิริ นิชรรัตน์. ๒๕๒๖: ๓) พบว่า “เด็กในวัย ๘ – ๑๐ ปี สนใจอ่านหนังสือการ์ตูนคิดเป็นร้อยละ ๙๐ และค่อย ๆ ลดลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น” และในปี ๒๕๔๐ มีผลสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นในการอ่านหนังสือของนักเรียนโดย กรมวิชาการ (๒๕๔๐: ๗๒) ได้ผลสรุปว่า “นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ นั้นชอบอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นประจำอยู่ในอันดับแรก” ดังนั้นหนังสือการ์ตูนจึงเป็นหนังสือที่เด็กให้ความสนใจมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และมีอิทธิพลต่อการเลือกอ่านหนังสือของเด็ก ระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด กล่าวคือหนังสือการ์ตูนมีลักษณะพิเศษดังที่ กรมวิชาการ (๒๕๓๔: ๑๐๒ – ๑๐๓) กล่าวว่า “ภาพในหนังสือการ์ตูนสื่อความหมายได้ง่าย มีการดำเนินเรื่องรวดเร็ว ตรงตามความต้องการของเด็ก

ให้อารมณ์ขัน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดและหาอ่านได้ง่ายเนื่องจากมีราคาถูก จึงทำให้นักเขียนการ์ตูนเป็นเพื่อนแก้เหงาของเด็กได้เป็นอย่างดี”

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการผลิตหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ส่วนใหญ่ มุ่งการแข่งขันกันเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจเท่านั้น ดังที่ ศักดา วิมลจันทร์ (๒๕๔๘: ๕) กล่าวว่า “แม้จะมีความตื่นตัวในวงการการ์ตูนไทย ทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐในขณะนี้ แต่มองเห็นได้ว่าเป็นความผูกพันกับธุรกิจมากเกินไป ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนเร็วเกินไป” ทำให้ผู้ผลิตบางสำนักพิมพ์ขาดความใส่ใจในด้านเนื้อหาสาระ และขาดความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เป็นผลให้หนังสือการ์ตูนที่ผลิตออกมามีโทษมากกว่าประโยชน์ ดังที่ กรมวิชาการ (๒๕๓๔: ๑๐๓) กล่าวว่า “หนังสือการ์ตูนที่อาจเป็นพิษภัยแก่เด็ก จะมีลักษณะการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ภาษายาบคาย ภาษาวิบัติ ” จึงนับได้ว่าเป็นปัญหาต่อผู้อ่านในวัยเด็กอาจจดจำการใช้ภาษาที่บกพร่องไปใช้เป็นแบบอย่าง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กอาจขาดความรอบคอบ หรือให้ความสำคัญต่อการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนน้อยไป จึงสมควรที่จะมีการศึกษาว่าภาษาที่ใช้เขียนในหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กนั้นควรมีลักษณะใดบ้างที่เหมาะสมจะนำมาใช้เป็นตัวอย่างในการเขียนการ์ตูนในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยได้สำรวจหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กที่มีขายทั่วไปตามห้างสรรพสินค้า ร้านขายหนังสือต่าง ๆ และในงานมหกรรมหนังสือแห่งชาติที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๑ ที่ผ่านมารวมทั้งสำรวจในห้องสมุดของโรงเรียนบางแห่ง พบว่ามีหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ มาเขียนในรูปแบบการ์ตูน ของสำนักพิมพ์บันลือสาส์นที่มีรูปเล่มขนาด A๕ (กระดาษ A๔ พับครึ่ง) มีจำนวนหน้าประมาณ ๗๐ หน้า ต่อเล่ม ขายเป็นชุด ๒๘ เล่มจบ หน้าปกมีสีเส้นสวยงาม วาดรูปตัวละครได้เหมือนจริง ใช้ชื่อว่า “หนังสือการ์ตูนรามเกียรติ์ ฉบับรามาวดาร” ซึ่งผู้เขียนใช้นามแฝงว่า เฟิน สตุติโอ และได้แทรกวัตถุประสงค์การผลิตหนังสือการ์ตูนรามเกียรติ์ ฉบับรามาวดาร ในท้ายหนังสือเล่มที่ ๑ ในหน้าคุยกันท้ายเล่มว่า

สำหรับรามาวดารที่ผมนำมาเขียนเป็นการ์ตูนนี้ได้มาเรื่องมาจากรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ ๑) เป็นหลัก และนำเกร็ดข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ จากทั้งรามายณะและเทวดานานของอินเดียบางส่วนมาเสริมเพิ่มเข้ากับเนื้อเรื่องบ้างตามโอกาส” หนังสือการ์ตูนชุดนี้มีจำนวน ๒๘ เล่ม แต่ละเล่มยังแบ่งออกเป็น ๓ ตอน รวม ๘๔ ตอนจบและเนื้อเรื่องต่อเนื่องชวนให้อ่านติดตามในเล่มต่อ ๆ ไป จัดพิมพ์เป็นลักษณะภาพพิมพ์สี่สีทั้งเล่มมีลักษณะรูปแบบการ์ตูนที่มีบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องโดยเพิ่มเติมเสริมเน้นในเรื่องของความบันเทิง เพลิดเพลินความสนุกสนานตามลักษณะของภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือการ์ตูนเพื่อจูงใจให้เด็กติดตามและชื่นชอบแต่ก็ยังคงสอดแทรกไว้ในด้านเนื้อหาสาระเรื่อง

ราวตามเค้าเดิม รวมทั้งเสริมคุณค่าในด้านคุณธรรม และจริยธรรมไว้ให้เด็กได้คิดขบคิดจากพฤติกรรมและผลของการกระทำของตัวละครอันเป็นเรื่องราวทางวรรณคดีที่ใช้ภาษาในรูปแบบเฉพาะแบบหนึ่งคือการ์ตูน ซึ่งเป็นที่นิยมของเด็กวัยประถมศึกษา

หนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี้ สอดรับกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ พบว่าในบางช่วงชั้นมีการนำเอาวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์บางตอนมาให้เด็กเรียนได้ศึกษา เช่น ในช่วงชั้นที่ ๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ นำเอาตอนที่กล่าวถึงประวัติของยักษ์รามสูร กับนางเมขลา และลักษณะของนางสุพรรณมัจฉา ให้นักเรียนได้ศึกษา ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้สอดแทรกเนื้อหาเพิ่มเติม เรื่องรามเกียรติ์ ตอน “สุครีพหักฉัตร” ให้นักเรียนได้ศึกษาและในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้นำเอาวรรณคดีรามเกียรติ์ตอน “ศึกไมยราพ” มาให้นักเรียนได้ศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังมีรายการการ์ตูนทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ได้นำเอา การ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ มาแพร่ภาพจนเป็นรายการยอดนิยมของเด็ก ๆ จึงเห็นได้ว่าเด็ก ๆ ได้ซึมซับรับรู้วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์อันมีเนื้อหาที่สนุกสนานตื่นเต้น เหมาะสมสำหรับเด็กวัยกำลังศึกษาโดยไม่รู้สึกลัว

การที่เด็กได้ประสบการณ์ทางวรรณคดี ปลูกฝังให้เกิดความรักในศิลปวัฒนธรรมไทย สิ่งที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างเด็กกับวรรณคดีนอกจากภาษาการ์ตูนแล้ว ความสำคัญหลักคือภาษาที่สื่อสารในหนังสือการ์ตูน

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า นอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือสื่อสารให้เด็กเข้าใจวรรณคดีแล้ว ในขณะเดียวกันภาษาในหนังสือการ์ตูนก็มีอิทธิพลเป็นต้นแบบแก่เด็กทั้งในด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูน และเนื่องจากหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร เป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ผู้อ่านรุ่นเยาว์ ผู้วิจัยจึงเลือกหนังสือเล่มนี้มาเป็นโจทย์ในการศึกษาให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาตามกรอบของการวิจัยต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาให้เห็นลักษณะของการใช้ภาษาด้านการใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยทำให้ทราบลักษณะของการใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน และภาพพจน์ ในบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่องในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ว่ามีลักษณะอย่างไร อันจะเป็นแนวทางในการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมในการผลิตหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก และการเลือกหาหนังสือสำหรับเด็กต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ของบริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด จำนวน ๒๘ เล่ม เล่มละ ๓ ตอน รวม ๘๔ ตอนจบ เริ่มวางจำหน่ายเล่มแรกตั้งแต่วันที่เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงเล่มสุดท้ายในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙
๒. ศึกษาการใช้ภาษาในด้านการใช้คำ สำนวน และภาพพจน์ ในบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่องเท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. หนังสือการ์ตูนรามเกียรติ์ หมายถึง หนังสือการ์ตูนรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ของบริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด จำนวน ๒๘ เล่ม เล่มละ ๓ ตอน รวม ๘๔ ตอนจบ เล่มแรกพิมพ์จำหน่ายเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงเล่มสุดท้ายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙
๒. ผู้เขียน หมายถึง คุณอารีเฟน ฮะซานี หรือนามแฝงที่ใช้แทนตนเองว่า เฟินสตูดิโอ
๓. สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน หมายถึง สำนวนที่นักเขียนไทยแปลมาจากหนังสือนวนิยายภาษาจีน ที่มีเนื้อหาของการต่อสู้กันด้วยความสามารถพิเศษ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้
 ๑. ๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก
 - ๑.๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก
 - ๑.๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก

๑.๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ สำนวน และภาพพจน์

- ๑.๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ
- ๑.๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ
- ๑.๒.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน
- ๑.๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน
- ๑.๒.๕ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์
- ๑.๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

๒. ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร จำนวน ๒๘ เล่ม
ในประเด็นต่อไปนี้

๒.๑ การใช้คำ

- ๒.๑.๑ คำราชาศัพท์และคำสุภาพ
- ๒.๑.๒ คำภาษาต่างประเทศ
- ๒.๑.๓ คำหยาบและคำต่ำ
- ๒.๑.๔ คำบกร้อง หรือคำที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิม
และคำเพิ่มพยางค์กับคำตัดพยางค์
- ๒.๑.๕ คำขานรับและคำลงท้าย
- ๒.๑.๖ คำสแลง
- ๒.๑.๗ คำที่มีความหมายโดยนัย
- ๒.๑.๘ คำภาษาถิ่น
- ๒.๑.๙ คำอุทาน

๒.๒ การใช้สำนวน

- ๒.๒.๑ สำนวนไทย
- ๒.๒.๒ สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน

๒.๓ การใช้ภาพพจน์

- ๒.๓.๑ การใช้ภาพพจน์สีทพจน์
- ๒.๓.๒ การใช้ภาพพจน์อุปมา
- ๒.๓.๓ การใช้ภาพพจน์อุปนัย
- ๒.๓.๔ การใช้ภาพพจน์นามนัย

๒.๓.๕ การใช้ภาพพจน์อุปลักษณ

๒.๓.๖ การใช้ภาพพจน์การกล่าวเย้ยหรือกล่าวประชด

๒.๓.๗ การใช้ภาพพจน์อติพจน์

๓. นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

๔. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การศึกษากาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก

๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก

๑.๑.๑ ความหมายของการ์ตูน และหนังสือการ์ตูน

ไพเราะ เรื่องศิริ (๒๕๒๔: ๑๒) การ์ตูนคือภาพวาดง่าย ๆ ที่มีแบบเฉพาะตัวไม่เหมือนภาพธรรมดาทั่วไป ภาพการ์ตูนอาจมีรูปร่างที่เกินความเป็นจริงหรือลดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก เพื่อจุดมุ่งหมายในการบรรยายการแสดงออกมุ่งให้เกิดความตลกขบขัน ล้อเลียน เสียดสีการเมืองและสังคม ตลอดจนใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นอาจจะใช้ประกอบการเล่าเรื่องบันเทิงคดี สารคดีได้อีกด้วย และที่สำคัญก็คือใช้ประกอบการเรียนการสอน ภาพวาดนี้อาจจะเป็นตอนเดียวจบหรือเป็นเรื่องสั้นๆ ๒-๓ ตอนจบ

พัน สุขเจริญ (๒๕๒๕: ๓๒) ให้ความหมายของการ์ตูนไว้ว่า การ์ตูนเป็นสื่อกราฟิกอย่างหนึ่ง ที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน โดยใช้เส้นหรือสีอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างประกอบกัน สร้างเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวบุคคล ความคิด สถานการณ์ ใช้เป็นสื่อนำความคิดหรือหัวใจแก่ผู้พูด

วิจิต ศรีทอง (๒๕๒๖: ๒๑) กล่าวว่า การ์ตูนคือ ภาพวาดที่เป็นสัญลักษณ์ จำลองมาจากความคิด อาจจะเป็นภาพที่เกินความจริง ภาพล้อเลียน หรือภาพที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน สำหรับใช้ในการสื่อความหมายหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ตัวบุคคลหรือสถานที่

สรุปได้ว่า การ์ตูนเป็นรูปภาพหรือสัญลักษณ์ ที่เกิดจากการวาด เพื่อใช้สื่อความหมาย และสะท้อนถึงการแสดงออกทางแนวความคิด ให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึก ความเข้าใจในลักษณะต่าง ๆ อาจจะเป็นสิ่งที่เกินความจริง ซึ่งจะเป็นตอนเดียวจบ หรือเป็นเรื่องสั้น ๆ ๒ – ๓ ตอนจบก็ได้

ในเรื่องของหนังสือการ์ตูนนั้น มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ที่สามารถนำมากล่าวอ้างไว้พอสังเขป ดังนี้

อเนก รัตนปิยะภาภรณ์ (๒๕๓๑: ๖๑) กล่าวถึงความหมายของหนังสือการ์ตูนไว้ว่า หนังสือที่มีภาพวาดขึ้นอย่างง่าย ๆ มีคำสนทนาของตัวละคร หรือคำบรรยายบรรจุในกรอบภาพ ภายในกรอบ แต่ละกรอบมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ

สรุปว่าหนังสือการ์ตูนนั้นเป็นภาพวาด ที่ประกอบด้วย บทสนทนาซึ่งบรรจุอยู่ในกรอบภาพ และกรอบบรรยายโดยใช้ตัวละครดำเนินเรื่องหรือเล่าเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ อาจมีความสั้นยาวด้วยวิธีการแบ่งเป็นตอน ๆ จะมีกี่ตอนจบก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้เขียน โดยมีการจัดพิมพ์ออกเป็นรูปเล่ม หรือเป็นชุด ๆ ที่ต้องติดตามอ่านกันในระยะเวลาหนึ่ง

๑.๑.๒ ประเภทของการ์ตูน

มีนักวิชาการ และนักเขียนการ์ตูน ได้แบ่งประเภทของการ์ตูนไว้หลายแนวทาง ซึ่งมีหลายประเภท ดังต่อไปนี้

รัชนี ศิริชัยเอกวัฒน์ (๒๕๓๖: ๒๐) ได้แบ่งประเภทของหนังสือการ์ตูนเป็น ๑๒ ประเภท จากหนังสือการ์ตูนที่ปรากฏในท้องตลาด ทั้งจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือต่าง ๆ คือ

๑. การ์ตูนการเมือง (Political Cartoon หรือ Caricature)
๒. การ์ตูนประกอบเรื่อง (Illustrated Cartoon)
๓. การ์ตูนสั้นเป็นตอน ๆ (Strip)
๔. การ์ตูนข้ามชั้นหลายช่องจบในหน้าเดียว (Comic)
๕. การ์ตูนข้ามชั้นรูปเดียวจบ ซึ่งเป็นการ์ตูนเงียบหรือมีคำพูดประกอบก็ได้ (Gag) หทัย ดันหยง (๒๕๒๙: ๒๐๘) แบ่งประเภทของการ์ตูนออกเป็น ๑๐ ประเภท ดังนี้

๑. การ์ตูนต่างประเทศ ซึ่งลอกเลียนแบบการ์ตูนอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น
๒. การ์ตูนวรรณคดี เช่น เรื่องหลวิชัยคาวี สังข์ทอง จันทรถิโรพ ไกรทอง เป็นต้น
๓. การ์ตูนชวนฝัน ได้แก่ การ์ตูนที่เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับความมั่งคั่งงามของธรรมชาติ
๔. การ์ตูนผจญภัย ได้แก่ การ์ตูนที่เน้นเรื่องราวการต่อสู้ผจญภัย
๕. การ์ตูนวิทยาศาสตร์ เน้นเรื่องความรักความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องสตาร์วอร์
๖. การ์ตูนภาพนิยาย เน้นเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ เช่น เรื่องแม่ชีกายสิทธิ์ เป็นต้น
๗. การ์ตูนชวนหัว เน้นเรื่องตลกขบขัน เช่น ศาลาโกหก เป็นต้น
๘. การ์ตูนนิยายชีวิต เน้นเรื่องความเป็นอยู่ การทำมาหากิน เช่น เรื่องซินเดอเรลลา เป็นต้น
๙. การ์ตูนดารา เน้นเรื่องดาราและนักแสดง โดยนำมาผสมกับภาพการ์ตูน

๑๐. การ์ตูนป๊อปอัพ (Pop – Up) เป็นการ์ตูนแสดงมิติ เคลื่อนไหวบนหน้าหนังสือ ซึ่งเป็นการ์ตูนยุคใหม่

การแบ่งประเภทของการ์ตูนตามวัยของผู้อ่าน สวัสดิ์ เรื่องพิเศษ (๒๕๒๐: ๒-๓) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การ์ตูนตามวัยของผู้อ่านมี ๓ ประเภท

๑. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กเล็ก เป็นภาพง่าย ๆ เนื้อเรื่องง่าย ๆ คำบรรยายภาพ หรือคำพูดของตัวละครใช้ถ้อยคำและคำศัพท์ที่เด็กเล็ก ซึ่งยังอ่านหนังสือไม่คล่องอ่านเข้าใจได้ เพราะมีภาพเป็นตัวให้ความสนใจ มีภาพเป็น “ข้อความ” ที่อ่านเหมาะสำหรับเด็กเล็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยภาพเป็นส่วนใหญ่

๒. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กโต ลักษณะภาพยังคงเป็นแบบเดียวกันกับของเด็กเล็ก แต่เนื้อหายากขึ้น มีเนื้อหามากขึ้น เนื้อเรื่องเป็นเรื่องโลดโผนผจญภัย และสิ่งไกลตัวมากขึ้นสำหรับเด็กชาย

๓. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ เนื้อหาและแนวความคิดเป็นเรื่องยากขึ้นไกลตัวมาก ส่วนใหญ่เป็นนวนิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องผจญภัย สงคราม หรือเรื่องลึกลับ สำหรับผู้อ่านที่เป็นชายและเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวสำหรับผู้อ่านที่เป็นหญิง

กล่าวได้ว่าการแบ่งประเภทของการ์ตูน ต้องอาศัยเนื้อหาของหนังสือที่สร้างการ์ตูนขึ้นมาอันมีเนื้อหาที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้อ่านทุกกลุ่ม วัย และเพศ

๑.๑.๓ ลักษณะของหนังสือการ์ตูน

หนังสือการ์ตูนที่ผลิตออกมาจำหน่ายในปัจจุบันมีหลากหลาย การ์ตูนบางเล่มมีเนื้อหาสำหรับวัยผู้ใหญ่อ่าน ซึ่งมีการใช้ภาษา เนื้อหา และภาพวาดที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีการวางจำหน่ายกันอย่างเสรีไม่มีมาตรการในการแยกประเภทของการ์ตูนตามวัยและเพศ ถ้าหากเด็กที่อยู่ในวัยเยาว์ซื้อไปอ่านอาจได้รับในสิ่งที่เกินโทษ อีกทั้งยังไร้คุณค่า เป็นการชี้แนวทางให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่ผิด ไม่ถูกต้องตามครรลองของวัฒนธรรมประเพณีไทย นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงลักษณะของการ์ตูนที่ดีและไม่ดี ดังนี้

๑.๑.๓.๑ ลักษณะของการ์ตูนที่ดี

อเนก รัตนปิยะภาภรณ์ (๒๕๓๑: ๖๑-๖๓) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ปกสวยงาม ขนาดรูปเล่มได้สัดส่วน หน้าปกของหนังสือการ์ตูนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะดึงดูดความสนใจของเด็ก การออกแบบปกควรมีแนวทางที่แน่นอน ภาพและชื่อเรื่องควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องข้างในด้วย

๒. เนื้อหา ควรจะให้สิ่งดีงามและความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกเนื้อหาความรู้ที่ถูกต้อง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์ เนื้อเรื่องกับภาพควรสอดคล้องกัน เรื่องราวดำเนินไปอย่างรวดเร็ว อย่างยืดเยื้อเนื้อหาเกินไป จนเด็กหรือผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย ทางที่ดีควรสอดแทรก คำสนทนาของตัวการ์ตูนด้วย

๓. สำนวนภาษา ควรสุภาพเข้าใจง่าย ไม่หยาบคาย ไม่ควรใช้ศัพท์สแลง เพราะเด็กจะจำไปใช้ คำสนทนาของตัวการ์ตูนควรใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้หนังสือการ์ตูนดูสนุกสนาน และ ควรระวังการสะกดคำ การใช้ตัวการ์ตูนให้ถูกต้องด้วย

๔. ภาพการ์ตูน คือ ภาพที่วาดขึ้นมาอาจมีสีสันสวยงาม หรือภาพลายเส้นขาวดำก็ได้ เป็นภาพที่มี ลักษณะเด่นในตัวเอง ภาพการ์ตูนกับคำสนทนาจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่องกันไป เป็นเรื่องราว ภาพแต่ละภาพจะมีกรอบภาพ ซึ่งกรอบภาพส่วนใหญ่เป็นรูปเหลี่ยม หนังสือการ์ตูนเล่ม หนึ่ง ๆ จะต้องมีการกรอบภาพไม่ต่ำกว่า ๑๖ กรอบ จึงจัดเป็นหนังสือการ์ตูน หากต่ำกว่านี้จะไม่เรียกหนังสือ การ์ตูน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๒๗: ๙๖) ได้กล่าวถึงลักษณะการ์ตูนที่ดี ไว้ดังนี้

๑. การเขียนภาพต้องเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายไม่สับสน ภาพมีความเคลื่อนไหว เป็นภาพง่าย ๆ
๒. ใช้สีสวยงาม ชัดเจน ไม่เลอะเลือน
๓. การดำเนินเรื่องน่าสนใจ ตื่นเต้น ไร้อายให้อยากอ่าน อยากติดตาม ควรแทรกสุภาษิต คติธรรมหรือความรู้ไว้ด้วย
๔. ใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ภาษาเด็ก
๕. ผู้เขียนควรมีความคิดริเริ่ม ไม่ลอกแบบภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือของต่างประเทศ หรือ ของคนอื่น ๆ
๖. ตัวอักษรชัดเจนไม่เล็กเกินไป ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ทำให้อ่านได้ไม่ชัดเจน
๗. ช่วยส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เด็กฉลาด
๘. มีศิลปะแต่อาจเกินจริงไปบ้าง ส่วนที่เกินควรมีความประณีต จะได้สร้างความละเอียด ความประณีตแก่เด็กไปจนโต ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก
๙. เนื้อเรื่องดี เหมาะกับเด็ก ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับเด็ก
๑๐. ควรเขียนภาพตอนที่ไมโหดร้ายฆ่าฟันกันอย่างน่ากลัว ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรเขียนให้มี ความโหดร้ายลดน้อยลง แต่ถ้าเป็นตอนที่ขบขันก็เขียนได้ แต่ไม่ลามกหยาบคาย

สรุปได้ว่า หนังสือการ์ตูนที่ดี ควรมีลักษณะ ดังนี้

๑. ใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับเพศและวัย ไม่หยาบคาย ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง
๒. เนื้อเรื่องสร้างเสริมความคิด แฝงไว้ด้วยคุณธรรม จริยธรรม เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน
๓. มีรูปภาพที่สื่อความหมายได้ชัดเจนสอดคล้องกับบทสนทนา สร้างเสริมจินตนาการให้ผู้อ่านเกิดความคิดสร้างสรรค์

๑.๑.๓.๒ ลักษณะของการ์ตูนที่ไม่ดี

กรมวิชาการ (๒๕๓๔: ๑๐๓) ได้อธิบายถึงลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่เป็นพิษภัย ดังนี้

๑. เรื่อง การเสนอเรื่องในลักษณะที่ผิดศีลธรรมจรรยา เรื่องเซ็กซ์ เรื่องที่ทำลายศิลปวัฒนธรรม ทำลายความมั่นคงของชาติ เรื่องหยาบคาย หยาบโลน ไม่มีสาระ ให้แต่ความสนุกเพียงด้านเดียว หรือจัดทำเพื่อสนองกลุ่มผู้อ่านบางกลุ่ม
๒. ภาพ ภาพการ์ตูนมีลักษณะก่อให้เกิดความรู้สึกละอายใจที่ไม่ดีแก่เด็ก เช่น ภาพโป๊ ภาพอนาจาร ภาพอาชญากร ภาพหวาดเสียวต่าง ๆ เพราะภาพเหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อจิตใจเด็กมาก การอ่านของเด็กนั้นสามารถคิดร่วมไปกับการอ่านด้วย เท่ากับเป็นการป้อนยาพิษให้กับเด็กโดยไม่รู้ตัว
๓. ภาษา ภาษาในการ์ตูนเกิดจากความคิดของผู้แต่งที่จะจินตนาการ ลักษณะภาษาที่ใช้โดยมากพบว่าภาษาที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ภาษาหยาบคาย ภาษาวิบัติ ตัวสะกดการันต์ไม่ถูกต้อง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๒๗: ๙๗) กล่าวถึงลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ไม่ดี สำหรับเด็กพอสรุปได้ดังนี้

๑. ไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่เกิดจากจินตนาการไปตามเนื้อหาของเรื่อง
๒. ชี้นำให้เห็นสิ่งที่ไม่ดี หรือทางโหดร้าย เช่น การรกล่าวยกย่องอาชญากรเป็นวีรบุรุษ
๓. ชี้นำแนวทางที่ผิดหรือตรงกันข้ามกับการปฏิบัติของคนในสังคม เช่น การไม่เชื่อฟังคำสั่งพ่อแม่
๔. เนื้อหาหรือเนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น การ์ตูนลามก
๕. ภาษาที่ใช้ไม่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษากล่าวคือ คำไม่สุภาพ ใช้สำนวนผิด ๆ มีการใช้คำสแลงมาก รวมทั้งการใช้คำหยาบคาย

สรุปได้ว่า ลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ไม่ดี มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้ภาษาไม่สุภาพ หยาบคาย เขียนตัวสะกดการันต์ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน
 ๒. เนื้อหาหรือเนื้อเรื่องขาดการส่งเสริมศีลธรรมจรรยา ขาดสาระในด้านคุณค่าแห่งความดีงาม
 ๓. มีรูปภาพประกอบที่ก่อให้เกิดความรู้สึกละอายใจที่ไม่ดีแก่เด็กและผู้อ่านในวัยเยาวชน
- ๑.๑.๔ ประโยชน์และโทษจากการอ่านการ์ตูน

หนังสือที่เราอ่านทุกประเภทล้วนแล้วแต่มีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่เสียประกอบกันไป หนังสือการ์ตูนก็เช่นเดียวกันย่อมมีสิ่งที่ดี และไม่ดีอยู่บ้าง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหนังสือการ์ตูนนั้นมีทั้งให้ประโยชน์ และมีโทษในบางประการ ซึ่งจะแยกกล่าวได้ดังนี้

๑.๑.๔.๑ ประโยชน์ของหนังสือการ์ตูน

มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการ์ตูนไว้หลายประการ เช่น คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา (๒๕๒๒: ๒๐๔) กล่าวว่า มีผู้นำการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพราะการ์ตูนมีประโยชน์ตามที่รวบรวมได้ พอสรุปดังนี้

๑. ทำให้นักเรียนสามารถสนใจในเนื้อหาวิชาที่จัดการเรียนการสอนมากขึ้น
 ๒. สามารถนำไปใช้ประกอบเรียนโดยการสอนเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งทำให้ผลการเรียนดีขึ้น
 ๓. เป็นการฝึกหรือส่งเสริมให้เกิดทักษะการอ่านมากขึ้น
 ๔. สร้างและปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ทำให้นักเรียนสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น
- วิริยะ สิริสิงห (๒๕๒๔: ๒๓) กล่าวถึงคุณค่าที่เกิดแก่เด็ก จากหนังสือการ์ตูนที่ดี มีดังนี้
๑. ให้เด็กได้แก้ปัญหาเมื่อนำตนเข้าไปเป็นตัวละครในเรื่อง
 ๒. ให้เด็กได้ทราบถึงความเป็นจริงในโลกรอบ ๆ ตัวเด็ก
 ๓. ให้เด็กได้มีประสบการณ์กว้างขวางและเจริญขึ้นในการค้นหาความหมายต่าง ๆ
 ๔. เปิดโอกาสให้เด็กได้หัวเราะร่วมกัน
 ๕. ช่วยให้ได้ตัดสินใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่สังคมของเขายอมรับ หนังสือเล่มหนึ่งจึงให้คุณค่าแก่เด็กมากกว่าที่ผู้ใหญ่คิด

๑.๑.๔.๒ โทษของหนังสือการ์ตูน

ในส่วนโทษของการ์ตูนก็มีผู้กล่าวไว้เหมือนกัน ดังเช่น สมศักดิ์ ศรีมาโนชญ์ (๒๕๒๓: ๑๑๖-๑๑๗) การอ่านการ์ตูนอาจให้โทษได้ ดังนี้

๑. ทำให้เด็กเรียนรู้เกินวัย
๒. ทำให้เด็กเขียนตัวสะกดและการันต์ไม่ถูกต้อง
๓. ทำให้เสียสายตา เนื่องจากตัวอักษรในการ์ตูนส่วนใหญ่มักจะเล็กและเบียดกันมาก
๔. ทำให้เกิดการหวาดกลัว หวาดเสียวในภาพที่น่ากลัว เช่น เกี่ยวกับผี หรือการฆ่ากัน

อย่างโหดร้าย

๕. ถ้าเป็นภาพที่เขียนอย่างลวก ๆ อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้
๖. ทำให้เด็กสนใจเรื่องทางเพศก่อนวัยอันสมควร

หทัย ตันหยง (๒๕๒๕: ๓๒๕) กล่าวถึงโทษของการอ่านหนังสือการ์ตูน ไว้ว่า

๑. เด็กอาจได้มโนทัศน์ในทางที่ไม่เหมาะสม
๒. เด็กอาจได้เรียนรู้หรือการซึมซับรับเอาในด้านถ้อยคำภาษาที่ผิดเพี้ยน
๓. เด็กอาจถูกปลูกฝังในทางที่กลับกลายเป็นคนที่ชอบเสียดสีสังคม
๔. อาจเกิดแนวคิดที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นของเล่นไม่ใช่ของจริงไปหมด
๕. อาจทำให้เด็กเบื่อหน่ายต่อการเรียนและหันไปใช้หนังสือการ์ตูนเป็นเครื่องบันเทิง

ทางอารมณ์

๖. ทำให้เสียเวลา และสิ้นเปลืองทุนทรัพย์

จะเห็นว่าการอ่านหนังสือการ์ตูนมีทั้งให้คุณประโยชน์แก่เด็กที่รู้จักการคิดพิจารณาในทางที่สร้างสรรค์แล้วจดจำนำแบบอย่างที่ดีไปใช้ และในทางตรงกันข้ามอาจให้โทษได้เช่นเดียวกันหากเด็กที่อ่านหนังสือบางเล่มที่มีการใช้ถ้อยคำที่ผิดเพี้ยนไปจากภาษาธรรมดาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งภาพประกอบที่ไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งทำให้เกิดมโนทัศน์ในทางที่ไม่ดี รวมทั้งทำให้ขาดความเข้าใจสังคมรอบข้างที่เป็นจริงกับการรับเอาแบบอย่างจากการ์ตูนมาใช้ในทางที่ไม่ถูกต้องในการคิดและดำเนินชีวิต

- ๑.๑.๕ บทบาทของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อด้านการศึกษา

จากการจัดกิจกรรมเสวนาของสำนักพิมพ์น้องใหม่ บีเวล พับลิชชิง ที่โถงกิจกรรมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในหัวข้อเรื่อง “การ์ตูนกับการศึกษาของเยาวชนไทย” มีผู้ร่วมเสวนาจำนวนสามท่าน แต่ละบุคคลได้กล่าวถึงการนำวรรณกรรมหรือตำนานต่าง ๆ สู่สายเส้นการ์ตูนมิให้เห็นอยู่มากมายในปัจจุบันและยังสามารถนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอนประกอบกันไปได้

ในส่วนทัศนะของ ปองพล อติเรกสาร (๒๕๕๑: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในการเสวนาว่า "ผมไม่เห็นด้วยกับคำที่ว่าการ์ตูนไร้สาระ ทางกระทรวงศึกษาธิการได้สำรวจการอ่านของนักเรียนตั้งแต่ ป.๑- ม.ปลาย พบว่าหนังสือที่นักเรียนชอบที่สุดคือการ์ตูน เราจำเป็นต้องคิดแล้วว่าถ้าทำหนังสือให้เด็กอ่าน น่าจะเอาสาระไปสื่อเป็นการ์ตูน เด็กๆ จะมีความสนใจมากขึ้นเมื่อเทียบกับตัวหนังสือ การ์ตูนเป็นสื่อระหว่างสาระและความเข้าใจ นักเขียนการ์ตูนต้องเขียนเรื่องราวและวาดภาพที่เป็นข้อเท็จจริง ภาพที่เห็นก็จะติดตาด้วย"

สมชาย ดาผา (๒๕๕๑: ออนไลน์) ได้กล่าวในงานเดียวกันไว้ว่า "ฉะนั้น การ์ตูนถือเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ไม่ควรปิดกั้นแต่ 'ตัวสาร' ต่างหากที่ควรแยกแยะ ถ้าทางวิชาการให้การสนับสนุนด้านข้อมูลและเนื้อหาในการเขียนการ์ตูนเพื่อการศึกษา ผู้เขียนจะสามารถสื่อได้ตรงประเด็นและมีสาระ อย่างหนังสือ

วรรณกรรมทั่วไป ถ้ามีแต่ตัวหนังสือคงไม่ค่อยน่าสนใจ แต่เมื่อเปลี่ยนมาเป็นการตูน มีรูปเล่มที่น่าอ่าน ต่อให้เราไม่ใช่เด็กก็อยากหยิบมาเปิดดู"

ในส่วนของนักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้กล่าวเกี่ยวกับการ์ตูนในการเรียนการสอนอีกหลายประการ ซึ่งต้องมีวิธีการการเลือกการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ควรจะต้องให้สอดคล้องกับวัย และธรรมชาติของผู้เรียน สามารถใช้เป็นสื่อได้ดี และควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

บุญเหลือ ทองเยี่ยมและคณะ (๒๕๓๑: ๑๓-๑๔) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกการ์ตูนไว้ดังนี้

๑. การ์ตูนที่ใช้ควรเหมาะสมกับประสบการณ์ ของผู้เรียน โดยต้องคำนึงถึงว่า ผู้เรียนเคยศึกษา หรือมีขั้นพื้นฐาน ในสิ่งนั้นๆบ้างหรือไม่

๒. การ์ตูนที่ใช้ไม่ควรเป็นนามธรรมมาก เกินไป ควรเลือกแบบง่ายๆ มีสัญลักษณ์ ที่สื่อความหมายได้ชัดเจน

๓. การ์ตูนที่ใช้ควรมีสัญลักษณ์เฉพาะเรื่อง เช่นอาจเป็นเป็นการตูนในมน้าวจิตใจ ไม่ให้เด็กไปสนใจอบายมุข เป็นต้น

๓. ภาพการ์ตูนนั้นควรมีขนาดเหมาะสม คือเหมาะสมทั้งขนาดของภาพสี่ด้าน ความยาวของเรื่องวัยของผู้เรียน และระดับของผู้ดูเป็นสำคัญ

ปณิชา ประณีตพลกรัง (๒๕๔๑: ๒๙) กล่าวถึงคุณค่าของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอนว่า

๑. ทำให้เกิดมโนภาพที่ดั่งาม หนังสือภาพการ์ตูนที่ดีจะช่วยสร้างสรรค์เกิดความคิดและจินตนาการที่ดั่งาม

๒. ทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น หนังสือการ์ตูนโดยทั่วไป ต่างก็มีสิ่งเร้าในตัวอยู่แล้ว เช่น ตัวพระเอก หรือเนื้อเรื่องที่ตื่นเต้น ถ้าครูรู้จักเลือกหนังสือที่ดีมีสาระเหมาะสมแก่วัยของเด็กให้อ่าน หรือแม้แต่รูปภาพก็ยังสามารถทำให้เด็กเกิดความรักที่จะอ่านหนังสือยิ่งขึ้น

๓. ทำให้เกิดแนวคิดที่ดี ธรรมชาติของหนังสือการ์ตูนเป็นการเขียน หรือเล่าเรื่องประกอบ ถ้าครูรู้จักเลือกหนังสือที่ให้แนวคิดที่ดีแล้ว จะเป็นการช่วยสร้างสรรค์ความคิดให้เกิดขึ้นกับเด็กที่ละเล็กที่ละน้อย

๔. ช่วยให้เกิดจดจำเนื้อหาสิ่งที่น่าสนใจหรือชอบ เด็กที่สนใจอ่านหนังสือภาพการ์ตูนมักจะจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้สูงกว่าเด็กที่อ่านวิชาเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ถ้าหนังสือเรียนมีรูปภาพสวย ๆ ประกอบก็ยิ่งช่วยให้เด็กจดจำได้นาน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะหนังสือการ์ตูนหาได้ง่าย เข้าใจง่ายและเรียกร้องความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

๑.๑.๖ บทบาทของการ์ตูนที่มีต่อสังคม

ศักดา วิมลจันทร์ (๒๕๔๘: ๕-๖) กล่าวว่า ในฐานะที่การ์ตูนเป็นประติมากรรมการสื่อสารของมนุษยชาติ การ์ตูนมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในสังคมทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม การสร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อนำการ์ตูนมาใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดเป็นหน้าที่ของทุกคน การพัฒนาการ์ตูนจึงเกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องได้ จึงได้แบ่งกลุ่มคนที่ต้องทำความเข้าใจและทำหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการ์ตูน ไว้ดังนี้

๑. กลุ่มศึกษาและสร้างบุคลากร

ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ นักวิชาการด้านการสื่อสาร, ศิลปะ, การศึกษา มีหน้าที่รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์(ภาคทฤษฎี) และศิลป์(ภาคปฏิบัติ) ของการ์ตูนเพื่อนำไปถ่ายทอดสร้างบุคลากรการ์ตูน และควรให้ความสำคัญต่อนักวิจารณ์เพราะเป็นผู้ที่ตรวจสอบเกี่ยวกับความรู้ความคิดเกี่ยวกับการ์ตูนให้เป็นในทางที่ควรถือเป็นสร้างสรรค์ควบคู่

๒. กลุ่มสร้างสรรค์สื่อการ์ตูน

ได้แก่ การ์ตูนนิสต์, จิตรกร, ประติมากร, นักออกแบบ, นักเขียน, นักเขียนบท, นักโฆษณาอื่น ๆ เป็นผู้ทำหน้าที่นำความรู้จากกลุ่มแรกไปสร้างงาน

๓. กลุ่มเผยแพร่

คือผู้ทำหน้าที่ด้านสื่อ ได้แก่ บรรณาธิการ, สำนักพิมพ์, ผู้จัดการรายการโทรทัศน์, นักโฆษณาเว็บมาสเตอร์, ผู้บรรยาย, ผู้จัดนิทรรศการ

๔. กลุ่มสนับสนุนการเผยแพร่และพัฒนา

ฝ่ายเอกชน ได้แก่ นักธุรกิจในฐานะผู้สนับสนุนการผลิต และเผยแพร่การ์ตูนในสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาโดยการจัดประกวด, การให้ทุนวิจัย ทุนการศึกษา รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองควรมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อสื่อการ์ตูน

ฝ่ายรัฐ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลด้านการศึกษา, ศิลปะ, วัฒนธรรมและมาตรการส่งเสริมวิชาการวิชาชีพการ์ตูน เช่น ภาษี ลิขสิทธิ์ การให้ทุนวิจัย เป็นต้น

๕. กลุ่มเพศ หรือใช้ประโยชน์จากการ์ตูน

คือ บุคคลทั่วไปทุกเพศทุกวัยที่จะได้รับประโยชน์จากสื่อการ์ตูน ได้แก่ ความบันเทิง, ความรู้, ความคิดสร้างสรรค์, การพัฒนาบุคลิกภาพ, การเข้าสังคม, การสืบสานวัฒนธรรม เป็นต้น

๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กจากหลายท่านที่ศึกษาในด้านนี้ เช่น ปณิตา ปราณีตพลกรัง (๒๕๔๑: ๑๘) ให้ความหมายของหนังสือการ์ตูนว่า หมายถึง หนังสือที่มีภาพวาดขึ้นอย่างง่าย ๆ มีความน่ารัก น่าขัน จนทำให้ดูเป็นเรื่องราวไม่จริงจังเท่าไรนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องจริง เหมาะสำหรับการใช้หยอกล้อให้เกิดความคิด และความสนุกสนาน มีคำสนทนาของตัวการ์ตูน หรือคำบรรยายบรรยายอยู่ในกรอบภาพ ภายในกรอบภาพแต่ละกรอบ มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบ มีการพิมพ์เป็นรูปเล่ม

วิจิต ศรีทอง (๒๕๒๖: ๒๑) กล่าวว่า การ์ตูนคือ ภาพวาดที่เป็นสัญลักษณ์ จำลองมาจากความคิด อาจจะเป็นภาพที่เกินความจริง ภาพล้อเลียน หรือภาพที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน สำหรับใช้ในการสื่อความหมายหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ตัวบุคคลหรือสถานที่

สุพัตรา ชมเกตุ (๒๕๒๒: ๑๐๙) กล่าวถึงส่วนดีของหนังสือการ์ตูน พอสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ใช้เป็นเครื่องมือปลูกฝังความสนใจในการอ่านแก่เด็กเบื้องต้น
๒. หนังสือการ์ตูนที่ดีจะแนะนำให้เด็กเกิดทักษะหรือความชำนาญในการอ่านแก่เด็ก
๓. หนังสือการ์ตูนที่ดีจะช่วยให้เด็กรู้จักเก็บความจากเรื่องที่อ่านได้
๔. หนังสือการ์ตูนที่ดีสามารถทำให้เด็กสนใจในการวาดภาพ
๕. หนังสือการ์ตูนที่ดีก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๖. เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๗. เด็กได้รับความรู้ วรรณคดี เหตุการณ์ปัจจุบัน และความรู้รอบตัวกว้างขวางจากการอ่านหนังสือการ์ตูน

อ่านหนังสือการ์ตูน

สุนัช ศรีสง่า (๒๕๑๖: ๕๒-๖๑) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กอายุ ๘ ปี ๙ ปี ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนแตกต่างกันตามเพศ ระดับอายุ ระดับการเกิด และอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครอง และพบว่านักเรียนมีความสนใจการ์ตูนประเภทข่าวขันตลกมากที่สุด รองลงมาคือ การ์ตูนที่เกี่ยวกับผี และสัตว์ประหลาด การ์ตูนประเภทที่นักเรียนสนใจน้อยที่สุด คือการ์ตูนเกี่ยวกับความรัก สำหรับความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนระดับอายุต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่านักเรียนอายุ ๘ ปี สนใจการ์ตูนประเภทวรรณคดี หรือ

นิทานมากที่สุด นักเรียนอายุ ๙ ปี ๑๐ ปี สนใจเกี่ยวกับการ์ตูนความรักน้อยที่สุด จะเห็นได้ว่าเด็กในวัยประถมศึกษา มีความสนใจอ่านหนังสือการ์ตูนเพราะการ์ตูนสร้างความบันเทิง สนุกสนาน เพลิดเพลินใจ และภาพการ์ตูนที่สอดคล้องกับจินตนาการความคิดฝัน ความชอบของเด็กอีกด้วย

สรุปได้ว่า สาเหตุที่เด็กสนใจอ่านหนังสือการ์ตูน ดังนี้

๑. หนังสือการ์ตูนสนองความต้องการของเด็กที่มีต่อการผจญภัย และกิจกรรมต่าง ๆ
๒. การ์ตูนมีเนื้อหาสั้น และเหตุการณ์ในเรื่องดำเนินกรไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งหมายถึง เด็กจะได้รับความสนุกสนาน ความพอใจ ได้อย่างรวดเร็ว น่าตื่นเต้น
๓. หนังสือการ์ตูนอ่านง่าย ๆ เด็กอ่านหนังสือการ์ตูนได้โดยไม่ต้องตีความหมายอย่างลึกซึ้ง แม้กระทั่งผู้อ่านหนังสือไม่คล่องก็สามารถอ่านรู้เรื่องได้โดยอาศัยรูปภาพประกอบ
๔. หนังสือการ์ตูนหาซื้อได้ง่ายในชุมชนต่าง ๆ เป็นหนังสือราคาถูกและมีจำหน่ายทั่วไป
๕. แนวคิดทางจิตวิทยา กล่าวว่าเด็ก ๆ ต้องการรวมกลุ่ม เมื่อเด็กคนอื่น ๆ อ่านหนังสือการ์ตูน เด็กที่ไม่อ่านจะรู้สึกแปลก และโดดเดี่ยวไม่เข้าพวก เด็ก ๆ จึงพากันอ่านหนังสือการ์ตูนให้เหมือน ๆ กัน
๖. มีเด็กจำนวนมากที่ไม่มีอะไรดีกว่าการอ่านหนังสือการ์ตูนอีกแล้ว

ธรรมจักร อยู่โพธิ์ (๒๕๓๙: บทคัดย่อ) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับความชอบและพฤติกรรมการบริโภคหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนมีความชอบหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นมากที่สุด รองลงมาคือหนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนภาพที่นิยมอ่านคือ สำนักพิมพ์บรรลือสาส์น มีการ์ตูนไทยยอดนิยมคือ ชายหัวเราะ มหาสนุก และ ไข่ตัวเล็ก เป็นต้น

ประเสริฐ มาสุปรีดี (๒๕๒๒: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนปกติ พบว่าแบบเรียนที่ผลิตออกมาในรูปของการ์ตูนเรื่อง ช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงกว่าการเรียนปกติ

ชวลี เชื่อมทอง (๒๕๒๘: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับสอนตามคู่มือครู พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยหนังสือการ์ตูนกับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนจากคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

กษมา แก้วเก่า (๒๕๓๗: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างการอ่านหนังสือที่มีภาพการ์ตูนที่เด็กรู้จักกับภาพการ์ตูนที่เด็กไม่รู้จักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการอ่านหนังสือเรียนแบบเรียนปกติ

และจากผลการวิจัยในชั้นเรียนของ ไตรรัตน์ พิพัฒน์โกศล (๒๕๕๐: ๑-๘) ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดงโขน ของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ได้ทำงานวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการวัดเจตคติของนักเรียนด้านการอ่านที่มีต่อหนังสือการ์ตูนรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ โดยใช้แบบวัดเจตคติของนักเรียนด้านการอ่านที่มีต่อหนังสือการ์ตูนรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการนำแบบวัดเจตคติของนักเรียนด้านการอ่านที่นักเรียนตอบเสร็จแล้วมาทำการวิเคราะห์หาค่าร้อยละพบว่า ร้อยละ ๕๐ ของนักเรียนที่ทำการสำรวจ มีความเข้าใจต่อภาษาที่ผู้เขียนใช้ดำเนินเรื่อง กับทั้งนักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาจากการอ่าน รองลงมา นักเรียนมีความรู้สึกชอบข้อความที่ประกอบเป็นเนื้อเรื่อง ร้อยละ ๔๕.๓ อีกร้อยละ ๓๗.๕ พบว่านักเรียนได้รับคุณธรรมที่ปรากฏจากพฤติกรรมของตัวละครตามเนื้อเรื่อง ในส่วนของความชอบบทสนทนาที่ปรากฏในกรอบโต้ตอบของตัวละคร การมีความสนใจที่จะอ่านในเล่มต่อไป และสุดท้ายนักเรียนได้รับประโยชน์จากเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่ได้อ่านมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๓๕.๒ เท่ากัน และค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกข้อของแบบวัดเจตคติของนักเรียนด้านการอ่านที่มีต่อหนังสือการ์ตูนรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร อยู่ในเกณฑ์ดี

๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา

หนังสือการ์ตูนนั้นจัดว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็ก ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่องการใช้ภาษาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพราะภาษาที่ใช้กับเด็กเพื่อสื่อสารให้เด็กเกิดการรับรู้ นั่น ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย และประสบการณ์ของเด็ก เด็กจึงจะสนใจ และเข้าใจเรื่องราวในเรื่องนั้นได้ดี

เจือ สตะเวทิน (๒๕๓๒: ๑๐๒) กล่าวถึงการใช้ภาษาไทยในการพูด และการเขียน มีหลักในการใช้ดังนี้

๑) ใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาที่คนทั้งชาติได้รับการศึกษาพอสมควร เข้าใจได้ ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ตรงไปตรงมา เขียนเรียบร้อย ใช้สำนวนโวหารแบบไทย ไม่ใช้สำนวนที่เข้าใจยาก ไม่ใช้ถ้อยคำหรูหรา ภาษาถิ่น ภาษาหยาบ คำตลก คะนอง เป็นต้น

๒) ภาษาสุภาพชน คือการใช้ภาษาทางการ และการใช้ถ้อยคำยาว ๆ ที่แสดงความสุภาพอ่อนน้อม
 เจือจันทร์ ไหวพริบ (๒๕๔๒: ๑๑-๑๖) กล่าวถึงการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารโดยสรุปว่า
 ภาษาพูด คือ สื่อสารทางเสียง และภาษาเขียน คือระบบสื่อสารทางตัวอักษร ผู้ใช้ต้องคำนึงถึงความ
 ต่างกันบางประการ แล้วพิจารณานำมาใช้สื่อสารทั้งสองสิ่งพร้อมกันไป หรือเลือกใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้
 นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงระดับของภาษาพูดว่า มี ๒ ระดับ คือ

๑) ภาษามาตรฐาน ได้แก่ ภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้เป็นเครื่องสื่อความหมายตามหลักไวยากรณ์
 สุภาพ ไม่หยาบคาย

๒) ภาษาที่ไม่ได้มาตรฐาน ได้แก่ ภาษาที่บุคคลเฉพาะหมู่บางเหล่าใช้เป็นเครื่องสื่อความหมาย
 คือ ภาษาที่ผิดไวยากรณ์ ไม่สุภาพ หยาบคาย ภาษาสะแลง ภาษาถิ่น ถือว่าเป็นภาษาที่ไม่ได้มาตรฐาน
 ส่วนภาษาเขียน ก็แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) ภาษาแบบแผน คือ ภาษาที่ใช้เขียนเชิงวิชาการ มีการวางรูปแบบอย่างเป็นระเบียบตาม
 หลักเกณฑ์ ข้อความที่เขียนได้รับการขัดเกลาเรียบเรียงให้สละสลวย อาจใช้ศัพท์เทคนิค ไม่ใช้คำสะแลง
 ไม่ใช้สรรพนามแทนผู้เขียน เช่น ตำราวิชาการ ภาษาในวรรณคดี ประวัติศาสตร์ กฎหมาย บทสรุปข่าว เป็นต้น

๒) ภาษาสามัญ ได้แก่ภาษาง่าย ๆ สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องแปลหรือตีความ
 สุภาพ ไม่หยาบคาย อาจมีสำนวนเปรียบเทียบ และศัพท์สแลงปนอยู่ด้วยแต่ต้องเข้าใจและได้รับการ
 ยอมรับจากสังคม เช่น สารคดี บทความ การเล่าเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในด้านการใช้คำในภาษาไทยว่า ไม่
 ควรนำคำเหล่านี้มาใช้เขียนสื่อความ เช่น คำกำกวมตีความหมายได้หลายแง่ คำฟุ่มเฟือย คำหรือวลีที่สร้าง
 ขึ้นใหม่แทนคำเดิม คำสำนวนต่างประเทศ คำหยาบ คำฉวน และคำที่ไม่เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล
 เช่น คำตลาด คำวิชาการ ภาษาถิ่น ภาษาโฆษณา ภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

บันลือ พฤษวัน (๒๕๓๖: ๑๐๑-๑๐๔) กล่าวว่าการใช้ภาษาในหนังสือสำหรับเด็ก
 ควรมีลักษณะดังนี้

๑. ระดับภาษาเหมาะสมกับวัย
๒. เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคม
๓. ตรงกับลักษณะ บุคลิกตัวละคร คงเส้นคงวา
๔. สอดแทรกอารมณ์ขัน
๕. ตรงตามสมัยเรื่อง

การใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนก็เช่นกัน ควรใช้ให้เหมาะสำหรับเด็กนั้น เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ ต้องเป็นภาษาที่เขียนขึ้นสำหรับให้เด็กอ่านอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยใช้คำสำคัญ ไม่ใช่คำศัพท์หรือคำที่ยากเกินระดับ ใช้คำตรงความหมาย เหมาะสมกับข้อความ ใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ กระชับรัดกุม ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย เลือกคำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ถูกต้องกับกาลเทศะและบุคคล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้านหลักการใช้ภาษาที่ดีในหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก มีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ

ฉัตรชัย ศุภระกาญจน์ (๒๕๒๓: ๑๐๒-๑๑๓) กล่าวถึงการใช้ภาษาในวรรณกรรมเยาวชนว่า คำเป็นส่วนประกอบสำคัญในงานเขียนถ้าผู้เขียนมีคลังคำเก็บสะสมไว้มากพอแก่การเลือกนำมาใช้ย่อมช่วยเติมเสน่ห์ และความงดงามแก่งานเขียน และได้เสนอเกณฑ์การใช้คำในหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

๑. ใช้คำตรงความหมาย
๒. ใช้คำได้เหมาะสม ถูกต้องตามเวลา โอกาส สถานที่ บุคคล เพศ และพจน์ เป็นต้น
๓. ใช้คำได้ชัดเจนตามเจตนาของผู้เขียน
๔. ใช้คำอย่างมีน้ำหนัก รัดกุมและประหยัด
๕. ละเว้นคำต่ำกว่ามาตรฐาน ยกเว้นงานเขียนเพื่อเน้นความสมจริง
๖. ใช้คำสอดคล้องกับวัยของเด็ก สัมพันธ์กับความสามารถของเด็ก

จินตนา ไบกาชฎี (๒๕๓๔: ๔๖-๕๒) กล่าวถึงการใช้ภาษาในหนังสือสำหรับเด็กว่า ภาษาต้องถูกต้องเหมาะสมกับวัย ไม่แสดงให้ผู้อ่าน ไม่หยาบคายหรือหยาบโลน ใช้ภาษาปากหรือภาษาสแลงได้แต่ต้องระมัดระวังตามพจนานุกรม ประโยคที่ใช้ในบทสนทนาของตัวละครอาจจะเป็นสำนวนที่เด็กพูดในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่สำนวนผู้ใหญ่ หนังสือสำหรับเด็กจะมีคุณค่าเหนือกว่าเล่มอื่นได้นั้น มักจะตัดสินด้วยการใช้ถ้อยคำ และสำนวนโวหารเป็นส่วนใหญ่

วิริยะ สิริสิงห (๒๕๓๗: ๑๐๑-๑๐๔) ได้จำแนกการใช้คำในงานเขียนสำหรับเด็ก ไว้ดังนี้

๑. คำแสดงภาพ เป็นคำที่ให้ความหมาย และความเข้าใจในทางรูปร่าง ทำให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะของสิ่งที่ผู้เขียนพรรณนาถึงได้ชัดเจน เช่น ... โหน่ง โหน่ง มาดูปลาทองของเราสิท้องบ่อเริ่มเต็มเลย
๒. คำแสดงอาการ เป็นคำที่ให้ความหมาย และความเข้าใจในการแสดงอาการเคลื่อนไหวทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพการเคลื่อนไหวของสิ่งนั้น ๆ เหมือนอยู่ตรงหน้า สามารถซึ้ง และไว้อารมณ์ ผู้อ่านให้ความรู้สึกคล้อยตามได้อย่างดี เช่น ... พุดแล้วนิดก็วิ่งไปยังนายชม
๓. คำแสดงความรู้สึก เป็นคำที่แสดงเสียงอันเกิดจากอารมณ์หรือคำเลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้

ผู้อ่านเกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น ...โอ๊ย ยักษ์ กลัวแล้ว กลัวแล้ว

๔. คำซ้อน เป็นคำที่บอกความหมายได้ชัดเจน มีทั้งคำซ้อนเพื่อความหมาย และคำซ้อนเพื่อเสียง คำซ้อนช่วยเน้นความรู้สึกให้ผู้อ่านได้มากกว่าคำโดด ๆ และช่วยให้ภาษาไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น เช่น ...ตอนเช้าที่เลี้ยงจะต้อนพวกเราไปปล่อยให้เล่นน้ำในสระ เราดำผุดดำว่าย ใช้น้ำได้เดือนจับปลาเล็กปลาน้อยในสระกิน

สมร เจนจิระ(๒๕๕๑: ๖๒-๘๘) ได้กล่าวถึงภาษากวี โดยแยกสิ่งที่พบในด้านการใช้ภาษาในหนังสือกวี เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๑. คำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร หากแต่ชวนให้คิดไปถึงอย่างอื่นที่แฝงในรูปนั้น เช่น “กะแค้นีเองทำปอดไปได้” คำว่า ปอด มีความหมายแฝงว่า กลัว

๒. คำมีเสียงชักนำให้เกิดความรู้สึก มีทั้งคำที่เป็นเสียงเกิดจากอารมณ์ กิริยาอาการเคลื่อนไหวของบุคคล สัตว์ สิ่งของ บางคำก็เลียนเสียงธรรมชาติ คำมีเสียงจึงไม่ได้ให้แต่ความหมายเท่านั้น ยังให้อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ที่ผู้อ่านคล้อยตามได้ เช่น

“เพียะ !” เป็นเสียงที่ชักนำให้เกิดความรู้สึกว่า มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะแบนราบสัมผัสกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะแบนราบเหมือนกัน เช่น ไข่ไม้ตึ้ง แมลงวัน บนพื้นโต๊ะ จะเกิดเสียงดังกล่าว

๓. คำบกร่อง หรือคำที่เขียนผิดหลักไวยากรณ์ ในปัจจุบันเราจะพบว่าทั้งภาษากวี ภาษาอินเตอร์เน็ต หรือภาษาวัยรุ่น มีทั้งการเปลี่ยนแปลงเสียงของคำ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ เช่น

“อาหย่อย”	คำที่ถูกตัดคือ	อร่อย
“จาเอาหนม”	คำที่ถูกตัดคือ	จะเอาหนม
“งายบายดีปาว”	คำที่ถูกตัดคือ	เป็นอย่างไร สบายดีหรือเปล่า

๔. คำเพิ่มพยางค์และคำตัดพยางค์ คือ การเพิ่มพยางค์ และการตัดพยางค์ของคำ เพื่อให้คำนั้น มีพยางค์เพิ่มมากขึ้น และลดพยางค์ของคำลง ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในระดับภาษามาตรฐาน หรือภาษาราชการ เช่น

- คำเพิ่มพยางค์ เช่น “คราวนี้สามะเหร็ด” เพิ่มพยางค์ จากคำว่า “สำเร็จ”
- คำตัดพยางค์ เช่น “นี่โรงบาลนะเฮีย” ตัดพยางค์ จากคำว่า “โรงพยาบาล”

๕. สุภาษิต คำพังเพย สำนวนโวหาร ในภาษาไทย มีลักษณะเป็นถ้อยคำสั้น ๆ กะทัดรัด มีความหมายเชิงเปรียบเทียบที่สะท้อนให้เห็น ถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย และควรใช้สำนวนที่ถูกต้อง เช่น

“ที่จะยิงกระสุนนัดเดียวได้นก ๒ ตัว” คำที่ถูกต้องคือ ยิงปืนนัดเดียวได้นก ๒ ตัว

๖. คำย่อ ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน มีทั้งคำย่อที่ยอมรับในระดับมาตรฐาน และคำย่อที่ใช้สื่อความหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น

- “ผอ.ครับผมเองามาส่งครับ” คำย่อที่ยอมรับในระดับมาตรฐาน อ่านว่า ผู้อำนวยการ
- “แบบนี้ ปณอ. งะ” คำย่อที่ใช้สื่อความหมายเฉพาะกลุ่ม อ่านว่า ปัญญาอ่อน

๗. ภาษาพูด – ภาษาเขียน

ภาษาเขียน คือการใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด มีถ้อยคำปรากฏให้เห็นประจักษ์ตา จึงต้องพิถีพิถันเลือกใช้ถ้อยคำสุภาพ ไพเราะ และถูกต้องตามระเบียบหลักภาษานิยม จะใช้คำขาด ห้วน หยาบไม่ได้ เช่น

- “ไอ้ะ โทระระสับหลุดงะ”

เปลี่ยนเป็น ภาษาเขียนที่ถูกต้องว่า “ไอ้ะ ! โทศัพท์ ขาดการติดต่อ”

ภาษาพูด คือการใช้เสียงแทนเครื่องหมาย ถือเอาความเข้าใจกันได้เป็นสำคัญ ไม่พิถีพิถันในการใช้ถ้อยคำ และการผูกประโยคให้เป็นระเบียบ จะขาด ๆ ห้วน ๆ บ้างก็ได้ เช่น

- “คุณคู้บ คคุณอยู่มัยคู้บ”

เปลี่ยนเป็นภาษาเขียนที่ถูกต้องว่า “คุณครูครับ คุณครูอยู่หรือไม่ครับ”

๘. บทสนทนา บทสนทนาที่ดีต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับตัวละคร ต้องมีความสมจริง โดยเลียนแบบภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องเข้าใจตัวละคร

นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่กล่าวถึงเรื่องหลักเกณฑ์การใช้คำในการเขียนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจตรงกัน ดังต่อไปนี้

ไพบุลย์ ดวงจันทร์ (๒๕๔๒: ๒๙-๔๘) อธิบายถึงเรื่องการใช้คำไว้ว่า คำ หรือถ้อยคำที่ใช้ติดต่อกันในภาษาต่าง ๆ จะมีคำอยู่จำนวนหนึ่งที่นับได้ แต่ละภาษาอาจมีไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นว่ามีลักษณะอย่างไร ชับซ้อนเพียงใด ซึ่งถ้าไม่ซับซ้อนจำนวนถ้อยคำในภาษาก็มีไม่มากนัก ถ้อยคำในภาษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่พัฒนาไป เพื่อปรับตัวเองให้ทำหน้าที่สื่อสารตัวเองได้สมบูรณ์ การใช้คำจึงมีข้อควรสังเกต และควรคำนึงหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. ใช้คำโดยคำนึงถึงความหมาย เรื่องความหมายของคำเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก และถ้าใช้คำไม่ถูกต้องตามความหมายการใช้ภาษาก็ไม่บังเกิดผลสัมฤทธิ์ ความหมายของคำอาจจำแนกได้ ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

๑.๑ ความหมายเฉพาะคำ มีทั้งความหมายตามตัว ความหมายเชิงอุปมาหรือเปรียบเทียบ และความหมายนัยประหวัด แยกอธิบายได้ดังนี้

- ความหมายตามตัว เป็นความหมายที่ปรากฏตามพจนานุกรม ซึ่งบางคำอาจมีความหมายตามตัวได้มากกว่า ๑ ความหมาย คำในลักษณะนี้เราจะทราบความหมายที่แน่นอนได้ก็โดยอาศัยการพิจารณาจากบริบท

- ความหมายเชิงอุปมา เป็นความหมายที่เกิดจากการเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการอ้างเอาสิ่งอื่นมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ก่อน เป็นความหมายที่แฝงอยู่อีกชั้นหนึ่ง

- ความหมายนัยประหวัด เป็นความหมายที่เกิดขึ้นโดยสัมพันธ์กับความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ที่ย้อนคิดถึงสิ่งที่พบเห็นมาในอดีต ซึ่งอาจแตกต่างกันตามวัฒนธรรมของชุมชนด้วย ซึ่งอาจมีความหมายในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ ผู้ใช้ภาษาโดยเฉพาะผู้ส่งสารพึงระมัดระวังว่า คำที่ใช้พูดหรือเขียนออกไปนั้นผู้รับสารจะเข้าใจตรงกับที่ผู้ส่งสารต้องการหรือไม่

๑.๒ ความหมายเทียบเคียงกับคำอื่น ถ้อยคำในภาษาเมื่อเรานำมาเทียบเคียงกันจะเห็นได้ว่าคำบางคำมีความหมายเหมือนกัน คำบางคำมีความหมายตรงข้ามกัน บางคำมีความหมายมีร่วมกัน และคำบางคำมีความหมายแคบกว่ากัน แยกอธิบายได้ดังนี้

- คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือที่เราเรียกว่า คำพ้องความหมาย (Synonym) เป็นคำที่มีรูปมีเสียงต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน บางครั้งคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันอาจจะปรากฏในลักษณะที่ว่าคำหนึ่งมีความหมายเหมือนกับอีกคำหนึ่งในบริบทหนึ่งจึงใช้แทนกันได้ แต่พอบริบทเปลี่ยนไปก็ใช้แทนกันไม่ได้ และคำบางคำถึงแม้จะมีความหมายเหมือนกันแต่ใช้แทนกันไม่ได้ทุกกรณี

- คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน คำลักษณะนี้เราสามารถสร้างได้โดยใช้คำปฏิเสธว่า “ไม่” หรือ “ไม่ใช่” เรียงไว้หน้าคำหน้านั้นและมีคำอยู่จำนวนหนึ่งเมื่อเทียบเคียงกันแล้วจะมีความหมายตรงกันข้ามกัน

- คำที่มีความหมายร่วมกันหรือใกล้เคียงกัน แต่ไม่เหมือนกัน และใช้แทนกันไม่ได้ คำพวกนี้บางคำมีเสียงใกล้เคียงกันด้วย ผู้ใช้ภาษาจึงพึงระมัดระวัง และต้องรู้จักความหมายของคำเหล่านี้ให้ดี มิฉะนั้นอาจใช้ผิดความหมายได้

- คำที่มีความหมายแคบกว่ากัน คำจำพวกหนึ่งมีขอบเขตความหมายอยู่ในวงเดียวกัน เช่น คำว่า สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน ฯลฯ คำเหล่านี้อยู่ในขอบเขตของคำที่มีความหมายกว้างกว่าคือ คำว่า “เครื่องประดับ”

๒. ใช้คำโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรม เมื่อบุคคลรวมกลุ่มกันเป็นสังคม แต่ละบุคคลย่อมมีสถานภาพและบทบาทต่าง ๆ กัน สถานภาพที่แตกต่างกันนี้จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้แตกต่างกันด้วย นอกจากนี้สังคมยังสร้างวัฒนธรรมหรือแบบแผนในการดำรงชีวิตเพื่อให้สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติ ซึ่งทำให้สังคมดำเนินไปด้วยความราบรื่น ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษาของบุคคลให้แตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการใช้คำเราจึงต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ หลายประการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ใช้คำให้ถูกต้องตามสถานภาพของบุคคล ในวัฒนธรรมไทยมีระเบียบแบบแผนการใช้คำบางคำตามสถานภาพของบุคคลที่ต้องเลือกใช้ให้ถูกต้อง

๒.๒ ใช้คำให้เหมาะสมตามระดับ ภาษาหนึ่ง ๆ ย่อมมีภาษาย่อยชอยลงไปได้อีกหลายระดับ ภาษาไทยก็ได้แบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ด้วย ซึ่งมี ๓ ระดับ คือ

ภาษาปาก ส่วนมากใช้ในการพูดมากกว่าการเขียน เช่น ภาษาถิ่น ภาษาที่ใช้ซื้อขายกันในตลาด ภาษาแสดง ภาษาที่ใช้ในการเล่นบางอย่าง ภาษาที่ใช้ในการสนทนาระหว่างบุคคลที่คุ้นเคยกัน ภาษาที่ใช้เขียนบทล้อ ภาษาที่ใช้เขียนบทสนทนาในนวนิยาย เรื่องสั้น บทละครเพื่อความสมจริง และภาษาที่ใช้ในจดหมายส่วนตัวถึงบุคคลที่สนิทสนมกันมาก ๆ เป็นต้น

ภาษาถึงแบบแผน ใช้ในการพูดและการเขียนที่ไม่เป็นพิธีการนัก เช่นการสนทนาระหว่างผู้ที่ไม่คุ้นเคยกัน การสนทนาระหว่างผู้ต่างฐานะ ตำแหน่ง และคุณวุฒิ ภาษาที่ใช้ในการประชุมที่มีผู้ฟังทั่วไป เช่น การอภิปราย การปาฐกถา การแนะนำให้บุคคลรู้จักกัน ชาวทั่วไปหรือบทความในสื่อมวลชน ประกาศแจ้งความของส่วนบุคคล ห้างร้าน หรือองค์กร เป็นต้น

ภาษาแบบแผน ใช้ในการพูด และการเขียนในโอกาสที่เป็นพิธีการ เช่น ถ้อยคำและ สำนวน ในการกราบบังคมทูล การกล่าวถวายพระพร คำกล่าวปราศรัยของบุคคลสำคัญในโอกาสต่าง ประกาศแจ้งความของทางราชการ จดหมายราชการ การเขียนคำตอบ และเรียงความในสถานศึกษา เป็นต้น

๓. ใช้คำให้กะทัดรัด การใช้ภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาเขียน เรามีจุดมุ่งหมายให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เร็วที่สุด จึงต้องใช้คำให้กะทัดรัด ใช้คำน้อยแต่กินความได้มาก ไม่เยิ่นเย้อ ฟุ่มเฟือย

นภดล จันทรเพ็ญ (๒๕๓๑: ๓๔-๓๕) ได้แบ่งระดับของคำตามลักษณะการนำไปใช้ไว้ ๒ ระดับ คือ คำที่ใช้ไม่เป็นทางการ และคำที่ใช้อย่างเป็นทางการ ดังต่อไปนี้

๑. คำที่ใช้ไม่เป็นทางการ แบ่งออกเป็น ๙ ชนิด ดังนี้

- ๑.๑ คำปากหรือคำตลาด บางทีเรียกว่า ภาษาปาก เป็นคำที่ใช้พูดจากันธรรมดาทั่วไป โดยไม่คำนึงว่าจะถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เช่น จะไปปัสสาวะ ก็พูดว่า ไปเยี่ยว เป็นต้น
- ๑.๒ คำสแลง คือถ้อยคำที่ใช้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่ม หรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง ไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้องตามหลักภาษา คำสแลงนี้มักได้รับความนิยมเป็นครั้งคราวแล้วก็เลิกใช้
- ๑.๓ คำหยาบ หมายถึง คำที่ไม่สุภาพ บางทีเรียก คำต่ำ ผู้มีวัฒนธรรมหรือผู้ที่มีการศึกษาไม่ควรใช้ อาจแฝงอยู่ในคำสบถหรืออุทาน หรือ คำต่ำ เช่น ห่า หอก เป็นต้น
- ๑.๔ คำหนังสือพิมพ์ เป็นคำที่ใช้เฉพาะวงการ ส่วนใหญ่ใช้พาดหัวข่าว เพื่อให้เกิดความแปลกเร้าความสนใจ เช่น เทกระจาด สาดกระสุน เป็นต้น
- ๑.๕ คำโฆษณา เป็นคำที่ใช้ในการโฆษณาสินค้า คำจำพวกนี้ส่วนใหญ่มักไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางภาษา เพียงเพื่อต้องการจะให้ผู้ฟังเข้าใจและฟังติดหู บางคำจึงนิยมใช้คำที่มีสัมผัสแบบร้อยกรอง เช่น ไม่มีลิมิต ชีวิตเกินร้อย เป็นต้น
- ๑.๖ คำเฉพาะวิชา เป็นคำที่คิดขึ้นเพื่อใช้ในวิชาการแขนงใดแขนงหนึ่ง โดยเฉพาะหน่วยงานหรือบุคคลในวงการอื่นมักไม่เข้าใจ เช่น คำว่า ระเบียบ นบดุล เป็นต้น
- ๑.๗ คำเฉพาะอาชีพ เป็นคำที่ใช้กันในอาชีพเฉพาะเท่านั้น และมักจะเข้าใจกันในหมู่เท่านั้น เช่น ช่าง หนายความ แพทย์ ทหาร ตัวอย่าง น็อค ชักชั่น เบดบาร์ท เป็นต้น
- ๑.๘ คำภาษาถิ่น เป็นคำที่ใช้ตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น ถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน ถิ่นใต้ ส่วนใหญ่จะเข้าใจกันในท้องถิ่นของตนเท่านั้น
- ๑.๙ คำโบราณ เป็นคำที่ใช้กันในสมัยก่อน ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว หรืออาจใช้เป็นบางคน บางกลุ่มเท่านั้น เช่น ลางที่ แล เป็นต้น

๒. คำที่ใช้อย่างเป็นทางการ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

- ๒.๑ คำราชาศัพท์ เป็นคำที่ใช้กับสถาบันพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งมีระเบียบแบบแผนในการใช้ให้ถูกต้อง และจัดหมวดหมู่เป็นประเภทต่างไว้แล้ว
- ๒.๒ คำสุภาพ เป็นคำที่ใช้ในหมู่สุภาพชน หรือในภาษาราชการ ถือว่าเป็นคำนุ่มนวล ไพเราะ และไม่หยาบคาย เช่น ศีรษะ รับประทาน ปัสสาวะ เป็นต้น

นอกจากการใช้คำให้ถูกต้องตามที่กล่าวมาแล้ว ในภาษาไทยยังมีระเบียบแบบแผนการใช้ภาษา หรือถ้อยคำให้ถูกต้องตามทีกล่าวมาแล้ว ในภาษาไทยยังมีระเบียบแบบแผนการใช้ภาษา หรือถ้อยคำให้ถูกต้องตามทีกล่าวมาแล้ว ในภาษาไทยยังมีระเบียบแบบแผนการใช้ภาษา หรือถ้อยคำให้ถูกต้องตามทีกล่าวมาแล้ว ในภาษาไทยยังมีระเบียบแบบแผนการใช้ภาษา หรือถ้อยคำให้ถูกต้องตามทีกล่าวมาแล้ว

อัศวิน บุญทิพย์ (๒๕๓๕: ๒๓-๒๔) ได้กล่าวเกี่ยวกับการใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องว่า ภาษาไทยมีราชาศัพท์ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ และเจ้านาย เป็นขนบธรรมเนียมไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแสดงออกถึงความจงรักภักดีของประชาชนไทยต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ดังนั้นจึงควรใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม และได้ยกตัวอย่างข้อบกพร่องในการใช้ราชาศัพท์ไว้ดังนี้

๑. การใช้ทรงนำหน้ากริยารราชาศัพท์ มักใช้ผิด เช่น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดกีฬาเรือใบ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีทรงเสวยพระกระยาหาร

คำกริยาที่ใช้ในประโยคข้างต้นเป็นคำกริยารราชาศัพท์ที่ไม่ต้องมีทรงนำหน้า ซึ่งมีคำต่อไปนี้ ผทม ประทม บรรทม เสวย ประทับ ผนวย ทอดพระเนตร เสด็จ สรง ตรัส ดำรัส กริ้ว โปรด ประชวร

คำว่า ทรง ใช้ได้ในกรณีที่เติมหน้าคำนามราชาศัพท์ เพื่อให้คำนามนั้นกลายเป็นกริยา เช่น ทรงพระเมตตา ทรงพระกรุณา ทรงพระดำริ ทรงพระอุตสาหะ ฯลฯ

หรือใช้คำว่า ทรง นำหน้าคำสามัญให้เป็นกริยารราชาศัพท์ เช่น ทรงยินดี ทรงเอ็นดู ทรงพบ ทรงม้า ทรงขับรถ ทรงเรือ ฯลฯ

๒. การใช้ มี กับ เป็น คำทั้งสองคำนี้ ใช้นำหน้าคำที่เป็นราชาศัพท์ ไม่ต้องมี ทรง นำหน้า เช่น

- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าสยามมกุฎราชกุมารเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ประโยคนี้ จะใช้ทรงเป็นพระราชโอรส ไม่ได้

- สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถมีพระราชเสาวนีย์ให้คณะกรรมการโครงการศิลปอาชีพเข้าเฝ้า ประโยคนี้จะใช้ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ ไม่ได้

แต่ถ้ามีคำ เป็น กับ มี นำหน้าคำธรรมดา จึงจะใช้ ทรงเป็น และ ทรงมี เช่น

- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักปราชญ์

- พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ฯ ทรงมีสุนัขน่ารัก

บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๓๒: ๒๒๗-๒๔๔) กล่าวเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ ราชาศัพท์ และคำสุภาพ พอสรุปความได้ว่า การใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามกาลเทศะและฐานะของบุคคลเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทย เพราะคนไทยยังนิยมนับถืออาวุโส ต้องมีความเคารพเกรงใจผู้ที่เหนือกว่าทั้งชาติวุฒิ วัยวุฒิ และคุณวุฒิ นอกจากจะแสดงด้วยภาษามารยาทอันเคารพนบนอบแล้ว ก็ยังต้องแสดงด้วยวาจาให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนอีกด้วย

๑. ราชาศัพท์ ถ้าแปลตามศัพท์ หมายความว่า เป็นศัพท์สำหรับพระราชฯ แต่ที่จริงแล้วไม่ได้ใช้ เฉพาะพระราชฯ หมายถึงศัพท์ที่ใช้แก่บุคคลที่ควรเคารพ นับแต่พระราชฯ ลงมาถึงเจ้านาย พระภิกษุสงฆ์ ตลอดถึงคนธรรมดาสามัญด้วย ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

๑.๑ คำนาม

ก. คำนามทั่วไป ที่เรียกสามัญนามได้แก่คำเรียกเครือญาติ และอวัยวะร่างกาย

ข. คำนามเฉพาะ ที่เรียกวิสามัญนาม แบ่งออกเป็น

- วิสามัญนามที่เป็นนามเดิมชั้นเจ้านาย คือคำที่มีคำนำหน้าชื่อแสดงเครือญาติกำกับไว้ ที่มีบอกชั้นของเจ้านายกำกับ

- วิสามัญนามที่เป็นราชทินนาม มีคำบอกตำแหน่งชั้น

๑.๒ คำสรรพนาม มีจำเพาะบุรุษสรรพนาม แยกไปตามฐานันดร และเพศ

ก. บุรุษที่ ๑ แทนตัวผู้พูด

ข. บุรุษที่ ๒ แทนตัวผู้ที่เราพูดด้วย

ค. บุรุษที่ ๓ แทนตัวผู้ที่เราพูดถึง

๑.๓ คำกริยา ที่กำหนดขึ้นใหม่เป็นคำกริยาโดยเฉพาะมีไม่มากนัก แต่เมื่อต้องการจะใช้ คำแก้ความต้องการ ก็ต้องแต่งใหม่ด้วยการใส่คำ ทรง หรือ ทรงพระ ทรงพระราช นำหน้า

๑.๔ คำวิเศษณ์ มีแต่คำรับ ซึ่งแยกไปตามเพศและฐานันดรของผู้พูดและผู้ฟัง

๑.๕ ลักษณะนาม ใช้องค์ กับ พระองค์ เฉพาะคำที่เกี่ยวกับร่างกาย ส่วนต่าง ๆ หรือ เครื่องใช้ของท่าน

๒. ภาษาสุภาพ หมายถึงถ้อยคำที่ใช้แก่ผู้ที่เคารพนับถือ เพาะระสูงกว่าด้วย วิทยุฒิ ชาติวุฒิ และ คุณวุฒิ ที่เป็นชนธรรมดาสามัญ ทั้งนี้รวมทั้งพระภิกษุสงฆ์ด้วย บางคำใช้แสดงคารวะ บางคำใช้แสดงความสุภาพ ซึ่งเป็นการแสดงคารวะไปพร้อมกัน คำเหล่านี้ไม่ได้กำหนดใช้มากมายหลายชนิดอย่าง ราชาศัพท์ที่ใช้แก่เจ้านาย วิธีการใช้ก็ไม่ค่อยแปลกไปกว่าภาษาสามัญเท่าใดนัก ลักษณะของคำสุภาพเป็น ดังนี้

- เป็นคำยืมจากบาลี สันสกฤต และเขมร

- เป็นคำไทย ที่มีคำอื่นตกแต่งเพื่อให้ฟังไพเราะ และสุภาพ

กฎเกณฑ์การใช้ภาษาสุภาพ ไม่ได้กำหนดไว้ตายตัวอย่างราชาศัพท์ เพียงแต่ใช้ให้ถูกกาลเทศะ และบุคคล เท่านั้น มีหลักการสังเขป ดังนี้

๒.๑ เปลี่ยนถ้อยคำที่ใช้ได้เป็นกลาง ๆ เป็นคำสุภาพ เช่น

- ใช้ภาษาหนังสือในการพูด
- ใช้คำสุภาพในที่ที่ควรใช้คำกลาง ๆ ไม่ได้ไม่ชัด ทั้งที่ไม่ได้เจาะจงผู้ฟังว่าเป็นผู้ที่พูดเคารพยกย่องหรือไม่ เช่น เรื่องการกินอาหารให้ถูกส่วน เปลี่ยนเป็น การรับประทานอาหารให้ถูกส่วน
- ใช้คำสุภาพในคำติดปาก หรือคำประสม เช่น ไม่รู้จักห้วนนอนปลายเท้า ใช้ เท้า แทน ตีน

๒.๒ ใช้คำว่า ค่ะ ครับ ลงท้ายประโยค แต่ไม่ได้ลงทุกประโยคไป ผู้พูดต้องรู้ได้เองว่าที่ใดควรใช้ ที่ไม่สมควรใช้ นับเป็นเรื่องกำหนดยาก

๒.๓ หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่จะทำให้ผู้ฟังไม่สบายใจด้วยประการทั้งปวง ได้แก่ ภาษาถิ่นที่เข้าใจกันเฉพาะคนถิ่นเดียวกัน ภาษาแสลงที่รู้จักจำเพาะในหมู่พวก ถ้อยคำที่มีความหมายสองแง่ คำเปรียบเปรย

๒.๔ ใช้คำสุภาพในภาษาพูด และภาษาเขียนให้ถูกต้อง เพราะภาษาพูดกับภาษาเขียนบางที่ใช้คำไม่ตรงกัน

การใช้ภาษาสุภาพในการเขียน ในการพูดเราถือว่าคำสุภาพเป็นการแสดงความเคารพยกย่องผู้ที่เราพูดด้วย และแสดงความสุภาพเรียบร้อยของผู้พูดไปพร้อมกัน แต่ในการเขียนมีการเปลี่ยนถ้อยคำบางคำ หรือวิธีพูดบางอย่างก็เพื่อให้ผู้ฟังไพเราะถูกต้องตามแบบแผน

สุจริต เพียรชอบ (๒๕๔๐: ๑๓๓, ๑๓๗) ได้กล่าวถึงลักษณะการใช้คำสุภาพ จะใช้ลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑. การใช้สรรพนาม

บุรุษที่ ๑ แทนตัวผู้พูดเอง เช่น ผม กระผม ข้าพเจ้า ดิฉัน เก๊าะกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ แทนผู้ที่พูดด้วย เช่น คุณ เธอ ท่าน ฝ่าพระบาท ได้เท้า

บุรุษที่ ๓ แทนผู้ที่เรากล่าวถึง เช่น ท่าน พระคุณท่าน

๒. คำขานและคำตอบรับ คำขานและคำตอบรับมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสดงความสุภาพในการใช้ภาษา มี ๒ ลักษณะ ดังตัวอย่างนี้

คำขานรับที่ไม่สุภาพ เช่น อะไร ทำไม หือ เออ เป็นต้น ซึ่งไม่เหมาะในการใช้

คำขานรับที่สุภาพ เช่น จ้า ขา ครับ ครับกระผม และตอบปฏิเสธว่า มิได้ครับ หามิได้ค่ะ

๓. คำลงท้ายประโยคที่แสดงความสุภาพ ใช้ในการพูดจาสื่อสารกัน เช่น การบรรยาย อธิบาย พรรณนา ควรให้เกียรติแก่ผู้ฟัง ลงท้ายข้อความ ประโยค ว่า ค่ะ ครับ

๔. การตัดคำ คำบางคำที่ไม่สุภาพปนอยู่ก็ตัดคำออกเสียงบ้างเพื่อแสดงความสุภาพ เช่น

กา แทนคำว่า อีกา ดิฉัน แทนคำว่า อีฉัน แร้ง แทนคำว่า อีแร้ง เป็นต้น

๕. คำที่อาจผวนได้ ก็ควรเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ผู้ป่วย ใช้แทนคำว่า คนป่วย สี่คู่ ใช้แทนคำว่า แปดตัว ถั่วพะอะ แทนคำว่า ถั่วงอก เป็นต้น

๖. คำที่มีลักษณะน่าเกลียด เสียงไม่ไพเราะ หรือส่อไปในทางเพศ ก็เปลี่ยนคำ สร้างคำขึ้นใหม่ เพื่อให้สุภาพ เช่น อูจจาอะ ใช้แทน ชี้ กลาก ใช้แทน ชี้กลาก ตกลูก ใช้แทน ออกลูก เป็นต้น

๗. การลดความหมายของคำ เพื่อไม่ให้สะเทือนใจผู้ฟังหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการแสดงความสุภาพด้วยการลดความหมายของคำ เช่น ผู้สูงอายุ แทน คนแก่, คนชรา พุดไม่จริง แทน โกหก, พุดปิด คนไม่ดี แทน คนเลว ไม่ชอบ แทน เกลียด เป็นต้น

ในเรื่องการใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ กาญจนา นาคสกุล และคณะ (๒๕๒๔: ๕๓-๕๕) ได้กล่าวถึงการใช้คำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่ปะปนอยู่ในภาษาไทยมากในปัจจุบัน มีวิธีใช้อยู่ ๒ วิธี คือ

๑. บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้แทน ภาษาอังกฤษที่มีศัพท์บัญญัติขึ้นใช้แทน เมื่อนำมาใช้ จะต้องใช้ให้ถูกต้องตามศัพท์บัญญัตินั้น ๆ

๒. การใช้คำภาษาอังกฤษแบบทับศัพท์ ส่วนใหญ่มักจะเลียนเสียงให้เหมือนคำเดิม ซึ่งมักจะมีปัญหาในการสะกดเป็นภาษาไทยโดยเฉพาะเรื่องการใช้วรรณยุกต์ เนื่องจากภาษาอังกฤษไม่มีวรรณยุกต์กำกับ ส่วนภาษาไทยมีวรรณยุกต์กำกับอยู่ด้วยเสมอ เมื่อจะกตคำภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย จึงต้องใช้วรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามอักขรวิธีของไทย คำต่างประเทศที่ใช้ทับศัพท์นั้น ถ้ามีคำไทยใช้แทน ก็ควรเลือกใช้คำไทย เช่น ระเบิดบิลเลต์ ควรใช้ว่า ระเบิดปลายเท้า เป็นต้น

สำนวนต่างประเทศเป็นสิ่งที่ไม่ควรนำมาใช้ในภาษาไทย เพราะภาษาแต่ละภาษาย่อมมีหลักและวิธีใช้ของตนเอง ผู้ใช้ภาษาควรจะรักษาวิธีการนั้นไว้ เมื่อเราเขียนภาษาไทยจึงต้องใช้รูปประโยคของภาษาไทย ไม่ควรใช้รูปประโยค และสำนวนต่างประเทศ เพราะจะทำให้เสียลักษณะของภาษาไทย

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำในหนังสือการ์ตูนพบว่า

ศิริพร จันทร์สว่าง (๒๕๔๓: ง) ได้ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูน เพื่อสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา โดยใช้หนังสือการ์ตูนมหาสนุก ชื่อหัวเราะ

สบายหัวเราะ และตลาดตลก เป็นข้อมูลวิเคราะห์ในด้านการใช้คำ สำนวน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูนในด้านการใช้คำต่อไปนี้ มีการใช้คำสแลง คำเพิ่มพยางค์ และคำตัดพยางค์ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คำที่มีความหมายโดยนัย คำเกินจริง คำมีเสียงที่ซ้ำทำให้เกิดความรู้สึก และคำย่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย เมื่อนำไปใช้เสริมการสอนเนื้อหาในหนังสือเรียน นักเรียนสนุก ตื่นเต้นกับการทำแบบฝึกเสริมทักษะ เพราะเป็นการนำสื่อที่อยู่ใกล้ตัวและคุ้นเคยเป็นอย่างดีมาสร้างเป็นแบบเสริมทักษะและความเข้าใจลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาอีกประเภทหนึ่ง

จะเห็นว่าลักษณะของการใช้คำในหนังสือการ์ตูน จะมีลักษณะการใช้คำที่สั้น กระชับ กระชับ ความ เพื่อสื่อความหมายให้เด็กได้เข้าใจในเนื้อหาที่ผู้ผลิตเน้นในด้านความบันเทิงสนุกสนาน แต่ก็ยังถือว่าเป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้องตามภาษาระดับมาตรฐานเท่าใดนัก เช่นการใช้คำสแลง คำเพิ่มหรือตัดพยางค์ เป็นต้น

เนื่องจากการใช้ภาษาในงานเขียนต่าง ๆ ในปัจจุบัน ผู้เขียนมักใช้สำนวนภาษาที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็น การเขียนข่าวการเมือง ข่าวกีฬา การเขียนนิยายสารบันเทิง การใช้สำนวนในบทเพลง สำนวนในการบรรยายข่าวและเหตุการณ์ เป็นต้น และอีกประการหนังสือการ์ตูนจัดเป็นหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำในหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กมาเทียบเคียงในด้านการใช้ภาษาด้วย ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นพบว่ามีดังนี้

จันทรา ภูเงิน (๒๕๔๙: ๙๐) ได้ศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของ ปรีดา ปัญญาจันทร์ ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้คำหลากหลาย เช่น ใช้คำแสดงภาพ แสดงอาการ แสดงความรู้สึก การใช้คำอุทาน คำซ้ำ คำซ้อน และคำสัมผัส ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าคำที่พบในหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นก็ใช้คำที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับลักษณะของภาษาที่ใช้ในหนังสือการ์ตูน

น้ำค้าง ระวีงทอง (๒๕๔๐: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ชนะการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี พ.ศ.๒๕๓๐ - ๒๕๓๖ จำนวน ๒๗ เรื่อง ผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า ในด้านของการใช้ภาษา พบว่ามีการใช้คำจำนวน ๖ ประเภท คือ ภาษาปาก ภาษาถิ่น คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ คำแสดงความรู้สึก และคำหยาบ

ศิวะพรรณ โหระกุล (๒๕๓๕: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของวิริยะ สิริสิงห์ ประเภทบันเทิงคดี ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๑๕ - ๒๕๓๒ ด้านองค์ประกอบ กลวิธีการเขียน การใช้ภาษา และคุณค่าของภาพประกอบ โดยใช้หนังสือทั้งหมด ๓๔ เรื่อง ผลการศึกษาในด้านการใช้ภาษา พบว่า มีการใช้ภาษาประกอบด้วยการใช้คำแสดงภาพ แสดงอาการ ใช้คำอุทาน คำซ้อน และการใช้สำนวนโวหาร

ศศิธร ทัศนัยนา (๒๕๓๕: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะภาษาของชาวบ้านในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ.๒๕๓๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวชาวบ้านในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ.๒๕๓๑ ผลการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีการใช้คำเรียกชื่อ การใช้สมญานาม การใช้ศัพท์เฉพาะ การใช้สำนวนใหม่ และมีลักษณะรูปแบบภาษาไม่แตกต่างจากภาษาที่ผู้เขียนข่าวทั่วไปใช้ แต่ได้เสริมภาษาที่สร้างขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในบริบทเฉพาะข่าวชาวบ้าน ทำให้ภาษามีลักษณะแปลก สะดุดตามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้สำนวน และภาพพจน์ เพราะช่วยสื่อความหมายได้ดี

ยงยุทธ พูเพนียด (๒๕๓๒: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ และนิตยสารกีฬาภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ภาษาที่ใช้ในการเขียนบรรยายการแข่งขันกีฬา มักใช้คำพ้องเสียง ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านข่าวรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนานไปด้วย มีการใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การใช้คำเลียนเสียง การใช้คำแสดงเสียงของเหตุการณ์ การใช้คำคล้องจอง การซ้ำคำ การซ้อนคำ การตัดบางส่วนของคำ การใช้คำสแลง ศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้สมญานาม และชื่อเล่น เทคนิคที่เด่นมากที่สุดคือ เทคนิคด้านคำ คือการใช้คำสแลง การใช้ศัพท์เทคนิค การใช้คำที่บอกลักษณะอาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจะใช้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำมากกล่าวอ้างอิงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร เกี่ยวกับการใช้คำในบทต่อไป

๒.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน

พจนานุกรมฉบับมติชน (๒๕๔๗: ๘๗๐-๘๗๑) ได้ให้ความหมายของสำนวน ไว้ดังนี้

สำนวน หมายถึง น. โวหาร, ทำนองพูดหรือเขียน ; ถ้อยคำที่กล่าวสืบต่อกันมา, กลุ่มถ้อยคำซึ่งมีความหมายโดยนัยไม่ใช่ความหมายตรง ; ลักษณะนามเรียกบทประพันธ์หรือข้อความหนึ่ง ๆ

ขุนวิจิตรมาตรา สง่า กาญจนาคพันธุ์ (๒๕๔๑: บทนำ) กล่าวถึงความหมายของสำนวนไว้ว่า คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้กว้าง ๆ เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษารวมตา พอพูดออกมาก็เข้าใจได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้ความหมายในคำพูดนั้น ๆ คนฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายทั่วไป จนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังอาจไม่เข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจหรือบางทีคิดแล้วก็เข้าใจไปอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้ คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้ เราเรียกกันว่า “สำนวน”

ไซลิริ ปราโมช ณ อยุธยา (๒๕๒๖: ๔) กล่าวถึงความหมายของสำนวนไว้ว่า สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่มีได้มีความหมายตรงไปตรงมาตามตัวอักษร หรือแปลตามรากศัพท์ แต่มีถ้อยคำที่มีความหมายเป็นอย่างอื่น คือ เป็นชั้นเชิงชวนให้คิดซึ่งอาจจะเป็นในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน (๒๕๒๙: ๑๑-๑๓) ได้ให้ความหมายของ สำนวน ไว้ ๒ ประการ คือ

๑. หมายถึง ถ้อยคำประเภทหนึ่งที่เกิดจากขบวนการเปรียบเทียบ หรือสรรคำในโครงสร้างทาง ความหมาย อันได้แก่ สำนวน สำนวนเปรียบเทียบ สุภาพสิต ภาษิต คติพจน์ พังเพย คำขวัญ คำคม

๒. หมายถึง ถ้อยคำชนิดหนึ่งที่เกิดจากกระบวนการเปรียบเทียบ ความหมายที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถแปลตามตัวอักษรได้ ทั้งยังมีจุดหมายของการใช้เพื่อให้เกิดการตีความแบบแปลความหมาย อาจเกิดจากนำคำธรรมดามาเป็นสำนวน และบางสำนวนกลายเป็นคำธรรมดาไป

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า สำนวน คือถ้อยคำในภาษาไทยใช้พูดจาสื่อสารกันอย่างมีชั้นเชิง มีความหมายเป็นนัย มีความหมายอื่นแฝงอยู่ กินความหมายลึกซึ้ง ซึ่งมีได้แปลความหมายตรงตัว แต่เป็นความหมายในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งผู้รับสารต้องตีความหมายของถ้อยคำนั้น และหมายรวมไปถึงสุภาพสิต คำพังเพย คำคม ด้วย

สำหรับที่มาของสำนวนไทยที่ใช้กันมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ดนัย ไชยโยธา (๒๕๕๑: ๒) กล่าวว่า สำนวนภาษามีแหล่งเกิดจากสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เกิดจากธรรมชาติ เช่น ฝนตกไม่ทั่วฟ้า ตื่นแต่ไก่โห่
๒. เกิดจากการกระทำ เช่น ปลูกเรือนค่อมตอ
๓. เกิดจากศาสนา เช่น คำว่าบาตร ขนทรายเข้าวัด
๔. เกิดจากนิยาย นิทาน ตำนาน และพงศาวดาร เช่น ม้าอารี กบเลือกนาย
๕. เกิดจากความเชื่อ เช่น กงเกวียนกำเกวียน ฝัซ้าด้ามพลอย
๖. เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น ตกกระไดพลอยโจน
๗. เกิดจากเครื่องแวดล้อม เช่น ตีวัวกระทบคราด
๘. เกิดจากความประพฤติ เช่น หาเช้ากินค่ำ
๙. เกิดจากการเมือง เช่น เมืองก้อง
๑๐. เกิดจากอวัยวะ เช่น ปากบอน ปากปลาร้า

ในเรื่องการใช้สำนวนในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก สมศักดิ์ ศรีมานิชน์ (๒๕๒๓: ๖) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย ภาษิต สุภาพสิต อุปมาอุปไมย ใช้เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีดังนี้

๑. ใช้สำนวนไทยปัจจุบัน งดเว้นสำนวนโบราณ และสำนวนต่างประเทศ

๒. ใช้สำนวนถูกต้องตรงกับความหมาย เข้าใจง่าย

๓. ใช้สำนวนเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และเหตุการณ์ในเรื่อง

นอกจากนี้ จารุณี กองพลพรหม และชัณธ์ชัย อธิเกียรติ (๒๕๔๖: ๓๘-๔๒) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องของลักษณะของสำนวนไทย รวมทั้งการใช้สำนวนไทย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำ หรือข้อความที่มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่

๑. ลักษณะของสำนวนไทย

- มีความหมายลึกซึ้ง ใช้แทนคำพูดธรรมดาได้อย่างคมคาย

- มีความหมายไม่ตรงไปตรงมา พูดอย่างหนึ่งมีความหมายอีกนัยหนึ่ง เป็นลักษณะของการเปรียบเปรย

การเปรียบเปรย

- มีลักษณะสัมผัสคล้องจอง

๒. การใช้สำนวนไทย

- ใช้ให้ตรงตามความหมาย ก่อนจะใช้สำนวนใด ๆ ควรเข้าใจความหมายเสียก่อนว่าจะใช้กับอะไร ใช้อย่างไร ในขอบเขตแค่ไหน อย่าใช้แบบเดาสุ่มโดยไม่รู้ความหมายที่แจ่มแจ้ง เพราะจะทำให้เรื่องที่พูด หรือเขียนลดค่าลงอย่างน่าเสียดาย

- ใช้ให้เข้ากับเรื่อง เวลายกสำนวนใด ๆ ต้องให้เข้ากับเนื้อเรื่องที่นำมากล่าว มิใช่เรื่องเป็นอย่างหนึ่ง แต่สำนวนที่ยกมาเปรียบเทียบเป็นอีกอย่างหนึ่ง

- ไม่ใช้สำนวนที่ไม่มีในภาษาหรือสำนวนที่แต่งเอง

- ไม่ใช้สำนวนมากเกินไปเพราะจะทำให้พื้นผิว ควรใช้แต่พอดี ๆ

- ใช้ให้เหมาะกับกับกาลเทศะหรือโอกาส สำนวนบางคำมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ใช้ในโอกาสต่างกัน ฉะนั้นจึงต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม

สรุปความได้ว่า การใช้สำนวนไทยในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็ก เป็นสำนวนที่ใช้ได้ตรงความหมาย ถูกต้องตามสถานะบุคคล กาลเทศะและสถานการณ์ของเนื้อเรื่อง ไม่ใช้สำนวนที่แปลกแตกต่างจากเดิมมากนัก หรือสำนวนที่แต่งเอง

เยาวลักษณ์ ขาดิสุขศิริเดช (๒๕๔๘: ๔๓-๔๕) กล่าวว่า การใช้สำนวนไทยนั้นสามารถใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้มาก เช่น

๑. ใช้สำนวนเพื่ออ้างเหตุผล เช่น สถานการณ์ที่ต้องไปสถานที่แห่งไหนก็ปฏิบัติตามคนแห่งนั้น ตรงกับสำนวนว่า “เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม” เป็นต้น

๒. ใช้สำนวนเพื่อเตือนสติ และชี้แจงข้อเท็จจริง เช่น สถานการณ์ที่เกิดเหตุอัคคีภัยซึ่งไกลจากบ้านของตนแต่กลับยกข้าวของออกบ้านเพื่อเตรียมหนี ใครเห็นก็ว่า “กระต่ายตื่นตูม” เป็นต้น

๓. ใช้สำนวนเพื่อเปรียบเทียบ เช่น สถานการณ์ที่ต้องทำอะไรด้วยความลำบากที่เกินความสามารถก็ใช้ว่า “เหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา” เป็นต้น

๔. ใช้สำนวนเพื่อยืนยันข้อความที่พูด เช่น สถานการณ์ที่ผู้อื่นเล่าถึงความประพาศที่ไม่ดีของเพื่อนที่ไม่ได้อยู่ในวงสนทนา แล้วมีคนอื่นเสริมว่า “ไม่มีมูลฟอยหมาไม่ชี้”

๕. ใช้สำนวนเพื่อสั่งสอน เช่น สถานการณ์ที่ลูกต้องไปเรียนเมืองนอก แม่เรียกมาเพื่อตักเตือนให้ปฏิบัติตนแต่ในสิ่งที่ดีก็กล่าววว่า อย่า “เห็นกงจักรเป็นดอกบัว” เป็นต้น

สำนวนไทยเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยมาเนิ่นนานแล้ว ไม่ว่าจะยุคสมัยใดก็จะมีสำนวนที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เรื่อย ๆ จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในขณะนั้น ในลักษณะที่เป็นการสั่งสอน ข้อคิดเตือนใจ และอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า สำนวนไทยของเรามีคุณค่า มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตจึงนิยมใช้ในการพูดจาสนทนากันหรือการเขียนสื่อความในรูปแบบต่าง ๆ สืบต่อกันมาโดยตลอด

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน

เนื่องจากการใช้ภาษาในงานเขียนต่าง ๆ ในปัจจุบัน ผู้เขียนมักใช้สำนวนภาษาที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็น การเขียนข่าวการเมือง ข่าวกีฬา การเขียนนิตยสารบันเทิง การใช้สำนวนในบทเพลง สำนวนในการบรรยายข่าวและเหตุการณ์ เป็นต้น สำนวนที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนก็เช่นกัน ย่อมมีการใช้สำนวนที่ใกล้เคียงกันกับผู้เขียนทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพย นั้น จึงปรากฏว่ามีอยู่พอสมควรดังนี้

ศิริพร จันทรสว่าง (๒๕๔๓: ง) ได้วิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูนเพื่อสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยด้านการใช้สำนวน พบว่า มีการใช้สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่โดยเปลี่ยนจากสำนวนเดิม และสำนวนจากหนังสือหรือภาพยนตร์จีน กำลังภายใน และยังพบว่า มีลักษณะการใช้คำโดยการเปลี่ยนแปลงเสียง และใช้คำเปรียบเทียบปรากฏอยู่ในหนังสือการ์ตูนด้วย

จิราภรณ์ ภัทราภาณุภัทร (๒๕๒๑: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญ ของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย มีลักษณะดังนี้คือ ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทยเป็นคำซึ่งมีใช้ในภาษาปกติอยู่แล้ว แต่เราเอามาใช้ในอีกความหมายหนึ่ง และความมุ่งหมายใหม่นั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับ

ในภาษาแบบแผน ลักษณะโครงสร้างภายในของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน กับความสัมพันธ์ที่ปรากฏภายนอก คือ เมื่อนำถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนเหล่านั้นไปใช้เป็นประโยค ไม่จำเป็นต้องกลมกลืนไปทางเดียวกัน และเมื่อความหมายของสำนวนเป็นที่ยอมรับกันกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับในภาษาแบบแผนเมื่อไร ความหมายที่เป็นสำนวน จะกลายเป็นความหมายปกติที่เพิ่มให้กับความหมายเดิมของคำ

ผู้วิจัยจะใช้แนวทางการใช้สำนวนในหนังสือแต่ละประเภทมาเป็นแนวทางในการศึกษาการใช้สำนวนในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ในบทต่อไป

๒.๕ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

การใช้ศิลปะภาษาภาพพจน์แบบต่าง ๆ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ ภาษาเกินจริง บุคลาธิษฐาน เฝื่อนเสียงธรรมชาติ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งในงานเขียนที่ผู้เขียนนิยมใช้วิธีการนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสั้น นวนิยาย บทเพลง หนังสือปกิณกะ บันเทิงคดี หรือแม้แต่กระทั่งการ์ตูน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจและอารมณ์คล้อยตามไปกับเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่อง

กุหลาบ มัลลิกะมาส (๒๕๒๒: ๒๔) ได้อธิบายคำว่า ภาพพจน์ คือ "การสร้างภาพในใจ บางทีมีผู้เรียกว่า มโนภาพ บางที่ใช้คำว่า ภาพพจน์ คำนี้ใช้มากเกินไป และมักใช้โดยที่ไม่เข้าใจความหมายชัดเจนนัก ภาพพจน์ คือ พจน์หรือถ้อยคำซึ่งสร้างภาพทำให้เกิดความเข้าใจและประทับใจ"

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (๒๕๒๕: ๕๑) ให้ความหมายว่า ภาพพจน์ (Figure of Speech) คือ กลวิธีการใช้ภาษาโดยเลือกสรรถ้อยคำ หรือใช้กลวิธีการกล่าวอย่างแยบยล เพื่อให้คำน้อยคำสรุปสาระ หรือให้อรรถที่กว้างลึกเป็นรูปคำที่ใช้หรือทำให้สิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย ทำสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ให้สามารถสัมผัสได้ หรือทำให้ข้อความนั้นน่าสนใจ ชวนคิด ชวนจำ

ความเห็นของนักวิชาการต่างประเทศที่ชื่อ ซี ฮิวส์ โฮลแมน (ภัทราภรณ์ ทนันทชัย. ๒๕๒๘: ๗-๘) กล่าวว่า ภาพพจน์คือ รูปแบบของการใช้ถ้อยคำที่แตกต่างไปจากการใช้คำหรือความหมายตามปกติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลโดยเฉพาะ ไม่ว่าจะการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียนภาพพจน์ถูกนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อขยายความหมายให้เด่นชัด เพื่อเน้นคำหรือความ เพื่อเร้าความรู้สึก เพื่อสร้างความมีชีวิต ให้แก่สิ่งที่ไม่มีชีวิต เพื่อความขบขัน หรือเพื่อตกแต่งข้อความให้ดูงดงาม สละสลวย ไพเราะ

สรุปได้ว่าการเขียนให้มีภาพพจน์ การเขียนงานให้น่าสนใจ ต้องใช้สำนวนโวหารประกอบในการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพที่เรียกว่า "ภาพพจน์" เป็นวิธีการเขียนหนึ่งที่กระชับ กะทัดรัด ให้ความหมายลึกซึ้ง เป็นกลวิธีการเขียนที่พยายามโยงข้อความหนึ่งไปสู่อีกสิ่งหนึ่งให้ผู้อ่านเข้าใจ หรือทราบความ

หมาย ซึ่งพบวิธีการอยู่หลายประเภท ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้ภาพพจน์ของนักวิชาการหลายท่านแล้วนำลักษณะต่าง ๆ ของภาพพจน์ มาสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

๑. การเปรียบเทียบแบบอุปมา (Simile) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งว่า เหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งอย่างไร มักเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่รู้จักกันดีเพื่อให้เห็นภาพของสิ่งนั้นเพียงด้านเดียว การเปรียบเทียบแบบนี้จะสังเกตได้ง่ายจากคำที่ปรากฏในประโยค หรือข้อความซึ่งมักจะมีคำว่า เหมือน ราวกับ ดูๆ ประดุจ ประดุจดัง เพียง คล้าย เหนก เช่นเดียวกับ ฯลฯ

๒. การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งแต่ลึกกว่าแบบอุปมา คือนอกจากจะให้ภาพแล้วยังจะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของสิ่งที่เปรียบด้วย อาจใช้คำหรือความที่ต้องการเปรียบเทียบแทนได้

๓. การเปรียบเทียบแบบบุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการเปรียบเทียบด้วยการสมมติให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่มีชีวิตอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่คนแสดงกิริยาอาการ อารมณ์ หรือความรู้สึกนึกคิดเหมือนคน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการ “ซุบ” ให้สิ่งต่าง ๆ เป็นคน เช่น ให้น้ฝนไม่พูดภาษาคน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ เห็นภาพพจน์ และความรู้สึกคล้อยตาม เช่น ความรู้สึกสงสาร เห็นใจ เห็นความสำคัญ เพราะสิ่งนั้น ๆ มีชีวิตจิตใจเหมือนคน

๔. การเปรียบเทียบที่เกินความเป็นจริง หรือการกล่าวเกินจริง (Hyperbole หรือ Exaggeration) เป็นการเปรียบเทียบที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เพื่อตอกย้ำหรือเน้นอารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ

๕. การตั้งสมญานามหรือนามนัย (Metonymy) คือการเลือกสรรคำ หรือ กลุ่มคำที่เหมาะสมเพื่อนำไปแทนสิ่งที่ต้องการสื่อสาร ไม่เรียกตรง ๆ การตั้งสมญานามมักจะเป็นการสื่อคำที่รับรู้กันเฉพาะคนในกลุ่ม

๖. การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้คำแทนสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรม และความหมายของสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์มักจะเป็นสากล

๗. การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ หรือ สัทพจน์ (Onomatopoeia) เป็นวิธีการถ่ายทอดเสียงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น เสียงฟ้าร้อง เสียงฟ้าผ่า เสียงร้องไห้ เสียงครวญคราง เสียงลมพัด เสียงดนตรี เป็นต้น เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรสเพิ่มอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดจากเสียงธรรมชาติที่ถ่ายทอดมาเป็นตัวอักษร

๘. การกล่าวเย้ย กล่าวประชด (Irony หรือ Sarcasm) เป็นการใช้ถ้อยคำที่กล่าวขึ้นมาโดยมีเจตนาที่จะให้เป็นการตัดพ้อต่อว่า เริ่มตั้งแต่ขั้นต้นด้วยการประชดประชัน เยาะเย้ย ไปจนถึงแตกตั้น และเหยียดหยามเป็นขั้นที่สุด แต่มิได้กล่าวตรง ๆ มีวิธีการพูดที่ตั้งใจให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายที่แท้จริงเขาเอง

๙. การกล่าวทำความ (Allusion) เป็นการกล่าวอ้างถึงบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ที่สำคัญที่รู้จักกันดีทั่วไป ยกมาประกอบข้อความ เมื่อเอ่ยขึ้นมาก็เป็นที่รู้จักและง่ายต่อการเข้าใจได้ทันที

๑๐. สาธก (Allegory) เป็นความเปรียบอย่างยาว ใช้วิธียกเรื่องมาแล้วเพื่อให้ความหมายที่แฝงอยู่ในเรื่องนั้นเป็นเครื่องอธิบายความคิดบางอย่าง ผู้ฟังจะเข้าใจความคิดได้เองด้วยการเปรียบเทียบ ไม่ต้องวิเคราะห์ความคิดที่ต้องการอธิบายนั้นโดยตรง

๑๑. อุทาหรณ์ (Analogy) เป็นวิธีการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่าง ที่มีความหมายต่างกัน ว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อกันง่ายแก่การเข้าใจเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการจะอธิบาย

๑๒. ภาพในจิต (Image) ได้แก่ ภาพที่เกิดขึ้นจากการใช้ถ้อยคำสร้างให้เห็นลักษณะที่บรรยายหรือเกิดความคิด ความรู้สึก จากถ้อยคำที่กวีพรรณนาไว้

๑๓. การลดความหมายของคำ (Euphonism) คือการใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำที่มีความหมายรุนแรงหรืออาจกระทบกระเทือนใจได้ เป็นการเลี่ยนน้ำใจผู้ฟังให้มีความสุขสดชื่นบาน ถือเป็นความสุภาพโดยใช้ภาษาเป็นสื่อก็ได้

๑๔. ปฏิพจน์ หรือปฏิภาคพจน์ (Paradox) คือการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือการกล่าวเป็นทำนองขัดแย้งกัน นำมากล่าวอย่างกลมกลืน ทำให้ได้ความหมายกินใจลึกซึ้ง ส่วนใหญ่มักจะออกไปในทำนองแนวคิดหรือปรัชญา

๑๕. การใช้ประโยคคำถาม หรือปฏิปุจฉา (Interrogation) คือการใช้ข้อความที่มีลักษณะเป็นคำถาม ตัวอย่างเช่น **จะนี่หรือ** ได้ชื่อว่าเป็นกบฏ , **อย่างนี้หรือ** ชื่อว่าเจ้าฟ้าหลวง

ลักษณะของภาพพจน์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการที่ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางการศึกษาการใช้ภาษาในสวนภาพพจน์ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

๑.๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาพพจน์

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์ที่ใช้เขียนในหนังสือการ์ตูนนั้นยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาไว้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้แนวทางการศึกษาเรื่องการใช้ภาพพจน์จากงานเขียนอื่น ๆ เช่น บทละคร บทร้อยกรอง จากวรรณคดีเก่า ๆ วรรณกรรม กวีนิพนธ์ และบทเพลง มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องภาพพจน์ที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร โดยมีผู้ทำวิจัยไว้ดังนี้

พิทยา เจริญสุวรรณ (๒๕๒๐: ๑๕๗-๑๗๖) ทำวิจัยเรื่องศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงษ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ เพื่อให้เข้าใจอารมณ์ จินตนาการ และความนึกคิดของกวี โดยผู้วิจัยศึกษาบทกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงษ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๕๑๘ จากการศึกษาโวหารที่ปรากฏในกวีนิพนธ์พบว่า มีการใช้โวหารลักษณะต่าง ๆ ๑๐ ประเภท คือ บุคลาธิษฐาน อุปมา นามนัย โวหารกล่าวเกินจริง อาวัตพากย์ โวหารเลียนแบบ โวหาร เปรียบเทียบ อุทาหรณ์ สมพจน์ โวหารถามชวนคิด

จำเพย ไชยสินธุ์ (๒๕๒๗: ๒๖๐-๒๖๓) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการจินตภาพในวรรณกรรม ร้อยกรองอีสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กระบวนการจินตภาพในวรรณกรรมร้อยกรองอีสานและศึกษา ความสัมพันธ์ของกระบวนการจินตภาพกับสังคมอีสาน จากวรรณกรรมร้อยกรอง ๑๕ เรื่อง ซึ่งเลือกจาก วรรณกรรมตำนานและประวัติศาสตร์ วรรณกรรมนิทาน วรรณกรรมคำสอน วรรณกรรมศาสนา วรรณกรรมประเพณี และวรรณกรรมรัก เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาความงดงามของภาษาในเชิงกระบวนการจินตภาพ อันเป็นการใช้ภาพถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการของกวี อย่างมีศิลปะ เพื่อให้บรรลุในการเนะ ภาพแห่งความรู้สึกนึกคิดให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้อ่าน พบว่า กวีอีสานใช้กระบวนการจินตภาพ ๒ ลักษณะ คือ ๑) การกล่าวตรงไปตรงมา ๒) การสร้างภาพพจน์ มี ๘ ประเภท คือ ภาพพจน์อุปมา ภาพพจน์ อุทาหรณ์ ภาพพจน์แบบอติพจน์ ภาพพจน์อุปลักษณะ ภาพพจน์ปฏิรูปพจน์ ภาพพจน์อาวัตพากย์ ภาพพจน์สมพจน์ และภาพพจน์ที่นำสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตมาแสดงกิริยาอาการอย่างมนุษย์ โดย ภาพพจน์ที่ใช้มากที่สุดคือ ภาพพจน์อุปมา และภาพพจน์แบบอุทาหรณ์

ภัทรภรณ์ ทนชัย (๒๕๒๘: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏ ในหนังสือเรียนภาษาไทย วิชาบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีเรื่อง อิเหนา ตอนกองทัพกะหมังกุหนิงตีเมืองด่านดาหา นิราศพระบาท มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร และ กัณฑ์มหาราช ภาพพจน์เหวเรือ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร และเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนลูแก่โทษ ตาม หัวข้อต่อไปนี้ การใช้อุปมา การใช้อุปลักษณะ การใช้บุคลาธิษฐาน การใช้สัญลักษณ์ การกล่าวถึงความ ชัดแย้งคู่ขนานกัน การกล่าวเกินจริง การกล่าวเท้าความ การใช้อุทาหรณ์ การกล่าวเย้ยกล่าวประชด การใช้คำถาม การเลียนเสียง การเล่นเสียง การเล่นคำ การใช้คำซ้ำ และการใช้คำที่มีรสความ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าการใช้ภาพพจน์ในวรรณคดี วรรณกรรม มีหลาย แบบ กวีหรือผู้แต่งจะใช้ภาพพจน์แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่องที่น่าเสนอ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความ ชัดเจน เข้าใจง่าย ช่วยให้ผู้ผู้อ่านมองเห็นภาพ และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย จากงานวิจัย

ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยใช้ศึกษาภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเด็กในรูปแบบหนังสือการ์ตูน
ได้เป็นอย่างดี

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการ
ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ในด้านการใช้คำ การใช้สำนวน และ
การใช้ภาพพจน์ ที่ปรากฏในเรื่องต่อไป

บทที่ ๓ การใช้คำ

องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ คือการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ กล่าวคือผู้แต่งสามารถเรียงร้อยถ้อยคำให้มีเนื้อหาลำดับกันไปอย่างราบรื่น และเป็นระบบด้วยการใช้ความคิด ความสามารถ และประสบการณ์ นำเสนอเนื้อหาสาระไปยังผู้รับสารให้ได้รับรู้และเข้าใจในแนวทางเดียวกันกับผู้สื่อสาร การใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูน มีลักษณะที่จำเพาะเป็นของตนเอง ซึ่งมีลักษณะการใช้ถ้อยคำที่มีความกระชับ ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมากกว่าการเขียนธรรมดา ใช้สำนวนแปลก ๆ เพื่อสร้างความสนใจให้ผู้อ่านติดตาม โดยเฉพาะสำหรับผู้อ่านที่เป็นเด็ก

บทสนทนาเป็นองค์ประกอบสำคัญของหนังสือการ์ตูน กล่าวคือ เป็นลักษณะเด่นเฉพาะของหนังสือการ์ตูน คำพูดหรือบทสนทนาของตัวละคร จะมีกรอบ หรือวงกลม รอบคำพูดแล้วโยงเป็นรูปรีเวียนแหลมไปที่ผู้พูด แสดงว่าเป็นคำพูดของตัวละครนั้น ๆ อันเป็นการสื่อความหมายที่สัมพันธ์กันระหว่างภาพและถ้อยคำสนทนา นอกจากนี้ก็ยังมีคำบรรยายดำเนินเรื่องในบางตอนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกันไปอย่างเป็นลำดับ

การใช้คำในหนังสือการ์ตูนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่มีผู้เขียน สื่อเฉพาะเจาะจงกลุ่มผู้อ่านซึ่งอยู่ในวัยเด็ก อันเป็นวัยที่เริ่มรับรู้ เรียนรู้ และจดจำนำคำที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไปใช้เป็นแบบอย่าง ดังนั้นผู้เขียนหนังสือการ์ตูนต้องระมัดระวัง และประณีตในการใช้ภาษา ดังที่ อเนก รัตนปิยะภาภรณ์ (๒๕๓๑: ๖๑) กล่าวว่า “การใช้คำต้องสุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่ควรใช้ศัพท์สแลง เพราะเด็กจะจดจำไปใช้”

หนังสือธรรมชาติของภาษาไทย (เจือ สตะเวทิน. ๒๕๒๓: ๑๐๒-๑๐๖) และหนังสือการใช้ภาษาไทย (เจือจันทร์ ไหวพริบ. ๒๕๔๒: ๑๑-๑๖) แล้วกล่าวถึงลักษณะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า ลักษณะภาษาที่ใช้เพื่อสื่อสารนั้นมีทั้งภาษาพูด คือ สื่อสารทางเสียง และภาษาเขียน คือ สื่อสารทางตัวอักษร โดยที่ผู้ใช้ภาษาต้องใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะ บุคคล รวมทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนั้น ยังพบว่ามีการใช้ภาษาทั้งในการพูด และการเขียน ควบคู่กันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับสถานภาพทางสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล จึงแตกต่างกันไปในรูปแบบและวิธีการของแต่ละบุคคล ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียนที่ใช้ในการสื่อสารนั้น สามารถทำให้ผู้ส่งสาร และผู้รับสารเกิดความเข้าใจตรงกัน สนองต่อความต้องการของกันและกันได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร อันเป็นเนื้อเรื่องประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกษัตริย์ พระวงศานุวงศ์ทั้งฝ่ายอโยธยา ฝ่ายยักษ์ ฝ่ายวานร นอกจากนั้นยังมีเทวดา

ฤกษ์ เสนออำมาตย์ ทหารยักษ ทหารวานร มนุษย์ และตัวละครที่เป็นสัตว์ จะเห็นว่าตัวละครมีระดับสถานะที่แตกต่างกันอยู่ ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องพิถีพิถันในการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ระดับสถานะของบุคคล ตลอดจนใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามความหมายของคำ ในการเขียนบทสนทนา และความบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์หรืออภิปรายลักษณะการใช้คำ ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ว่ามีความเหมาะสมในการใช้คำมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากอักขรวิธี ความหมาย กาลเทศะ สถานภาพทางสังคม และวัฒนธรรมการใช้ภาษา ซึ่งพบว่ามีการใช้คำปรากฏจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้

๑. คำอุทาน

การใช้คำที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร จากกระทำและพฤติกรรมการแสดงออกตามสถานการณ์ในเนื้อเรื่อง เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เขียนต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ขณะนั้นในบทสนทนาที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินเรื่อง เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามไปกับตัวละครที่กำลังแสดงความรู้สึกในขณะนั้น สร้างความมีชีวิตชีวาให้กับเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างลึกซึ้งตรึงใจ

กำชัย ทองหล่อ (๒๕๕๐: ๒๖๐-๒๖๑) ได้อธิบายถึงคำอุทานไว้ว่า “คำอุทาน คือ คำที่แสดงถึงเสียงที่เปล่งออกมาในเวลาดีใจ ตกใจ ประหลาดใจ หรือกริ่งใจ เป็นต้น หรือเป็นคำที่ใช้ต่อท้ายเสริมบทให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ชนิดคือ คำอุทานบอกอาการ และคำอุทานเสริมบท”

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่ามีการใช้คำอุทานชนิดอุทานบอกอาการ เขียนประกอบรูปภาพเพื่อแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อเรื่อง ซึ่งพบว่ามีการใช้คำอุทานที่ปรากฏในบทสนทนาเพียงอย่างเดียวอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาการใช้คำต่าง ๆ ที่พบในหนังสือการ์ตูนชุดนี้ โดยมีการใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมและไม่เหมาะสมตามความหมาย ตามอารมณ์ความรู้สึก และบริบทของสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกผ่านตัวละครตามเนื้อเรื่องขณะนั้น ๆ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑.๑ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ถูกต้องและเหมาะสม

คือคำที่ใช้แสดงความรู้สึกของตัวละครได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกต้องตามอารมณ์และความรู้สึกของสถานการณ์ขณะนั้น มีดังต่อไปนี้

ตาราง ๑ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ถูกต้องและเหมาะสม

บทสนทนา	สถานการณ์	คำอุทาน	แสดงความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : นี่ท่าน ! ลูบหัวช้านานแล้วนะ... ชักรำคาญ เทวดา : นี่แน่ะ ! บังอาจว่าช้าเรอะ นนทก : โอย !</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๒)</p>	<p>เทวดา เชกหัวนนทก</p>	โอย	เจ็บ ปวด	<p>มักใช้อุทานเมื่อมีความรู้สึกเจ็บปวด จึงถือว่าบริบทนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>เทวดา : เดี่ยวบัด... ถีบหน้าหงาย ชะหรงก นนทก : โอ๊ะ ! ข้าขอโทษ... โปรดอภัย ให้ข้าด้วยเถิด</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๓)</p>	<p>เทวดายกเท้า จะถีบหน้า แต่ นนทกหลบ</p>	โอ๊ะ	ตกใจ	<p>มักใช้อุทานเมื่อมีความรู้สึกตกใจ จึงถือว่าบริบทนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>เทวดา : อะจึก... ฮีฮี... นนทก : โอ๊ย ! ท่านมาดั่งผมข้า ทำไม...เจ็บนะจะบอกให้</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๓)</p>	<p>เทวดาดึงผม นนทก เป็นกระจุก</p>	โอ๊ย	เจ็บปวด	<p>มักใช้อุทานเมื่อมีความรู้สึกเจ็บปวด จึงถือว่าบริบทนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>เทวดา : ข้าเห็นผมหงอกอยู่กลางกบาล เจ้าเส้นหนึ่ง เลยช่วยดึงให้ณะ ฮาฮา...</p> <p>นนทก : โห ! แต่ท่านเล่นดึงเป็นกระจุก เลยผมที่ไม่หงอกก็ติดมือท่าน ไปด้วยอะ(เล่ม ๑ หน้า ๑๓-๑๔)</p>	<p>นนทก เห็น เส้นผม จำนวนมาก ในมือเทวดา</p>	โห	ตกใจ	<p>มักใช้อุทานเมื่อมี ความรู้สึกตกใจ จึงถือว่าบริบทนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>เทวดา : เฮ้ย...เฮ้ย..! บนหัวเองมีเหา วิ่งแข่งกันด้วย...ข้าตบให้ นี่แน่ะ</p> <p>นนทก : นี่แน่ะ โมโหแล้วนะ... ทูปทำให้มั่ง (เล่ม ๑ หน้า ๑๕)</p>	<p>เทวดา เรียก นนทก</p>	เฮ้ย	เรียก ให้รู้ตัว	<p>มักใช้เพื่อเรียกให้คู่ สนทนารู้สึกตัว จึงใช้ได้ถูก ความหมาย ใช้ถูกอักขรวิธี และ ถูกสถานการณ์</p>
<p>เทวดา : นี่แน่ะ... บังอาจทูปเท้าข้าอะ นนทก : โอ้ย..อูย.. สลบไป นานเท่าไรแล้วนี่เรา... (เล่ม ๑ หน้า ๑๖)</p>	<p>นนทกกำลัง ฟื้นขึ้นจาก การสลบ</p>	โอ้ย... อูย...	เจ็บปวด	<p>มักใช้เมื่อมีความ รู้สึกเจ็บปวดบริบท นี้ใช้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>นนทก : เราต้องขึ้นไปเฝ้าพระอิศวร พระอิศวร : อ้าว ! มีอะไร เจ้านนทก ? (เล่ม ๑ หน้า ๑๗)</p>	<p>พระอิศวร เห็นนนทก ขึ้นมาเข้าเฝ้า บนปราสาท ยอดเขา</p>	อ้าว	แปลกใจ	<p>มักใช้เพื่อแสดง ความรู้สึกแปลกใจ ต่อการพบกันของคู่ สนทนา บริบทนี้ จึงใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และถูกสถานการณ์</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : โห้ย...ย.. แอ่ก...แอ่ก... กว่าจะถึง หน้ามิด</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๗)</p>	<p>นนทกเดินขึ้น บันไดมาถึง ปราสาท บนยอดเขา</p>	โห้ย	เหนื่อย	<p>มักใช้อูทานเมื่อมี อาการเหน็ดเหนื่อย และความรู้สึกถึง ความยากลำบาก บริบทนี้ ใช้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ ใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>นนทก : ข้ารับใช้พระองค์มาก็หลาย ร้อยปี พระองค์ลืมไปว่า ยังมี ยักษ์ผู้ต้อยต่ำทำหน้าที่ล้างเท้า เทวดาที่จะมาเข้าเฝ้าพระองค์ พระอิศวร : เอ้อ ! จะว่าไป ข้าก็ลืมไป เหมือนกันว่ามีข้าทาสบริวาร ที่ทำหน้าที่ล้างเท้าเทวดา...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๘)</p>	<p>พระอิศวรฟัง คำกราบทูล ของนนทก แล้วตอบกลับ</p>	เอ้อ	พิศวง หรือ ประหลาด ใจ	<p>มักใช้อูทานเมื่อรู้สึก มีสิ่งหนึ่งมาสะกิดใจ แล้วหยุดชะงักคิด สักครู่หนึ่ง จึงกล่าว อย่างอื่นต่อไป บริบทนี้จึงใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>
<p>พระอิศวร : ได้สิ ข้าจะให้พรเจ้ามีนิวเป็น เพชร ซีใครก็รอดวายตายใน พริบตา... นนทก : ฮ้า ! นิวข้าเป็นเพชรแล้ว</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๘-๑๙)</p>	<p>นนทกได้รับ พรจากพระ อิศวรให้มี นิวเพชร</p>	ฮ้า	เอะใจ หรือ ประหลาด ใจ หรือดีใจ	<p>มักใช้อูทานเมื่อรู้สึก เอะใจและดีใจ บริบทนี้จึงใช้ได้ถูก ความหมาย ถูกสถานการณ์ และใช้ถูกอักขรวิธี</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : ข้าเป็นชายงามกล้ำมใหญ่ ยินดีช่วยแม่นางทุกประการ นางฟ้า : ตาย ! กล้ำมป่องล่างเท่าจิ้ง</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๒๔)</p>	<p>นางฟ้าเห็น กล้ำมนนทก ป่องล่าง</p>	ตาย	แปลกใจ	<p>เป็นคำอุทานที่ ผู้หญิงใช้อุทานกัน มักใช้เมื่อพบเห็นสิ่ง ที่แปลกประหลาด บริบทนี้ใช้ได้ถูก ความหมาย เพราะ ปกติกล้ำมแขนคน จะปูดด้านบนแต่นี้ กลับปูดด้านล่าง จึงเป็นเรื่องที่แปลก เป็นการสร้าง อารมณ์ขัน ใช้ได้ เหมาะสมกับ สถานการณ์</p>
<p>นนทก : แล้วจะรังเกียจรับข้าเป็นมิตร สหายใกล้ชิดบ้างมั๊ยครับ ? นางฟ้า : อู๊ย ! มียักษ์ รูปหล่อมา ผูกไมตรี</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๒๔)</p>	<p>นางฟ้าถูก นนทกเกี่ยว ด้วยวาจา</p>	อู๊ย	ตกใจ	<p>มักใช้เมื่อเกิด ความรู้สึกตกใจใน เหตุการณ์ต่าง ๆ บริบทนี้ใช้ได้ถูก ความหมาย ถูกสถานการณ์ และถูกอักขรวิธี</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นางฟ้า : แต่ข้าเป็นนางรำ เมื่อจะมี มิตรสหาย ข้าก็อยากจะได้มิตร ที่มีความสามารถร้ายรำได้ เหมือนกับข้าบ้าง...</p> <p>นนทก : ปู้้อ! จีบจ้อย ... เรื่องเดิน เรื่องรำข้าเคยเป็นแชมป์เดิน ๔ ปี ซ่อนเชียวนะ...ฮาฮา</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๒๔-๒๕)</p>	<p>นนทกคุยกับ นางฟ้าว่า เดินรำเป็น</p>	<p>ปู้้อ</p>	<p>เห็นใจ หรือ รำคาญใจ</p>	<p>บริบทนี้ใช้ถูกกับ อารมณ์และ ความรู้สึกเพราะคำ ว่า ปู้้อ จะใช้เมื่อ รู้สึกเห็นใจ หรือ รำคาญใจว่า เป็น เรื่องเล็กน้อย โดยมีที่มาจากคำว่า พุทไธ! บริบทนี้จึงใช้คำ อุทานได้เหมาะสม กับสถานการณ์ด้วย</p>
<p>ทศกัณฐ์ : ฮ่า! นั่นไง...ถึงแล้ว เอ๊ะ! แล้วท่านฤาษีอยู่ที่ไหน?</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๓๕)</p>	<p>ทศกัณฐ์ เดินทางมาถึง อาศรมของ พระฤาษี โคบุตร</p>	<p>- ฮ่า - เอ๊ะ</p>	<p>- เอะใจ - สงสัย</p>	<p>คำอุทานแรกมักใช้ เมื่อรู้สึกสะกิดใจกับ สิ่งที่ต้องการพบ ส่วนคำที่สองจะใช้ เมื่อมีความรู้สึก สงสัยต่อเหตุการณ์ หนึ่งหรือสิ่งที่ได้พบ บริบทโดยรวมของ บทสนทนาจึง ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกอักขรวิธี และ ถูกสถานการณ์</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>ทศกัณฐ์ : ข้าชื่อทศกัณฐ์เป็นโอรสของ ท้าวลัสเตียนจะมาขอเป็น ศิษย์ นะจ๊ะ ฤๅษีโคบุตร : อ้อ ! ลูกของท้าวลัสเตียน ลูกศิษย์รุ่นแรก...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๓๖-๓๗)</p>	<p>ทศกัณฐ์ อธิบายถึง ตัวเองให้ฤๅษี โคบุตรฟัง</p>	อ้อ	เข้าใจ	<p>มักใช้เมื่อรู้สึกเข้าใจ หรือคิดได้ในสิ่งหนึ่ง ซึ่งในบริบทนี้ใช้ได้ ถูกถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และ ถูกอักขรวิธี</p>
<p>ฤๅษีโคบุตร : เออละ! เมื่อท้าวลัสเตียน ฝากฝังลูกชายมาเป็นศิษย์ ข้าก็ยินดีรับเจ้าเป็นศิษย์ ทศกัณฐ์ : ไชโย !</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๓๘)</p>	<p>ทศกัณฐ์ดีใจที่ ฤๅษีโคบุตรรับ เป็นลูกศิษย์</p>	ไชโย	ดีใจ	<p>มักใช้อุทานเมื่อมี ความรู้สึกดีใจในสิ่ง ที่ตนสมหวัง บริบทนี้จึงใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์และ ถูกอักขรวิธี</p>
<p>ทศกัณฐ์ : อืมม... มีผลไม้รสชาติ แปลก ๆ อร่อยดีแท้...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๔๒)</p>	<p>ทศกัณฐ์ กินผลไม้ ในสวน แห่งหนึ่ง</p>	อืมม	พอใจ	<p>คำอุทานนี้ไม่ค่อย พบบนในการ สนทนา ส่วนใหญ่ ใช้คำว่า อือ เออ ซึ่ง แสดงความเข้าใจ และพอใจ แต่ใน บริบทนี้ก็ถือว่าใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ แม้จะ ผิดอักขรวิธีก็ตาม</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>ทศกัณฐ์ : ได้เลย... ถือโอกาสสองวิชาที่ จำเรียนมาซะเลย...</p> <p>อรชุน : บ๊ยะ ! เจ้ายักษ์หนุมนี้ฝีมือ ไม่ธรรมดา...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๔๓-๔๔)</p>	<p>ทศกัณฐ์ เข้าต่อสู้กับ อรชุน</p>	บ๊ยะ	ประหลาด ใจ	คำอุทานนี้มักใช้ เมื่อมีความรู้สึก ประหลาดใจ ในการกระทำ ของผู้อื่น ในบริบทนี้ถือว่า ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และถูกอักขรวิธี
<p>อรชุน : ฮ่าฮ่า...อย่าเสียวลาเลยเจ้ายักษ์ โอหัง ศรนาคราชของข้าสามารถ ยึดขยายได้ไม่มีที่สิ้นสุด</p> <p>ทศกัณฐ์ : อ้าก ! มันวัดจนหายใจจะ ไม่ออกอยู่แล้ว...อึก ! ...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๔๕)</p>	<p>อรชุนแผลงศร นาคราช มัดตัว ทศกัณฐ์</p>	- อ้าก - อึก	- เจ็บปวด - อึดอัด	คำอุทานแรกใช้เพื่อ บอกอาการเจ็บปวด ส่วนคำที่สองแสดง ให้เห็นความอึดอัด จากการโดนรัด แต่ ทั้งสองคำ น่าจะ เลียนแบบมาจาก การพากย์ ภาพยนตร์การ์ตูน ทางโทรทัศน์ แต่ความโดยรวมใน บริบทนี้ยังคงใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์และ ถูกอักขรวิธี

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>ทศกัณฐ์ตั้งหน้าตั้งตาฝึกวิทยายุทธ์อย่าง เข้มงวดขึ้น และหมั่นท่องคัมภีร์มหาเวท อย่างเคร่งครัด จนเวลาผ่านไปอีกหลาย ปี จบหลักสูตร ทศกัณฐ์ : เย้ ! จบแล้ว</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๔๗)</p>	<p>ทศกัณฐ์ รำเรียนวิชา กับฤๅษี โคบุตร จนสำเร็จ</p>	เย้	ดีใจ	เป็นคำอุทานที่ใช้ เมื่อมีความรู้สึกดีใจ ที่ประสบผลสำเร็จ ในสิ่งที่มุ่งหวัง ในบริบทนี้จึงใช้ได้ ถูกความหมาย ถูก สถานการณ์ และ ถูกอักขรวิธี
<p>ทศกัณฐ์ : ข้าขอพระอุมาเทวีไปเป็น อัครมเหสีของข้า พระเจ้าข้า พระอิศวร : ชิชะ ! ใ้เจ้ายักษ์โง่หงั้น ต่ำต้อยบังอาจมาขอมเหสี ของข้า</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๖๑)</p>	<p>พระอิศวร โกรธทศกัณฐ์ ที่ขอพระอุมา เทวีไปเป็น มเหสีของตน</p>	ชิชะ	โกรธ	มักใช้เมื่อมีความ รู้สึกโกรธ แต่ไม่ค่อย ใช้สนทนากันนัก พบแต่ในการแสดง โขน ละคร ใช้ได้เหมาะสมแล้ว

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	ความเหมาะสม
<p>ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! ไอ้ยักษ์เฒ่า...เจ้าปลุก ตื่นไม่ประสาอะไรพะ... เอายอดฝั่งลงดินแล้วเอาราก ขึ้นชี้ฟ้า ประหลาดแท้ ฮ่าฮ่า.. ยักษ์เฒ่า : เซอะ ! ท่านสิประหลาดแถม อุบาทว์วิกลจริตอีกต่างหาก... ผู้หญิงดี ๆ มีถมไป แต่ดันทุรัง เอาผู้หญิงที่ร้อนเป็นไฟไปทำ เมีย</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๖๕)</p>	<p>ทศกัณฐ์ร้อง เรียกและเฝ้า เย้ยยักษ์เฒ่า แต่ยักษ์เฒ่า ด่าทศกัณฐ์</p>	<p>- เฮ้ย - เซอะ</p>	<p>- เรียกให้ รู้ตัว - ประชด</p>	<p>การใช้คำอุทานคำ แรกเมื่อต้องการ เรียกให้คู่สนทนา รู้ตัว แต่การใช้คำ อุทานในคำที่สอง เป็นการใช้เพื่อ แสดงการประชด ประชันต่อการ กระทำของคู่ สนทนา ซึ่งบริบท โดยรวมใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์</p>
<p>พระอิศวร : ข้าขอประกาศ...หากเทวดา ยักษ์มารผู้ใดยกเขาไกรลาส ให้ตั้งตรงได้เช่นเดิมข้าจะมี รางวัลให้ เทวดา ๑ : ข้าขออาสาพระเจ้าข้า เทวดา ๒ : ข้าเช่นกัน... อิบ ! ...ไม่ขยับเลยวู้ย</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๕๘)</p>	<p>เทวดา ออก แรงดันเขา ไกรลาส</p>	<p>อิบ</p>	<p>ออกแรงดัน หรือยก ของหนัก</p>	<p>บริบทนี้ใช้ได้ เหมาะสมกับ อารมณ์ความรู้สึก เพราะเมื่อออก แรงดันหรือยก ของหนักควรใช้คำนี้ จึงเหมาะสมกับ สถานการณ์ด้วย</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
พาลี : มา... มะแม่ นางฟ้าสุดสวยไปอยู่ กับข้าดีกว่า นางมณฑา : ว้าย! อายนะ (เล่ม ๒ หน้า ๑๔)	พาลีเข้าอุค นางมณฑา	ว้าย	ตกใจ	การใช้คำอุทานที่ เกิดความรู้สึกตกใจ มักเป็นคำอุทานที่ ผู้หญิงใช้กัน บริบท นี้ใช้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์
นางอัคคี : เฮ้อ! เห็นพระสวามีกลัดกลุ้ม ใจไม่ได้กินไม่ได้นอนแบบนี้ เราก็ไม่สบายใจ... (เล่ม ๒ หน้า ๑๖)	นางอัคคีเห็น ทศกัณฐ์ กลัดกลุ้มใจ	เฮ้อ	ถอนใจ ไม่สบายใจ	มักใช้คำอุทานขึ้น เพื่อแสดงความรู้สึก ไม่สบายใจ หรือ เป็นการถอนหายใจ ยาวให้คลายกังวล บริบทนี้ใช้ได้ถูก สถานการณ์
รณพัตร์ : ฝีมืออ่อนหัดนัก ฮีฮี เทวดา : โอย ! นางฟ้า : กรีด ! (เล่ม ๓ หน้า ๓๖)	รณพัตร์ใช้ มีดฟันเข้าที่ ร่างเทวดา จนนางฟ้าร้อง	- โอย - กรีด	- เจ็บปวด - ตกใจกลัว	คำอุทานแรกใช้เพื่อ แสดงความ เจ็บปวด และคำที่สองเป็น การใช้เมื่อมี ความรู้สึกตกใจกลัว เพราะเห็นสิ่งที่น่า กลัว บริบทนี้ ใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>ทศกัณฐ์ : พิเภก จงจัดการกับพระธิดา ตามความเห็นควรของเจ้าเถิด</p> <p>พิเภก : พะยะคะ</p> <p>นางมณฑิ : ไร่ ! ลูกแม่...</p> <p>(เล่ม ๔ หน้า ๒๙)</p>	<p>ทศกัณฐ์ให้ พิเภกนำลูก ของตนที่เกิด กับนางมณฑิ ไปลอยน้ำ</p>	ไร่	อนาถใจ หรือสงสาร	<p>มักใช้อุทานเมื่อมี ความรู้สึกสงสาร หรืออนาถใจซึ่งตัด มาจาก พุทไร่ บริบทนี้ใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์</p>
<p>มาริศ: เฮ้ย... หยุด!</p> <p>พระลักษมณ์ : ไร่ไร่ !... ตัวอะไร ?</p> <p>(เล่ม ๕ หน้า ๒๙)</p>	<p>มาริศร้องเรียก ให้พระราม พระลักษมณ์ หยุดเดิน</p>	ไร่ไร่	สงสัย ประหลาด ใจ	<p>คำอุทานนี้ใช้เมื่อมี ความรู้สึกสงสัย ต่อ สิ่งที่เห็น ในบริบทนี้ ใช้ได้ถูก ความหมาย ถูกสถานการณ์</p>

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>หนุมาน : ไอ้โห ! นั้นมันปากกล้วย สารพัดกล้วยเลย ... ฮ่าฮ่า</p> <p>(เล่ม ๖ หน้า ๑๔)</p>	<p>หนุมาน เหาะมาเจอ ป่าต้นกล้วย</p>	ไอ้โห	ประหลาด ใจ	คำอุทานนี้ใช้เพื่อ แสดงความรู้สึก ประหลาดใจในบาง สิ่ง บริบทนี้ใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์
<p>พาลี : เอ้ ! นางดารารของกำนัลที่องค์ พระอิศวรมอบให้สุครีพจะมี หน้าตาเป็นเช่นไรนะ...</p> <p>(เล่ม ๗ หน้า ๑๓)</p>	<p>พาลีพินิจถึง ผอบ ที่ พระอิศวร ฝากให้สุครีพ</p>	เอ้	สงสัย	เป็นคำอุทานที่ใช้ เมื่อมีความรู้สึก สงสัย บริบทนี้ใช้ได้ ถูกความหมาย
<p>ส่ามะนักรา : ต้าย ! ผู้ชายอะไรก็ไม่รู้ หล่อบาดจิตบาดใจเรา เสียนี้กระไร...</p> <p>(เล่ม ๙ หน้า ๕๒)</p>	<p>ส่ามะนักรา เห็นพระราม ในป่า</p>	ต้าย	ประชด	คำอุทานนี้ผู้หญิง มักใช้เมื่อมี ความรู้สึกประชด ประชัน บริบทนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์

ตาราง ๑ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>พระราม : ...บอกความจริงมาเถิด เจ้าเป็นใครกันแน่ ? ส่ามะนักราแปดง : แหม ! โทหกท่าน ไม่ได้จริง ๆ...</p> <p>(เล่ม ๙ หน้า ๕๖)</p>	<p>พระราม คาดคั้นความ จริงจากนาง ส่ามะนักรา</p>	แหม	แปลกใจ	คำนี้ใช้เมื่อมีความ รู้สึกแปลกใจใน คำพูดหรือการ กระทำของผู้อื่น บริบทนี้ใช้ได้ ถูกความหมาย
<p>พระเสือเมืองยักษ์ : เฮ้ย ! ไล่ลิงเผือก เจ้าไม่รู้รีว่า ห้ามผู้ใดเหาะข้าม ผ่านอาณาเขตกรุงลงกา หนุมาน : อิโธเอ๊ย! ด้านทางอากาศ อย่างเจ้าจะทำอะไรเข้าได้...</p> <p>(เล่ม ๑๒ หน้า ๔๕-๔๖)</p>	<p>หนุมาน กล่าวเฮ้ย พระเสือเมือง กรุงลงกา</p>	อิโธเอ๊ย	เย้ยหยัน ไม่หวั่นกลัว	เป็นคำอุทานที่ใช้ เมื่อมีความรู้สึก ไม่กลัวในทำนอง เย้ยหยัน บริบทนี้ใช้ได้ถูก ความหมาย
<p>เวตาล : เป็นไงเจ้านาย... โดนด่า หน้าจ๋อยกลับมาเลย ฮีฮี ทศกัณฐ์ : หงุดหงิดอยู่นะว้อย... แชว อยู่ได้... ปัดธ้อ !</p> <p>(เล่ม ๑๒ หน้า ๖๔)</p>	<p>ทศกัณฐ์ เตะเวตาล ที่พุดจากวน อารมณ</p>	ปัดธ้อ	รำคาญ	คำอุทานนี้ใช้เมื่อมี อารมณ์หงุดหงิด และรำคาญใจซึ่ง บริบทนี้ใช้ได้ ถูกความหมาย ถูกสถานการณ์ และถูกอักขรวิธี

๙.๑.๒ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

คือคำที่ใช้แสดงความรู้สึกของตัวละครไม่ถูกอักขรวิธี ไม่ถูกตามความหมาย ไม่เหมาะสมกับตัวละคร และไม่ถูกต้องตามอารมณ์ความรู้สึกของสถานการณ์ขณะนั้น

ตาราง ๒ การใช้คำอุทานบอกอาการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

บทสนทนา	สถานการณ์	คำอุทาน	แสดงความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : เล่นหัวเราอีกแล้ว</p> <p>เทวดา : อูเหม่ ! กำลังอยากได้ กระจกส่องดูทรงผมอยู่ พอดี</p> <p>นนทก : เอาเข้าไปเล่นหัวตุจ้ง...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๕)</p>	<p>เทวดา</p> <p>ล้อ</p> <p>ว่า นนทก</p> <p>หัวล้าน</p>	อูเหม่	เยาะเย้ย	<p>บริบทนี้ใช้ไม่ถูกกับอารมณ์ และความรู้สึก และไม่ถูก สถานการณ์ เพราะคำอุทาน นี้ จะใช้เมื่อมีความ รู้สึกโกรธ โดยมักใช้ในการ แสดงขื่น ละคร บริบทนี้ ควรใช้ คำอุทาน เพื่อเยาะเย้ยว่า แหม ! จะเหมาะสมกว่า</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>เทวดา : ฮีฮี... หัวเอ็งนี่น่าดูบดี นะ ไอ้เจ้านนทก นนทก : ย่ำก ! มันจะย่ำยีมาก ไปแล้ว</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๒๐)</p>	<p>นนทก เปล่งเสียง พร้อมทั้ง สำแดงพลัง</p>	ย่ำก	โกรธ	<p>คำนี้ไม่ใช่ลักษณะของ คำอุทานไทย โดยพบในการ พากย์ภาพยนตร์การ์ตูน และภาพยนตร์จีน กำลังภายใน ขณะเปล่ง เสียงพร้อมกับการขยับ ร่างกาย หรืออาวุธพุ่งเข้าใส่ คู่ต่อสู้ ไม่ใช่แสดงอาการ โกรธ เป็นการแสดง ความรู้สึกว่ามีพลัง ฉะนั้นในบริบทนี้จึงใช้ ไม่เหมาะสมกับอารมณ์</p>
<p>นนทก : อะจ้าย ! หัวข้าแห่งนี้ ขนาดนี้เขี้ยวเรอะ ฮี้อ ๆ ใคร ๆ ก็ชอบแก้งงหนู</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๖)</p>	<p>นนทก มองเห็นเงา ตัวเองในน้ำ</p>	อะจ้าย	งงใจ	<p>คำอุทานนี้เคยได้ยินว่ามีใช้ ในภาพยนตร์การ์ตูน แต่ออกเสียงว่า อะจ้าย ! ใช้เมื่อมีความรู้สึกตกใจใน บริบทนี้ถูกตามอารมณ์แล้ว แต่คำนี้ใช้ไม่ถูกอักขรวิธี โดยที่นาจะใช้เพื่อสร้าง อารมณ์ขันมากกว่า แต่ บริบทนี้ควรใช้คำอุทานเมื่อ งงใจว่า เอ๊ะ ! จะเหมาะสมกว่า</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : โอ้!... ว้าว!... นางฟ้า นางสวรรค์ ที่ไหนมาเก็บ ดอกไม้อยู่แถวนี้สวยจังเยย!</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๒๓)</p>	<p>นนทกเห็น นางฟ้าจำแลง</p>	<p>โอ้ ว้าว</p>	<p>พิศวง หรือ ประหลาด ใจ</p>	<p>คำอุทาน ทั้งสองคำนี้ มักใช้เพื่อแสดงความรู้สึก ประหลาดใจที่ได้พบเห็นสิ่ง ที่สวยงาม สิ่งที่ถูกใจ เช่น ผู้หญิง แต่ไม่ใช่ลักษณะ คำอุทานในภาษาไทย ซึ่งเป็นคำอุทาน ในภาษาอังกฤษ โดยอาจใช้สร้างอารมณ์ขัน ฉะนั้นบริบทนี้ค่อนข้างไม่ เหมาะสมที่จะใช้เท่าไรนัก เพราะไม่ใช่คำอุทาน ของไทย</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นนทก : แว้ก ! ... ลีน... เอ็ง !</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๑๙)</p>	<p>นนทกลีนตก บันได ขณะวิ่งลง</p>	<p>- แว้ก ! - เอ็ง !</p>	<p>- ตกใจ - เจ็บ</p>	<p>คำอุทานแรกใช้เพื่อ แสดงความรู้สึก ตกใจเมื่อตกบันได น่าจะเลียนแบบมา จากการพากย์ใน ภาพยนตร์การ์ตูน ทางโทรทัศน์ แต่ปกติจะใช้ว่า ว้าย จึงใช้ไม่ถูก ตามลักษณะคำ อุทานไทยแม้จะถูก สถานการณ์ก็ตาม ส่วนคำอุทาน คำที่สองเป็นการใช้ เพื่อแสดงความรู้สึก เจ็บ แต่ใช้คำร้อง เหมือนกับสุนัขร้อง เจ็บ ซึ่งไม่เหมาะสม นักกับตัวละคร ถึงแม้จะถูกอักขรวิธี แต่ไม่เหมาะสมกับ สถานการณ์ ซึ่งควร ใช้ว่า โธ้ย ! จะเหมาะสมกว่า</p>

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>ฤๅษีโคบุตร : เจ้าเป็นใครพะ... บังอาจ เข้ามาในเขตอาศรมของข้า โดยไม่ขออนุญาตก่อน...ฮึ !.. เดี่ยวสาปให้เป็นอีชะงอก ทศกัณฐ์ : วาย ! อย่าสาปข้าเป็นอีเลย เหม็นตายซัก</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๓๖)</p>	<p>ฤๅษีโคบุตร โกรธทศกัณฐ์ ที่เข้ามาใน เขตอาศรม โดยไม่ขอ อนุญาต</p>	<p>- ฮึ - วาย</p>	<p>- โกรธ - กลัว</p>	<p>คำอุทานคำแรกมัก ใช้เมื่อเกิดความรู้สึก โกรธ จึงใช้ได้ถูก ความหมายแล้ว ส่วนคำที่สองเป็นคำ อุทานที่น่าจะเกิดขึ้น ใหม่เพราะ ไม่เคยได้ยินคำนี้ ในขณะที่สนทนา ในสถานการณ์นี้ใช้ ประกอบความรู้สึก กลัวหรือเกลียด อาจใช้ถูก สถานการณ์ แต่ไม่นิยมใช้ ในคำอุทานไทย</p>
<p>ทศกัณฐ์ : แล้วเป่าปากเมาทูเมาท ฤๅษีโคบุตร : จ้าก ! อย่า... อย่า...</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๓๘)</p>	<p>ฤๅษีโคบุตร ร้องสะดุ้งเมื่อ ทศกัณฐ์จะ เป่าปาก</p>	<p>จ้าก</p>	<p>กลัว</p>	<p>คำนี้ใช้เพื่อแสดง ความรู้สึกเจ็บ แต่ บริบทนี้ใช้เพื่อกลัว ไม่ตรงกับความรู้สึก จึงไม่เหมาะสม</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>อรชุน : เห็นที่จะต้องใช้ศรนาคราชพิชิต ศึกครั้งนี้ ทศกัณฐ์ : หยีย !</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๔๔)</p>	<p>อรชุนแผลงศร กลายเป็น นาคพุ่งเข้าใส่ ทศกัณฐ์</p>	หยีย	พิศวง ประหลาด ใจ	<p>บริบทนี้ใช้ไม่ถูกต้องกับ อารมณ์และความ รู้สึก เพราะคำว่า หยีย ใช้สำหรับ ความรู้สึกกลัว ฉะนั้นบริบทนี้ควร ใช้คำอุทานเพื่อ แสดงความฉงนใจ ว่า โอ ! หรือ โอ๊ะ ! จะเหมาะสมกว่า</p>
<p>พระอิศวร : เอ้ ! ไม่มีใครยกเขาไกรลาส ให้ตั้งตรงได้สักคน.. ใครนะ จะมีพลังคู่ควรกับงาน อภิมหามหิมาขนาดนี้ได้</p> <p>(เล่ม ๑ หน้า ๕๙)</p>	<p>พระอิศวร แปลกใจที่ไม่ มีใครดัน เขาไกรลาส ให้ตั้งตรงได้</p>	เอ้	แปลกใจ	<p>บริบทนี้ใช้คำอุทาน ไม่เหมาะสมกับ ความรู้สึกของตัว ละคร เพราะเขียน ผิดอักขรวิธี ซึ่งควร ใช้คำอุทานเมื่อ แปลกใจว่า เอ ! จะเหมาะสมกว่า</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อธิบาย
<p>พระอินทร์ : เจ้านี่มันบังอาจดูตราขรถ เรา... ฮี! ต้องพินให้ละ พลักษณ์ : จ๊ว้ย! ปล่อยแล้วจ้า</p> <p>(เล่ม ๓ หน้า ๖๒)</p>	<p>พระอินทร์ใช้ พระขรรค์พิน เกือบโดน พลักษณ์</p>	จ๊ว้ย	เจ็บ	<p>บริบทนี้ใช้คำอุทาน ไม่เหมาะสมกับ ความรู้สึกของ ตัวละคร ซึ่งควรใช้ เมื่อรู้สึกเจ็บว่า โ๊ย! จะเหมาะสม บริบทนี้มีลักษณะ สร้างอารมณ์ขัน พบในการพากย์ การ์ตูนมากกว่า ใช้เขียน</p>
<p>ป่าวของฤาษีชนก : โ้ว! ..พระธิดาอีก แล้ว แฮ้อ...ครั้งที่ ๗ แล้วนะเนี่ย</p> <p>(เล่ม ๔ หน้า ๔๐)</p>	<p>สีดา(ทารก) อุจจาระ ขณะที่ป่าว ของฤาษีชนก เลี้ยงดู</p>	โ้ว	ตกใจ และ ไม่พอใจ	<p>บริบทนี้ใช้ ไม่เหมาะสมกับ ลักษณะคำอุทาน ไทย เพราะ โ้ว! เป็นคำอุทาน ภาษาอังกฤษ จึงไม่เหมาะสม ทางการใช้ภาษา ของไทย เมื่อมี ความรู้สึกตกใจ ควรใช้คำว่า โ๊ะ! หรือ โ๊ะ! น่าจะ เหมาะสมกว่า</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อธิบาย
หญิงชาวบ้าน : ว่าจะไงจะ... เหมือนรีเปล่า ทหาร : หึหึ ! เหมือนผีนะสิ (เล่ม ๖ หน้า ๑๗)	ทหารเห็น หญิงชาวบ้าน ที่ฉิวหน้า ขรุขระ	หึหึ	กลัว หรือ ขยะแขยง	คำอุทานนี้ ไม่ปรากฏใช้ในการ สนทนาทั่วไป พบว่า มีใช้ในการพากย์ ภาพยนตร์การ์ตูน โดยใช้ในหลาย สถานการณ์ ไม่ใช่ กลัวหรือขยะแขยง อย่างเดียวจึงไม่แน่ ชัดว่าเหมาะสมกับ อารมณ์ใด จึงไม่ เหมาะสมในการใช้
นางฟ้า : หนีเร็ว ไฉ่ยักษ์รามสูรมัน โหดร้ายมาก เดี่ยวมันไม่พอใจ คงได้ควงขวานเพชรฆ่าตาย เป็นเปื้อนแน่ รามสูร : หนีหมดเลย แล้วจะเดินกับใคร ได้อีก วู้ ! รังเกียจยักษ์หล่อได้ ยังไงกัน (เล่ม ๖ หน้า ๖๐)	รามสูร อ่อนใจเมื่อ พวงนางฟ้า ต่างพากันหนี ตน	วู้	อ่อนใจ	บริบทนี้ใช้ไม่ เหมาะสมกับ ความรู้สึกของตัว ละคร เพราะการใช้ คำอุทานว่า วู้ ! นั้น ใช้เมื่อรู้สึกรำคาญ แต่บริบทนี้ควรใช้คำ ว่า ว้า ! เพื่อแสดง ความรู้สึกอ่อนใจ หรือหมดหวังจึงจะ เหมาะสมกว่า

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>พระอิศวร : บังอาจนักข้าจะลงโทษเจ้า... สถาปให้เป็นควายเผือกอยู่ในป่า.. ยักษ์นนทกาล : อี๊ย !</p> <p>(เล่ม ๗ หน้า ๔๙)</p>	<p>พระอิศวร สถาป ยักษ์นนทกาล</p>	<p>อี๊ย</p>	<p>หวาดกลัว</p>	<p>คำนี้ไม่ปรากฏใช้ใน การอุทานขณะ สนทนา ซึ่งไม่ใช่คำ อุทานไทย และใช้ ประกอบอารมณ์ได้ ไม่ชัดเจนนัก ใน บริบทนี้ใช้กับความ กลัว อาจไม่เหมาะ สมในการใช้นัก เพราะสื่ออารมณ์ ไม่ชัดเจน</p>
<p>ทูษณ์ : แว๊ก ! เจ้ามนุษย์โอหัง... ข้าจะ ฆ่ามันแล้วเอามาสับให้ละเอียด ทำเป็นลาบกินให้หายแค้นซะ...</p> <p>(เล่ม ๑๐ หน้า ๑๘)</p>	<p>ทูษณ์แค้นใจ ที่พระรามฆ่า พญาขร พี่ชาย</p>	<p>แว๊ก !</p>	<p>โกรธ</p>	<p>บริบทนี้ใช้ไม่ เหมาะสม เพราะ ไม่ใช่ลักษณะ คำอุทานใน ภาษาไทย และถ้ามี ความรู้สึกโกรธแค้น ควรใช้คำว่า เหม่ ! หรือ ชิชะ ! จะเหมาะสมกว่า</p>

ตาราง ๒ (ต่อ)

บทสนทนา	สถานการณ์	คำ อุทาน	แสดง ความรู้สึก	อภิปราย
<p>นางสีดา : ไปให้พ้น ฮือ ๆ ท่านอยากให้ ข้ากลืนใจตายต่อหน้ารีไรง ทศกัณฐ์ : หีย ! หงุดหงิดใจนัก...ปานนี้ แล้ว ยังไม่ยอมใจอ่อนอีก</p> <p>(เล่ม ๑๒ หน้า ๖๓)</p>	<p>นางสีดา ปฏิเสธ ความรักของ ทศกัณฐ์</p>	<p>หีย</p>	<p>เสียอารมณ์ หรือ ไม่พอใจ</p>	<p>คำอุทานนี้ใช้ไม่ เหมาะสมนักเพราะ ไม่ปรากฏใช้ในการ สนทนาตามลักษณะ คำอุทานไทยซึ่งปกติ จะใช้ ฮือ ! เมื่อรู้สึก ไม่พอใจ หรือ โมหะ</p>
<p>สหัสกุมาร : โอย...พลังเราสู้ไม่ได้... อ้าก... แชนข้า.. แชนข้า.. หนุมาน : นรกรอรับเจ้าแล้ว พลยกษ : โอโยโยโย ! อยู่ไม่ได้แล้ว... แผ่นดินกว่า</p> <p>(เล่ม ๑๓ หน้า ๒๐-๒๑)</p>	<p>หนุมานต่อสู้ กับ สหัสกุมาร และพลยกษ</p>	<p>โอโยโยโย</p>	<p>ตกใจกลัว และ ประหลาด ใจ</p>	<p>เป็นการใช้คำอุทาน ที่ไม่ตรงความรู้สึก ตกใจกลัว ควรใช้ว่า โอ๊ะ ! จะเหมาะสมกว่า บริบทนี้ไม่เหมาะสม กับอารมณ์ คำนี้พบในการ พากย์ภาพยนตร์ การ์ตูนเรื่องดร.สลัม ของตัวละครที่ชื่อ อาราเร่ทางสถานี โทรทัศน์ ซึ่งบริบทนี้ น่าจะใช้เพื่อการ สร้างอารมณ์ขัน จะเหมาะสมกว่า</p>

การใช้คำอุทานบอกอาการนั้น มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการใช้เขียนหนังสือการ์ตูน เพราะคำอุทาน เป็นคำที่สร้างอารมณ์ความรู้สึก ความสมจริง ให้แก่ผู้อ่านได้รับรู้เกิดอารมณ์ร่วมคล้อยตามไปกับตัวละครตามเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องขณะนั้น ๆ อีกทั้งยังช่วยขยายความในบางสถานการณ์ของเนื้อเรื่องให้เกิดความชัดเจน รวมทั้งกระชับความบางตอนให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจโดยง่าย ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น อันเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนควรคำนึงถึงในการเขียนหนังสือการ์ตูน ดังที่ วิริยะ สิริสิงห (๒๕๓๗: ๑๐๑) ได้กล่าวว่า

”การใช้คำในงานเขียนสำหรับเด็กนั้นต้องประกอบด้วย คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ และคำแสดงความรู้สึก ซึ่งเป็นคำที่ให้ความหมาย ความเข้าใจ รวมทั้งชักจูงใจ และเร้าอารมณ์ อันจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกนึกคิด คล้อยตามได้เป็นอย่างดี” ดังนั้นผู้เขียนควรเลือกใช้คำอุทานให้ถูกต้องเหมาะสมกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร หากใช้คำอุทานไม่เหมาะสมจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนและความเข้าใจผิดซึ่งขัดแย้งกับความเป็นจริงตามเหตุการณ์ของเนื้อเรื่องได้ รวมทั้งควรใช้คำอุทานให้ถูกต้องตามระเบียบการใช้ภาษาไทยก็จะเหมาะสมอย่างยิ่ง

๒. คำราชาศัพท์

สามารถอธิบายการใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพ ตามลำดับได้ดังนี้

๒.๑ คำราชาศัพท์ เป็นคำพิเศษจำพวกหนึ่งซึ่งต้องใช้ให้ถูกต้องตามแบบแผนและเหมาะสมกับระดับชั้นและสถานะของบุคคล ได้แก่ พระราชา เจ้านาย (พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป) พระภิกษุ สามเณร ขุนนางที่มียศถาบรรดาศักดิ์ และรวมถึงสุภาพชน(คนทั่วไป) ใช้เมื่อพูดถึงหรือพูดกับบุคคลตามสถานะที่กล่าวมา ซึ่งจะต้องเปลี่ยนภาษารวมดา เป็นภาษาที่ต่างออกไปเพื่อใช้ในกรณีเฉพาะเป็นขนบธรรมเนียมไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แสดงออกถึงความจงรักภักดีของประชาชนไทยต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังเป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามแบบแผนของการใช้ภาษา ดังนั้นจึงควรเรียนรู้ และนำไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม

คำราชาศัพท์ สามารถจำแนกออกเป็นคำชนิดต่าง ๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ เป็นต้น ซึ่งมีข้อกำหนดการใช้จะมีระเบียบแบบแผน

จากการศึกษาการใช้คำราชาศัพท์ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวดาร พบว่ามีอยู่เป็นจำนวนมากรองจากการใช้คำอุทานบอกอาการซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาคำราชาศัพท์ด้วยการแยกอธิบายออกเป็น ๒ ลักษณะตามการใช้ราชาศัพท์ที่พบ และเรียงลำดับตามชนิดของคำราชาศัพท์ได้ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ คำราชาศัพท์ที่ใช้ได้ถูกต้องตามแบบแผน

กล่าวคือคำที่ผู้เขียนใช้เขียนในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับระดับสถานะ รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละบริบทตามเนื้อเรื่อง โดยสามารถอธิบายตามลำดับชนิดของคำดังต่อไปนี้

ก. คำนามราชาศัพท์ที่ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ พบว่ามีการใช้เป็นจำนวนมากรองจากคำกริยา ซึ่งยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

อันกรุงลงกานั้นเป็นเมืองแห่งยักษ์ มีท้าวลัสเตียนเป็นกษัตริย์ปกครองเมือง

และมีพระนางรัชดาเป็น**พระมเหสี**

(เล่ม ๑ หน้า ๓๑)

คำว่า “**พระมเหสี**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน** (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖:๔๔๑) เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่เหมาะสมแล้วกับศักดิ์ของนางรัชดา ซึ่งเป็นภรรยาคนเดียวของท้าวลัสเตียนผู้มีระดับสถานะเป็นกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงภรรยาของกษัตริย์จึงต้องใช้คำว่า “**พระมเหสี**” ดังนั้นความบรรยายเรื่องนี้ผู้เขียนจึงใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามแบบแผนแล้ว

บางครั้งอาจได้ยินคำว่า “**สมเด็จพระอัครมเหสี**” ซึ่งใช้เรียกภรรยาของกษัตริย์ก็ได้ (ปิยะ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๕) ส่วนพระราชนัดดาที่มีฐานันดรศักดิ์ต่ำลงมาให้ใช้คำว่า “**พระชายา, ชายา, หม่อม**” ตามลำดับ

ทศกัณฐ์ : เป็นถึงพญายักษ์ดันมาแพ้ไอ้พาลีหน้าลิง แถมมันยังเอานางมณฑิ

ผู้หญิงของข้าไปอีก... เจ็บใจนัก !

นางกาลอัคคี : เฮ้อ ! เห็น**พระสวามี**กลัดกลุ้มใจไม่ได้กินไม่ได้นอนแบบนี้

เราก็ก็นอนสบายใจ...

(เล่ม ๒ หน้า ๑๖)

คำว่า “**พระสวามี**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ผัว** (ปิยะ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๕) โดยศักดิ์ของนางกาลอัคคีนั้นมีสถานะเป็นภรรยาของกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงสามีซึ่งมีฐานันดรศักดิ์เป็นกษัตริย์ ต้องใช้คำว่า “**พระสวามี**” นับว่าถูกต้องตามอักขรวิธี เหมาะสมตามสถานะ ถูกกาลเทศะแล้ว แต่ในบางครั้งอาจใช้คำว่า “**พระสามี**” หรือ “**พระภัสดา**” ก็ได้เหมือนกัน

องคต(กุมาร) : เอ้า...จับปูนาดำ ขยำปูนา จับปูยักษ์... ลากไปลากมา...

พลิง : ฮาฮา...แข็งแรงจริง ๆ **พระราชโอรส** (เล่ม ๒ หน้า ๓๖)

คำว่า “**พระราชโอรส**” หมายถึง **ลูกชาย** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๕) โดยศักดิ์ขององคต ซึ่งเป็นลูกกษัตริย์ เมื่อผู้ที่มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึง ต้องใช้คำว่า “**พระราชโอรส**” ถือว่าถูกต้องตามสถานะ ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับกาลเทศะแล้ว แต่บางครั้งอาจพบคำว่า “**พระโอรส**” ซึ่งเป็นคำใช้สำหรับลูกชายของเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา

นางไทยเกษี : จะคร่ำครวญรำไรเป็นการใหญ่อยู่ไยเล่า...

โปรดรักษา**พระวรกาย**ด้วยเถิดเพคะพระองค์

ท้าวทศรถ : ฮี ! นางหน้าเนื่อใจทราวม... ที่ข้าและลูกต้องเป็นเช่นนี้ก็เพราะ

ใจที่ชั่วช้าต่ำทรามของเจ้าแท้ ๆ... (เล่ม ๘ หน้า ๕๔)

คำว่า “**พระวรกาย**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ร่างกาย** (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๔๐) โดยศักดิ์ของนางไทยเกษีที่มีศักดิ์เป็นภรรยาของท้าวทศรถซึ่งเป็นกษัตริย์ ดังนั้นจึงต้องใช้คำว่า “**พระ**” นำหน้าคำสามัญคือคำว่า “**วรกาย**” ในการกล่าวถึงร่างกายของกษัตริย์ โดยให้ถือหลักว่าเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี ใช้คำว่า “**พระ**” นำหน้าอวัยวะ(ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๑) จึงใช้ได้ถูกต้องตามอักขรวิธีถูกความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ และถูกสถานการณ์แล้ว

ทหาร : ใ้...องค์ชายทั้งสองกลับมาแล้ว...

คงยังไม่ทราบเรื่องภายใน**พระราชวัง** (เล่ม ๘ หน้า ๖๕)

คำว่า “**พระราชวัง**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **บ้าน** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๗) ในบทสนทนาเป็นการใช้คำว่า “**พระราช**” นำหน้าคำนามที่สำคัญรองลงมาซึ่งใช้เฉพาะพระราชา คือคำว่า “**วัง**” เป็นคำว่า “**พระราชวัง**” จึงเป็นการใช้คำราชาศัพท์ในบทสนทนานี้ได้ถูกต้องตามความหมาย ตามกาลเทศะ ถูกตามสถานการณ์แล้ว เพราะสถานะของทหารเป็นคนชั้นสามัญเมื่อกกล่าวถึง “**วัง**” ของพระราชา ต้องใช้คำดังกล่าวมา

บางครั้งอาจได้ยินคำว่า “**พระบรมมหาราชวัง**” ซึ่งเป็นการใช้คำว่า “**พระบรม**” นำหน้าคำนามที่ควรยกย่องหรือสำคัญสำหรับพระราชาเท่านั้น (ปรีชา ทิชนพงศ์. ๒๕๒๓: ๑๗๘) ส่วนผู้มีฐานันดรศักดิ์รองลงมาจะใช้คำว่า “**วัง**” ไม่ต้องเติม “**พระราช**” หรือ “**พระ**” นำหน้า

พระพรต : พี่ราม ! ในเมื่อท่านผู้เป็นพี่เป็นผู้ที่เหมาะสมในการสืบราชบัลลังก์แล้วข้า
ผู้เป็นน้องอ่อนอาวุโส จะบวชเป็นพระฤๅษี ตามด้วยไม่ได้หรืออย่างไร....
ได้โปรดเปลี่ยน**ฉลองพระองค์** กลับไปครองกรุงศรีอยุธยา
ให้เป็นมิ่งมงคลแก่ไพร่ฟ้าประชาชนเถิด (เล่ม ๙ หน้า ๒๓)

คำว่า “**ฉลองพระองค์**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **เสื่อ** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๕) โดยศักดิ์
ของพระรามนั้นเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์ จึงต้องใช้คำว่า “**ฉลองพระองค์**” แทนคำธรรมดาสามัญ
ดังนั้นบทสนทนานี้จึงใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์แล้ว

พลันพญาทศกัณฐ์ก็สิ้นชีวิตลงในบัดดล
พิเภก : ท่านพี่... ฮือฮือ... ข้าขอกราบแทบ**พระบาท**ท่าน...
โปรดอโหสิให้ข้าด้วยเถิด... ฮือฮือ... (เล่ม ๒๓ หน้า ๑๐)

คำว่า “**พระบาท**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **เท้า** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๓) โดยศักดิ์ของ
ทศกัณฐ์นั้นเป็นกษัตริย์ และพิเภกมีสถานะเป็นน้องซึ่งมีศักดิ์ต่ำกว่าเมื่อกล่าวถึงเท้าของกษัตริย์ต้องใช้คำ
ว่า “**พระ**” นำหน้า เพราะเป็นการใช้ **พระ** นำหน้าคำนามที่เป็นราชาศัพท์(ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๑)
ดังนั้นบทสนทนานี้จึงใช้ได้ถูกต้องตามสถานะ ตามความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์

ไพนาสุริยวงศ์ : แล้วท่านพ่อทศกัณฐ์ยังมี**พระสหาย**เหลืออีกหรือไม่ พะยะคะ
พระนางมณฑิ : ที่แม่พอนึกได้ก็คงมีแต่ท้าวจักรวรรดิแห่งเมืองมลิวันจ๊ะ..
(เล่ม ๒๗ หน้า ๒๕)

คำว่า “**พระสหาย**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข** (ราชบัณฑิตยสถาน.
๒๕๔๖ : ๑๑๔๖) โดยศักดิ์ของไพนาสุริยวงศ์ เป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อจะกล่าวถึง เพื่อน ของพ่อผู้มีสถานะ
สูงกว่าคือเป็นกษัตริย์จึงต้องใช้คำว่า “**พระ**” นำหน้าคำนามที่ไม่มีราชาศัพท์ ซึ่งใช้กับฐานันดรศักดิ์ชั้น
กษัตริย์และพระบรมราชินี (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๑) เป็นคำว่า “**พระสหาย**” จึงใช้ได้ถูกต้องตาม
ความหมาย ถูกต้องตามสถานะ เหมาะสมกับกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ข. คำสรรพนามราชาศัพท์ที่ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำแทนชื่อที่จำแนกใช้ตามชั้นของบุคคล ซึ่งมีสรรพนามบุรุษที่ ๑ , ๒ และ ๓ พบว่ามีการใช้เป็นจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

วิรุฬหก : ป่านนี้**พระองค์**คงเสด็จออกมาพบปะกับหมู่เทวดายักษ์ฯ

ที่มาเข้าเฝ้าแล้วกระมัง จึงขอกราบไหว้องค์อิศวรด้วยใจรักภักดีทุกชั้นบันได

ตุ๊กแก : ตุ๊กแก... ตุ๊กแก... ไฉนยักษ์ประหลาดคลานกราบอยู่ได้ทุกชั้นบันได...

(เล่ม ๑ หน้า ๕๔)

คำว่า “**พระองค์**” เป็นคำสรรพนามราชาศัพท์บุรุษที่ ๓ ที่บุคคลทั่วไปหรือเจ้านายใช้เมื่อกล่าวถึง พระพุทธเจ้า เทพผู้เป็นใหญ่ พระราชา และเจ้านาย (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๒๑) ดังนั้นยักษ์วิรุฬหก ซึ่งมีสถานะเป็นยักษ์เทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป เมื่อกล่าวถึงพระอิศวร ซึ่งมีศักดิ์เป็นเทพผู้เป็นใหญ่จึงต้องใช้ คำว่า “**พระองค์**” เมื่อกล่าวถึง ในบทสนทนาจึงนับว่าใช้ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกต้องตามสถานะ เหมาะสมกับกาลเทศะ และวัฒนธรรมแล้ว

ท้าวทศรถ : เป็นอะไรไร้ไทยเกษิ... ปล่อยผมเฝ้ายุ่งเหยิง นิ่งร่ำให้เหมือนเสียดอกเสียดใจ

นางไทยเกษิ : พระองค์จำครั้งที่ยกทัพไปปราบยักษ์ปทุมทันต์ได้มั้พะคะ...

ครั้งนั้น**หม่อมฉัน**ได้ขอติดตามพระองค์ไปด้วย...

(เล่ม ๘ หน้า ๓๒- ๓๓)

คำว่า “**หม่อมฉัน**” เป็นคำสรรพนามราชาศัพท์บุรุษที่ ๑ หมายถึง ฉัน ข้าพเจ้า (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๗) และเป็นคำที่ผู้ใช้มีฐานันดรศักดิ์ชั้นเจ้านายเสมอกัน หรือผู้หญิง ใช้กับเจ้านายเสมอกัน หรือต่ำกว่าเจ้านาย (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๒๐) เมื่อพิจารณาตามสถานการณ์นี้แล้วเป็นการสนทนากัน เฉพาะสองพระองค์ฉันสามีภรรยา จึงอาจใช้คำว่า “**หม่อมฉัน**” แทนตัวเองก็ได้ ซึ่งเป็นการใช้ราชาศัพท์ที่ไม่เคร่งครัดแบบแผนนัก แต่ยังคงมีความสุภาพในการใช้ภาษา แต่ถ้าพิจารณากันตามแบบแผนแล้ว อาจใช้ผิดได้ เพราะโดยศักดิ์ของนางไทยเกษิเป็นภรรยาของท้าวทศรถซึ่งเป็นกษัตริย์ให้ใช้คำว่า “**กระหม่อมฉัน**” แทนตนเองซึ่งเป็นคำที่ผู้มีสถานะเป็นเจ้านายผู้ใหญ่ ใช้แทนตนเองเมื่อพูดกับ เจ้านายเสมอกัน (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๒๐)

ข้อสังเกตอื่น ในการพูดสนทนากับฐานันดรศักดิ์ที่ต่ำกว่าพระราชโอรสและพระราชธิดา จะใช้คำแทนตนเองว่า “เกล้ากระหม่อม” หรือ “กระหม่อม” ตามระดับชั้นก็ได้ และถ้าเป็นการล้าลงสำหรับผู้หญิงใช้ “เกล้ากระหม่อมฉัน” หรือ “หม่อมฉัน” (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๘) ก็ได้ตามลำดับ

ค. คำกริยาราชศัพท์ที่ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่แสดงกิริยาอาการของนาม และสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธาน ซึ่งพบว่ามีที่ใช้อยู่จำนวนมากที่สุด จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปดังนี้

พาลี : เอละ สนุกพอสมควรแล้ว... มาทำพิธี**สรองน้ำ**กันก่อนเออะเดี๋ยวจะเสียฤกษ์
แล้วพิธี**สรองน้ำ**โอรสองค์ก็เริ่มขึ้น

พราหมณ์ : โอม !

(เล่ม ๒ หน้า ๓๗)

คำว่า “**สรองน้ำ**” หมายถึง **อาบน้ำ** (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๑) ใช้ได้ถูกต้องตามสถานะแล้ว เพราะศักดิ์ขององค์เป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงการเข้าพิธีการต้องใช้คำกริยาราชศัพท์ตามแบบแผนด้วย ดังนั้นในบทสนทนาจึงใช้ได้ถูกต้องวิธี ถูกตามความหมาย ถูกต้องตามกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ฤาษีวิศวามิตร : ขณะนี้ที่เมืองมิลิกา กำลังจะมีการแข่งขันยกธนูโมลี

ผู้ชนะจะได้**อภิเชกสมรส**กับองค์หญิงสีดาผู้เลอโฉม...

พระราม : ข้าคงสู้เจ้าชายเมืองอื่นไม่ได้หรอก

(เล่ม ๕ หน้า ๔๖)

คำว่า “**อภิเชกสมรส**” หมายถึง **แต่งงาน** (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๓๓๒) ใช้ได้ถูกต้องตามสถานะแล้ว เพราะสถานะของพระรามและนางสีดาเป็นลูกของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อผู้มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวถึง จึงต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า**อภิเชกสมรส** อันเป็นการใช้คำที่สุภาพตามแบบแผน ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ เหมาะสมกับสถานะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ทหาร : ขบวนเสด็จของท้าวชนก และองค์หญิงสีดา**เสด็จ**มาแล้ว...

ชาวบ้าน : พวกเราดูโน่น... องค์หญิงสีดาผู้เลอโฉมของเมืองเรา (เล่ม ๕ หน้า ๔๙)

คำว่า **เสด็จ** เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ไป** (สุทิววงศ์ พงษ์ไพบูลย์. ๒๕๓๖: ๓๓๔) ในบทสนทนา
นี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ ถูกวัฒนธรรมการใช้ภาษาแล้ว เพราะ
สถานะของนางสีดาเป็นลูกของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงการไปสถานที่ใดให้ใช้คำว่า
“เสด็จ” จึงเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

ส่วนคำว่า **“เสด็จพระราชดำเนิน”** ซึ่งมีความหมายว่า **ไป** เหมือนกัน แต่ใช้สำหรับผู้มีสถานะเป็น
พระเจ้าแผ่นดิน (สุทิววงศ์ พงษ์ไพบูลย์. ๒๕๓๖: ๓๓๔)

คำวันนั้น ท้าวทศรถทราบว่าพระนางไทยเกษียไม่ยอม**เสวย**อาหารทั้งวัน
และยังเก็บตัวอยู่แต่ในห้อง**บรรทม** จึงเสด็จมาที่ประทับของนางทันที (เล่ม ๘ หน้า ๓๒)

คำว่า **“เสวย”** เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **กิน** (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๒) โดยศักดิ์ของนางไทย
เกษียเป็นภรรยาของกษัตริย์ เมื่อผู้มีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวถึง จะต้องใช้คำว่า **“เสวย”** เพราะฉะนั้นในความ
บรรยายดำเนินเรื่องนี้ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้องแล้ว ส่วนคำว่า **“บรรทม”** เป็นคำราชาศัพท์ที่มีความหมายว่า
นอน ใช้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ แล้วแต่กรณี เช่น นอนแล้ว ใช้
“เข้าที่พระบรรทมแล้ว” นอนไม่หลับ ใช้ว่า **“บรรทมไม่หลับ”** ตื่นนอน ใช้กันว่า **“บรรทมตื่น”**
(สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๙) สถานภาพของนางไทยเกษียเป็นภรรยาของกษัตริย์
ฉะนั้นเมื่อกล่าวถึงต้องใช้คำว่า **“บรรทม”** นับว่าถูกต้องตามสถานะ ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกต้องตาม
ความหมาย ถูกต้องตามกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

นางไทยเกษีย : ...และบัดนี้หม่อมฉันทวง สัญญาสองอย่างนั้น หวังว่าพระองค์จะ
พระราชทานให้พะคะ...

ท้าวทศรถ : สะสะ... นึกว่าเรื่องใหญ่โตอะไรกัน ขอมาเถอะ พี่ให้เจ้าได้

ทุกอย่าง พี่เป็นกษัตริย์**ตรัส**แล้วไม่คืนคำ (เล่ม ๘ หน้า ๓๕)

คำว่า **“ตรัส”** เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **พูด** (พระราชวงศ์) (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๙) โดย
ศักดิ์ของท้าวทศรถเป็นกษัตริย์ เมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่าจะใช้คำว่า **“พูด”** กับกษัตริย์ต้องใช้คำราชาศัพท์ตาม
แบบแผนว่า **“พระราชดำรัส”** หรือ **“พระราชกระแส”** แต่เนื่องจากในสถานการณ์นี้เป็นการสนทนาของ
กษัตริย์กับภรรยาเป็นการเฉพาะจึงอาจใช้คำว่า **“ตรัส”** แทนก็ได้ อีกประการหนึ่งข้อความที่ว่า **“กษัตริย์
ตรัสแล้วไม่คืนคำ”** เป็นสำนวนไทยสำนวนหนึ่งที่ผู้มีสถานภาพใดก็ได้ใช้ได้ จึงอาจใช้คำว่า **“ตรัส”** ได้ใน
สถานการณ์นี้

นางไทยเกษี : รามเอ๊ย... ข้ามีเรื่องจะชี้แจงแทนท่านพ่อของลูกอย่างนี้จ๊ะ...

พระราม : ใ้...ที่แท้ท่านพ่อทรงเป็นหนี้บุญคุณที่ท่านแม่ไทยเกษีเคยช่วยชีวิตไว้
และท่านพ่อก็ทรงให้สัญญาว่าจะ**พระราชทาน**อะไรก็ได้...

(เล่ม ๘ หน้า ๔๑)

คำว่า “**พระราชทาน**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ให้** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๙) ศักดิ์ของพระรามเป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อลูกซึ่งมีสถานภาพต่ำกว่ากล่าวถึงพ่อให้สิ่งใดแก่ใครต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**พระราชทาน**” จึงเป็นการใช้ราชาศัพท์ที่ถูกต้องตามสถานะ ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว แต่ถ้ามีสถานะเป็นพระราชวงศ์ที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมาจะใช้คำว่า “**ประทาน**”

นางไทยเกษี : นางค่อม ! เจ้าจงให้ทหารนำสาส์นของข้าส่งไปให้ลูกพรต
ที่**ประทับ**อยู่เมืองไทยเกษกลับมาโดยด่วน...

เพื่อรอเข้า**พิธีราชาภิเษก**ได้เลย... ฮีฮี

(เล่ม ๘ หน้า ๔๙)

คำว่า “**ประทับ**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **นั่ง , อยู่** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๒) โดยศักดิ์ของพระพรตเป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อนางไทยเกษีผู้มีศักดิ์เป็นแม่ สนทนากับผู้มีสถานะต่ำกว่า ว่าพระพรตอยู่อีกเมืองต้องใช้คำว่า “**ประทับ**” นับว่าใช้ได้ถูกต้องตามสถานะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ส่วนคำว่า “**ราชาภิเษก**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง พิธีขึ้นครองราชย์สมบัติ (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙:๑๓๓) ตามศักดิ์ของนางไทยเกษีเป็นภรรยาของกษัตริย์ เมื่อกกล่าวถึงพิธีการขึ้นครองราชสมบัติของลูกกษัตริย์ ก็ต้องใช้คำว่า “**ราชาภิเษก**” ดังนั้นการใช้คำราชาศัพท์ทั้ง ๒ คำ ในบทสนทนานี้จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและถูกตามแบบแผนแล้ว

บางครั้งอาจได้ยินคำว่า “**รัชดาภิเษก**” คือ พระราชพิธีขึ้นครองราชย์ครบ ๒๕ ปี “**กาญจนาภิเษก**” คือพระราชพิธีขึ้นครองราชย์ครบ ๕๐ ปี และคำว่า “**รัชมงคลภิเษก**” หมายถึง พระราชพิธีขึ้นครองราชย์มากกว่ากษัตริย์พระองค์อื่น ซึ่งเป็นการใช้คำตามแบบแผนและใช้เป็นทางการ

พระพรต : ลูกจะไปพี่ราม... อ้อนวอนให้กลับมาครองราชย์ให้จงได้พะยะค่ะ

นางเกาสุริยา : แต่ตอนนี้อย่าพูดกับสัตว์รูปไปถวายเป็น**คัมพระบรมศพ**ก่อนเถิด

พระพรต : ลูกเสียใจนักที่มาไม่ทันดูใจท่านพ่อ... ฮีอ...ฮีอ...

(เล่ม ๘ หน้า ๖๙)

คำว่า “**ถวายบังคม**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ไหว้** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๓) โดยศักดิ์ของนางเกาสุริยาเป็นภรรยาของกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงการไหว้ศพสามีที่มีสถานะเป็นกษัตริย์ จะต้องใช้คำว่า “**ถวายบังคม**” ดังนั้นในบทสนทนาจึงใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมตามสถานะแล้ว

ส่วนคำว่า “**พระบรมศพ**” หมายถึง **ศพ** (ใช้กับพระมหากษัตริย์) (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๔๔) โดยศักดิ์ของนางเกาสุริยาซึ่งเป็นภรรยาของกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงศพของสามีที่มีสถานภาพกษัตริย์ จึงต้องใช้คำว่า “**พระบรมศพ**” ดังนั้นการใช้คำราชาศัพท์ทั้งสองคำใช้ได้ถูกต้องถูกแบบแผน ตามสถานะ ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

แต่บางครั้งอาจพบคำว่า “**พระศพ**” ซึ่งเป็นคำใช้เรียก ศพของเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา

พระรามาธิบดีได้ว่ารามสูรเคยถวายธนูให้ จึงรำยคาถาเรียกมาทันที

(เล่ม ๑๐ หน้า ๑๓)

คำว่า “**ถวาย**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ให้ของ(แก่พระราชา)** (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๓๙) โดยศักดิ์ของพระรามเป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อรามสูรผู้มีสถานะเป็นชั้นสามัญซึ่งต่ำกว่าถ้ามอบของให้ลูกกษัตริย์ ต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**ถวาย**” ผู้เขียนจึงใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมตามสถานะ ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

แต่บางครั้งพบว่ามีการใช้คำว่า “**ทูนเกล้า ฯ ถวาย**” ซึ่งใช้ถวายของเล็ก ส่วนของใหญ่จะใช้คำว่า “**น้อมเกล้า ฯ ถวาย**” หรือจะใช้ “**ถวาย**” เฉย ๆ (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๖) ก็ได้ แต่สำหรับเจ้านายที่มีระดับต่ำกว่าลงมา และสมเด็จพระสังฆราช จะใช้คำว่า “**ขอประทานถวาย**”(สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๘๓) ซึ่งเป็นการใช้คำราชาศัพท์ตามแบบแผน

นนวนิก : ...สาเหตุที่เกิดศึกสงคราม เพราะวันหนึ่งท่านทศกัณฐ์

ได้ออก**ประพาส**ป่าเจอบึงงามนางสีดาเดินหลงป่า... (เล่ม ๒๓ หน้า ๑๕)

คำว่า “**ประพาส**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน** เช่น ประพาสยุโรป, **ไปเที่ยว** เช่น ประพาสป่า (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖ : ๖๖๓) โดยศักดิ์ของทศกัณฐ์เป็นกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงกษัตริย์ไปเที่ยวต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**ประพาส**” ดังนั้นจึงใช้ได้ถูกต้องตามความหมายเหมาะสมกับสถานะ ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

แต่บางครั้งมักจะพบคำว่า “**ประพาสตัน**” ซึ่งมีความหมายว่า **เที่ยว ไปเป็นการส่วนพระองค์** **เที่ยวไปอย่างไม่เป็นทางการ** มักจะใช้คำว่า “**เสด็จประพาสตัน**” ซึ่งใช้กับพระมหากษัตริย์เช่นกัน

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๖๖๓)

นิลพัท : ...เมื่อครั้งถมนนข้ามมหาสมุทรไปกรุงลงกานั้น ได้ก่อการวิวาท

ต่อสู้กับหนุมานทำให้เสียราชกิจแต่พระองค์**ทรงเมตตา**ไว้ชีวิต...

(เล่ม ๒๗ หน้า ๓๘)

คำว่า “**ทรงเมตตา**” เป็นคำราชาศัพท์ ที่เติมคำว่า “**ทรง**” ไว้หน้าคำสามัญคำว่า “**เมตตา**” หมายถึง ก.ความรักและเอ็นดู , ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๘๗๒) นิลพัท มีสถานะเป็นทหารของพระรามผู้มีศักดิ์เป็นกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อกล่าวกับกษัตริย์ต้องใช้คำราชาศัพท์ จึงใช้ได้ถูกต้องตามสถานะ ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว เพราะคำใดที่เป็นคำกริยาที่ไม่ใช่ราชาศัพท์ เมื่อจะใช้ราชาศัพท์ให้เติม “**ทรง**” ข้างหน้าได้ แต่ถ้าคำกริยานั้นเป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว เช่น เสด็จ เสวย ตรัส ห้ามใช้คำว่า “**ทรง**” นำหน้า (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๑)

อีกประการหนึ่ง การใช้ “**ทรง**” นำหน้าคำนามที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้ว ให้เป็นกริยารราชาศัพท์ และคำนามที่ตามหลังนั้นนิยมใช้คำนามราชาศัพท์ที่มีคำ “**พระ**” นำหน้า จึงอาจใช้คำว่า “**ทรงพระเมตตา**” ก็ได้ (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๗๘)

นางสีดา : ...เมื่อถึงกาลเวลาอันสมควรก็ต้องขึ้น**เสวยราชสมบัติ**แทนพระองค์

จึงเห็นควรที่จะให้มงกุฏและลบกลับไปอยู่ในพระนคร...

(เล่ม ๒๘ หน้า ๕๘)

คำว่า “**เสวยราชสมบัติ**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายความว่า **ครองราชย์** (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๗๖) โดยศักดิ์ของนางสีดาเป็นภรรยาของพระรามซึ่งมีศักดิ์เป็นพระราชโอรสของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อจะกล่าวถึงการครองราชย์เป็นกษัตริย์ต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**เสวยราชสมบัติ**” จึงถูกต้องตามสถานะ ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ ถูกแบบแผนทางวัฒนธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ง. คำวิเศษณ์ราชาศัพท์ที่ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่ใช้ประกอบคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกัน เพื่อให้ได้ความต่างออกไป และชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งมีหลายชนิด แต่ที่ปรากฏพบในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร มีมากรองจากคำกริยา และคำนาม เป็นคำวิเศษณ์ประเภท “ประติษฐานวิเศษณ์ เป็นคำที่ประกอบบอกเสียงร้องเรียกและเสียงขานรับ เพื่อแสดงความสละสลวยของภาษา และแสดงความเป็นกันเองในระหว่างผู้พูด” (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๔๘) โดยมีที่ใช้อยู่ในบทสนทนาเท่านั้น ดังต่อไปนี้

ฤๅษีโคบุตร : นี่แสดงว่าวิชาเจ้ายังไม่แก่กล้าพอ... เจ้าต้องขยันฝึกฝน
ให้มากกว่านี้อีกหลายปีเชียย

ทศกัณฐ์ : **ขอรับ !**

(เล่ม ๑ หน้า ๔๖)

คำว่า “**ขอรับ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติษฐานวิเศษณ์ ใช้เป็นคำขานรับ จากบทสนทนา โดยสถานะของฤๅษีโคบุตรในบริบทนี้เสมอเหมือนนิกษุ ส่วนสถานะของทศกัณฐ์ในบริบทนี้เป็นเสมือนคนสามัญ เมื่อจะกล่าวขานรับต้องใช้คำว่า “**ขอรับผม**” หรือ “**ครับผม**” แต่ในอีกสถานะหนึ่งของทศกัณฐ์ก็เป็นพระราชโอรสของกษัตริย์ เพราะฉะนั้นจึงสามารถใช้คำว่า “**ขอรับ**” ได้ และบริบทโดยรวมนี้ก็ยังถือว่ามีความสุภาพ ถูกกาลเทศะ เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ท้าวลัสเตียน : และให้ทศกัณฐ์ดูแลน้องทั้งสาม คือ กุมภกรรณ พิเภก
สำมะนักรา ด้วย

ทศกัณฐ์ : **พะยะค่ะ !**

(เล่ม ๑ หน้า ๕๒)

คำว่า “**พะยะค่ะ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติษฐานวิเศษณ์ ใช้เป็นคำขานรับ จากบทสนทนา โดยที่สถานะของท้าวลัสเตียนเป็นกษัตริย์ ส่วนทศกัณฐ์มีสถานะเป็นลูก เมื่อจะกล่าวขานรับต้องใช้คำว่า “**พระพุทธเจ้าข้าขอรับรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม**” จึงจะถูกต้อง แต่ในอีกบริบทหนึ่งท้าวลัสเตียนมีสถานะเป็นพ่อส่วนทศกัณฐ์เป็นลูก ดังนั้นเป็นการสนทนากันเป็นการเฉพาะแบบเครือญาติ และบริบทโดยรวมนั้นอาจไม่เคร่งครัดแบบแผนนัก แต่ก็ยังคงความสุภาพอยู่ จึงถือว่าใช้ได้ถูกต้องตามสถานการณ์แล้ว ส่วนคำว่า “**พะยะค่ะ**” นั้นใช้ขานรับกับพระราชโอรส และ พระราชธิดา (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๙)

ทศกัณฐ์ : ช่วงนี้ข้าอยากอยู่ตามลำพัง อย่าให้ใครมารบกวนเด็ดขาด

นางกาลอัคคี : **เพคะ !**

(เล่ม ๒ หน้า ๑๘)

คำว่า “**เพคะ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญา ใช้เป็นคำขานรับ แทนคำว่า “**ค่ะ**” จากบทสนทนาี้ โดยสถานะของทศกัณฐ์เป็นกษัตริย์ เมื่อมีรับสั่งกับใคร บุคคลนั้นต้องกล่าวคำขานรับว่า “**พระพุทธเจ้าข้า**” ซึ่งย่อมาจากคำว่า “**พระพุทธเจ้าข้าขอรับรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม**” จึงจะถูกตองที่สุด แต่ถ้าใช้คำขานรับในการลาลองสำหรับผู้หญิงพูด ให้ใช้ “**เพคะ**” (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๘) ก็ได้ ดังนั้นจึงเป็นการใช้คำวิเศษณ์ราชาศัพท์ได้ถูกต้องวิธี ถูกตามความหมาย ถูกกาลเทศะ ถูกวัฒนธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

อาจารย์ : องค์ชายราม ส้มแดงฝีมือให้อาจารย์ชมหน่อยเป็นไร

พระราม : **ขอรับ !**

(เล่ม ๔ หน้า ๔๓)

คำว่า “**ขอรับ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญาวิเศษณ์ ใช้เป็นคำขานรับ แทนคำว่า “**ครับ**” จากบทสนทนาี้ โดยสถานะของพระรามเป็นลูกกษัตริย์ แต่ใช้คำขานรับคำว่า “**ขอรับ**” ซึ่งเป็นคำที่ใช้กับขุนนาง และภิกษุที่ยกย่อง(กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐:๒๕๑) แต่โดยบริบทของบทสนทนาี้ เป็นการสนทนากับอาจารย์ผู้สอนวิชา จึงเปรียบเสมือนว่าครูกับศิษย์สนทนากันในสถานที่เฉพาะ จึงสามารถใช้คำนี้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี ถูกกาลเทศะ ถูกวัฒนธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

ทศกัณฐ์แปลง : โอ้ย... เกิดอะไรขึ้นนี่.. มีการลงคาถากันอาณาเขตด้วยอะ !

นางสีดา : น้องข้าลงคาถาเพื่อป้องกันภัยให้ข้านะ**เจ้าคะ**

(เล่ม ๑๐ หน้า ๖๐)

คำว่า “**เจ้าคะ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญาวิเศษณ์ ใช้เป็นคำลงท้าย จากบทสนทนาี้ โดยสถานะของทศกัณฐ์แปลงเป็นฤๅษีเปรียบสถานะเสมอเหมือนภิกษุ ส่วนนางสีดาในบริบทนี้มีสถานะเป็นสามัญชน ดังนั้นเมื่อสามัญชนกล่าวคำลงท้ายกับภิกษุหรือสามเณร สำหรับผู้หญิงใช้คำว่า “**เจ้าคะ**” หรือ “**เจ้าข้า**” และสามารถใส่ลงท้ายคำพูดกับขุนนางก็ได้เช่นเดียวกัน (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๕๑) จึงถือว่าบริบทนี้ใช้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ ถูกวัฒนธรรม และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

นอกจากนี้ยังพบบทสนทนาที่เป็นลักษณะของการใช้คำราชาศัพท์จำพวกคำขึ้นต้นเพื่อกราบบังคมทูล อยู่ลักษณะหนึ่ง ดังตัวอย่างนี้

พระราม : เพราะเจ้าทำเกินคำสั่ง เมื่อครั้งที่เราให้เจ้าเอาแหวนไปถวายสีดา
แต่เจ้ากลับฮึกเหิมเข้าไปทำลายเฝ้ากรุงลงการรอดวาย เป็นเหตุให้
ทศกัณฐ์โกรธแค้น ถึงกับทำร้ายสีดาให้เสียชีวิต...
เป็นเพราะเจ้าโดยแท้... หนุมาน

หนุมาน : **พระอาญามิพ้นเกล้า...** ข้าคิดว่าแม่นางผู้นี้มีใช่พระนางสีดา...
แต่อาจเป็นกลอุบายของทศกัณฐ์ ให้นางยักษ์ตนใดตนหนึ่ง
แปลงกายเป็นพระนางสีดาตายลอยน้ำมา...

(เล่ม ๑๔ หน้า ๒๘ - ๒๙)

คำว่า “**พระอาญามิพ้นเกล้า**” เป็นคำราชาศัพท์ ที่ใช้สำหรับกล่าวขึ้นต้นก่อนการกราบบังคมทูล
ถึงกรที่ได้ทำผิดพลาด หรือทำในสิ่งที่ไม่ควรทำลงไป ในบริบทนี้หนุมานใช้กับโอรสของกษัตริย์ซึ่งใช้ได้
ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี ถูกกาลเทศะ เหมาะสมกับระดับสถานะ และถูกต้องตามสถานการณ์
แล้ว แต่ถ้าใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ให้ใช้คำนำว่า “**พระราชอาญาไม่พ้นเกล้าพันกระหม่อม**” จึงจะ
ถูกต้องตามแบบแผน (ปีย์ มาลากุล . ๒๕๑๒: ๗๐)

๒.๑.๒ คำราชาศัพท์ที่ใช้ไม่ถูกต้องตามแบบแผน

กล่าวคือคำที่ผู้เขียนใช้เขียนในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องโดยไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี
ใช้ไม่ถูกต้องตามความหมาย ไม่ถูกกาลเทศะ ผิดวัฒนธรรมทางภาษาและไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ รวมทั้ง
ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละบริบทตามเนื้อเรื่อง โดยสามารถอธิบายตามชนิดของคำดังต่อไปนี้

ก. คำนามราชาศัพท์ที่ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ พบว่ามีการใช้ไม่เหมาะสมจำนวนมาก
รองจากคำกริยา จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

ส่วนนนทกนั้นเล่า เกิดมาเป็น**พระโอรส**ของท้าวลัสเตียน มีนามว่าทศกัณฐ์

เพราะมี ๑๐ หน้า ๒๐ มือ

(เล่ม ๑ หน้า ๓๒)

คำว่า **พระโอรส** หมายถึง **ลูกชาย** (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๔) เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่
ถูกต้องเหมาะสมกับระดับสถานะ และไม่ถูกต้องตามแบบแผน เพราะโดยศักดิ์ของท้าวลัสเตียน มีสถานะ

เป็นกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงลูกของกษัตริย์ต้องใช้คำว่า “พระราชโอรส” ส่วนคำว่า “พระโอรส” นั้นเป็นการใช้สำหรับลูกของเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา

กุมภกรรณกับพิเภกผู้เป็นอนุชา และพระนางกาลอัคคี ผู้เป็นมเหสี
เห็นทศกัณฐ์เป็นเช่นนั้นจึงปรึกษาหารือกัน (เล่ม ๒ หน้า ๑๘)

คำว่า “อนุชา” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง น้องชาย (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๔) เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามสถานะ ไม่ถูกต้องตามแบบแผน และไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา เพราะโดยศักดิ์ของกุมภกรรณกับพิเภก มีสถานะเป็นน้องชายของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงต้องใช้คำว่า “พระอนุชา” “พระขนิษฐา” หรือ “พระขนิษฐภคินี” ส่วนคำว่า “อนุชา” นั้นใช้กับน้องชายของเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา

ท้าวไทยเกษ : ทหาร ! จงนำพระราชสาส์นนี้ ไปถวายแก่ท้าวทศรถ
ณ กรุงอโยธยาบัดนี้เถิด
พลทหาร : พะยะค่ะ (เล่ม ๔ หน้า ๖๔)

คำว่า “พระราชสาส์น” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง “จดหมายที่ใช้ในการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ” (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๓) โดยที่สถานะของท้าวไทยเกษนั้นเป็นกษัตริย์ เหมือนกับท้าวทศรถ บทสนทนาจึงใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานะของกษัตริย์เมื่อกล่าวถึงกับกษัตริย์อีกเมืองหนึ่ง ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่สุภาพอ่อนไม่ตรงแบบแผนนัก เพราะโดยปกติแล้วกษัตริย์จะไม่รับสั่งกับทหารชั้นผู้น้อยโดยตรง ดังนั้นจึงไม่ถูกต้องตามกาลเทศะและวัฒนธรรม

และยังสามารถใช้คำว่า “พระราชหัตถเลขา” ซึ่งแปลว่า จดหมาย (ปีย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๙) ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ก็ได้

ราชรถเคลื่อนออกจากพระนครมุ่งลงใต้ทันที (เล่ม ๘ หน้า ๕๒)

คำว่า “ราชรถ” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง รถ (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๓๙) กษัตริย์มีศักดิ์สูงกว่าบุคคลที่มีสถานภาพอื่น ดังนั้นจึงต้องมีการใช้คำที่แตกต่างกัน เมื่อผู้ที่มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึง

สิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ด้วยการใช้นำหน้าคำสามัญให้เป็นราชาศัพท์ เช่น “พระบรม” มักใช้นำหน้าคำที่สำคัญเพื่อเชิดชูพระราชอิสริยยศ คำว่า “พระ” ใช้นำหน้าคำที่สำคัญรองลงมา เพื่อแสดงว่าเป็นคำเฉพาะพระมหากษัตริย์ (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๔) ในข้อความบรรยายเรื่องนี้ใช้คำว่า “ราช” นำหน้าคำว่า “รถ” เป็นการใช้นำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ตามวัฒนธรรม เพราะถ้าคำนามสามัญเป็นคำไทยที่ใช้เกี่ยวกับพระราชานุญาตที่เป็นยวดยานพาหนะให้ใช้คำว่า “พระที่นั่ง” ประกอบข้างหลัง ดังนั้นต้องใช้คำว่า “รถพระที่นั่ง” จึงจะถูกต้อง แต่ถ้าเป็นระดับเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์ต่ำลงมาให้ใช้คำว่า “รถที่นั่ง” หรือ “รถทรง” และเฉพาะคำว่า “รถ” และ “เรือ” ถ้าใช้สำหรับเจ้านายฝ่ายใน ให้ใช้คำว่า “รถพระประเทียบ” และ “เรือพระประเทียบ” (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๐๘) บางครั้งเคยได้ยินคำเรียกพาหนะที่เป็นสัตว์ และสิ่งของว่า “ม้าต้น” “ช้างต้น” “รถหลวง” “เรือหลวง” เป็นการใช้นำคำสามัญที่ต้องการให้เป็นราชาศัพท์ ต้องใช้คำว่า “ต้น” หรือ “หลวง” ประกอบท้าย (ปรีชา ทิชนพงศ์. ๒๕๒๓: ๑๗๙)

ท้าวทศรถ : สุมันต์ ! ไปเชิญพระฤๅษีสฤษีและสวามิตรมาพบข้าเดี๋ยวนี้

สุมันต์ : พะยะคะ

ท้าวทศรถ : พระฤๅษีทั้งสองโปรดฟังคำขอของข้า หากข้าต้องสิ้นใจไปเมื่อใด

จงอย่าให้นางไทยเกษีมาถูกต้องพระศพของข้า (เล่ม ๘ หน้า ๕๕)

คำว่า “พระศพ” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง ศพ (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๔๔) ฐานันดรศักดิ์ของท้าวทศรถเป็นกษัตริย์ เพราะฉะนั้นเมื่อบุคคลอื่นที่มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงศพของพระองค์ต้องใช้คำว่า “พระบรมศพ” แต่คำว่า “พระศพ” เป็นคำที่ใช้เรียกศพของเจ้านายผู้มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา เพราะฉะนั้นบทสนทนาที่ใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามสถานะ อีกประการหนึ่ง ผู้ที่เป็นกษัตริย์จะไม่ใช้คำราชาศัพท์กับตนเองหรือกับผู้อื่น (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๒) ดังนั้นท้าวทศรถซึ่งเป็นกษัตริย์จึงไม่ต้องใช้คำว่า “พระศพ” แต่ควรใช้คำว่า “ศพ” เท่านั้นก็พอ จึงเป็นการใช้นำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามแบบแผน และไม่ถูกต้องกาลเทศะและวัฒนธรรมทางการใช้ภาษา

พระพุทธ : แต่ข้าขอฉลองพระบาทคู่นี้ของท่านไปแทนตัวท่านไปแทนตัวท่าน

ไว้ที่เมืองอโยธยา...

(เล่ม ๙ หน้า ๒๔)

คำว่า “ฉลองพระบาท” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง รองเท้า (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๕) ในบทสนทนานี้เป็นการใช้นำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามสถานะ เพราะโดยศักดิ์ของพระพุทธเป็นน้องของ

พระราม และทั้งสองเป็นพระราชโอรสของกษัตริย์ เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ฉะนั้นเมื่อกล่าวถึงรองเท้าใช้คำว่า “รองพระบาท” จึงจะถูกต้อง ส่วน “ฉลองพระบาท” ใช้สำหรับกษัตริย์เท่านั้น การใช้คำราชาศัพท์ในบทสนทนาที่ใช้ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ ไม่ถูกต้องตามแบบแผน และวัฒนธรรมการใช้ภาษา

พระพรต : สัตรูذن่องเราปลอดภัยแล้ว แต่เจ้าบรรลัยจักรไปหลบซ่อนตัวอยู่ที่ไหนกันนี้

พิเภก : บนเมฆก้อนโน้น พะยะคะ

พระพรตแผลงศรพหมาสตรีขึ้นไปตัดเศียรบรรลัยจักรขาดตกลงมาทันที

(เล่ม ๒๗ หน้า ๕๘)

คำว่า “เศียร” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง “หัว” (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๙) โดยศักดิ์ของบรรลัยจักร เป็นลูกของท้าวจักรวรรดิผู้มีสถานะเป็นกษัตริย์ บรรลัยจักรจึงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ในบทสนทนาและความบรรยายเรื่องนี้ใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้องตามสถานะ ไม่ถูกต้องตามแบบแผนตาม เพราะเมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึง “หัว” ของพระบรมวงศานุวงศ์ ต้องใช้คำว่า “พระเศียร” จึงจะถูกต้อง แต่ถ้าใช้กับกษัตริย์ต้องใช้คำว่า “พระเจ้า”

ข. คำสรรพนามราชาศัพท์ที่ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำแทนชื่อที่จำแนกใช้ตามชั้นของบุคคล ซึ่งมีสรรพนามบุรุษที่ ๑ , ๒ และ ๓ พบว่ามีการใช้ที่ไม่เหมาะสมเป็นจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ไพนาสุริยวงศ์ : อ้าว... เป็นอะไรถึงได้ร้องขึ้นมาเฉย ๆ เสียอย่างนั้นแหละ

วรรณีสูร : ฮือ... ฮือ... ข้าเห็นหน้าพระโอรสยี่มที่ไร ช่างดูเหมือน

ท่านท้าวทศกัณฐ์และอินทรชิตเหลือเกิน

(เล่ม ๒๗ หน้า ๒๓)

คำว่า “ข้า” เป็น สรรพนามบุรุษที่ ๑ เป็นคำสามัญ (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๒๐) วรรณีสูรใช้แทนตัวเอง ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานะเป็นอย่างยิ่ง เพราะวรรณีสูรมีสถานะเป็นที่เลี้ยงของไพนาสุริยวงศ์ ผู้เป็นลูกของกษัตริย์ จึงควรใช้คำแทนตัวเองว่า “เกล้ากระหม่อม” ซึ่งเป็นคำที่บุคคลทั่วไปใช้แทนตัวเองเมื่อพูดกับเจ้านายผู้ใหญ่ (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๒๐) จึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสถานะ ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ผิดแบบแผน ขาดความสุภาพ ไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

ค. คำกริยาราชศัพท์ที่ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่แสดงกิริยาอาการของนาม และสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธาน ซึ่งพบว่ามีที่ใช้ไม่เหมาะสมอยู่จำนวนมากที่สุด จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปดังนี้

พระราม : ...การที่น้องอยู่กรุงลงกาคงจะอยู่อย่างสุขสบาย และ

เจ้าทศกัณฐ์คงจะ**ประทาน**ของมีค่าให้มากมายเป็นแน่...

พระนางสีดา : ท่านพี่... เหตุใดจึงดูหมิ่นน้องเช่นนี้ (เล่ม ๒๖ หน้า ๑๙)

คำว่า “**ประทาน**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ให้** (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๔๔) เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องกับฐานันดรศักดิ์ ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ เพราะโดยศักดิ์ของพระรามเป็นลูกกษัตริย์ และทศกัณฐ์เป็นกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงกษัตริย์ให้สิ่งใดควรใช้คำว่า “**พระราชทาน**” จึงจะถูกต้อง ส่วนคำว่า “**ประทาน**” เป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กับผู้ที่มีฐานันดรศักดิ์เป็นพระราชวงศ์ กับสมเด็จพระสังฆราช (ปิยะ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๘๙)

นนทก : โอ๊ะ ! ข้าขอโทษ... โปรดให้อภัยข้าด้วยเถิด

เทวดา : ขึ้นไป**เข้าเฝ้า**พระอิศวรดีกว่า...เสียเวลากับเจ้ามากแล้ว (เล่ม ๑ หน้า ๑๓)

คำว่า “**เข้าเฝ้า**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง “**เข้าพบ**” โดยศักดิ์ของเทวดาเป็นระดับที่ต่ำกว่าพระอิศวร ซึ่งเป็นเจ้าแห่งเทวาทังปวงเปรียบเสมือนว่ามีฐานันดรเป็นกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อผู้มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงการเข้าพบต้องใช้ราชาศัพท์คำว่า “**เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท**” จึงจะถูกต้องเหมาะสมกับระดับกษัตริย์ แต่ถ้าเข้าพบกับระดับที่ต่ำลงมาจะใช้คำว่า “**เฝ้าทูลละอองพระบาท**” สำหรับเข้าพบเจ้านายชั้นสูง และใช้คำว่า “**เฝ้า**” สำหรับการเข้าพบเจ้านาย (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๐๓) อีกประการหนึ่งการใช้คำว่า “**เข้าเฝ้า**” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำย่อที่ผิดเพราะต้องมีเครื่องหมายไปยาลน้อย (ฯ) อยู่หลังคำด้วยคือ “**เข้าเฝ้า ฯ**” สรุปว่าบทสนทนานี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิดอักขรวิธี ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ตามกาลเทศะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษา

จากนั้นไม่นานนัก ท้าวลัสเตียนก็**สิ้นพระชนม์**

ทศกัณฐ์ขึ้นครองกรุงอย่างสมบูรณ์ และได้บูรณะบ้านเมืองให้ใหญ่โต...

(เล่ม ๑ หน้า ๕๓)

คำว่า “**สิ้นพระชนม์**” มีความหมายว่า “ตาย” (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๒) ไม่ถูกต้องเหมาะสม เพราะ ทำวลัศเตียน มีสถานะเป็นกษัตริย์ การใช้คำว่า “ตาย” สำหรับฐานันดรศักดิ์ของกษัตริย์นั้น ต้องใช้คำว่า “**สวรรคต**” ซึ่งกำหนดให้ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช และพระบรมราชวงศ์ที่ทรงได้รับพระราชทาน จัตุร ๗ ชั้น(สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๗) แต่ “**สิ้นพระชนม์**” ใช้กับพระราชวงศ์ ตั้งแต่ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้าลงมาถึงพระองค์เจ้า และสมเด็จพระสังฆราชขึ้นไป(สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๘) ดังนั้นข้อความบรรยายเรื่องนี้ใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้องกับระดับสถานะ ไม่ถูกต้องตามแบบแผน และวัฒนธรรมการใช้ภาษา

นางฟ้า(นารายณ์แปลง) : ข้าเป็นนางรำรับใช้ท่าน จอมเทพผู้ยิ่งใหญ่
มาที่นี่เพื่อเก็บดอกไม้ใช้โปรยในยามที่ต้อง
รำน้าพระพักตร์... ไม่มีอะไรให้ท่านต้องช่วยหรอกจ้ะ
นนทก : เอ้อ ! ...แล้วจะรังเกียจรับข้าเป็นมิตรสหายใกล้ชิดบ้างมั๊ยครับ ?

(เล่ม ๑ หน้า ๒๔)

การใช้คำราชาศัพท์ คำว่า “**รำน้าพระพักตร์**” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อจะกล่าวถึงการแสดงใด ๆ ให้กษัตริย์ชมต่อหน้า ต้องใช้คำว่า “**แสดงเฉพาะพระพักตร์**” หรือ “**แสดงหน้าที่นั่ง**” (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๒) จึงจะถูกต้อง แต่โดยส่วนใหญ่มักใช้คำว่า “**แสดงหน้าพระพักตร์**” ซึ่งเป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิดแบบแผน ไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

ขณะนั้นทำวทศรณเริ่ม**ประชวร**หนัก มีอำมาตย์ผู้ใหญ่และ
ฤาษีสวามิตรเข้าเฝ้าอยู่ โดยมีพระนางไภยเกษีคอยเฝ้าอยู่ใกล้ ๆ ด้วย

(เล่ม ๘ หน้า ๔๗)

คำว่า “**ประชวร**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **เจ็บ** (ปิย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๐) ในข้อความบรรยายเรื่องนี้เป็นการใช้ราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง เพราะโดยศักดิ์ของทำวทศรณนั้นเป็นกษัตริย์ เมื่อผู้ที่มีสถานะต่ำกว่ากล่าวถึงกษัตริย์เกิดอาการเจ็บ หรือ ป่วย ที่ถูกต้องควรใช้คำว่า “**ทรงพระประชวร**” แต่การใช้คำว่า “**ประชวร**” นั้นจะใช้กับผู้ที่มีสถานะเป็นพระราชวงศ์ ซึ่งเป็นเจ้านายที่มีฐานันดรศักดิ์รองลงมา จึงเป็นการใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

ท้าวทศรถ : ...หากข้าต้องสิ้นใจไปเมื่อใด จงอย่าให้นางไทยเกษี

มาถูกต้อง**พระศพ**ของข้า และห้ามนางกับพรตสองแม่ลูก

มาถวาย**พระเพลิงศพ**ของข้าด้วยโดยเด็ดขาด !

นางไทยเกษี : ท่านพี่... โยกล่าวเช่นนั้น

(เล่ม ๘ หน้า ๕๕)

คำว่า “**พระศพ**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง “**ศพ**” (สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๔๔) การใช้คำราชาศัพท์ในบทสนทนานี้ไม่ถูกต้อง เพราะโดยศักดิ์ของท้าวทศรถเป็นกษัตริย์ การกล่าวถึงศพของกษัตริย์นั้น ต้องใช้คำว่า “**พระบรมศพ**” ส่วนศพของเจ้านายระดับต่ำลงมาใช้คำว่า “**พระศพ**” จึงจะถูกต้องตามสถานะ

ส่วนคำว่า “**ถวายพระเพลิงศพ**” ก็ควรใช้คำว่า “**ถวายพระเพลิงพระบรมศพ**” จึงจะถูกต้อง อีกประการหนึ่ง การใช้ราชาศัพท์นั้นใช้เมื่อพูดกับบุคคลหนึ่ง หรือกล่าวถึงบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลที่กล่าวถึง แต่กษัตริย์จะไม่ใช้ราชาศัพท์พูดกับตนเอง (ปิย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๒) การใช้คำที่ถูกต้องในบทสนทนานี้ควรใช้คำว่า “...จงอย่าให้นางไทยเกษีมาถูกต้อง**ศพ**ของข้า และห้ามนางกับพรต...มา**เผาศพ**ของข้า...”

ฉะนั้นจากบทสนทนานี้เป็นการใช้ราชาศัพท์ที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ ไม่ถูกกาลเทศะ และไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

พระพรต : เกิดอะไรขึ้นรึท่านเสนาอำมาตย์ ทำไมถึงดูโศกเศร้ากันไป...

อำมาตย์สุมันตัน : บัดนี้องค์เหนือหัวได้**ทรงเสด็จสวรรคต**แล้วพะย่ะค่ะ

(เล่ม ๘ หน้า ๖๖)

คำว่า “**ทรงเสด็จสวรรคต**” เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิด เพราะที่ถูกต้องควรใช้คำว่า “**สวรรคต**” ซึ่งหมายถึง **ตาย** ใช้กับกษัตริย์(สำนักส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๗) โดยศักดิ์ของอำมาตย์

สุมันตันเป็นทหาร จึงมีสถานะต่ำกว่าเมื่อกกล่าวถึงการตายของกษัตริย์จะต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**สวรรคต**” ส่วนการใช้คำว่า “**ทรง**” นำหน้าคำว่า “**เสด็จ**” ในบทสนทนานี้ก็ไม่ถูกต้อง เพราะตามแบบแผนจะใช้ทรงนำหน้าคำกริยาสามัญ นำหน้าคำนามสามัญ และนำหน้าคำนามราชาศัพท์ แต่คำว่า “**เสด็จ**” เป็นคำกริยาราชศัพท์จึงไม่ต้องเติมคำว่า “**ทรง**” นำหน้า (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๓๗) และอาจใช้คำว่า “**เสด็จสวรรคต**” ก็ได้ เพราะคำกริยาราชศัพท์ที่ใช้คำว่า “**เสด็จ**” นำหน้าคำกริยาที่ตามหลังนั้นจะใช้คำสามัญหรือคำที่เป็นราชาศัพท์อยู่แล้วก็ได้ (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๓๖) ฉะนั้นการใช้คำว่า “**ทรงเสด็จสวรรคต**” ของบทสนทนานี้จึงผิดแบบแผน ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะและวัฒนธรรมการใช้ภาษา

นางไทยเกษี : แต่แม่ทำเพื่อลูก แม่หวังดีต่อลูกนะ !

พระพรต : สิ่งที่ท่านแม่ทำเพื่อข้า กลับทำให้ท่านพ่อ**เสียพระทัยจนสิ้นพระชนม์**...

(เล่ม ๙ หน้า ๑๓)

คำว่า “**เสียพระทัย**” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **เสียใจ**(สุวิทย์ พวงสุวรรณ. ๒๕๔๙: ๑๙๖) และคำว่า “**สิ้นพระชนม์**” ก็เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง **ตาย** (สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๘) การใช้คำราชาศัพท์ว่า “**เสียพระทัย**” นั้นถูกต้อง เพราะโดยศักดิ์ของพระพรตเป็นลูกของกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงพ่อซึ่งเป็นกษัตริย์ “**เสียใจ**” ต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “**เสียพระทัย**” จึงใช้ได้ถูกต้องตามสถานะแล้ว

แต่คำว่า “**สิ้นพระชนม์**”เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิด เพราะตามสถานะพ่อของพระพรตเป็นกษัตริย์ เมื่อกล่าวถึงกษัตริย์ตาย จึงต้องใช้คำราชาศัพท์คำว่า “**สวรรคต**” จึงจะถูกต้อง บทสนทนานี้ใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้องตามระดับสถานะ ผิดแบบแผน ไม่ถูกต้องกาลเทศะ และไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

พญาทศกัณฐ์**ทรงราชรถ**วิเศษ เหาะไปยังอาศรมพระราม

โดยมารีศเหาะตามไปติด ๆ

(เล่ม ๑๐ หน้า ๔๖)

คำว่า “**ทรงราชรถ**” เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ผิด เพราะว่าถ้าจะกล่าวถึงการ “**ขึ้นรถ**” ของพระมหากษัตริย์ จะใช้คำว่า “**ทรงรถ**” และถ้าพาหนะเป็นสัตว์ก็ใช้ว่า “**ทรงม้า**” “**ทรงช้าง**” (เปี้ย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๙๑) ส่วนการใช้คำว่า “**ราช**” นำหน้า “**รถ**” นั้นไม่ปรากฏข้อกำหนดใช้ แต่มีการกล่าวถึงการใช้คำนามที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้นให้ใช้คำว่า “**ต้น**” กับ “**หลวง**” ต่อท้าย เช่น ม้าต้น ช้างต้น เรือต้น **รถหลวง** เรือหลวง เป็นต้น นอกจากคำว่า “**ต้น**” และ “**หลวง**” ประกอบท้ายคำแล้ว บางคำยังประกอบคำอื่นๆ อีก เช่น **รถพระที่นั่ง** เรือพระที่นั่ง **รถทรง** เรือทรง ม้าทรง ช้างทรง เป็นต้น (คลังปัญญาไทย. ๒๕๕๒: ออนไลน์) เพราะฉะนั้นการใช้คำว่า “**ราชรถ**” จึงไม่ถูกต้องตามแบบแผน ส่วนการใช้คำว่า “**ทรง**” นำหน้านั้นมีข้อกำหนดว่า เมื่อคำใดเป็นคำราชาศัพท์อยู่แล้วไม่ต้องใช้คำว่า “**ทรง**” นำหน้าคำนั้น (เปี้ย มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๑)เพราะฉะนั้นคำกริยาราชศัพท์ของคำว่า “**ขึ้นรถ**” ที่ถูกต้องควรใช้คำว่า “**ทรงรถ**” ความบรรยายดำเนินเรื่องนี้เป็นการใช้ราชาศัพท์ที่ผิดแบบแผน ไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

หนุมาน : ...ถ้าเช่นนั้นข้าจะกลับไปกราบทูล

ตามที่พระนางสั่งไว้ทุกประการ

(เล่ม ๑๓ หน้า ๑๒)

คำว่า “กราบทูล” เป็นคำราชาศัพท์ หมายถึง “บอก” (สำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ. ๒๕๒๘: ๑๒๖) แต่ในบทสนทนานี้ใช้คำว่ากราบทูลไม่ถูกต้อง เพราะโดยศักดิ์ของหนุมานเป็นทหารของพระรามผู้เป็นพระราชโอรสของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงการบอกให้ลูกของกษัตริย์ทราบต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “กราบบังคมทูล” ซึ่งใช้กับผู้มีฐานันดรศักดิ์ตั้งแต่ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระยุพราช และสมเด็จพระบรมราชกุมารี ส่วนการบอกให้กษัตริย์ทราบจะใช้คำราชาศัพท์ว่า “กราบบังคมทูลพระกรุณา” สำหรับคำว่า “กราบทูล” ใช้กับพระราชวงศ์ตั้งแต่ชั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้าลงไปจนถึงพระวรวงศ์เธอ (ที่ทรงกรม) ส่วนคำว่า “ทูล” ใช้กับผู้มีสถานะพระวรวงศ์เธอ (ที่ไม่ได้ทรงกรม) และหม่อมเจ้า บทสนทนานี้จึงใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้องตามแบบแผน และไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา

ง. คำวิเศษณ์ราชาศัพท์ที่ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสม

หมายถึง คำที่ใช้ประกอบคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกัน เพื่อให้ได้ความต่างออกไป และชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งมีหลายชนิด แต่ที่ปรากฏพบในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ที่ใช้ไม่เหมาะสมมีไม่มากนัก เป็นคำวิเศษณ์ประเภท “ประติญาวิเศษณ์ เป็นคำที่ประกอบบอกเสียงร้องเรียกและเสียงขานรับ เพื่อแสดงความสละสลวยของภาษา และแสดงความเป็นกันเองในระหว่างผู้พูด” (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๔๘) โดยมีที่ใช้อยู่ในบทสนทนาเท่านั้น ดังต่อไปนี้

พระอิศวร : เจ้าขึ้นมาครั้งนี้คงประสงค์สิ่งใดบอกมา... ข้าจะให้พระเจ้าเป็นการตอบแทน...

นนทก : ข้าขอให้นิ้วของข้าเป็นเพชรมีฤทธิ์ ชี้ไปที่ใครก็ขอให้ตายพระเจ้าข้า

(เล่ม ๑ หน้า ๑๘)

พระอิศวร : อะไรนะ... เจ้ายักษ์นนทก มันอหังการเที่ยวชี้นิ้วเพชร

ฆ่าเทวดาตายเป็นเปือยเลอะอะ ?

เทวดา : พระเจ้าข้า...

(เล่ม ๑ หน้า ๒๒)

คำว่า “**พระเจ้าข้า**” ทั้งสองบทสนทนานี้เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญาวิเศษณ์ ในบทสนทนานี้ใช้เป็นคำขานรับ แต่ในบริบทโดยรวมใช้ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ ผิดแบบแผน ไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมของภาษา เพราะโดยศักดิ์ของพระอิศวรเป็นเทพผู้ยิ่งใหญ่แห่งเวทดาทั้งหมด คือเทียบเท่ากับระดับชั้นกษัตริย์ และสถานะของนนทก กับ เทวดาเป็นเพียงชั้นสามัญธรรมดาในบริบทนี้ เมื่อกล่าวคำขานรับต้องใช้คำว่า “**พระพุทธเจ้าข้าขอรับรับใส่เกล้าใส่กระหม่อม**” หรือจะใช้คำย่อว่า “**พระพุทธเจ้าข้าขอรับ**” ก็ได้ (ปิย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๘)

นางไถยเกษี : กลับมาแล้วหรือพรตลูกแม่

พระพรต : **พะยะคะ เสด็จแม่**

(เล่ม ๔ หน้า ๔๖)

คำว่า “**พะยะคะ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญาวิเศษณ์ ในบทสนทนานี้เป็นคำขานรับ แต่ในบริบทนี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี และวัฒนธรรมของภาษา เพราะคำว่า “**พะยะคะ**” เป็นคำที่สามัญชนใช้ขานรับสำหรับพระราชโอรส พระราชธิดา และพระราชชนนี สันนิษฐานว่าเพี้ยนมาจากคำว่า “**พระพุทธเจ้าข้า**” (ปิย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๖๙) ที่ถูกต้องควรใช้คำว่า “**พระพุทธเจ้าข้า**” สำหรับขานรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ส่วนคำว่า “**เสด็จแม่**” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี และวัฒนธรรมทางภาษา เพราะโดยสถานะของนางไถยเกษีเป็นภรรยาของกษัตริย์ ส่วนพระพรตนั้นเป็นลูก ในการเรียกขานกับแม่ในบริบทนี้ ควรใช้คำล้าลองว่า “**สมเด็จพระบรมราชินีนาถ**” แต่คำว่า “**เสด็จ**” เป็นการใช้คำเรียกล้าลองสำหรับพระราชโอรส และพระราชธิดาที่มีระดับพระองค์เจ้าเท่านั้น บางครั้งเคยได้พบคำเรียกขานว่า “**ทูนกระหม่อม**” ซึ่งใช้เรียกสมเด็จพระราชโอรสและสมเด็จพระราชธิดา ที่ทรงเป็นเจ้าฟ้าอยู่แล้ว ไม่ใช่คำเรียกว่า “**ทูนกระหม่อมฟ้าชาย**” และ “**ทูนกระหม่อมฟ้าหญิง**” (ปิย์ มาลากุล. ๒๕๑๒: ๗๓-๗๔)

นางไถยเกษี : นางค่อมกุจจีรับเอาน้ำผลไม้มาให้ลูกชายข้าดื่มสิ...

นางค่อมกุจจี : **เพคะ**

(เล่ม ๔ หน้า ๔๖)

คำว่า “**เพคะ**” เป็นคำวิเศษณ์ราชาศัพท์ ประเภทประติขญาวิเศษณ์ ในบทสนทนานี้เป็นคำขานรับ แต่ในบริบทนี้เป็นการใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง เพราะศักดิ์ของนางไถยเกษีเป็นภรรยาของกษัตริย์ คือ

สมเด็จพระบรมราชินี เมื่อกล่าวคำขานรับสำหรับผู้หญิงต้องใช้คำว่า “เพคะใส่เกล้าใส่กระหม่อม” ถ้าเป็นผู้ชายจะใช้คำว่า “พระพุทธเจ้าข้าขอรับ รับใส่เกล้าใส่กระหม่อม” (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๕๑) ดังนั้นบทสนทนาที่จึงผิดแบบแผน ไม่ถูกกาลเทศะ และไม่ถูกต้องตามวัฒนธรรมของภาษา

บางครั้งอาจเคยพบคำว่า “เพคะกระหม่อม” และคำว่า “เพคะ” ซึ่งเป็นการใช้คำขานรับสำหรับผู้หญิงกับเจ้านายชั้นสูง และเจ้านาย ตามลำดับสถานะที่ลดหลั่นกันลงมา (กำชัย ทองหล่อ. ๒๕๕๐: ๒๕๑)

ในการศึกษาเกี่ยวกับคำราชาศัพท์ที่พบในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำราชาศัพท์ในการเขียนอยู่ ๔ ประเภท คือ กริยารราชาศัพท์ พบมากที่สุด คำนามราชาศัพท์พบมารองลงมา คำวิเศษณ์พบลำดับถัดมา และคำสรรพนามราชาศัพท์พบน้อยที่สุด ซึ่งพบว่ามีทั้งที่ใช้ได้เหมาะสมและไม่เหมาะสมตามระเบียบแบบแผน และวัฒนธรรมทางการใช้ภาษาดังที่ได้ยกตัวอย่างมาอธิบาย ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้เขียนพึงระมัดระวัง และตรวจสอบการใช้คำราชาศัพท์ในการเขียนให้ถูกต้องและเหมาะสมก่อนที่จะจำหน่าย เพราะผู้อ่านซึ่งอยู่ในวัยเด็กจะได้รับรู้สิ่งที่ถูกต้อง นำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์ อันเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาของไทยที่ควรศึกษาไว้ ดังที่ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (๒๕๒๘: ๑๑๑) กล่าวว่า “การใช้คำราชาศัพท์กับการใช้มารยาทต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นวัฒนธรรมทางประเพณีที่ประณีต ดงงามภายในราชสำนัก และเป็นความรู้ที่ประณีตและพิเศษสำหรับบุคคลภายนอกราชสำนัก ที่ควรรักษาไว้สืบไป”

๒.๒ คำสุภาพ การใช้คำสุภาพนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมในการใช้พูดหรือเขียนสื่อความเข้าใจกัน เพราะในสังคมไทยนั้นมีการอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มคนจำนวนมาก แต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสถานภาพและบทบาท ด้วยเหตุนี้จึงมีพฤติกรรมการใช้ภาษาแตกต่างกันด้วย การใช้คำตามสถานภาพของบุคคลต้องเลือกใช้ให้ถูกระดับ ซึ่ง สุจริต เพียรชอบ (๒๕๓๙: ๑๒๙) ได้ยกตัวอย่างการใช้คำให้ถูกกับระดับสถานภาพของบุคคลไว้ว่า

จะใช้คำว่า กิน กับบุคคลที่รู้จักสนิทสนมกันมาก ก็ใช้ว่า “กิน” ถ้าเป็นภาษาที่สุภาพชนใช้กัน ก็จะใช้คำว่า “รับประทาน” ส่วนคำว่า “ฉัน” ใช้กับพระภิกษุสามเณร และสูงขึ้นไปอีกระดับที่เรียกว่าราชาศัพท์ก็ใช้คำว่า “เสวย” เป็นต้น จะเห็นว่ามี ความหมายเดียวกันแต่ต้องเลือกใช้ให้ถูกกับระดับสถานภาพของบุคคลในสังคม จึงถือว่าเป็นผู้รู้จักการใช้ภาษาได้อย่างดีมีมารยาท ถูกต้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมทางภาษาของไทย

การใช้คำสุภาพในการพูดหรือการเขียนสื่อสารเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีภูมิรู้ด้านภาษาดูเป็นคนสุภาพ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีมารยาทในการเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม รู้กาลเทศะ สังคม และบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาตามระเบียบแบบแผนของคนไทย

จากการศึกษาการใช้คำสุภาพในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้เขียนประกอบในบทสนทนามากกว่า คำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดูด้วยการแยกอธิบายตามลักษณะการใช้ได้ ๒ ลักษณะ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ คำสุภาพที่ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

กล่าวคือคำที่ผู้เขียนใช้เขียนในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องได้ถูกต้องตามความหมายเหมาะสมกับระดับสถานะ ถูกกาลเทศะ และไม่เป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึกต่อผู้อ่าน รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละบริบทตามเนื้อเรื่อง โดยสามารถอธิบายตามลำดับชนิดของคำได้ดังต่อไปนี้

ก. คำนาม

คำสุภาพที่เป็นคำนามและใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม มีจำนวนมากที่สุด จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

ที่ห้วงบันไดเขาไกรลาสมียักษ์ตนหนึ่ง

นามว่า นนทก มีหน้าที่คอยล้างเท้า

(เล่ม ๑ หน้า ๑๑)

เท้า หมายถึง น.ตีน (ใช้ในความสุภาพ)

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๕๔๒)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “เท้า” ในคำบรรยายดำเนินเรื่องเป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามความหมายเหมาะสมกับระดับสถานะของนนทกซึ่งเป็นยักษ์ธรรมดาทำหน้าที่ล้างเท้าเทวดา ผู้อ่านไม่ระคายความรู้สึก

ท้าวจนก : อันตัวเราเป็นกษัตริย์สละราชสมบัติ... ส่วนบ่าวรับใช้ก็เป็นชาย

ใช้ว่าจะถนัดในการเลี้ยงดูทารกให้ดีได้ชะที่ไหน

(เล่ม ๔ หน้า ๔๑)

บ่าว หมายถึง น. คนรับใช้

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๐๑)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “บ่าว” เป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับสถานะผู้รับใช้ของท้าวจนกซึ่งเป็นกษัตริย์ ผู้อ่านไม่ระคายความรู้สึก และเหมาะสมกับสถานการณ์

ทำวชนก : ท่านเทพารักษ์ นางไพร เจ้าป่า เจ้าเขา ข้าขอรับ**บุตริ**ที่ฝากฝัง

ให้พวกท่านช่วยดูแลปกป้องรักษาไว้...

(เล่ม ๕ หน้า ๓๘)

บุตริ หมายถึง น. ลูกผู้หญิง

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๖๓๑)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “**บุตริ**” เป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับสถานะของ
ทำวชนกผู้เป็นกษัตริย์ เมื่อจะกล่าวกับเทวดาก็ควรใช้คำที่พิเศษต่างจากสถานะอื่น ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิด
ความรู้สึกว่าลูกของทำวชนกนั้นมีศักดิ์ต่างจากลูกของบุคคลอื่น จึงเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

กล่าวถึงนางสวาหะ.... เมื่อถูกนางกาลอัจนา ผู้เป็น**มารดา**สาป

ให้ต้องมายืนตื่นเดียวเหนียวกินลมอยู่ที่เชิงเขาจักรวาลมานานนับปี (เล่ม ๗ หน้า ๑๗)

มารดา หมายถึง น. แม่ , หญิงผู้ให้กำเนิด

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๘๑)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “**มารดา**” เป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับสถานะของนางกาล
อัจนาซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดนางสวาหะ ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าเป็นคำที่ยกย่องเชิดชูแม่ผู้มีพระคุณ และใช้ได้
เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

สำมะนักรา : เห็นทีที่จะต้องออกไปเที่ยว ดูนกชมบ้านเมืองอื่นบ้าง เห็นท่าจะดีแน่

เผื่อโชคดี อาจเจอชายงามถูกใจจะได้เอามาเป็น**สามี**ซะ ฮี...ฮี...ฮี...

ทศกัณฐ์ : ก็ดีนะสิ ! ข้าเห็นดีด้วย... ฮ่าฮ่า...

(เล่ม ๙ หน้า ๔๘)

สามี หมายถึง น. นาย , เจ้าของ , ผัว

(มติชน. ๒๕๔๖: ๘๖๖)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “**สามี**” เป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามความหมาย และเหมาะสมแล้วเพราะ
สถานะของสำมะนักราเป็นน้องสาว เมื่อสนทนากับทศกัณฐ์ผู้เป็นพี่ ควรใช้คำสุภาพในการสนทนากับผู้
อาวุโสกว่า บริบทนี้เป็นการใช้คำสุภาพที่ถูกกาลเทศะ และถูกสถานการณ์ด้วย

พระราม : ข้าก่อนพญานคร ! ...อันตัวเราคือพระรามและพระลักษมณ์

เจ้าป่าเพื่อบำเพ็ญศีลภาวนา แต่สำมะนักราน้องท่าน

เชิญชวนให้ข้าอยู่กับเป็น**สามี**ภรรยาด้วย...

(เล่ม ๙ หน้า ๖๙)

ภรรยา หมายถึง น. เมีย มักใช้เข้าคู่กับสามี

(มติชน. ๒๕๔๖: ๖๕๐)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “ภรรยา” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย และเหมาะสมแล้ว เพราะถ้าสนทนากันระหว่างผู้ที่มีวัยใกล้เคียงกัน เมื่อกล่าวถึงความ เป็น “ผัวกับเมีย” ก็ควรใช้คำสุภาพว่า “สามีภรรยา” ในบริบทนี้จึงใช้ได้ถูกกาลเทศะ และถูกสถานการณ์ด้วย

พระราม : ท่านพิเภก... มียาอะไรที่รักษาชีวิตน้องข้าได้...

พิเภก : จะต้องใช้ต้นสังกรณีและตรีชวา ซึ่งขึ้นอยู่ที่เขาสัตยพิพัสฎฐ์ในทวีปอุดร

มาผสมกับมูลโคอุสุภราช ซึ่งเป็นพาหนะของพระอิศวร...

(เล่ม ๒๓ หน้า ๕๙)

มูลโค หมายถึง ชีว

(ชิต ภิบาลแทน. ๒๕๓๗: ๓๖๑)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “มูลโค” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะแล้ว เพราะถ้าจะกล่าวอธิบายกับผู้ที่มีตำแหน่งสูงกว่า ถึงเรื่องอุจจาระของสัตว์ เพื่อนำมาใช้ผสมเป็นยา ก็ใช้คำสุภาพว่า “มูล” ผู้อ่านไม่ระคายความรู้สึก เหมาะสมกว่าการใช้คำว่า “ขี้” ฉะนั้นจึงใช้ได้ถูกสถานการณ์ด้วย ส่วนคำว่า “โค” นั้นใช้ได้เหมาะสมกับสถานะของวัวอุสุภราชเพราะเป็นพาหนะพิเศษของพระอิศวร ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นความต่างกันทางสถานะกับวัวธรรมดา จึงใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

อัครรรณ : กิติ ! ... ไปเยี่ยมพ่อของเจ้าบ้างกิติ แล้วอย่าลืมบอกท่านทศกัณฐ์

ให้มาพบปะสังสรรค์ดื่มสุรากับข้าบ้างละ ฮ่าฮ่าฮ่า...

ทศคีรีวัน : เราทั้งสองขอลุลลา... แล้วจะรีบกลับมารับใช้ท่านพ่อ พะยะคะ

(เล่ม ๒๔ หน้า ๒๗)

สุรา หมายถึง น. น้ำเมาที่ได้จากการกลั่น

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๒๐๗)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “สุรา” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย และถูกกาลเทศะแล้ว เพราะเป็นการกล่าวฝากความผ่านผู้น้อยไปถึงผู้ใหญ่ ดังนั้นควรใช้คำสุภาพต่อหน้าผู้ด้อยสถานะกว่า แต่ ถ้าใช้คำว่า “เหล้า” ก็ไม่ใช่คำหยาบหรือคำต่ำ แต่ผู้อ่านรู้สึกเป็นคำห้วน กระด้างหู ไม่เหมาะสมกับสถานะ

ฤๅษีโคบุตร : อ้าว...มาถึงห้องให้โฮ... มีอะไรกันรี

หนุมาน : อันตัวข้าคือ...หนุมาน เป็นบุตรพระพายและเป็นหลานพญาพาลี...

(เล่ม ๒๔ หน้า ๖๗)

บุตร หมายถึง น. ลูก , ลูกชาย

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๐๕)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “บุตร” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย และถูกกาลเทศะแล้ว เพราะหนุมานเป็นผู้มีวัยวุฒิน้อยกว่าฤๅษีโคบุตร การกล่าวถึงสถานะของตนต่อผู้อาวุโสกว่าก็ควรที่จะใช้คำสุภาพ ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าหนุมานมิใช่ลูกของผู้มีสถานะสามัญธรรมดา และหากใช้คำว่า “ลูก” ในบริบทนี้ก็ไม่ใช่ว่าแต่อาจจะไม่เหมาะสมกับสถานะของคู่สนทนา

..เมื่อทำพิธีต่อไป ก็ปรากฏร่างกุมารน้อยขึ้นมาจากกองไฟ

แล้วสีดาก็เฝ้าเลี้ยงดูกุมารทั้งสองพี่น้องร่วมอุทร

(เล่ม ๒๘ หน้า ๓๒)

อุทร หมายถึง ท้อง

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๙๑)

การใช้คำสุภาพ คำว่า “อุทร” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย และถูกต้องตามระดับสถานะแล้ว เพราะนางสีดาเป็นผู้ที่มีสถานะพระราชวงศ์องค์หนึ่ง ซึ่งให้กำเนิดลูกทั้งสองในคราวเดียวกัน ก็ควรใช้คำสุภาพทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงสถานะของนางสูงศักดิ์

ข. คำกริยา

คำสุภาพที่เป็นคำกริยา และใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม พบว่ามีไม่มาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายดังนี้

ทศกัณฐ์ : ลูกของข้าจะแม่นางมณโฑ

นางมณโฑ : โฮเพคะ ! ก่อนที่ท่านพี่จะปลีกวิเวกฝึกวิชาอยู่ในวิหารศักดิ์สิทธิ์

น้องได้ตั้งครุฑแล้ว...จากนั้นไม่กี่เดือนก็คลอดโอรส

แต่ท่านพี่ก็ยังฝึกวิชาไม่แล้วเสร็จ

(เล่ม ๒ หน้า ๕๓)

ตั้งครุฑ หมายถึง มีลูกในท้อง

(มติชน. ๒๕๔๗:๓๕๙)

การใช้คำสุภาพคำว่า “ตั้งครรภ” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และถูกระดับสถานะ เพราะโดยสถานะของนางมณฑิเป็นภรรยาภคินีคือทศกัณฐ์ เมื่อจะกล่าวถึงตนเองตั้งท้องก็ควรใช้คำสุภาพ ซึ่งเป็นคำที่ผู้อ่านไม่ระคายความรู้สึก และเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

แต่คำว่า **คลอดโอรส** ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสมซึ่งอธิบายในส่วนของการใช้คำสุภาพที่ไม่เหมาะสมในลำดับต่อไป

พาลี : รีบพาไปยังเทวสถานในเมืองเพื่อทำพิธีขอชีวิตจากเทพเจ้าก่อนเถาะ

พระพาย : โอม พระอิศวร มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่ บัดนี้หนุมานอันเป็นเทพศัสตราวุธ

ได้**กำเนิด**เป็นวานรเผือก แต่ยังไม่ทันที่จะได้รับภารกิจอันยิ่งใหญ่...

(เล่ม ๗ หน้า ๔๑-๔๒)

กำเนิด หมายถึง ก.เกิด มีขึ้น เป็นขึ้น

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖ : ๑๒๑)

การใช้คำสุภาพคำว่า “**กำเนิด**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย และถูกต้องตามระดับสถานะแล้ว เพราะพระอิศวรมีสถานะเป็นเจ้าของเทพทั้งปวง เมื่อจะใช้คำกล่าวกับท่านจึงควรใช้คำสุภาพในการพูด การใช้คำว่า**กำเนิด**หนุมานแทนการใช้คำว่า **เกิด** จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมตามการใช้ภาษาไทยด้วย

ค. คำวิเศษณ์

คำสุภาพที่เป็นคำวิเศษณ์ และใช้ได้เหมาะสม พบว่ามีน้อย จึงยกตัวอย่างมาอธิบาย
ดังนี้

พระราม : เอาละ ! ท่านมหาชมพูนั้น**ชรา**แล้ว ข้าจึงอยากให้ท่านอยู่ดูแลเมืองชมพู

และนครขีดขิน ของพญาสุครีพไปด้วยเลย

(เล่ม ๑๒ หน้า ๑๙)

ชรา หมายถึง ก. แก่ เก่า ทрудโทรม

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๖๐)

การใช้คำสุภาพคำว่า “**ชรา**” ในบทสนทนานี้ใช้ได้ถูกความหมาย และเหมาะสมกับสถานะของทำวมหาชมพู ซึ่งมีความอาวุโสกว่าพระราม ผู้อ่านไม่ระคายความรู้สึก และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

๒.๒.๒ คำสุภาพที่ใช้ไม่ถูกต้องเหมาะสม

กล่าวคือใช้ไม่ถูกต้องตามความหมาย ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ ไม่ถูกกาลเทศะ และเป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึกต่อผู้อ่าน รวมทั้งไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละบริบทตามเนื้อเรื่อง ซึ่งพบน้อยมากคือ

ก. คำนาม

คำสุภาพที่เป็นคำนาม และใช้ไม่เหมาะสม มีน้อยคือ

ฤๅษีโคดม : เฮ้ย ! เจ้าเป็นใครพะ...บังอาจเข้ามาในเขตอาศรมของข้า

โดยไม่ขออนุญาตก่อน...ฮี้...เดี๋ยวสาปให้เป็นอิชะหрок

ทศกัณฐ์ : วาย ! อย่าสาปข้าเป็นอิเลย เหม็นตายซัก... (เล่ม ๑ หน้า ๓๖)

อิ หมายถึง อูจจาระ

(ชิต ภิบาลแทน. ๒๕๓๗: ๓๖๑)

การใช้คำสุภาพคำว่า “อิ” เป็นคำที่ใช้อย่างไม่ค่อยเหมาะสมเท่าไรนัก ถึงแม้จะเหมาะสมกับระดับสถานะ และสถานการณ์ แต่ยังเป็นคำในระดับที่ค่อนข้างไม่สุภาพเท่าไรนัก ผู้อ่านระคายความรู้สึก ควรใช้คำสุภาพคำว่า อูจจาระ ในบริบทนี้น่าจะเหมาะสมกว่า

จากการศึกษาคำสุภาพในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำสุภาพในการเขียนบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่มากพอสมควร ส่วนใหญ่จะเป็นคำนาม รองลงมาคือคำกริยา และคำวิเศษณ์ตามลำดับ

ข. คำกริยา

คำสุภาพที่เป็นคำกริยา และใช้ไม่เหมาะสมมีน้อย คือ

ทศกัณฐ์ : ลูกของข้าจะแม่นางมณโฑ

นางมณโฑ : ไช้เพคะ ! ก่อนที่ท่านพี่จะปลีกวิเวกฝึกวิชาอยู่ในวิหารศักดิ์สิทธิ์

น้องได้ตั้งครรรค์แล้ว...จากนั้นไม่กี่เดือนก็คลอดโอรส

แต่ท่านพี่ก็ยังฝึกวิชาไม่แล้วเสร็จ

(เล่ม ๒ หน้า ๕๓)

คลอด หมายถึง ก. ออกลูก ออกจากครรรค์ ราชาศัพท์ว่า ประสูติ

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖:๓๕๙)

การใช้คำสุภาพคำว่า “**คลอด**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกความหมาย แต่ไม่ถูกกาลเทศะ และไม่เหมาะสมกับระดับสถานะของคู่สนทนา เพราะโดยสถานะของทศกัณฐ์เป็นกษัตริย์ นางมณโฑเป็นภรรยา เมื่อจะกล่าวถึงตนเองคลอดลูกต่อกษัตริย์ ก็ควรใช้คำราชาศัพท์ว่า **ประสูติ** ไม่ใช่ใช้คำสุภาพคำนี้ จึงผิดแบบแผน

สุครีพ : พญาพาลีพี่ของข้าเป็นจอมวานรที่เก่งกล้าสามารถยิ่งนัก...

แต่มาบัดนี้ต้องมา**เสียชีวิต**ด้วยศรอันศักดิ์สิทธิ์ของพระราม

องคต : ท่านพ่อ

(เล่ม ๑๑ หน้า ๕๓)

เสียชีวิต หมายถึง ก. ตาย

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖ : ๑๒๒๑)

การใช้คำสุภาพคำว่า “**เสียชีวิต**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามความหมาย แต่ไม่ถูกต้องตามระดับสถานะ เพราะสถานะของพาลีเป็นเจ้าของเมืองและเป็นพี่ชายของสุครีพ เมื่อจะกล่าวถึงการตายของพี่ที่เป็นเจ้าเมืองให้ผู้อื่นได้รับทราบควรใช้คำว่า **สิ้นพระชนม์** จะเหมาะสมกว่า ฉะนั้นบริบทนี้จึงผิดแบบแผน

หนุมาน : ช่วยข้าด้วย...ทำอย่างไรจึงจะดับไฟที่ทางข้าได้ขอรับ ?

ฤๅษีนาถ : อ้อ... กรุงลงกาเกิดไฟไหม้ท่วมอยู่นั้น คงเป็นฝีมือเจ้าละสิ..ฮะฮะ..ไอ้นี้ร้าย !

หนุมาน : แอ่ ๆ... แม่นแล้ว

ฤๅษีนาถ : เอาอย่างนี้... ใช้น้ำบ่อน้อยจากปากของเจ้า

ก็น้ำลายนั้นแหละ**บ้วน**ใส่ทางเจ้าดู...

(เล่ม ๑๓ หน้า ๔๓)

บ้วน หมายถึง ก. คายน้ำหรือของเหลวออกจากปาก

(มติชน. ๒๕๔๗: ๔๙๐)

การใช้คำสุภาพคำว่า “**บ้วน**” บริบทนี้ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาเท่าใดนัก แม้จะใช้ถูกความหมาย และถูกสถานการณ์ เพราะสถานะของฤๅษีนาถเป็นผู้มีอาวุโสมากกว่า ดังนั้นการใช้คำพูดกับผู้อื่นจะต้องมีลักษณะสุภาพเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่น่าเคารพตามสถานะ และผู้อ่านรู้สึกไม่ระคาย จึงควรใช้คำว่า **ถ่ม** ซึ่งทำให้เห็นภาพว่าใช้น้ำลายมากจะเหมาะสมและสุภาพกว่า

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้คำสุภาพประกอบการเขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร เป็นสิ่งที่เหมาะสมมาก เพราะเนื่องจากมีเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพที่แตกต่างกันของตัวละครหลายระดับ ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้คำให้ถูกต้องต้องตามระดับสถานะ เพศ วัย อายุ กาลเทศะ และสถานการณ์ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกของผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๓๒: ๒๒๗) กล่าวเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสุภาพ พอสรุปความได้ว่า

การใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามกาลเทศะและฐานะของบุคคลเป็นความสำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทย เพราะคนไทยยังนิยมนับถืออาวุโส ต้องมีความเคารพเกรงใจผู้ที่เหนือกว่าทั้งชาติวุฒิ วัยวุฒิ และคุณวุฒิ นอกจากนี้จะแสดงด้วยกริยามารยาทอันเคารพบนอบแล้ว ก็ยังต้องแสดงด้วยวาจาให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนอีกด้วย

๓. คำภาษาต่างประเทศ

การพูดหรือการเขียนติดต่อสื่อสารกันในสังคมปัจจุบัน มักจะพบว่ามีการใช้คำภาษาต่างประเทศในการพูดสนทนา และการเขียนกันอย่างกว้างขวาง โดยสาเหตุที่การสื่อสารมวลชนในยุคนี้สามารถติดต่อถึงกันได้อย่างรวดเร็ว และแพร่หลายไปในสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบเครือข่าย (Internet) และอื่น ๆ ซึ่งผู้รับสารมักเกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อการใช้คำภาษาต่างประเทศนั้น ๆ และมักจะจดจำนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นภาษาของชาติใด เช่น เขมร บาลี สันสกฤต ซึ่งยอมรับว่าเป็นการใช้คำทับศัพท์ในภาษาไทยมานานแล้ว ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างประเทศ ภาษาจีนที่ได้รับอิทธิพลจากการค้า ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ที่ได้รับมาจากอาหารการกิน ภาพยนตร์ แฟชั่น เป็นต้น

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำภาษาต่างประเทศประกอบการเขียนบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่อง ได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำทับศัพท์ กล่าวคือ ใช้ตัวอักษรไทยแทนตัวอักษรต่างประเทศ โดยออกเสียงตามอักขรวิธีไทยซึ่งอาจจะเหมือนหรือใกล้เคียงกับการออกเสียงในภาษาเดิม

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะคำภาษาต่างประเทศที่มาจากภาษาอังกฤษ และภาษาจีน เพราะพบว่ามีการใช้ในบทสนทนาและความบรรยายเรื่องอยู่มาก ซึ่งเป็นภาษาที่คุ้นชินในการสนทนามากกว่าภาษาอื่น และเนื่องจากการใช้คำของผู้เขียนมักจะเป็นคำที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน และผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ในทันทีจากบริบทโดยรอบของบทสนทนา อีกทั้งยังใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งทำให้เด็กที่อ่านเกิดความรู้สึกสนุกสนาน คล้อยตามไปกับเหตุการณ์ และเห็นภาพชัดเจนมากขึ้น

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการเขียนบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่อง ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร ออกเป็น ๒ ภาษา คือภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ตามลำดับจำนวนที่พบมาก โดยอธิบายถึงลักษณะการใช้ที่ถูกต้องเหมาะสม ตามลำดับชนิดของคำไทย ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ ภาษาอังกฤษ

พบว่าคำภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเขียนในบทความมากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นคำที่เขียนทับศัพท์ได้ถูกอักขรวิธี ใช้ได้ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะและมีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ตามบริบทนั้น ๆ อีกทั้งยังสร้างอารมณ์ขันด้วย ซึ่งสามารถอธิบายตามลำดับชนิดของคำได้ดังนี้

ก. คำนาม

คำภาษาอังกฤษที่เป็นคำนาม พบว่ามีที่ใช้ไม่มากนัก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

ท้าวลัสเตียน : พ่อเกรงว่าลูกจะเหงา ก็เลยซื้อ**คอมพิวเตอร์**กระเป๋าวัวให้ลูก
ใช้บันทึกหาข้อมูล หรือจะเล่นเกมก็ได้นะ...เพลินดี...

(เล่ม ๑ หน้า ๓๔)

คอมพิวเตอร์ หมายถึง น. เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถคำนวณได้ตามข้อมูลคำสั่งที่ป้อนเข้าไป (อ. computer) (มติชน. ๒๕๔๗: ๑๗๗)

เกม หมายถึง น. สิ่งที่ใช้เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน (game) (เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๒๒)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**คอมพิวเตอร์**” กับ “**เกม**” ๒ คำนี้ ใช้ได้ถูกตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนาระหว่างท้าวลัสเตียนผู้เป็นพ่อกับทศกัณฐ์ซึ่งเป็นลูกแบบเป็นกันเอง จึงใช้ได้เหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีลักษณะการใช้คำที่สุภาพ สร้างอารมณ์ขัน

ท้าวลัสเตียน : ว่าง ๆ ก็ส่งอีเวรมาคุยกับพ่อบ้างนะ เฮอะ ๆ...

ทศกัณฐ์ : เขาเรียก**อีเมลล์**ไม่ใช่อีเวรจะพ่อ (เล่ม ๑ หน้า ๓๔)

อีเมลล์ หมายถึง น.จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ใช้สื่อสารกันในระบบอินเทอร์เน็ต (อ. e-mail)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๒๒)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**อีเมลล์**” นี้ ใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนาแบบเป็นกันเองระหว่างพ่อกับลูก เหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีลักษณะการใช้คำที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : ข้าต้องขออลากรับกรุงลงกาท่อนแล้ว...ฮือ ๆ อยู่กินกันมาต้องหลายปี

ฤาษีโคบุตร : เฮ้ย ๆ...พูดแบบนี้ใครฟังไม่รู้...นี่กว่าเจ้ากับข้าเป็นคู่เป็นเกย์ละยุ่ง

(เล่ม ๑ หน้า ๔๘)

เกย์ หมายถึง ชายรักร่วมเพศ (อ.gay)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๒๐: ๒๒)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “เกย์” นี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนา ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ที่สนิทสนมกัน เหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมี ลักษณะการใช้คำที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : เป็นถึงพญายักษ์ดันมาแพ้ไอ้พาลีหน้าลิง...

นางอัคคี : เฮ้อ ! เห็นพระสวามีกลัดกลุ้มใจ ไม่ได้กินไม่ได้นอนแบบนี้

เราก็ไม่สบายใจ...

นางสนม : เสวยองุ่นเพคะ... ดื่มน้ำไวน์เพคะ...

(เล่ม ๒ หน้า ๑๖)

ไวน์ หมายถึง เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ที่ทำจากองุ่นหมัก ปัจจุบันมีทำจากผลไม้ชนิดอื่นด้วย (wine)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๒๓๓)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “ไวน์” นี้ ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกต้องตามความหมาย เป็นการสนทนาแบบเป็นกันเองระหว่างทศกัณฐ์ที่เป็นพระสวามีของนางอัคคีและนางสนมผู้รับใช้ใกล้ชิด เหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีลักษณะการใช้คำที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : ข้าจึงเอาแม่ภาพเจ้าชายสุดหล่อ ดาราหน้าตาดี ๆ

จากทั่วโลกมาให้เจ้าเลือก...

สำมะนักขา : มาเป็นอัลบั้ม เขียว ! อู๋ตาย...หิวแต่หิวก็**สมาร์ท**...

(เล่ม ๙ หน้า ๔๖)

อัลบั้ม หมายถึง น. สมุดเก็บภาพถ่าย, ชุดเพลงที่ออกจำหน่าย (อ.album)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๒๖๓)

สมาร์ท หมายถึง ว. ฉลาด, ส่อง (อ.smart)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๓๙)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “อัลบั้ม” นี้ ใช้ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกต้องตามความหมายเป็นการสนทนาแบบเป็นกันเองระหว่างพี่น้องจึงเหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีลักษณะการใช้คำที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ส่วนการใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “สมาร์ท” นี้เป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะ ใช้ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะและถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีลักษณะที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

เทพบุตรพาลี : เสรีจลินภารกิจการเสียที กลับไปสวรรค์อ่านการ์ตูนต่อดีกว่า

(เล่ม ๒๓ หน้า ๕๐)

การ์ตูน หมายถึง ภาพวาดแนวธรรมชาติ หนังสือภาพวาดเล่าเรื่อง ภาพวาดที่เป็นภาพยนตร์

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๑๘)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “การ์ตูน” เป็นการใช้อำนาจที่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย ไม่ได้เป็นการสนทนา แต่กล่าวกับตนเอง บริบทโดยรวมมีลักษณะที่สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

เทวดา : แหม...หัวหยิกเป็นลอนเขียว ไปทำผมที่ร้านไหนเนี่ย...?

นนทก : กีบเก้บาร์ทเบอร์จ๊ะ

(เล่ม ๑ หน้า ๑๒)

บาร์ทเบอร์ หมายถึง น. ร้านตัดผมผู้ชาย (อ.barber)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๐๑)

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “บาร์ทเบอร์” นี้ ใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย ผู้ใช้คำมีสถานะต่ำกว่าคู่สนทนา เป็นการสนทนาที่ไม่เป็นทางการนัก แต่บริบทโดยรวมยังมีความสุภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และสร้างอารมณ์ขัน

นางฟ้า : ข้าก็อยากจะได้มิตรที่มีความสามารถร้ายทำได้เหมือนกับข้าบ้าง

ก็น่าจะยินดียิ่งนัก

นนทก : ู้้อ ! จีบจ้อย...เรื่องเด่นเรื่องร้ายข้าเคยเป็นแชมป์เด่น ๔ ปี...

(เล่ม ๑ หน้า ๒๕)

แชมป์ หมายถึง ผู้ชนะเลิศในการแข่งขันกีฬา มีที่เอามาใช้เป็นสแลงนอกวงการกีฬาด้วย (อ.champion)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๖๗)

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “แซมปี้” นี้ ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เป็นการสนทนาของผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทโดยรวมมีความสุภาพ สร้างอารมณ์ขัน

ท้าวชนก : แต่เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมแข่งขันกันมากมายเหลือเกิน

...ข้าจึงให้มีการจับไม้ที่เขียนเบอร์ไว้...

(เล่ม ๕ หน้า ๕๓)

เบอร์ หมายถึง หมายเลขลำดับ (ตัดจาก อ.number)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๐๙)

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “เบอร์” นี้ ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ผู้ใช้มีสถานะเป็นกษัตริย์ กล่าวกับผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมของบทสนทนามีความสุภาพ

หนุมนาน : เพียงสบตาเจ้าในยามนี้ข้าก็รู้ว่าเจ้านั้นก็มีใจต่อข้าเช่นกัน

นางสุพรรณมัจฉา : อู๋...จะรวบรัดเข้าไปถึงไหน...ท่านหนุมนาน

นางปลา : ฉากเลิฟซีน ดูบ่ได้

(เล่ม ๑๔ หน้า ๖๔)

เลิฟซีน หมายถึง ฉากรัก มักหมายถึง ในภาพยนตร์และละคร และมักหมายถึงฉากบนเตียง

ใช้ในชีวิตปกติที่ไม่ใช่ภาพยนตร์และละครก็ได้ (อ. love scenc)

(เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๒๒๒)

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “เลิฟซีน” นี้ ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนา แต่เป็นการใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ขัน และมีความสุภาพ

ข. คำสรรพนาม

คำภาษาอังกฤษที่เป็นคำสรรพนาม พบว่ามีที่ใช้ไม่มากนัก ดังนี้

ซูเปอร์แมน : อู๋...ย...ยูเป็นใครวะ โผล่พรวดขึ้นมาได้...

ทศกัณฐ์ : ทศกัณฐ์ ยักษ์ที่หล่อที่สุดในโลกเพี้ย

ซูเปอร์แมน : ส่วนไอ...ซูเปอร์แมน ฮีโร่ที่หล่อที่สุดในอเมริกา...ก๊าก ๆ ๆ

(เล่ม ๒ หน้า ๖๔)

ยู หมายถึง ส. มึง เอ็ง คุณ (อ.you)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๗๑๕)

ไอ หมายถึง ส. ผม ข้าพเจ้า (อ. I)

ฮีโร่ หมายถึง น. วีรบุรุษ (อ. hero)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๙๗)

ในบทสนทนานี้มีการใช้คำภาษาอังกฤษ อยู่ ๓ คำ ดังนี้

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “**ยู**” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ ๒ “**ไอ**” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ ๒ เป็นการใช้คำได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน บริบทโดยรวมมีความสุภาพและการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**ฮีโร่**” เป็นคำนามที่ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกตามความหมาย เป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมของบทสนทนานี้มีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ค. คำกริยา

คำภาษาอังกฤษที่เป็นคำกริยา พบว่ามีที่ซ้ำมารองจากคำนาม จึงยกตัวอย่างมาอธิบาย ดังนี้

นางฟ้า : ...ข้าเป็นนางรำ เมื่อจะมีมิตรสหาย ข้าก็อยากได้...

ที่มีความสามารถรำรำได้เหมือนกับข้า

นนทก : จะ**โชว์**ตัวอย่างให้ดู...

(เล่ม ๑ หน้า ๒๕)

โชว์ หมายถึง ก. อวด แสดงให้ดู (อ.show)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๘๒)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**โชว์**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน เหมาะสมกับระดับสถานะและสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

นางฟ้า : อู๊ย ! ไม่ใช่เดินแบบนั้นจ๊ะ

นนทก : อ้าว... แอ็ก ๆ ๆ เหนื่อย**ฟรี**ได้ะ !

(เล่ม ๑ หน้า ๒๕)

ฟรี หมายถึง ได้เปล่า , เสียเปล่า (อ.free)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๔๒)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**ฟรี**” นี้ใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกันจึงเหมาะสมกับระดับสถานะ ใช้ถูกสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : กล่องใส่อะไรี่...ท่านพ่อ ?

ท้าวลัสเตียน : บอกไปก่อนก็ไม่**เซอร์ไพรส์**สิพะ (เล่ม ๑ หน้า ๓๓)

เซอร์ไพรส์ หมายถึง แปลกใจ การทำให้แปลกใจ(อ.surprise) (เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๘๕)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**เซอร์ไพรส์**” เป็นคำที่ใช้ถูกความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็น การสนทนาระหว่างพ่อกับลูกแบบกันเองใช้ถูกสถานะ เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความ สุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : อ้าว ! พระอาจารย์ **ช็อก**ไปซะแล้ว

ต้องรีบ**ปั๊ม**หัวใจช่วยชีวิต...อึบ... อึบ... แล้วเป่าปาก**เม้าท์เม้าท์**.....

(เล่ม ๑ หน้า ๓๗-๓๘)

ช็อก หมายถึง ก.สั่นสติหรือหัวใจหยุดเต้นทันทีเพราะตกใจ เสียใจ หรือเหตุจากยา พิษยา เป็นต้น

(อ.shock) (มติชน. ๒๕๔๗:๒๖๑)

ปั๊ม หมายถึง ก.กดลง เช่น ปั๊มหัวใจ กระตุ้นให้หัวใจทำงานหลังจากหยุดเต้นใหม่ ๆ (อ.pump)

(มติชน. ๒๕๔๗:๕๕๑)

เม้าท์เม้าท์ หมายถึง การช่วยผู้หมดสติด้วยการเป่าลมจากปากเราใส่ปากผู้หมดสติ

(อ.mouth to mouth) (เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๑๙๑)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**ช็อก**” “**ปั๊ม**” และ “**เม้าท์เม้าท์**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกต้อง ตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับระดับสถานะ และสถานการณ์แล้ว บริบทโดยรวมของบท สนทนาีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : เอาหมวกที่ข้าสั่งทำใหม่มาให้ข้าที่

เวตาล : นี่...ใช่เปล่า

ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! จะบ้าเรอะ...นี่มันหมวกกัน**น็อก**แล้ววู๊... (เล่ม ๑๒ หน้า ๕๘)

น็อก หมายถึง ทุบ หมดสติ (อ.knock) (เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๑๑๗)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**น็อก**” เป็นคำที่ใช้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนาของเจ้านายกับบ่าว ใช้ถูกสถานะ เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมของบทสนทนามีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ง. คำวิเศษณ์

คำภาษาอังกฤษที่เป็นคำวิเศษณ์ พบว่ามีที่ใช้อยู่ไม่มากนัก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายดังนี้

ทศกัณฐ์ : นั่น ! อ่านคัมภีร์อยู่นั่นเอง

ฤาษีโคบุตร : ฮ้า...ว้าว...วู้...จี้ ๆ **เช็กซี**ทุกคนเลย...วู้...ว้าว (เล่ม ๑ หน้า ๓๖)

เช็กซี หมายถึง เราใช้ในความหมายเชิงมีความยั่วชวนทางเพศ (เจตต์ วิษุวัต. ๒๕๕๐: ๘๐)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**เช็กซี**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี ไม่ได้เป็นการสนทนา แต่ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพอยู่ และสร้างอารมณ์ขัน

รามสูร : เอาดวงแก้วนั้นมาให้ข้า

เมขลา : อยากรได้มาเอาเองสิ...ฮิฮิฮิ... เรื่องเหาะ**ซิ่ง**ละก็

ไม่มีนางฟ้าองค์ไหนเหาะ**ซิ่ง**เข้าได้หรอก (เล่ม ๖ หน้า ๖๐)

ซิ่ง หมายถึง ว.เร็ว โลดเอน (ย่อมาจาก เรซซิ่ง) (อ.racing) (มติชน. ๒๕๔๗: ๒๘๘)

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า “**ซิ่ง**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เป็นการสนทนายระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ทศกัณฐ์ : ...งั้นเจ้าจงไปตามอินทรีชิตมาเฝ้าข้าโดยด่วนเลย

เวตาล : **ยู้ฮู**...ท่านอินทรีชิตอยู่มัยเอ๋ย ? (เล่ม ๑๗ หน้า ๕๘)

ยู้ฮู หมายถึง ว.คำกรู๋องที่กรู๋องถาม (อ.yoohoo) (มติชน. ๒๕๔๗: ๗๑๖)

การใช้คำภาษาอังกฤษคำว่า “**ยูธู**” เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้เรียกขาน ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะต่ำกว่าเรียกขานผู้สถานะสูงกว่า ถึงอาจไม่เหมาะสมกับสถานะแต่ยังคงความสุภาพอยู่

๓.๒ ภาษาจีน

พบว่ามีการใช้คำภาษาจีนที่ใช้ในการเขียนในบทสนทนาเพียงอย่างเดียว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นคำที่ใช้ได้ ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะและมีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ตามบริบทนั้น ๆ อีกทั้งยังสร้างอารมณ์ขันด้วย ซึ่งสามารถอธิบายตามลำดับชนิดของคำได้ดังนี้

ก. คำสรรพนาม

คำภาษาจีนที่เป็นคำสรรพนามพบว่ามีการใช้ในบทสนทนาอยู่น้อย ดังตัวอย่างนี้

แล้วใช้สากเหล็กตำให้ละเอียด เป๊ก ๆ ๆ

หนุมาน: อูย...ย... สวัสดิ์... มีหนักกว่านี้อีกมั๊ย **เจ้** ?

นางยักษ์ : จะวาย ! ยังไม่ตายอีก

(เล่ม ๑๓ หน้า ๓๕)

เจ้ หมายถึง หมายถึง ส.พี่สาว คำเรียกหญิงอายุมากกว่า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๓๖)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “**เจ้**” เป็นคำที่ใช้ได้ถูกตามความหมาย ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับระดับสถานะของหนุมานที่มีสถานะทหารสนทนากับนางยักษ์รับใช้ของทศกัณฐ์ บริบทนี้มีความสุภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และสร้างอารมณ์ขันด้วย

ข. คำกริยา

คำภาษาจีนที่เป็นคำกริยาพบว่ามีการใช้ในบทสนทนาอยู่จำนวนมากกว่าคำชนิดอื่น จึงยกตัวอย่างมาอธิบายสังเขปดังนี้

ทศกัณฐ์ : ...อยากเห็นหน้าลูกน้อยก็อยากเห็น **เฮ้อ** ! เมื่อไหร่จะคลอดสักทีนะ ?

พิเภก : ท่านพี่ ! ข้าว่าไปนั่งรอ **ลุ่น** อยู่ห้องโน้น หาอะไรดื่มจะดีกว่านะ ท่านพี่

(เล่ม ๔ หน้า ๒๔)

ลุ่น หมายถึง ก. เอาใจช่วย (จ.)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๗๗๗)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “**ลั่น**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะ เพราะเป็นการสนทนาแบบกันเองระหว่างพี่น้องในสถานการณ์ที่ทั้งสองกำลังรอคอยในสิ่งเดียวกัน มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมนี้มีความสุภาพ

ฝูงลิง : เย้ ! ไข่พญาเงาดำตายแล้ว

พาลี : ฮะแอม...ขอ**เต๊ะจู้ย**หน่อย

(เล่ม ๖ หน้า ๔๗)

เต๊ะจู้ย หมายถึง ก.วางท่า แสดงบารมี (จ.)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๓๘๓)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “**เต๊ะจู้ย**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะ เพราะเป็นการสนทนายระหว่างบุคคลในสถานะที่ไม่ต่างกันมาก เหมาะสมกับสถานการณ์ ในการแสดงออกของพาลี บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

พระราม : ปล่อยข้า... นางยักษ์ไร้ยางอวย เจ้าทำกิริยาเช่นนี้ยิ่งทำให้ข้าละอายยิ่งนัก

ส่ามะนักรา : ฮี ! ข้านางส่ามะนักรา...เมื่อคิดอยากได้อะไรแล้ว ก็จะต้องเอาให้ได้..

ถือสุภาษิต**ตื้อ**เท่านั้นที่จะครองโลก ฮีฮีฮี

(เล่ม ๙ หน้า ๕๘-๕๙)

ตื้อ หมายถึง ก.รบเร้ายืนยันจะเอาให้ได้ เข้าขีรับกวจนนำรำคาญ(จ.)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๓๗๙)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “**ตื้อ**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะ เพราะเป็นการสนทนายระหว่างบุคคลในสถานะใกล้เคียงกัน เหมาะสมกับสถานการณ์ที่นางส่ามะนักราต้องการบอกความต้องการให้พระรามทราบ บริบทโดยรวมมีความสุภาพและสร้างอารมณ์ขัน

นางเบญจกาย : แต่ข้าไม่มีเรี่ยวแรงพอที่จะเหาะแล้วละท่านหนุมาน

หนุมาน : ฮ้า... งั้นข้าอุ้มเลยนะ... อีบ ได้โอกาส**แต๊ะอั้ง** ฮีฮี...

(เล่ม ๑๔ หน้า ๓๗)

แต๊ะอั้ง หมายถึง ก.ฉวยโอกาสถูกต้องเนื้อตัวผู้หญิง(จ.)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๓๘๘)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “**แต๊ะอั้ง**” เป็นการใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะที่ใกล้เคียงกัน และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ทั้งสองมีความรักกัน บริบทโดยรวมของบทสนทนามีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ค. คำวิเศษณ์

คำภาษาจีนที่เป็นคำวิเศษณ์พบว่ามีการใช้ในบทสนทนาอยู่น้อย ดังตัวอย่างนี้

นางกาลอัจนา : ไร้ ! ทำไมถึงสาปแช่งข้าร้ายแรงถึงเพียงนี้...ฮือ ๆ ๆ

ฤๅษีโคดม : ไปบำเพ็ญตบะล้างชวยดีกว่า...

(เล่ม ๖ หน้า ๓๓)

ชวย หมายถึง ว.เคราะห์ร้าย อัปโชค อัปรีภัย ไม่เป็นมงคล (จ.)

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๘๔)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “ชวย” เป็นการใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะของคู่สนทนา และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ฤๅษีโคดมกล่าวเชิงประชดเมียด ประทับที่มีความสุภาพเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้ว

ง. คำอุทาน

คำภาษาจีนที่เป็นคำอุทานพบว่ามีการใช้ในบทสนทนาอยู่น้อย ดังตัวอย่าง

พระราม : เมื่อเป็นเช่นนี้ ข้าก็จำเป็นต้องทำลายเจ้าให้สิ้นซาก...

อโหสิให้ข้าด้วยเถิด...

พญาพฤษณ์ : อ้าก !

พลยกษ : **โห้อหยา** ! ...เหลือแต่หัว ตัวและหมด

(เล่ม ๑๐ หน้า ๒๕)

โห้อหยา หมายถึง อ. คำอุทานของจีนมีความหมายอย่าง โห้อไฮ หรือ ตายจริง

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๙๓)

การใช้คำภาษาจีนคำว่า “โห้อหยา” เป็นคำที่ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่พลยกษกำลังมีความรู้สึกตกใจ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และสร้างอารมณ์ขัน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้คำภาษาต่างประเทศในการเขียนการ์ตูน เป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะคำภาษาต่างประเทศบางคำมีการใช้พูดจาสื่อสารกันอย่างแพร่หลายแล้ว และสามารถเข้าใจความหมายได้ทันทีโดยไม่ต้องเปิดพจนานุกรมเพื่อหาความหมายอย่างไรก็ตามถ้าคำภาษาต่างประเทศคำนั้นมีคำไทยใช้อยู่แล้ว ก็ควรจะเลือกใช้คำไทยดังที่ กาญจนา นาคสกุล และคณะ (๒๕๒๔: ๕๓) กล่าวว่า

การใช้คำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นคำที่ปะปนอยู่ในภาษาไทยมาก มีวิธีใช้ ๒ วิธีคือ บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้แทนเมื่อนำมาใช้ จะต้องใช้ให้ถูกต้องตามศัพท์บัญญัตินั้น ๆ และ การใช้คำภาษาอังกฤษแบบทับศัพท์ ส่วนใหญ่มักจะเลียนเสียงให้เหมือนคำเดิม คำต่างประเทศที่ใช้ทับศัพท์นั้น ถ้ามีคำไทยใช้แทน ก็ควรเลือกใช้คำไทย

กล่าวคือ เพื่อเป็นการรักษาอักขรวิธี และรูปประโยคของไทย ที่มีลักษณะเฉพาะตัว นอกจากนั้น ผู้อ่านยังได้เรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะการใช้เพื่อแสดงอารมณ์ขัน และแทรกวัฒนธรรมร่วมสมัยของผู้เขียนลงไป โดยสามารถเข้าใจความหมายได้จากบทสนทนาและรูปภาพประกอบ สามารถนำไปใช้ในการพูดสนทนาได้อย่างเหมาะสมกับวัย ถูกต้องตามสถานะ กาลเทศะ และสถานการณ์อีกด้วย ส่วนคำภาษาจีนที่ยกตัวอย่างการใช้มานั้น เป็นคำที่มักพบในการสนทนาในชีวิตประจำวันจนบางคำเหมือนจะเป็นภาษาของเราแล้ว และลักษณะของบริบทโดยรวมก็ค่อนข้างสุภาพ จึงพออนุมานว่าใช้ได้ในบางบริบท แม้จะไม่เหมาะสมกับการใช้ภาษาไทยอยู่บ้างก็ตาม

๔. คำไม่สุภาพ

สถานภาพของแต่ละบุคคลในสังคมไทยมีความแตกต่างกัน ย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมทางการใช้ภาษาของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย การเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคลระดับต่าง ๆ ของไทยเรามีแบบแผนและข้อกำหนด มีกฎเกณฑ์การใช้ที่มีระบบ อันเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน แต่พบว่าปัจจุบันมีปัญหาการใช้ภาษาอยู่หลายประการ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ (๒๕๓๙: ๑๓๖-๑๓๙) กล่าวเกี่ยวกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่เกิดปัญหาว่า

การใช้ภาษาอย่างมีวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยเรามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการสร้างสมจากบรรพบุรุษและถ่ายทอดมาถึงลูกหลาน ในยุคปัจจุบัน จึงถือได้ว่าภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าสูงอย่างยิ่ง แต่ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ เกิดปัญหาจากการใช้ภาษาอยู่หลายประการ คือ พูดไม่ชัด ตัดคำ น้ำเสียงเพี้ยน เลียนภาษาดารา ใช้ภาษาไม่สุภาพ ใช้คำหยาบคำต่ำ ใช้คำลักษณะนามไม่ถูกต้อง ใช้คำคะนองผิดที่ ใช้คำที่ผิดความหมาย และอื่น ๆ อีกหลายประการ

การใช้คำหยาบและคำต่ำ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคำไม่สุภาพ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมากในสังคมไทยยุคปัจจุบัน เป็นเพราะการใช้ถ้อยคำที่ขาดการตรวจสอบ กลั่นกรอง ขัดเกล่าให้เหมาะสม กับสถานภาพของผู้บริโภคข่าวสาร หนังสือการ์ตูนก็เป็นช่องทางสื่อสารหนึ่งที่ต้องการเอาใจวัยเด็ก การนำเสนอเรื่องราว

ด้วยความรวดเร็วจับไวให้ถึงมือเด็กอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้ภาษาที่
ฉาบฉวย ขาดความพิถีพิถัน ขาดความรอบคอบ และความผิดพลาดอีกหลายประการ

จากการศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ในด้านคำไม่สุภาพ
ที่ปรากฏในบทสนทนา มากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง พบว่ามีลักษณะการใช้ ๒ ลักษณะ ซึ่งสามารถ
อธิบายตามจำนวนที่พบมากไปน้อย และตามลำดับชนิดของคำได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ การใช้คำไม่สุภาพที่มีความหมายรุนแรง

กล่าวคือการใช้คำไม่สุภาพเพื่อการบริภาษ ผู้อ่านระคายความรู้สึกว่าหยาบคาย มีความหมาย
รุนแรง ใช้ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งพบว่ามีที่ใช้อยู่เป็นจำนวนมาก
สามารถอธิบายได้ดังนี้

ก. คำนาม

คำไม่สุภาพที่เป็นคำนาม พบว่ามีที่ใช้อยู่ไม่มากนัก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายดังนี้

เทวดา : โอ๊ย ! มันมีนิ้วเพชร ชี้แล้วตายวู้อ

นนทก : ฮี ! ตายเกลี้ยง ต้องตามไปฆ่าไอ้พวกเทวดาที่เคยกลั่นแกล้งให้หมด

(เล่ม ๑ หน้า ๒๑)

ไอ้ หมายถึง น. คำประกอบคำอื่นบอกให้รู้ว่าเป็นเพศชายหรือสัตว์ตัวผู้ ,

คำประกอบหน้าชื่อผู้ชายที่มีฐานะต่ำกว่า อย่างนายเรียกคนใช้ ,

คำใช้ประกอบหน้าชื่อผู้ชายแสดงความดูหมิ่นเหยียดหยาม

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๔๐๓)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “ไอ้” ในบทสนทนานี้ เป็นคำเรียกเชิงดูหมิ่นเหยียดหยาม เป็นคำที่ไม่
สุภาพ ไม่เหมาะสมกับสถานะเพราะสถานะของนนทกซึ่งเป็นยักษ์ธรรมดาไม่ควรใช้เรียกเทวดาซึ่งมีสถานะสูง
กว่า ขาดความเหมาะสมในการใช้ภาษา

องคต : ...แต่พระรามก็ทรงแสนยานุภาพ ขนาดสังหารทูษณ์ ขร ตรีเศียร

น้องทั้งสามของท่านตายได้ก็แล้วกัน และต่อไปก็ถึงคราวชะตา

ของท่านละ ฮาฮาฮา

ทศกัณฐ์ : เจ้าลิงปากไม่ดี ! สมควรแล้วที่วานรด้อยศักดิ์ศรีอย่างพวกเจ้า

ถึงต้องไปเป็น**ซี้ซ่า**รับใช้เจ้ามนุษย์อย่างพระรามนั่น... (เล่ม ๑๕ หน้า ๑๙)

ซี้ซ่า หมายถึง น. คำใช้เรียกทาส , โพร่ (มติชน. ๒๕๔๗: ๑๓๕)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**ซี้ซ่า**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่ใช้บริภาษ ลักษณะเหยียดหยาม ผู้อ่านระคายความรู้สึก เป็นการใช้ภาษาที่ขาดความสุภาพ และใช้ไม่เหมาะสมแก่สถานะของทศกัณฐ์ซึ่งมีสถานะสูงกว่าองค์

ข. คำสรรพนาม

คำไม่สุภาพที่เป็นคำสรรพนาม พบว่ามีที่ใช้อยู่น้อยมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายดังนี้

นนทก : นี่ท่าน ! ลูบหัวช้านานแล้วนะ... ชักรำคาญ

เทวดา : เป็นยักษ์ล้างเท้าเทวดาได้ก็นับเป็นบุญวาสนาของ**เอ็ง**แล้ว...

(เล่ม ๑ หน้า ๑๒)

เอ็ง หมายถึง ส. เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๒ ใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย

(มักใช้พูดกับผู้น้อยหรือใช้พูดกับคนสนิท) (มติชน. ๒๕๔๗: ๙๘๕)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**เอ็ง**” ในบทสนทนา นี้เป็นการใช้คำที่อาจไม่สุภาพนัก ไม่เหมาะสมกับสถานะ โดยที่สถานะของเทวดาสูงกว่าคู่สนทนาที่เป็นผู้น้อย จึงควรใช้คำแทนชื่อให้เหมาะสม เช่น เจ้า บริบทโดยรวมทำให้ผู้อ่านระคายความรู้สึก ขาดความเหมาะสมในการใช้ภาษา

ค. คำกริยา

คำไม่สุภาพที่เป็นคำกริยา พบว่ามีที่ใช้บ่อยมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

เทวดา : เดี่ยวบ๊อด... **ถีบ**หน้าหน้าหงายชะหรงก

นนทก : โอ๊ะ ! ข้าขอโทษ... โปรดให้อภัยข้าด้วยเถิด (เล่ม ๑ หน้า ๑๓)

ถีบ หมายถึง ก. ดันด้วยฝ่าเท้าโดยแรง (มติชน. ๒๕๔๗: ๔๐๑)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**ถีบ**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่เทวดาซึ่งมีสถานะสูงกว่าดำนนทก ไม่เหมาะสมกับสถานะ ทำให้ระคายความรู้สึก บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา เพราะทำให้ผู้อ่านระคายความรู้สึก

เวตาล : อู๋ตายว้ายกรี้ด ! ตกใจหมดเลย

ทศกัณฐ์ : ถามจริง ๆ เอะ เจ้าเป็นเพศผู้หรือเพศเมียกันแน่ เดียวก็ดูุดัน เป็นผู้ชาย

เดียวก็ดูกระแตะเหมือนหญิง ขำละงงจริง ๆ (เล่ม ๒๓ หน้า ๔๑)

กระแตะ หมายถึง ก. ดัดจริต , ดัดดิน , แดแด่ ก็ว่า (มติชน. ๒๕๔๗: ๒๕)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “กระแตะ” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำของทศกัณฐ์เพื่อปรึกษาในเชิงเย้ยหยันเวตาลที่มีสถานะเป็นผู้รับใช้ อาจเหมาะสมทางสถานะ แต่ปรับทโดยรวมขาดความสุภาพ ผู้อ่านระคายความรู้สึก ขาดความเหมาะสมในการใช้ภาษา

ง. คำวิเศษณ์

คำหยาบและคำต่ำที่เป็นคำวิเศษณ์ พบว่ามีที่ใช้บ่อยจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

วิรุฬหก : หน้อย... พอเราก็มลงกราบ มันก็กระดกหัวตาม ทั้งยังหัวเราะ

เย้ยหยันเรา เห็นเราเป็นตัวตลกไปได้ ฮี ! ...

ตุ๊กแกสรภู : ก้าก ๆ... คลานกราบอยู่ตั้งนานโดยที่หาไม่รู้ไม่ว่าองคิศวรยังไม่ตื่น

จากบรรทมเลย เจ้ายักษ์เซ่อ ก้าก ๆ... ตุ๊กแก... ๆ ...ฮิฮิ (เล่ม ๑ หน้า ๕๕)

เซ่อ หมายถึง ว. งง , เหลาเพราะไม่เคย (มติชน. ๒๕๔๗: ๒๙๒)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “เซ่อ” ในบทสนทนา นี้เป็นคำที่สรภูผู้มีสถานะต่ำกว่าคำเชิงเยาะเย้ยวิรุฬหกจึงไม่เหมาะสมกับสถานะ และเป็นคำที่ระคายความรู้สึก ปรับทโดยรวมขาดความสุภาพ ไม่เหมาะสมในการกรอใช้ภาษา

ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! ใ้ยักษ์เฒ่า... เจ้าปลุกต้นไม้ประสาอะไรพะ... เอายอดลงผืนดิน

แล้วเอารากขึ้นชี้ฟ้า ประหลาดแท้ ฮ่า ฮ่า ฮ่า...

ยักษ์เฒ่า : เซอะ ! ท่านสิประหลาดแถมอุบาทว์วิกลจริตอีกต่างหาก... ผู้หญิงดี ๆ

มีถมไป แต่ดันทุรังเอาผู้หญิงที่รอนรมเป็นไฟไปทำเมีย (เล่ม ๑ หน้า ๖๕)

อุบาทว์ หมายถึง ว. อับริย์ , ัจญไร , ไม่เป็นมงคล (มติชน. ๒๕๔๗: ๙๗๒)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “อุบาทว์” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่ยกย่องผู้พูดซึ่งมีสถานะต่ำกว่าใช้คำ ทอศกัณฐ์ที่มีสถานะสูงกว่า จึงไม่เหมาะสมกับสถานะ ทำให้ผู้อ่านระคายความรู้สึก ปรียบโดยรวมขาด ความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

กากนาสูร : ขอแปลงเป็นกา ! กา...กา...กา...

ทศกัณฐ์ : อี้อ้อ ! นี่กว่าจะแปลงเป็นอินทรี**ทุเรศ**จริง ๆ นางนี่ (เล่ม ๔ หน้า ๑๖)

ทุเรศ หมายถึง ว. อุจาด , คำพูดแสดงความรู้สึกว่่าสิ่งนั้น ๆ บุคคลนั้น ๆ

หรือการกระทำนั้น ๆ เป็นที่น่าสมเพชหรือชั้ดหูชั้ดตา (มติชน. ๒๕๔๗: ๔๓๖)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**ทุเรศ**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำด่าของทศกัณฐ์ที่มีสถานะเป็นเจ้านาย กากนาสูร ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานะ ทำให้ระคายความรู้สึก ปรียบโดยรวมขาดความสุภาพและ ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา เพราะทำให้ผู้อ่านระคายความรู้สึก

ฤๅษีโคดม : ฮี ! กาลอัจนา... เจ้านี้ช่าง**เลวสันติ** พอผิวไม่อยู่ก็แอบคบขู้ขูชาย...

...ข้าขอสาปแช่งให้เจ้ากลายเป็นก้อนหิน...

นางกาลอัจนา : โห้ ! ทำไมถึงสาปแช่งข้าร้ายแรงถึงเพียงนี้ (เล่ม ๖ หน้า ๓๓)

เลว หมายถึง ว. สามีญ ปัจจุบันใช้ในความหมายว่า ต่ำทราม , ชั้ (มติชน. ๒๕๔๗: ๗๘๖)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**เลวสันติ**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่ฤๅษีโคดมผู้มีสถานะเป็นนสามีด่า ทอภรรยาอย่างรุนแรง ไม่เหมาะสมกับสถานะ ผู้อ่านระคายความรู้สึกมาก ปรียบโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

รามสูร : ฮี ! ยัวโมโหนักนะ... ตายด้วยขวานเพชรชะเถอะ

เมขลา : ชะแว็บ... กิวกิว... ยักษ**จีเง่า** ปาไม่โดน... ฮีฮี... (เล่ม ๖ หน้า ๖๑)

จีเง่า หมายถึง ว. โง่ , อวดดีด้วยความโง่อย่างเหลือทน (มติชน. ๒๕๔๗: ๒๐๗)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**จีเง่า**” ในบทสนทนา นี้ของนางเมขลาต่อรามสูร ซึ่งมีสถานะใกล้เคียงกัน ไม่เหมาะสมกับสถานะ ปรียบโดยรวมขาดความสุภาพ ระคายความรู้สึกผู้อ่าน จึงไม่เหมาะสมในการใช้ ภาษา

รามาสูร : เฮ้ย ! ไม่ใช่เรื่องของเจ้าจงไล่หัวไปซะเจ้าเทพอรชุน ไม่งั้นคงได้เห็นตีกัน
เทพอรชุน : ซิซะ ! ขนาดทศกัณฐ์ยังเคยเอาชนะมาแล้ว ส่วนเจ้าเป็นยักษ์ไร้สกุล

(เล่ม ๖ หน้า ๖๒)

ไร้สกุล หมายถึง ว. ไม่มี , ปราศจาก มักใช้ในความปฏิเสธ เช่น ไร้สกุลรฐชาติ ไม่มีเชื้อผู้ดี

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๒๙)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “ไร้สกุล” ในบทสนทนานี้ เป็นคำที่อรชุนด่าทอรามสูรผู้มีสถานะใกล้เคียงกันซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสถานะ เป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึก บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

ทพี : ยังไงซะ... วันนี้ข้าก็ขอทำสู้ด้วย เพราะขนาดตัวขาดเท้าเท่ากันแล้ว ฮี...ฮี....

ทรพา : ก็ได้ ! ใ้ลูก**เนรคุณ**... เมื่อเจ้าอยากสู้กับข้าก็เข้ามาเลย... ฮี

(เล่ม ๗ หน้า ๕๘)

เนรคุณ หมายถึง ว. ใ้ร้ายผู้มีคุณ

(มติชน. ๒๕๔๗: ๔๗๘)

การใช้คำหยาบคำว่า “เนรคุณ” ในบทสนทนานี้ เป็นคำที่ทรพามีสถานะเป็นพ่อด่าทอลูก แม้จะตรงกับกรกระทำของลูก แต่ก็ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา เพราะเป็นคำที่ขาดความสุภาพ ทำให้ผู้อ่านระคายความรู้สึก

นางไทยเกษี : แต่แม่ทำเพื่อลูก แม่หวังดีต่อลูกนะ !

พระพรต : ...**ผีบ้า** ซาตานตนใด มันครอบงำจิตใจ

(เล่ม ๙ หน้า ๑๓)

การใช้คำหยาบคำด่าคำว่า “ผีบ้า” ในบทสนทนานี้ เป็นคำที่พระพรต ผู้มีสถานะเป็นลูกด่าทอผู้มีสถานะเป็นแม่จึงไม่เหมาะสมกับสถานะ ระคายความรู้สึกผู้อ่าน บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

พลยักษ์ : มีสุนัขเฝ้าลอยน้ำมา ทั้งยังมีอีกาจิกไล่ไหลอีกต่างหาก... แหะ...

กุมภกรรณ : เชี่ยออกไปไกล ๆ หน่อยซิโว้ย... ใ้ก... ใ้วก... ทนไม่ได้แล้ว

โคตรเหม็นเลย...

(เล่ม ๑๖ หน้า ๖๕)

โคตร หมายถึง ว. มาก , ใหญ่ , ยิ่ง เช่น โคตรแพง , โคตรเพชร

(มติชน. ๒๕๔๗: ๑๙๖)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “โคตร” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่กุมภกรรณใช้คำสิ่งที่ทำให้ตนไม่พอใจ ถึงจะไม่เป็นการด่าพลยักร์ แต่ก็ก็เป็นคำที่แสดงอาการความรู้สึกที่ไม่สุภาพนัก ผู้อ่านระคายความรู้สึก ปรียบทโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

พลยักร์ : เป็นความจริงพะยะค่ะ พวกเราเห็นกับตาเลย

ทศกัณฐ์ : แล้วเจ้าหนีทัพ... ใ้พวกชี้ขลาด... ทิ้งลูกข้าแล้วเอาตัวรอดมา..รี... **บัดซบ**เอ๊ย

(เล่ม ๒๐ หน้า ๕๕)

บัดซบ หมายถึง ว. สิ้นดี ไม่มีดี

(มติชน. ๒๕๔๖: ๔๙๕)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “บัดซบ” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่ทศกัณฐ์ด่าพลยักร์ที่มีสถานะต่ำกว่า ไม่เหมาะสมที่จะด่าทออย่างรุนแรงเพราะขาดความสุภาพตามสถานะ ปรียบทโดยรวมขาดความสุภาพ ผู้อ่านระคายความรู้สึก และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

ทศกัณฐ์ทราบข่าวก็ให้เดียดดาล รับยกทัพออกไปทันที

ทศกัณฐ์ : ฮี ! ข้าจะสังหารพวกมันให้สิ้นซากไปเลย ..

ยื่นเรียงหน้าครบเขี้ยวนะพวก**สารเลว**

(เล่ม ๒๒ หน้า ๑๕)

สารเลว หมายถึง คำประกอบหน้าคำแปลว่า ทั้งหมด , ทั้งปวง , ทุก เช่น สารเลว คือ เลวไปทั้งสิ้น

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๖๘)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “สารเลว” ในบทสนทนา นี้เป็นคำที่ทศกัณฐ์ด่าเหล่าทหารวานรอย่างรุนแรง ไม่เหมาะสมที่ผู้มีสถานะสูงกว่าใช้เพื่อด่าผู้มีสถานะต่ำกว่า ซึ่งเป็นตัวอย่างไม่ดี ปรียบทโดยรวมขาดความสุภาพ ระคายความรู้สึกและไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

พระลักษมณ์ : ใ้ยักษ์**ปากพล่อย**... โโกหกหน้าด่าน ๆ เจ้าอย่ามาทำเฉไฉ...

พระราม : น้องลักษมณ์ อย่าได้เสียมารยาท

ทศกัณฐ์ : ปากกล้าเหลือเกินนะ ! ฮีฮี...

(เล่ม ๒๓ หน้า ๒๘)

ปากพล่อย หมายถึง ว. พูด่าง ๆ โดยไม่ตริกรตรง , พูดโดยไม่ระวังถึงความเสียหาย

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๑๓)

หน้าด่าน หมายถึง ว. อายยาก , ไม่รู้สึกอายในเรื่องควรอาย

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๐๔)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “ปากพล่อย” และคำว่า “หน้าด่าน” ในบทสนทนานี้เป็นคำที่พระลักษมณ์ซึ่งมีสถานะต่ำกว่าตำทศกัณฐ์ผู้เป็นกษัตริย์ ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานะตน บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ ผู้อ่านระคายความรู้สึก ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

ทศกัณฐ์ : ฮี... ท่านปู่ ! หากข้าส่งนางคืนไป ก็เท่ากับว่าข้านั้น

พ่ายแพ้แก่มนุษย์เดินดิน...

ท้าวมาลีวราช : ป๊ะ! ใต้ทศกัณฐ์ **จัญไร**..เมื่อเชิญข้าให้มาตัดสินเช่นนี้ ...

...ก็เท่ากับลบหลู่ดูหมิ่นข้า...

(เล่ม ๒๓ หน้า ๓๘)

จัญไร หมายถึง ว. เลวทราม , ชั่วร้าย , เป็นเสียด จังไร ก็ว่า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๒๒)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**จัญไร**” ในบทสนทนานี้เป็นคำที่ท้าวมาลีวราชผู้เป็นปู่ทศกัณฐ์ ตำทศอย่างรุนแรง ถึงแม้จะมีสถานะสูงกว่าแต่ก็ไม่เหมาะสม บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ ผู้อ่านระคายความรู้สึก จึงไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

๔.๒ การใช้คำไม่สุภาพที่มีความหมายอ่อนลง

กล่าวคือการใช้คำไม่สุภาพเพื่อบริภาษตัวละครที่มีการกระทำไม่เหมาะสมกับสถานะ ผู้อ่านระคายความรู้สึกเพียงเล็กน้อยไม่ถึงกับหยาบคายมากนัก และยังคงเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้าง ซึ่งพบว่ามีที่ใช้อยู่ไม่มากนัก สามารถอธิบายได้ดังนี้

ก. คำนาม

คำไม่สุภาพที่ค่อนข้างเหมาะสมและเป็นคำนาม มีน้อยมากคือ

บ่าวฤๅษีชนก : ย้าก ! ขอนไม้มาจากไหนพะ ?

ฤๅษีชนก : น่าน ! เป็นภาระต้องลงไปช่วยมันอีก... **เวร**จริง ๆ!

(เล่ม ๔ หน้า ๓๖)

เวร หมายถึง น. เป็นคำด่าว่าเลว ในคำว่า ใ้เวร , อีเวร

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๑๔)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**เวร**” ในบทสนทนา เป็นคำที่ฤๅษีชนกผู้มีสถานะเป็นนาย แคกล่าวประชดการกระทำของบ่าวรับใช้ ซึ่งค่อนข้างไม่สุภาพแต่ก็ไม่ทำให้ระคายความรู้สึก แต่เหมาะสมกับสถานะของฤๅษีชนกที่ด่าบ่าวผู้ต่ำกว่า ส่วนบริบทโดยรวมยังคงค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้าง

ข. คำสรรพนาม

คำไม่สุภาพที่ค่อนข้างเหมาะสมและเป็นคำสรรพนาม มีไม่มากนัก ดังนี้

นนทก : แกล้งกันซัด ๆ ...อี... !

เทวดา : เอ้า ! อย่าบ่นมาก... รีบล้างเท้า**ซ้ำ**ไว ๆ

(เล่ม ๑ หน้า ๑๔)

ซ้ำ หมายถึง ส. สรรพนามบุรุษที่ ๑ ฉัน , ญ , ข้าพเจ้า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๑๒๘)

การใช้ไม่สุภาพคำว่า “ซ้ำ” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่เทวดาซึ่งมีสถานะสูงกว่าใช้คำแทนตนเองซึ่งอาจไม่สุภาพเท่าใดนัก แต่ก็เหมาะสมกับสถานะของนนทกที่ต่ำกว่า และก็ไม่ถึงกับทำให้ระคายความรู้สึก แต่บริบทโดยรวมยังใช้คำไม่สุภาพค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้าง

นนทก : ตายเสียเถอะ !

เทวดา : โอ้ย ! **มัน**มีนิ้วเพชร ซี้แล้วตายวู๋ย

(เล่ม ๑ หน้า ๒๑)

มัน หมายถึง ส. คำสรรพนามบุรุษที่ ๓ ซึ่งมักเป็นคนที่อาวุโสต่ำกว่า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๗๖)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “มัน” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่เทวดา ใช้เรียกแทนนนทก ซึ่งอาจไม่สุภาพแต่ก็ไม่ถึงกับระคายความรู้สึก และเหมาะสมกับสถานะของนนทกที่ต่ำกว่าเทวดา และเนื่องจากเป็นการกระทำที่ไม่ดีของนนทก ในบริบทนี้จึงยังคงใช้คำไม่สุภาพค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้าง

ค. คำกริยา

คำไม่สุภาพที่ค่อนข้างเหมาะสมและเป็นคำกริยา มีไม่มากนัก ดังนี้

ตุ๊กแกสรภ : ตุ๊กแก... ๆ... ฮะฮะ อีอิ ข้าจริงวู๋ย

วิรุฬหก : ไล่ตุ๊กแก**บ้า** เย้ยหยันอยู่ได้

(เล่ม ๑ หน้า ๕๖)

บ้า หมายถึง ก. การกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่เข้าที่

(มติชน. ๒๕๔๗: ๔๙๗)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “บ้า” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่วิรุฬหกดาทอการกระทำที่ไม่เหมาะสมของตุ๊กแกสรภที่มีสถานะต่ำกว่า จึงเหมาะสมแล้ว ซึ่งอาจไม่สุภาพแต่ก็ไม่ถึงกับระคายความรู้สึก บริบทโดยรวมยังคงใช้คำไม่สุภาพค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่

มันจึงเข้าไปเกี่ยวพาราสีทันที

นนทกาล : จะเอ๋ ! เก็บดอกไม้หรือจะ

นางมาลี : อู๊ยว้าย ! ไฉนยักษ์**ทะเลิ่ง** ไม่เจียมตัว ฉันจะไปฟ้องพระอิศวร (เล่ม ๗ หน้า ๔๙)

ทะเลิ่ง หมายถึง ก. แสดงกิริยาหรือวาจาอันไม่สมควรในเรื่องที่มีไฉนฐานะของตัว หรือ

ในเวลาที่เขาไม่ต้องการ , แสดงกิริยาหรือวาจาอาจเอื้อม ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๕๑๖)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**ทะเลิ่ง**” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัด และอาจไม่สุภาพนัก เพราะผู้พูดใช้เป็นคำตำหนิจากการถูกลวนลามทางวาจาก่อน แต่ปรับทโดยรวมนั้นถือว่าไม่ระคายความรู้สึกหรือเป็นคำหยาบมากนัก จึงใช้คำไม่สุภาพค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่

ง. คำวิเศษณ์

คำไม่สุภาพที่ค่อนข้างเหมาะสม และเป็นคำวิเศษณ์มีน้อยมาก คือ

มาริต : แม่เคยบอกแล้วไง ห้ามไม่ให้พี่ตีบฉันนะ... ตบมาก ๆ แล้วจะโง่งนะพี่

สวาหุ : ไม่ตบเจ้าก็โง่งอยู่แล้ว... บ๊ิดธ้อ ! เลือกมาได้หนังสือดี.. เราไปสู้รบเขานะวู๊ย

(เล่ม ๕ หน้า ๒๗)

โง่ง หมายถึง ว. เหลา , เบบปัญญา , ไม่มีความรู้

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๑๐)

การใช้คำไม่สุภาพคำว่า “**โง่ง**” ในบทสนทนา นี้ อาจไม่เคร่งครัดแบบแผน และความสุภาพนัก เพราะเป็นคำตำหนิถึงพฤติกรรมที่แสดงความเหลา แต่ปรับทโดยรวมนั้นก็ไม่หยาบคายนัก และสถานะผู้สนทนาทั้งสองก็เป็นพี่น้องกัน จึงใช้คำไม่สุภาพค่อนข้างเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้ว

จากการศึกษาการใช้คำไม่สุภาพในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้ว พบว่ามีที่ใช้อยู่เป็นจำนวนมากตามที่ยกตัวอย่างมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า มีการใช้คำไม่สุภาพที่ไม่เหมาะสมมากกว่าที่ค่อนข้างเหมาะสม ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในบทสนทนาทั้งสิ้น ไม่ปรากฏว่าใช้ในคำบรรยายดำเนินเรื่องส่วนมากจะเป็นคำบริภาษถึงพฤติกรรมกระทำที่ไม่ดีของตัวละคร เป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึกแก่ผู้อ่าน และปรับทโดยรวมขาดความสุภาพ ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้คำไม่สุภาพตามที่ยกตัวอย่างมาอธิบายข้างต้นนั้น เป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการนำถ้อยคำจำพวกนั้นมาใช้ในการเขียนการ์ตูน ถ้าไม่จำเป็นควร

หลีกเลี่ยงการใช้คำไม่สุภาพให้มากที่สุด แต่ถ้าจำเป็นจริง ๆ ก็เลือกใช้คำที่ทำให้ระคายความรู้สึกน้อยที่สุด มาเขียน ดังที่ ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (๒๕๔๒: ๔๐) กล่าวว่า “ในวัฒนธรรมไทยมีคำอยู่จำพวกหนึ่งที่ถือกันว่า ไม่สุภาพ เป็นคำตำหนิคำหาญบที่ต้งพิจารณาสถานการณของการใช้ให้รอบคอบ หรือพึงหลีกเลี่ยงหรือ เปลี่ยนไปใช้คำอื่นที่เหมาะสม” ฉะนั้นเมื่อมีการใช้คำจำพวกนี้ในการเขียนจะทำให้ผู้อ่านซึ่งอยู่ในวัยเด็ก จดจำนำไปใช้พูดในชีวิตประจำวัน โดยขาดความยั้งคิดถึงเรื่องเพศ วัย กาลเทศะ และสถานการณ์ อัน เนื่องมาจากการมีความคิดวิจารณญาณในระดับที่น้อยมาก

๕. คำบกพร่อง

การใช้คำที่เป็นภาษาพูดมาเป็นภาษาเขียนในบทสนทนาโต้ตอบของตัวละคร เป็นลักษณะหนึ่ง ที่ใช้กันทั่วไปในการเขียนหนังสือการ์ตูน แต่มักจะพบอยู่ประจำว่ามีการเขียนสะกดคำที่ไม่ถูกต้องตาม อักษรวิธีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย อันเป็นข้อผิดพลาดที่ทำให้หนังสือการ์ตูนถูกตั้งข้อสังเกตจากผู้รู้ทางภาษา จำนวนมากมักชี้ประเด็นถึงความไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้อ่านหนังสือการ์ตูนทั้งหลาย ไม่ว่า หนังสือการ์ตูนนั้นจะเป็นการ์ตูนความรู้ การ์ตูนวรรณคดี การ์ตูนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและกระทั่ง การ์ตูนที่เผยแพร่กันทางระบบเครือข่าย(Internet) ก็เข้าข่ายไปด้วยว่าเป็นสื่อที่ไม่เหมาะสมจากสาเหตุ ดังกล่าวทั้งสิ้น

หนังสือการ์ตูนที่พบว่ามีการเขียนสะกดไม่ถูกต้องนั้นอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นความบกพร่อง ทางการใช้ภาษาของผู้เขียนที่เกิดจากความผิดพลาดของการเขียนและทั้งที่ตั้งใจเขียนสะกดวรรณยุกต์ สระ ให้ตรงกับเสียงพูดตามอารมณ์ของตัวละคร รวมถึงการใช้คำที่มีลักษณะเพี้ยนกับตัดจำนวนพยางค์ด้วยดังที่ สมร เจนจิจะ (๒๕๕๑: ๗๒,๗๕) ตั้งข้อสังเกตถึงเรื่องคำบกพร่องว่า “คำบกพร่องหรือคำที่เขียนผิดหลัก ไวยากรณ์ในปัจจุบันนี้เราจะพบว่า มีทั้งภาษาการ์ตูน ภาษาอินเทอร์เน็ต หรือภาษาวัยรุ่น มีทั้งการ เปลี่ยนแปลงเสียงของคำ เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์” และ “การใช้คำเพิ่มพยางค์กับคำ ตัดพยางค์ ของคำ เพื่อทำให้คำนั้นมีพยางค์เพิ่มมากขึ้น และลดพยางค์ของคำลงนั้น ไม่เป็นที่ยอมรับใน ระดับภาษามาตรฐานหรือภาษาราชการ”

จากการศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำที่เขียนไม่ถูกต้อง ตามอักษรวิธี หรือคำที่เขียนผิดไวยากรณ์ ในลักษณะที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิมอยู่จำนวนมาก โดยมักจะเป็น การใช้ซ้ำ ๆ กันในหลายที่ ส่วนใหญ่เป็นคำวิเศษณ์ชนิดต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถอธิบายถึงลักษณะการใช้ที่ อาจไม่เหมาะสมกล่าวคือ ใช้ผิดอักษรวิธี ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ไม่เหมาะสมกับระดับสถานะและบริบท โดยรวมไม่สุภาพ ได้ตามชนิดของคำวิเศษณ์ และได้อธิบายการใช้คำเพิ่มและตัดพยางค์อีกส่วนหนึ่ง ดังนี้

ก. คำวิเศษณ์ประเภทนิยมวิเศษณ์

คือคำวิเศษณ์ที่ประกอบบอกความชี้เฉพาะหรือจำกัดลงไปว่าเป็นเช่นนั้นเช่นนั้น หรือสิ่งนั้นสิ่งนี้ พบว่ามีการใช้คำคำบกพร่องซึ่งมีลักษณะที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิมที่เป็นคำวิเศษณ์ประเภทนิยมวิเศษณ์ ไม่น่ามากนัก ดังนี้

คืนหนึ่งฝันเห็นหญิงงามต้องตายยิ่งนัก

ท้าวโคดม : ใ้... ช่างสวยงามเหลือเกิน นางในฝันของข้า

จึงให้จิตรกรมือดีวาดรูปนางในฝัน ตามที่พระองค์พรรณนาไว้

จิตรกร : อย่างนี้ใ้ม้าย พะยะคะ !

(เล่ม ๖ หน้า ๑๖ - ๑๗)

การใช้คำบกพร่อง คำว่า “ม้าย” เป็นคำที่มาจากคำว่า “ไหม” เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดตามแบบแผน และไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี เพราะสถานะของคู่สนทนาเป็นกษัตริย์ จึงไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา แม้จะเหมาะกับสถานการณ์ก็ตาม

นางผีเสื้อสมุทร : อ้าว... ลื่นลนคอบไปซะแล้ว... ยังไม่ทันได้เคี้ยวให้มันเขียวเลย... ู๊

หนุมาน : ใ้โห !... กระเพาะเน่ารีงเนี้ย... เหม็นจิ้งจู้ย

(เล่ม ๑๒ หน้า ๓๙)

การใช้คำบกพร่องคำว่า “เนี้ย” ในบทสนทนานี้ เป็นคำที่มาจากคำว่า “นี่” ซึ่งเป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผนนักเพราะผิดอักขรวิธี แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพ เพราะเป็นการใช้คำของคู่สนทนาที่มีสถานะใกล้เคียงกัน แต่อาจไม่เหมาะสมในการใช้ภาษานัก

อินทรีชิต : ฮึ่ม !... ใ้ลิ่งทราม... เจ้าต้องตาย

หนุมาน : ุ๊ย... ุ๊ย... กัลวณชนรักแล้วลูกหมดแล้ว... ู๊... ู๊... น่ากลัวเจ็ย

(เล่ม ๑๓ หน้า ๒๔)

การใช้คำบกพร่องคำว่า “แล้ว” กับ “เจ็ย” ในบทสนทนานี้ เป็นคำที่มาจากคำว่า “แล้ว” กับ “เลย” ซึ่งเป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผนนักเพราะผิดอักขรวิธี แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพ เพราะเป็นการใช้คำของคู่สนทนาที่มีสถานะใกล้เคียงกัน แม้จะไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาก็ตาม

ข. คำวิเศษณ์ประเภทปฏิเสธวิเศษณ์

คือ คำวิเศษณ์ที่ประกอบบอกเนื้อความเป็นคำถามหรือความสงสัย พบว่ามีการใช้คำคำบกร่องซึ่งมีลักษณะที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิมที่เป็นคำวิเศษณ์ประเภทปฏิเสธวิเศษณ์ ไม่มากนัก ดังนี้

พระราม : น้องสัสตรุด ! ขอยืมดาบประกายเพชรของน้องด้วย... มาแล้ว !

ยักษ์อัสมุขี : ตีตาย ! คิดจะสู้กับเขา**เหยอ**... ตัวเอง ! (เล่ม ๑๑ หน้า ๒๗)

การใช้คำบกร่องคำว่า “**เหยอ**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่มาจากคำว่า “**หรือ**” ซึ่งใช้ผิดอักขรวิธี และไม่เคร่งครัดตามแบบแผนนัก แต่ปรับทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ เพราะคู่สนทนาอยู่ในสถานะที่เป็นศัตรูกัน แต่อาจไม่เหมาะสมในการใช้ภาษานัก

ทศกัณฐ์ : จ๊ะเอ๋ตัวเอง ! เขามาหาตัวเองแล้วนะจ๊ะ... ฮีฮี... เขาคิดถึงตัวเอง

จ้งเลยนะ แล้วตัวเองคิดถึงเขาบ้าง**อ๊ะ**เปล่าเอ๋ย ?

สีดา : ไปให้พ้น ! ...ข้าชังหน้าท่านนัก (เล่ม ๑๒ หน้า ๖๐)

การใช้คำบกร่องคำว่า “**อ๊ะ**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่มาจากคำว่า “**หรือ**” ซึ่งใช้ผิดอักขรวิธี และไม่เคร่งครัดตามแบบแผนนัก แต่ปรับทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ เพราะผู้ใช้มีสถานะสูงกว่าคู่สนทนา แม้อาจจะไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาก็ตาม

พระราม : ศรอันนี้वाद... เป็นธนูเพลิงนับพันสังหารมัน

มังกรกัณฐ์ : ทหารถูกฆ่าตายหมด ม้ามังกรก็ล้มตายไปอีกตัว...

เหลือเราเพียงผู้เดียว**วี**นี่ ! (เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔)

การใช้คำบกร่องคำว่า “**วี**” ในบทสนทนา นี้ เป็นคำที่มาจากคำว่า “**หรือ**” ซึ่งใช้ผิดอักขรวิธี และไม่เคร่งครัดตามแบบแผนนัก แต่ปรับทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ เพราะผู้ใช้รำพึงกับตัวเอง และอาจนำไปใช้ได้บ้างในบางสถานการณ์

ค. คำวิเศษณ์ประเภทประติชญาวิเศษณ์

หมายถึง คำวิเศษณ์ที่ประกอบบอกเสียงร้องเรียกและเสียงขานรับเพื่อแสดงความ
สละสลวยของภาษาและแสดงความเป็นกันเองในระหว่างผู้พูด

พบว่ามีการใช้คำบกร้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิมที่เป็นคำวิเศษณ์ประเภท
ประติชญาวิเศษณ์ ไม่มากนัก ดังนี้

พลักษณ์ : ทหารของพระรามเป็นลิงจ้อยว้อย...

ฮาฮา... เอลิงมาเป็นทหาร... ซ่ากลิ้ง...

องคต : ไฉยักรัษระดับกระจอก รู้จักช้าน้อยไปแล้ว... (เล่ม ๑๕ หน้า ๑๕)

การใช้คำบกร้องคำว่า “ว้อย” เป็นคำที่มาจากคำว่า “ไว้อย” เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผน
ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี และไม่เหมาะสมกับสถานะของพลักษณ์ที่ต่ำกว่าองคต บริบทโดยรวมไม่สุภาพ

ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! หัวอกทางด้านข้างแบบนี้เกะกะ สู้ไม่ถนัดว้อย...

ขึ้นไปเรียงหน้าเป็นแนวตั้ง... ไป (เล่ม ๑๕ หน้า ๒๙)

การใช้คำบกร้องคำว่า “ว้อย” เป็นคำที่มาจากคำว่า “ไว้อย” เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดตามแบบ
แผนนัก แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ เพราะเป็นการสนทนากับตนเอง แม้จะไม่เหมาะสมในการ
ใช้ภาษาก็ตาม

ไมยราพ : ใครบังอาจลอบทำร้ายข้าพะ !

มัจฉานุ : โปรดอภัยให้ช้าน้อยด้วยเถิดจ้ะ (เล่ม ๑๕ หน้า ๓๗-๓๘)

การใช้คำบกร้องคำว่า “พะ” เป็นคำที่มาจากคำว่า “วะ” เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดตามแบบ
แผนนัก บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ เพราะเป็นการใช้คำสนทนากับผู้ที่มีสถานะต่ำกว่า แต่อาจไม่
เหมาะสมนักในการนำมาใช้

ง. คำเพิ่มพยางค์กับคำตัดพยางค์

ทศกัณฐ์ : กลืนอาหารที่โหยมานั้น เป็นข้าวทิพย์ต่างหากว้อย นางกานาสูร

ไปเอามาให้มเหสีข้ากินแล้วว้อย... เดี่ยวเตะเบรียงหрок

เวตาล : จันทไปก่อนดีกว่า... ว่าจะได้หน้าสักกะหน้อย ดันจะได้เท้า

มารับประทานแล้วมัยละ... บรี้อ... (เล่ม ๔ หน้า ๒๐)

การใช้คำเพิ่มพยางค์คำว่า “**สักกะหน้อย**” ในบทสนทนาเป็นคำวิเศษณ์ เป็นการใช้คำเพิ่มพยางค์ไว้กลางคำเดิมคือคำว่า “**สักหน้อย**” ซึ่งเป็นคำที่ใช้โดยไม่เคร่งครัดตามแบบแผน ผิดอักขรวิธี และไม่เหมาะสมกับสถานะเพราะสถานะของผู้ใช้มีสถานะต่ำกว่าคู่สนทนา อาจใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขันก็ได้

ไพนาสุริยวงศ์ : อีอีอี... หนูก...

(เล่ม ๒๗ หน้า ๒๑)

การใช้คำตัดพยางค์คำว่า “**หนูก**” ในบทสนทนา เป็นการใช้คำตัดพยางค์หน้าของคำเดิมคำว่า “**สนุก**” ซึ่งเป็นคำที่ผิดอักขรวิธี และใช้โดยไม่เคร่งครัดตามแบบแผนนัก แต่ยังคงความสุภาพ เพราะในบริบทนี้เป็นภาษาพูดของเด็กที่ออกเสียงได้เพียงสั้น ๆ ตามวัย ใช้ได้ในบางสถานการณ์

จากการศึกษาการใช้คำคำบกพร่อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิม และคำเพิ่มพยางค์กับคำตัดพยางค์ ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่าไม่มากนักแต่ใช้ซ้ำในหลายที่ และเป็นคำที่เขียนผิดอักขรวิธีทั้งหมด แต่ยังพบว่ามีคำบางคำสามารถใช้ในบางบทสนทนาได้ เพราะเมื่อพิจารณาโดยรวมของบริบทแล้วยังคงความสุภาพอยู่ ถึงแม้บางคำจะไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นก็ตาม อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนควรคำนึงถึงความถูกต้องตามอักขรวิธีด้วยดังที่ จินตนา

ใบกาชฎี (๒๕๕๒: ๓๙) กล่าวว่า “ภาษาที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนควรเหมาะสมกับวัย ควรใช้ภาษาพูด เนื่องจากการดำเนินเรื่องมีลักษณะเป็นการสนทนาโต้ตอบของตัวละคร แต่ต้องเขียนถูกต้องอักขรวิธีหรือตามพจนานุกรม ไม่ใช่ภาษาพูดที่เกิดจากสำเนียงพูดตามสมัย เช่น เนี้ย ทั้น ชะนี มี้ และควรหลีกเลี่ยงคำไม่สุภาพ”

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คำบางคำที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น คำว่า วู้ย ว้อย พะ ในการเขียน ซึ่งสันนิษฐานว่าคงเป็นความตั้งใจของผู้เขียนที่จะหลีกเลี่ยงคำว่า ไว้ย และ วะ ซึ่งเป็นคำลงท้ายที่ค่อนข้างหยาบคาย และไม่เหมาะสมสำหรับการนำมาเขียนให้ผู้อ่านซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยเด็กได้อ่าน อย่างไรก็ตามควรจะคำนึงถึงความถูกต้องตามอักขรวิธี และหลักไวยากรณ์ควบคู่กันไปด้วย จะทำให้หนังสือการ์ตูนเล่มนั้น ๆ เหมาะสมที่จะเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีคุณลักษณะดีสำหรับวัยเด็ก ดังคำกล่าวของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๒๗ : ๙๖) เกี่ยวกับลักษณะของการ์ตูนที่ดีโดยสรุปว่า

หนังสือการ์ตูนที่มีลักษณะดีต้องประกอบไปด้วยการใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับเพศและวัย ไม่หยาบคาย ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง เนื้อเรื่องสร้างเสริมความคิด แฝงไว้ด้วยคุณธรรม จริยธรรม เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน มีรูปภาพที่สื่อความหมายได้ชัดเจนสอดคล้องกับบทสนทนา รวมทั้งสร้างเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับวัย

๖. คำขานรับและคำลงท้าย

การพูดจาสื่อสารกันในชีวิตประจำวันนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ระดับ และสถานะทางสังคม จึงจัดว่าเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ทางภาษา มีมารยาทที่ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม อันทำให้คู่สนทนาเกิดความรู้สึกที่ดี มีความเข้าใจ ให้เกียรติแก่กัน ด้วยการใช้คำเรียกขานที่ผู้อื่นใช้กับเรา หรือการที่เราใช้เรียกขานบุคคลอื่นที่จะสนทนาด้วย ทั้งที่รู้จักคุ้นเคย และผู้ที่เพิ่งเคยพบกันนั้นเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในขณะสนทนา ดังที่ สุจริต เพ็ชรขอบ (๒๕๓๙: ๑๓๓) กล่าวว่า

ในการแสดงความสุภาพด้วยการใช้ภาษาระหว่างที่สนทนากันด้วยการใช้คำขานรับและคำลงท้าย หรือคำตอบรับนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ตัวอย่างเช่น เมื่อมีผู้เรียกแล้วต้องมีการขานรับ ถ้าเป็นคำขานรับแบบธรรมดาทั่วไปในทำนองที่ไม่สุภาพก็มักจะใช้คำว่า “หือ ฮือ เออ อะไร ทำไม” เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการใช้คำขานรับที่สุภาพมากขึ้นก็มักจะใช้คำว่า “ค่ะ จ้า ขา ค่ะ ครับ ครับกระผม มิได้ครับ มิใช่เช่นนั้น” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ เพศ วัย และระดับชั้นทางสังคม รวมทั้งสถานการณ์ในขณะนั้นว่าจะเลือกใช้อย่างไรให้ถูกต้องเหมาะสมตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาของคนไทย

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำขานรับและคำลงท้าย ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่มากซึ่งใช้ซ้ำ ๆ กันในหลายที่ โดยคำจำพวกนี้อาจจะบ่งบอกให้ทราบถึงระดับสถานะของตัวละครได้บ้าง นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นปริบทโดยรวมของความเป็นคำสุภาพ หยาบหรือต่ำ ในสถานการณ์ขณะนั้นได้อีกด้วย

คำขานรับและคำลงท้ายที่พบเป็นคำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์ เพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งสามารถยกตัวอย่างมาอธิบายได้ดังนี้

คำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์

คือคำที่ประกอบบอกเสียงร้องเรียกและเสียงขานรับเพื่อแสดงความสละสลวย และแสดงความเป็นกันเองระหว่างผู้พูด เช่น จ้า ขอรับ เว้ย โวย โวย เป็นต้น

คำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์ ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร มีอยู่จำนวนมาก ซึ่งสามารถอธิบายตามลักษณะการใช้ได้ ๒ ลักษณะดังต่อไปนี้

๖.๑ คำขานรับและคำลงท้ายที่ใช้ได้เหมาะสม

กล่าวคือ คำที่ใช้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และเหมาะสมกับระดับสถานะ อีกทั้งบริบทโดยรวมมีความสุภาพ และใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งพบว่ามีที่ใช้อยู่จำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

เทวดา : แหม... หัวหยิกเป็นลอนเชียว... ไปทำผมที่ร้านไหนเนีย... ?

นนทก : กีบเก๋บาร์เบอร์จ๊ะ (เล่ม ๑ หน้า ๑๒)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “จ๊ะ” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ถูกตามอักขรวิธี ถูกความหมายเหมาะสมกับระดับสถานะของนนทกที่ต่ำกว่าเทวดา คือเมื่อจะกล่าวคำลงท้ายต่อผู้มีสถานะสูงกว่าก็ควรใช้คำที่สุภาพจึงจะเหมาะสมในการสนทนา บริบทนี้มีความสุภาพ และใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

นนทก : เอ้อ ! ...แล้วจะรังเกียจรับข้าเป็นมิตรสหายบ้างมั๊ยครับ

นางฟ้า : อู๊ย ! มียักษ์รูปหล่อมาผูกไมตรีมีรีข้าจะปฏิเสธ (เล่ม ๑ หน้า ๒๔)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “ครับ” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ถูกตามอักขรวิธี ถูกความหมายเหมาะสมกับสถานะของนนทกที่เป็นสุภาพบุรุษ เมื่อจะสนทนากับสุภาพสตรีก็ควรใช้คำลงท้ายที่สุภาพเพื่อให้เกียรติกันจึงจะเหมาะสมในการสนทนา บริบทนี้มีความสุภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์

ฤๅษีโคบุตร : นี่แสดงว่าวิชาเจ้ายังไม่แก่กล้าพอ... เจ้าต้องขยันฝึกฝนให้มากกว่านี้อีกหลายปีเชียว

ทศกัณฐ์ : ขอรับ ! (เล่ม ๑ หน้า ๔๖)

การใช้คำขานรับคำว่า “ขอรับ” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ถูกตามอักขรวิธี ถูกความหมายเหมาะสมกับสถานภาพ เพราะสถานะของทศกัณฐ์เป็นลูกศิษย์ เมื่อกล่าวคำขานรับต้องใช้คำนี้ซึ่งแสดงความสุภาพต่อบุคคลที่มีสถานะสูงกว่า บริบทนี้มีความสุภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์

ทศกัณฐ์ : แล้วอย่าแอบดูหนังสือไปอีกล่ะหัวใจวายไม่รู้ด้วย

ฤๅษีโคบุตร : เออ... รู้แล้วนะ (เล่ม ๑ หน้า ๔๘)

การใช้คำขานรับคำว่า “เออ” ในบทสนทนาี้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และเหมาะสมกับ สถานภาพแล้ว ถึงจะค่อนข้างไม่สุภาพก็ตาม แต่สถานะของฤๅษีโคบุตรเป็นพระอาจารย์ของทศกัณฐ์ จึง ถือว่าบริบทโดยรวมของบทสนทนาี้ยังคงความสุภาพอยู่บ้าง

ยักษ์นนทกาล : จ๊ะเอ๋ ! เก็บดอกไม้หรือจ๊ะ

นางมาลี : อู๊วย้าย ! ไฉ้ยักษะทะลิ่ง ไม่เจียมตัว ฉันจะไปฟ้องพระอิศวร

(เล่ม ๗ หน้า ๔๙)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “จ๊ะ” ในบทสนทนาี้เป็นการใช้คำลงท้ายคำถามที่ถูกตามอักขรวิธี ถูก ความหมาย แต่อาจไม่ถูกกาลเทศะนัก เพราะเป็นการกล่าวทักขณะผู้อื่นเผลอ แต่โดยรวมของบริบทนี้ก็ ยังคงความสุภาพอยู่ และบริบทนี้มีความสุภาพ ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

พระพรต : ลูกจะไปตามพี่ราม... อ้อนวอนให้กลับมาครองราชย์ให้จงได้พะยะค่ะ

นางเกาสุริยา : พี่ของเจ้านั้นยึดมั่นในสัตย์ญายิ่งนัก คงไม่กลับมาง่าย ๆ หนอรอกจ๊ะ

(เล่ม ๘ หน้า ๖๙)

* การใช้คำลงท้ายคำว่า “พะยะค่ะ” ได้อธิบายไว้ในส่วนของคำราชาศัพท์ชนิดคำวิเศษณ์แล้ว ส่วนการใช้คำลงท้ายคำว่า “จ๊ะ” ในบทสนทนาี้เป็นการใช้คำที่ถูกตามอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานภาพ เพราะเป็นการสนทนากันระหว่างแม่กับลูก ซึ่งบริบทโดยรวมมีความสุภาพและ เหมาะสมกับสถานการณ์

อินทรชิต : ฮีบ... ฮัก ! ศรปักอกแน่นเหลือเกิน ดิงไม่ออก ฮีบ !

พระลักษมณ์ : ถึงคราวชะตาขาดแล้วเจ้าอินทรชิตเอ๋ย...

(เล่ม ๒๐ หน้า ๔๒)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “เอ๋ย” ในบทสนทนาี้ถูกอักขรวิธี และถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานะ ของคู่สนทนาเพราะทั้งคู่มีสถานภาพเดียวกันคือลูกของกษัตริย์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และเหมาะสม กับสถานการณ์

๖.๒ คำขานรับและคำลงท้ายที่ใช้ไม่เหมาะสม

กล่าวคือ คำที่ใช้ไม่ถูกต้องวิธี ไม่ถูกต้องความหมาย และไม่เหมาะสมกับระดับสถานะ อีกทั้งบริบทโดยรวมไม่สุภาพ และใช้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งพบว่ามีที่ใช้บ่อยจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

เทวดา : จมูกใหญ่ดีจัง

นนทก : มาลูกไหนอีกล่ะ ?

เทวดา : น่าดี... ดี... ดี... ฮาฮาฮา สนุกดีจริงวู้ย (เล่ม ๑ หน้า ๑๔)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “วู้ย” ในบทสนทนา เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้องวิธี เพราะน่าจะใช้คำว่า “ไว้วัย” จะเหมาะสมกว่า และโดยที่สถานะของเทวดาสูงกว่านนทกก็ควรใช้คำลงท้ายที่สุภาพจะเหมาะสมกว่า บริบทโดยรวมจึงไม่สุภาพ ถึงแม้จะเหมาะสมกับสถานการณ์ก็ตาม

ทศกัณฐ์ : กล่องใส่อะไร... ท่านพ่อ ?

ท้าวลัสเตียน : บอกไปก่อน ก็ไม่เซอร์ไพรส์สิพะ (เล่ม ๑ หน้า ๓๓)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “พะ” ในบทสนทนา เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้องวิธี น่าจะใช้คำว่า “วะ” จะเหมาะสมกว่า และโดยที่สถานะของทั้งสองเป็นพ่อลูกกัน การสนทนาจึงเป็นแบบกันเอง บริบทโดยรวมจึงอาจจะไม่สุภาพนัก ถึงแม้จะเหมาะสมกับสถานการณ์ก็ตาม

พระลักษมณ์ : เฮ้ย... ไฉ่ยกษ์ฟุงโต โยมานอนกีดขวางทางขบวนเสด็จของท้าวทศรถ...

...รีบไสหัวไปซะ !

รามสูร : ป๊ะ ! เจ้าหนูมาจากไหน ชำนี้วู้ย รามสูร ...ไม่เคยเกรงกลัวผู้ใดหรอกเว้ย

(เล่ม ๕ หน้า ๖๔)

การใช้คำขานรับคำว่า “วู้ย” ในบทสนทนา เป็นการใช้คำที่อาจไม่ถูกต้องวิธี ควรใช้คำว่า “ไว้วัย” น่าจะเหมาะสมกว่า อีกทั้งยังเป็นคำขานรับที่ไม่สุภาพด้วย แม้จะเหมาะสมกับสถานการณ์ก็ตาม

ส่วนการใช้คำลงท้ายคำว่า “เว็ย” เป็นการใช้คำที่ได้ถูกอักขรวิธี และถูกความหมาย โดยที่สถานะของทั้งสองต่างกันและไม่รู้จักกันมาก่อนก็ไม่ควรใช้คำลงท้ายที่ไม่สุภาพ บริบทนี้เป็นการทำทนายกัน ไม่เหมาะสมในการสนทนากัน จึงถือว่าไม่เหมาะสมในการใช้ แม้จะถูกสถานการณืก็ตาม

สุครีพ : ท่านพี่พาลี !... ท่านพี่ยังไม่ตาย

พาลี : เออ... ลีวะ !

(เล่ม ๘ หน้า ๑๙)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “วะ” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำที่ได้ถูกอักขรวิธี และถูกความหมาย โดยที่คู่สนทนามีระดับสถานะเป็นพี่น้องกันก็สามารถใช้คำนี้ได้ แต่ควรใช้คำลงท้ายที่สุภาพจะเหมาะสมกว่า บริบทโดยรวมจึงถือว่าไม่สุภาพ

นางสำมะนักศึกษา : ช่วงนี้ต้องงดอาหารจำพวกเนื้อและไขมัน มากินผลไม้แทนสักระยะ

เขาเรียกว่าช่วงลดน้ำหนักเพื่อหาสามียะ... (เล่ม ๙ หน้า ๔๙)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “ยะ” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกอักขรวิธี ควรใช้คำว่า “คะ” จึงจะเหมาะสมและสุภาพ บทสนทนา นี้เป็นการรำพึงถึงตนเองกับผู้อ่าน บริบทโดยรวมค่อนข้างไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ และไม่เหมาะสมกับสถานการณื แต่อาจใช้สร้างอารมณ์ขันได้

หนุมาน : เจ้าคงเป็นหัวหน้าคนทำสวนละสิ

สหัสกุมาร : กรืด... ไฉ่ลิงปากสุนัขดูเขาเป็นหัวหน้าคนสวนได้ยังไงยะ

(เล่ม ๑๓ หน้า ๑๗)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “ยะ” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกอักขรวิธีและไม่สุภาพ ควรใช้คำว่า “คะ” หรือ “ครับ” จะเหมาะสมกว่า เพราะเป็นการสนทนายระหว่างผู้มีสถานะเดียวกัน ควรใช้คำลงท้ายที่สุภาพจะเหมาะสมกว่า บริบทโดยรวมไม่สุภาพ แต่อาจใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขันก็ได้

องคต : แล้วทศกัณฐ์พ่อของเจ้าดีกว่าพาลีพ่อของข้าตรงไหนกัน...

มันก็ดูดีชิงพระนางสีดาไปจากพระรามเช่นกัน...

อินทรชิต : ถึงจะเป็นจะตายอย่างไร ข้าก็ไม่อาจทรยศต่อท่านพ่อ เพื่อไปสวามิภักดิ์

ต่อพระรามเหมือนท่านอาพิเภกหรือกแพ้ย...

(เล่ม ๒๐ หน้า ๔๗)

การใช้คำลงท้ายคำว่า “เพ็ย” ในบทสนทนา นี้ เป็นการใช้คำที่ไม่ถูกอักขรวิธี ควรใช้คำว่า “เว้ย” หรือ “วะ” จะเหมาะสมและสุภาพกว่า เพราะเป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะเดียวกัน ควรใช้คำลงท้ายที่สุภาพ บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ แม้จะเหมาะสมกับสถานการณ์ก็ตาม

จากการศึกษาเรื่องคำขานรับและคำลงท้ายที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่า เป็นคำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่คัดแยกไว้คือส่วนของบุคคลธรรมดาใช้กัน แต่อีกส่วนหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่ได้กล่าวไว้แล้วในส่วนของคำขานรับและคำลงท้ายที่เป็นราชาศัพท์ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากกว่าคำที่บุคคลสถานะธรรมดาสามัญใช้กัน และพบว่าใช้ได้เหมาะสมมีจำนวนใกล้เคียงกับที่ใช้ไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตหนึ่งที่พบว่ามีการใช้คำขานรับและคำลงท้ายที่เป็นคำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์ไม่มาก เป็นคำที่เสริมสร้างให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับเหตุการณ์ของเนื้อเรื่อง และยังเป็นคำที่ขยายความชัดเจนของบทสนทนา และคำบรรยายดำเนินเรื่อง ที่ทำให้อ่านเกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของตัวละครที่มีระดับสถานะทางสังคมที่แตกต่างกันไป อีกทั้งยังเป็นคำที่ใช้ในการแสดงความสุภาพในการเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับระดับสถานะทางสังคม และเป็นผู้มีวัฒนธรรมทางการใช้ภาษาดังที่ สุจริต เพียรชอบ (๒๕๔๐ : ๑๓๓ , ๑๓๗) กล่าว เกี่ยวกับคำขานรับ คำตอบรับและคำลงท้ายว่า

คำขานรับ คำตอบรับ และคำลงท้ายมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการแสดงความสุภาพของการใช้ภาษาเพื่อทูลจาสื่อสารกัน ต้องเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมตามระดับของภาษา ให้อ่านถูกต้องตามกาลเทศะ สังคม และบุคคล จึงถือได้ว่าเป็นผู้มีวัฒนธรรมทางการใช้ภาษา

๗. คำสแลง

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบด้วย กล่าวคือการใช้คำให้อ่านถูกต้องเหมาะสมตามสถานภาพ ระดับของบุคคล และถูกต้องตามสถานการณ์ เพราะเนื่องจากภาษาไทยนั้นมีแบบแผนและข้อกำหนดที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีการแบ่งระดับการใช้ภาษาอย่างเป็นระบบ

การใช้ “คำสแลง” ซึ่งจัดอยู่ในระดับภาษาปาก นับวันยิ่งจะนิยมใช้เพื่อการสื่อสารเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่นมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีลักษณะเป็นคำที่เกิดขึ้นชั่วคราว ไม่ติดอยู่ในภาษานานนักก็ลด

ความนิยมลงไปจนกระทั่งเกิดคำใหม่ใช้แทน และมักจะถูกตั้งข้อสงสัยเกิดว่าเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ภาษาวิบัติ อย่างไรก็ตามในบางโอกาสเราอาจเป็นผู้ที่ใช้คำสแลงไปโดยไม่รู้ตัวในขณะที่สนทนากันอย่างเป็นกันเองเพื่อเพิ่มรสชาติของวงสนทนา และเสมือนว่าเราเป็นผู้หนึ่งที่ไม่ตกยุคสมัยอีกด้วย

กาญจนา นาคสกุล (วัฒนธรรมชัย ษะนินทร. ๒๕๕๒:ออนไลน์ ;อ้างอิงจาก กาญจนา นาคสกุล. ๒๕๕๐. Positioning Magazine กรกฎาคม) กล่าวถึงคำสแลงว่า

พัฒนาการของคำสแลงน่าสนใจไม่น้อย คำสแลงยุคเก่าๆ ในอดีต มักจะอยู่ในรูปแบบของสำนวนเปรียบเปรย เช่น ซ้ำไปต้อย กะดึกะด้า เล่นจ้ำจี้ หรือไม่ก็มาจากภาษาต่างประเทศแบบตรงๆ เช่น รับจ๊อบ ดิสเครดิต โกอินเตอร์ ฯลฯ ขณะที่คำสแลงยุคใหม่ๆ มีข้อน่าสังเกตว่า หลายคำมาจากภาษาทาง MSN โดยเป็นคำเฉพาะของผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ซึ่งมักจะหาคำใหม่ ๆ มาสะท้อนถึงอารมณ์ ความรู้สึก

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำสแลงในการเขียนบทสนทนาอยู่แต่ไม่มากนัก เป็นคำสแลงที่เคยใช้มานานแล้วและคำสแลงที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นคำที่แสดงอาการและขยายความให้ชัดเจนขึ้น บางคำใช้เพื่อการบริภาษ โดยสามารถอธิบายได้ตามลักษณะของการใช้เป็น ๒ ลักษณะ ตามลำดับชนิดของคำได้ดังต่อไปนี้

๗.๑ คำสแลงที่ใช้ได้เหมาะสม

กล่าวคือ ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ และเหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งพบว่ามีการใช้คำสแลงจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาพอสังเขปดังนี้

ก. คำกริยา

คำสแลงที่เป็นคำกริยา และพบว่ามีการใช้คำสแลงมากรองลงมาจากคำวิเศษณ์ ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

ทศกัณฐ์ : ลูกของข้าเรอะแม่นางมณโฑ

นางมณโฑ : ไซ้เพคะ ! ก่อนที่ท่านพี่จะปลิกวิเวกผีก็วิเวกอยู่ในนิหารศกดิ์สิทธิ์

น้องได้ตั้งครรรภ์แล้ว แต่ไม่กล้าเข้าไปบอก เกรงท่านพี่จะเสียดสมาธิ

(เล่ม ๒ หน้า ๕๓)

ปลิกวิเวก หมายถึง ก. หลีกออกไปอยู่ในที่สงบ หลอบออกจากหมู่เพื่อไปหาความสำราญแต่ลำพัง

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๔๓)

การใช้คำสแลงคำว่า “ปลีกวิเวก” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมายและถูกกาลเทศะแล้ว เพราะคู่สนทนาต่างก็มีความเข้าใจตรงกัน เป็นคำที่ใช้สื่อความกันทั่วไป บริบทโดยรวมมีความสุภาพเหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งเคยนิยมใช้ระยะหนึ่งแต่ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว

พระอินทร์ : แะ ๆ ว่าง ถ้าพวกท่านช่วยจนสำเร็จ พวกเราก็จะแบ่งน้ำอมฤต
ให้ดื่มด้วย จะได้มีชีวิตเป็นอมตะด้วยกันไง

อสูร : ตกลง แต่ห้ามเบี้ยวกันนะ...

(เล่ม ๓ หน้า ๔๓)

เบี้ยว หมายถึง ก. บิดพลิ้ว,หาทางเลี้ยว,บิดพลิ้วเพื่อหาเรื่องวิวาท

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๑๒)

การใช้คำสแลงคำว่า “เบี้ยว” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับสถานะของอสูรเพราะต่ำกว่าพระอินทร์ จึงไม่ควรใช้คำสแลงในการสื่อความกัน ควรใช้คำที่มีความหมายตรงจะเหมาะสมกว่า ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย และบริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ อาจเหมาะสมในการใช้ภาษาบางสถานการณ์

ฤๅษีชนก : มีอะไรอยู่ในผอบ ?

บ่าวรับใช้ : นางโมรา นางเอกจันทโครพมั่ง... พะยะคะ

ฤๅษีชนก : เดี่ยวโดน... คนละเรื่องแล้ว

บ่าวรับใช้ : หยัย...เสียวถูกอัดอีก...

(เล่ม ๔ หน้า ๓๘)

อัด หมายถึง ก. ทำร้ายร่างกายด้วยหมัด คอก เข่า เป็นต้น

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๖๓)

การใช้คำสแลงคำว่า “อัด” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ไม่ค่อยเหมาะสมกับสถานะของบ่าวรับใช้เพราะสถานะต่ำกว่า จึงไม่ควรใช้คำสแลงในการสื่อความกัน ควรใช้คำที่มีความหมายตรงจะเหมาะสมกว่า ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพ และเหมาะสมในการใช้ภาษาบางสถานการณ์

ล้ามะนักขา : สวยขนาดนี้ ถ้าไม่ปังเราก็บ้าแล้ว ฮีฮี เดินมาโน่นแล้ว ฮีฮี...ตามแผน

พระราม : โ๊ะะ ! ข้าโขโทษ ไม่ทันได้เห็น... เป็นอะไรรีเปล่าแม่นาง ?! (เล่ม ๙ หน้า ๕๔)

ปัง หมายถึง ว. พบสิ่งประทับใจเข้าแล้ว,ต้องใจ,เกิดความคิดแยบคายขึ้นมาทันที

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๕๗)

การใช้คำสแลงคำว่า “ปัง” ในบทสนทนานี้เป็นคำที่ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย ไม่ควรใช้สื่อความกับผู้ที่มีสถานะสูงกว่า และควรใช้คำที่มีความหมายตรงจะเหมาะสมกว่า แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพและเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้างบางสถานการณ์

ข. คำวิเศษณ์

คำสแลงที่เป็นคำวิเศษณ์ และพบว่ามีการใช้บ่อยที่สุด จึงยกตัวอย่างมาอธิบายดังนี้

ตึกแกสรวุ : ก้าก ๆ... คลานกราบอยู่ตั้งนานโดยที่หาไม่รู้ไม่ว่า
องค์อิศวรยังไม่ตื่นจากบรรทมเลย เจ้ายักษ์เช่...

วิรุฬหก : ยังไม่ตื่นจากบรรทมอีก ใจ...หน้าแตกไปเลยเรา (เล่ม ๑ หน้า ๕๕)

หน้าแตก หมายถึง ว. รู้สึกอายเพราะทำเป็นหรือทำผิดพลาดต่อหน้าผู้อื่น , หน้าแหก ก็ว่า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๐๕)

การใช้คำสแลงคำว่า “หน้าแตก” ในบทสนทนานี้เป็นคำที่ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ เป็นลักษณะการสร้างอารมณ์ขัน และเหมาะสมในการใช้ภาษาบ้างในบางสถานการณ์

รามสูร : ข้าขออภัยที่ล่วงเกินพวกท่าน

ท้าวทศรถ : ข้าให้อภัย

พระลักษมณ์ : อี้อ... นึกว่าเจ้ง... นี่แค่เจ้งที่รามนะ ถ้าเจ้งข้าละก็

เจ้าตายไปนานแล้ว (เล่ม ๕ หน้า ๖๙)

เจ้ง หมายถึง ว. วิเศษ, ยอดเยี่ยม, ประณีต

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๓๗)

การใช้คำสแลงคำว่า “เจ้ง” ในบทสนทนานี้เป็นคำที่ใช้ได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เป็นการใช้คำเพื่อสื่อความหมายไปในทางสร้างอารมณ์ขัน บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพ และอาจเหมาะสมในการใช้ภาษาอยู่บ้างในบางสถานการณ์

หนุมาน : ขอบพระทัย

องคต : ข้าขอติดตามท่านพี่หนุมานด้วยนะท่านพ่อ

พาลี : ตัวแสบมาแล้ว

(เล่ม ๖ หน้า ๑๓)

แสบ หมายถึง ว. ร้ายกาจ

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๙๓)

การใช้คำสแลงคำว่า “เสป” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เป็นการสื่อความถึงพฤติกรรมของผู้ที่กล่าวถึง คู่สนทนาสามารถตีความหมายได้ บริบทโดยรวมมีความสุภาพและเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้ว

ทศกัณฐ์ : เอาหมวกที่ข้าสั่งทำใหม่มาให้ข้าทีซี...

เวตาล : นี่... ไซ่เปล่า

ทศกัณฐ์ : เฮ้ยจะบ้าอะไร... นี่มันหมวกกันน็อกแล้ววู้ย... ไบริมโน้นไง

เออ ! ไบนี้แหละ**จ้าบ**สุด

(เล่ม ๑๒ หน้า ๕๘)

จ้าบ หมายถึง ว. เด่นสะดุดตา, มาก, เร็ด, เลิศ, ว่าเริง, เด็ด, น่ารัก

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๒๗)

การใช้คำสแลงคำว่า “จ้าบ” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานการณ์ และสื่อความได้ชัดเจน เป็นการสร้างอารมณ์ขัน บริบทโดยรวมมีความสุภาพอยู่ และเหมาะสมในการใช้ภาษาบางสถานการณ์

หนุมาน : ข้ามันลึงจรจัด... เทียวเก็บผลไม้กินไปเรื่อย นึกอยากออกกำลัง

ก็หักกิ่งโน้นถอนต้นนี้ไปตามอารมณ์ ไม่ได้ใส่ใจว่าสวนของใคร...

สหัสกุมาร : ข้าว่าเจ้าไม่ใช่ลิง**ก๊กก๊อก**ธรรมดาแน่... บอกมานะยะว่าเจ้าเป็นใคร

เข้ามาทีนี้เพื่อจุดประสงค์ใดกัน ?

(เล่ม ๑๓ หน้า ๑๗)

ก๊กก๊อก หมายถึง ว. ไม่มีค่า, ไม่สำคัญ, เล็กน้อย

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๗)

การใช้คำสแลงคำว่า “ก๊กก๊อก” ในบทสนทนาใช้คำได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ เป็นการสื่อความเพื่อความชัดเจน เหมาะสมในการนำไปใช้ในบางสถานการณ์

หนุมาน : การศึกครั้งนี้เป็นการชำระแค้นระหว่างข้ากับมนุษย์ ข้าไม่ยอมให้พวกเจ้า

ต้องออกไปสู้รบเสียเลือดเสียชีวิตกันมากมาย พวกเจ้าว่าดีมั๊ย...

พลยกษ : ดีจะ... ดี ! ออกไปรบก็ตาย**แหง**แก่

(เล่ม ๒๕ หน้า ๓๐)

แหง หมายถึง ว. คำแสดงยืนยันว่าเป็นไปตามกริยานั้นแน่ ๆ

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๓๘)

การใช้คำสแลงคำว่า “แหง” ในบทสนทนาที่ใช้คำได้ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นการสื่อความให้ชัดเจน สร้างอารมณ์ขัน บริบทโดยรวมมีคุณภาพ และเหมาะสมในการใช้ภาษาบางสถานการณ์ด้วย

๗.๒ คำสแลงที่ใช้ไม่เหมาะสม

กล่าวคือ ใช้ผิดอักขรวิธี ไม่ถูกความหมาย ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ บริบทโดยรวมไม่มีคุณภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งพบว่ามีที่ใช้อยู่ไม่มากนัก จึงยกตัวอย่างมาพอสังเขปดังนี้

ก. คำวิเศษณ์

คำสแลงที่เป็นคำวิเศษณ์ ซึ่งไม่เหมาะสมในการใช้ และพบว่ามีที่ใช้ไม่มากนัก มีดังนี้

ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! ใ้ยักษ์เฒ่า... เจ้าปลุกต้นไม้ประสาอะไรพะ... เอายอดลงฝังดินแล้ว
เอารากขึ้นชี้ฟ้า ประหลาดแท้ ฮ่า ฮ่า ฮ่า...

ยักษ์เฒ่า : เซอะ ! ท่านสิประหลาดแถม**อุบาทว์**วิกลจริตอีกต่างหาก... ผู้หญิงดี ๆ

มีถมไป แต่ดันทุรังเอาผู้หญิงที่อรุณรมเป็นไฟไปทำเมีย (เล่ม ๑ หน้า ๖๕)

อุบาทว์ หมายถึง ว. น่าทุเรศ , น่าเกลียด

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๘๒)

การใช้คำสแลงคำว่า “**อุบาทว์**” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย แต่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ บริบทโดยรวมไม่สุภาพ เป็นการใช้เพื่อบริภาษ จึงไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

รามสูร : ฮี ! ยัวโมโหนักนะ... ตายด้วยขวานเพชรชะเถอะ

เมขลา : ชะแว็บ... กิวกิว... ยักษ์**จิ้งเง่า**ปาไม่โดนฮิฮิ...

(เล่ม ๖ หน้า ๖๑)

จิ้งเง่า หมายถึง ว. โง่,อวดดีด้วยความโง่อย่างเหลือทน

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๐๗)

การใช้คำสแลงคำว่า “**จิ้งเง่า**” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ถูกอักขรวิธี ถูกความหมาย แต่เป็นการใช้เพื่อบริภาษ บริบทโดยรวมไม่สุภาพ แม้จะใช้ถูกสถานการณ์ แต่ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

ทพี่ : ข้าต้องการสู้กับพญาพาลีเท่านั้น **ลิงกระจอก**อย่างพวกเจ้าถอยไป

พาลี : ว่าไง... ไ้ทพี่ !... ต้องการจะสู้กับข้าแน่หรือ...

(เล่ม ๗ หน้า ๖๕)

กระจอก หมายถึง ว. เล็กน้อย,ไม่สำคัญ,ไร้ค่า

(มติชน. ๒๕๔๗: ๑๕)

การใช้คำสแลงคำว่า “กระจอก” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย แต่เป็นการใช้เพื่อบริภาษ บริบาทโดยรวมไม่สุภาพ และไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

จากการศึกษาคำสแลงที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่ามีการใช้คำสแลงไม่มากเท่าไรนัก เป็นคำวิเศษณ์ และคำกริยาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อขยายความให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น และเพื่อแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการกระทำรวมทั้งใช้บริภาษตัวละครในสถานการณ์ต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่อง

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้คำสแลงมาเขียนในหนังสือการ์ตูนนั้น เป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะไม่เหมาะสมเท่าไรนัก ถึงแม้คำบางคำจะสื่อความออกมาในทางที่สุภาพ หรือมีส่วนช่วยให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่ได้เป็นข้อจำกัดว่าห้ามใช้เลย ดังที่ จินตนา ไบกาชูยี (๒๕๓๔: ๔๖-๕๒) กล่าวว่า

“การใช้ภาษาในหนังสือสำหรับเด็กว่า ภาษาต้องถูกต้องเหมาะสมกับวัย ไม่แสดงให้ผู้อ่าน ไม่หยาบคายหรือหยาบโหล ใช้ภาษาปากหรือภาษาสแลงได้แต่ต้องสะกดถูกต้องตามพจนานุกรม”

๘. คำที่มีความหมายโดยนัย

คำที่ใช้กันในการพูดการเขียนสื่อสารกันนั้นถ้าจำแนกตามเกณฑ์ของความหมาย สามารถแยกได้ ๒ ชนิด คือคำที่มีความหมายตรงตัว ตามที่ปรากฏในพจนานุกรม และ “คำที่มีความหมายโดยนัย คือคำที่มีความหมายอื่นซึ่งไม่ตรงตามศัพท์แฝงอยู่ ทั้งนี้ผู้รับสารจะต้องแปลความหมายจากบริบททางภาษา หรือใช้ประสบการณ์เชื่อมโยงเพื่อทำความเข้าใจคำนั้น” สิริวรรณ นันทจันฑุล (๒๕๔๙: ๔๙) หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นคำที่มีความหมายเชิงอุปมา ต้องนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นจึงจะเข้าใจความหมายแฝงที่แท้จริง

ผู้วิจัยศึกษาหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้ว พบว่าผู้เขียนใช้คำที่มีความหมายโดยนัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีที่ใช้ในบทสนทนาเท่านั้น โดยมีเจตนาให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดเชื่อมโยงนึกถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องด้วยการอาศัยคำอื่นที่แวดล้อมคำนั้น ๆ มาช่วยให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตามไปกับเหตุการณ์ และพฤติกรรมของตัวละคร ซึ่งสามารถอธิบายถึงลักษณะการใช้ออกเป็น ๒ ลักษณะตามลำดับชนิดของคำได้ดังต่อไปนี้

๘.๑ การใช้คำที่มีความหมายโดยนัยได้เหมาะสม

กล่าวคือใช้ได้ถูกต้องตามความหมายแฝง ใช้ได้ถูกอักขรวิธี บริบาทโดยรวมมีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ตามเนื้อเรื่อง

ก. คำนาม

คำที่มีความหมายโดยนัยที่เป็นคำนาม พบว่ามีที่ใช้ในบทสนทนาน้อยมาก คือ

พิเภกนำพระธิดามาที่ริมแม่น้ำนอกเมือง

พิเภก : หลานเอ๋ย... เมื่อฟ้าลิขิตให้ชีวิตเจ้าเป็นเช่นนี้ อากัจฉาใจจะตัดทาน

เฉไฉคำทำนายได้

สีดา : แอ้ !... แอ้ !...

(เล่ม ๔ หน้า ๒๙-๓๑)

ฟ้า ความหมายตรงว่า ผืนอากาศที่คลุมโลกอยู่เบื้องบน หรือ สวรรค์

ฟ้า ความหมายแฝง น. ผู้เป็นใหญ่บนสรวงสวรรค์กำหนดมา

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๔๔)

ในบริบทนี้คำว่า “ฟ้า” มีความหมายแฝง ที่เปรียบเทียบได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสูงศักดิ์เหนือสิ่งอื่นใด เป็นคำที่ใช้ถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้ถูกต้องตามความหมายแฝง คือกล่าวถึงคำทำนายของพิเภกว่าเสมือนผู้เป็นใหญ่บนสรวงสวรรค์นั้นกำหนดให้ชีวิตของสีดา(วัยเด็ก)ต้องถูกขับออกจากเมืองด้วยการลอยน้ำไป จึงเหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทโดยรวมของบทสนทนานี้มีลักษณะสุภาพแต่บางครั้งอาจได้ยินคำว่า “พรหมลิขิต” หมายถึง อำนาจที่บงการความเป็นไปของชีวิตคน (มติชน. ๒๕๔๗: ๖๐๘) ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกัน ก็ใช้ได้

ข. คำกริยา

คำที่มีความหมายโดยนัยที่เป็นคำกริยา พบว่ามีที่ใช้ในบทสนทนาไม่มากนัก ดังตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : จึ่งข้าขออนุญาตอุ้มพระแม่อุมาเทวีไปยังกรุงลงกาเลยนะพระเจ้าข้า

คิดจะเล่นของสูงก็ต้องทนเอาไปให้ได้... บ่าเรามีเกราะแบกไปคง

คลายร้อนได้บ้าง

(เล่ม ๑ หน้า ๖๒)

เล่นของสูง หมายถึง น. ของของเจ้านาย , สิ่งที่น่ายกย่องนับถือ , สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ควรลบหลู่

(มติชน. ๒๕๔๗: ๑๒๔)

ในบริบทนี้คำว่า “เล่นของสูง” มีความหมายแฝงอาจเอื้อมในสิ่งที่สูงค่ากว่าตน ในที่นี้เปรียบเทียบว่าพระแม่อุมาเทวีมีเหลือของพระอิศวรผู้เป็นเจ้าของแห่งเทวดาทั้งปวงว่าเสมือนเป็นสิ่งที่ยกย่องนับถือไม่ควรลบหลู่ แต่ทศกัณฐ์มีความคิดตรงกันข้าม คือไม่เกรงขาม เป็นคำที่ถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้ได้ถูกต้องตามความหมายแฝง เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทโดยรวมของบทสนทนานี้มีลักษณะสุภาพ

พาลี : ใ้...นี่คือนางดาราศา... ช่างงดงามอะไรเช่นนี้
 สวยอย่างนี้จะให้**หลุดมือ**ไปได้อย่างไร
 ฮ้า... อดรันทนห้ามใจไม่ไหวแล้ว

(เล่ม ๗ หน้า ๑๔)

หลุดมือ ความหมายตรง ก. พัดหล่นจากมือ

หลุดมือ ความหมายแฝง ก. เสียโอกาสที่ดีไป

(มติชน. ๒๕๔๗: ๙๑๘)

ในบริบทนี้คำว่า “**หลุดมือ**” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบกับมีโอกาสได้สิ่งที่ดีแล้วอย่าปล่อยให้พลาดพลั้งไป เหมือนกับการที่พาลีเห็นความงามของนางดาราศาที่พระอิศวรฝากไปให้สุครีพ แต่พาลีมีโอกาสได้ชื่นชมก่อนก็ไม่ปล่อยโอกาสนั้นให้เสียไป เป็นคำที่เขียนถูกอักขรวิธี ใช้ได้ถูกต้องตามความหมายแฝง ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทโดยรวมมีความสุภาพ

ค. คำวิเศษณ์

คำที่มีความหมายโดยนัยที่เป็นคำวิเศษณ์พบว่ามีเป็นจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาพอสังเขป ดังนี้

ท้าวทศรถ : อายุข้าก็เริ่มจะมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ยังไม่มียบุตร
 ไว้สืบสกุลสักคน จะทำประการใดดี
 สดาญ : เอาอย่างนี้สิ... ให้พระฤๅษีผู้มีวิชา ทำพิธีขอโอรส
 จากเทพเจ้า**เบ็องบน**คงได้ผล

(เล่ม ๓ หน้า ๖๖)

เบ็องบน ความหมายตรง น. เจ้านาย หรือผู้มีอำนาจสั่งการ

เบ็องบน ความหมายแฝง ว. อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือที่อยู่เหนือขึ้นไป

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๑๒)

ในบริบทนี้คำว่า “**เบ็องบน**” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบกับว่าบนสรวงสวรรค์มีผู้ที่สามารถบันดาลความเป็นไปของมนุษย์ได้ทุกอย่างซึ่งเป็นอำนาจเหนือธรรมชาติ สดาญจึงแนะนำให้ท้าวทศรถทำพิธีขอลูก ใช้ได้ถูกต้องตามความหมายแฝง ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ

ฤๅษี ๑ : พวกยักษ์มารมันก่อวุ่นเพื่อไม่ต้องการให้
 พวกเราทำพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์...

ฤๅษี ๒ : ...พวกเราเองก็เป็นฤๅษีชั้น**ปลายแถว**ฤๅษีเดช

มีไม่มากพอที่จะสู้กับพวกมันได้

(เล่ม ๕ หน้า ๑๓)

ปลายแถว ความหมายตรง ว. ที่เกือบ ๆ สุดท้าย

ปลายแถว ความหมายแฝง ว. ไม่สำคัญ

(มติชน. ๒๕๔๗: ๕๔๒)

ในบริบทนี้คำว่า “**ปลายแถว**” มีความหมายที่แฝงที่เปรียบเทียบได้ว่า “ไม่ได้รับความสนใจเพราะไม่มีความสำคัญนัก เหมือนกับฤๅษีธรรมดาที่ไม่มีมนต์คาถาที่จะต่อสู้กับใคร ใช้ได้ถูกตามความหมายแฝง ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทโดยรวมมีความสุภาพ

หนุมาน : ไอ้โฮ ! นั้นมันปากกล้วยสารพัดกล้วยเลย... ฮ่าฮ่า

หยิบกินได้ตามอำเภอใจเลยเรา ฮา ฮา ฮา..

กินกัน**พุงกาง**ไปเลย ฮิ ฮิ... อ้า...

(เล่ม ๖ หน้า ๑๓)

พุงกาง ความหมายตรง ว. ท้องผาย

พุงกาง ความหมายแฝง ว. เรียกภาวะอึด้มมาก หรือกินมาก

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๒๘)

ในบริบทนี้คำว่า “**พุงกาง**” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบได้ว่าอาการที่เกิดจากการรับประทานอาหารอย่างมาก เหมือนอาการที่หนุมานกินกล้วยไปมาก ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกอักขรวิธี เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทโดยรวมมีความสุภาพ

๘.๒ การใช้คำที่มีความหมายโดยนัยที่ไม่เหมาะสม

กล่าวคือใช้ไม่ถูกต้องตามความหมายแฝง ผิดอักขรวิธี ใช้เพื่อการบริภาษ บริบทโดยรวมขาดความสุภาพ และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ตามเนื้อเรื่อง

ก. คำนาม

คำที่มีความหมายโดยนัย ที่เป็นคำนาม ซึ่งใช้ไม่เหมาะสม พบว่ามีน้อย คือ

พระพรต : ผีบ้า**ซาตาน**ไฉนใครบงำจิตใจของท่าน... ฮี ...ข้าชิงชังท่านยิ่งนัก...

นางไทยเกษี : โธ่... พรต ทำไมพูดกับแม่อย่างนั้น ฮือ ๆ ๆ...

(เล่ม ๙ หน้า ๑๓)

ซาตาน ความหมายตรง น. หัวหน้าปีศาจในความเชื่อแบบคริสต์ (อ.Satan)

ซาตาน ความหมายแฝง ความชั่วร้าย

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๘๗)

ในบริบทนี้คำว่า “ซาตาน” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบการกระทำที่ไม่ดีของนางไถยเกซี่ จึงถูกพระพรตตำหนิ เป็นคำที่ถูกต้องตามอักขรวิธี ใช้ถูกตามความหมายแฝง แต่ไม่เหมาะสมกับสถานะ เพราะพระพรตเป็นลูกจึงไม่ควรใช้คำด่าทอผู้เป็นแม่ ในบริบทนี้จัดว่าไม่สุภาพ

ข. คำกริยา

คำที่มีความหมายโดยนัย ที่เป็นคำกริยา ซึ่งใช้ไม่เหมาะสม พบว่ามีน้อย คือ

พระลักษมณ์ : ชีชะ ! เจ้ายักษ์ตะบะแตก คุณธรรมเสื่อมสลายอย่างเจ้า

ไม่คู่ควรที่จะต่อสู้กับพระรามหรอก....

กุมภกรรณ : ...คูชิ...มันจะยัง **หดหัว** หลีกเลี้ยงที่จะสู้กับข้าได้อีกหรือไม่ ฮาฮา...

(เล่ม ๑๖ หน้า ๖๙)

หดหัว ความหมายตรง ก. ซักหัวกลับ

หดหัว ความหมายแฝง ก. กลัวหรือหลบไม่ยอมโผล่หน้าออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๒๔๐)

ในบริบทนี้คำว่า “หดหัว” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบได้ว่าไม่กล้าออกไปเผชิญหน้าต่อผู้อื่น เสมือนว่ากุมภกรรณเยาะเย้ยพระรามว่าไม่ยอมออกมาสู้รบกับตนเอง เป็นคำที่ใช้ได้ถูกต้องตามความหมายแฝง ถูกอักขรวิธี แต่บริบทนี้ไม่สุภาพเพราะมีความหมายออกไปในเชิงด่าทอ เย้ยหยัน

ค. คำวิเศษณ์

คำที่มีความหมายโดยนัยที่เป็นคำวิเศษณ์ ซึ่งไม่เหมาะสม พบว่ามีมากกว่าคำชนิดอื่น จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

นับตั้งแต่นั้นมา เจ้าราหูครึ่งตัวก็ไล่จับพระอาทิตย์กับพระจันทร์

มากลืนกินด้วยความโกรธแค้น

ราหู : ฮี ! เจ้าพวกปากมอม

พระอาทิตย์ : เผ่นเร็ว

(เล่ม ๓ หน้า ๕๐)

ปากมอม ความหมายตรง ว. ลักษณะของปากสุนัขบางตัวที่มีรอยสีดำบริเวณปากมาก

ปากมอม ความหมายแฝง โดยปริยายคือ ปากหมา ว.ชอบพูดให้คนอื่นเสียหาย

พูดเสียงเป็นปากสุนัข หรือปากปีศาจก็มี (มติชน. ๒๕๔๗: ๕๕๔-๕๕๕)

ในบริบทนี้คำว่า “ปากมอม” มีความหมายแฝงที่เปรียบเทียบได้กับ ผู้ที่ชอบพูดในสิ่งที่ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย ในบทสนทนาที่ราหุโกรธที่พระอาทิตย์ พระจันทร์ นำเรื่องการกระทำที่ไม่ดีไปบอกกับพระนารายณ์เพื่อให้ราหุถูกลงโทษ จึงใช้ไม่ถูกต้องตามความหมายแฝง เพราะราหุเป็นผู้ที่กระทำไม่ดีอยู่แล้ว และบริบทโดยรวมเป็นการใช้คำเพื่อตำหนิจึงไม่เหมาะสมตามสถานการณ์ของเนื้อเรื่อง

นางมณฑิ : ฮือฮือ... ข้าเสียใจเป็นที่สุด... เสียทั้งกายเสียทั้งกิจสงคราม

ทศกัณฐ์ : ใจ...มณฑิสุดที่รักของข้า อย่าได้เศร้าโศกเสียใจไปเลย

ที่เจ้าทำเสียพิธีกรรมเพราะมันเป็นกลอุบายของวานรชั้ว

กับมนุษย์ใจดีที่ใช้เล่ห์กล...

(เล่ม ๒๔ หน้า ๖๒)

ใจ ความหมายตรง ว. โง่เขลาเบาปัญญา

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๓๔๑)

ใจ ความหมายแฝง ว. คนที่ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี

(มติชน. ๒๕๔๗: ๒๕๓)

ในบริบทนี้คำว่า “ใจดี” มีความหมายที่เปรียบเทียบได้กับ ผู้ที่ประพฤติแต่สิ่งไม่ดีงาม ในบทสนทนานี้เป็นคำที่ทศกัณฐ์ใช้ตำหนิหนุมานกับพระรามที่ใช้เล่ห์กลหลอกลวงนางมณฑิ เพื่อทำลายแผนการร้ายของทศกัณฐ์ แต่ไม่ใช่หนุมานกับพระรามเป็นผู้ที่ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี จึงใช้คำไม่ถูกต้องตามความหมายแฝง ถึงแม้จะถูกต้องวิธีก็ตาม และโดยรวมของบทสนทนาแล้วก็เป็นการใช้คำไม่สุภาพ

จากการศึกษาคำที่มีความหมายโดยนัยในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวดารแล้วพบว่า คำที่ใช้ส่วนใหญ่นั้นเป็นคำกริยา และคำวิเศษณ์ ส่วนคำนามมีน้อยที่สุด และเป็นคำที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ทันทีถึงแม้จะเป็นคำที่ความหมายแฝงไว้ เพราะอาศัยบริบทโดยรวมของบทสนทนา รวมทั้งภาพวาดประกอบบทสนทนา ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพเพิ่มเติมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นอีก

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้คำที่มีความหมายโดยนัยประกอบการเขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้ เป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว เพราะคำที่ใช้นั้นไม่ได้มีความหมายแฝงที่ซับซ้อน หรือยากต่อการทำความเข้าใจของผู้อ่านที่ยังอยู่ในวัยเยาว์ แต่ผู้เขียนก็ควรเลือกใช้คำที่เหมาะสมสำหรับการเขียน ไม่ควรเป็นคำที่มีลักษณะไม่สุภาพ หรือคำที่ใช้บริภาษอย่างรุนแรง และที่สำคัญควรใช้คำที่ถูกต้องตามการใช้ภาษาที่ดีเพื่อผู้อ่านวัยเด็กได้จดจำนำไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม ดังที่ หทัย ตันหยง (๒๕๒๕: ๓๒๕) กล่าวว่า “การอ่านหนังสือการ์ตูนมีทั้งให้คุณประโยชน์แก่เด็กที่รู้จักการคิดพิจารณาในทางที่สร้างสรรค์แล้วจดจำนำแบบอย่างที่ดีไปใช้ และในทางตรงกันข้ามอาจให้โทษได้เช่นเดียวกัน หากเด็กที่อ่านหนังสือบางเล่มที่มีการใช้ถ้อยคำที่ผิดเพี้ยนไปจากภาษาธรรมดาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ”

๙. คำภาษาถิ่น

ภาษาไทยเรามีภาษาราชการสำหรับใช้ในการติดต่อสื่อสารของคนไทย แต่ยังมีภาษาอื่นอีกอย่างหลากหลาย ซึ่งแล้วแต่ความนิยมของคนในท้องถิ่นที่ใช้กันในสังคมส่วนใหญ่ของแต่ละภูมิภาค เรียกว่า ภาษาถิ่น “ซึ่งจัดว่าเป็นภาษาย่อยของภาษาไทย ที่อยู่ในระดับภาษาปาก ส่วนมากใช้ในการพูดมากกว่าการเขียน” ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (๒๕๔๒: ๓๘) นอกจากนี้ ประพนธ์ เรืองณรงค์ และ เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (๒๕๔๕: ๑๔๕) กล่าวถึงภาษาถิ่นว่า

ภาษาถิ่นไทย เป็นภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้พูดระหว่างชาวไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละท้องถิ่น อาจมีเสียงผิดเพี้ยน หรือมีคำและความหมายแตกต่างกันบ้าง แต่สามารถเข้าใจกันได้และได้จำแนกภาษาถิ่นไทยตามสภาพภูมิศาสตร์ได้ ๔ กลุ่ม คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้

จากการศึกษาการใช้คำภาษาถิ่นในหนังสือการ์ตูนเรื่องรวมเกียรติ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่า มีการใช้ภาษาถิ่นอีสานประกอบในการเขียนอยู่บ้างแต่มีจำนวนน้อยมาก พบในบทสนทนาเท่านั้น และเป็นคำวิเศษณ์ทั้งหมด ดังตัวอย่างที่ได้อธิบายต่อไปนี้

คำวิเศษณ์

คำภาษาถิ่นที่เป็นคำวิเศษณ์ พบว่ามีใช้อยู่ไม่มากนัก มีดังนี้

ฤๅษีอังกศ : รออยู่ที่นี่ ไม่มีอะไรทำก็ช่วยหาเห็บให้สุนัขขี้ด้วยละกันนะ... ไปโloed !

(เล่ม ๒ หน้า ๒๐)

โloed หมายถึง ว. เลย, ที่เดียว เช่น กินโloed (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: ๒๖๖)

การใช้คำภาษาถิ่นอีสานคำว่า “โloed” ในบทสนทนานี้เป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผน แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ อาจจะไม่เหมาะสมในการใช้ภาษามากนักแต่เป็นการสนทนากับผู้มีสถานะต่ำกว่า และโดยทั่วไปใช้ในการสนทนามากกว่าการเขียน

ทำวชมพู : พวกเจ้าทั้งสองลักพาตัวข้ามาเรอะ ?

สุครีพ : แม่นแล้ว... ฮีฮี..

(เล่ม ๑๒ หน้า ๑๔)

แม่น หมายถึง ว. เียง, แน่นอน, ถูกต้อง, ไม่ผิด

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: ๒๓๖)

การใช้คำภาษาถิ่นอีสานคำว่า “แม่ม” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผน แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ และอาจไม่เหมาะสมในการใช้ภาษานักเพราะเป็นการใช้คำต่อผู้มีสถานะสูงกว่า

ทศกัณฐ์ : ใต้ลึงตัวนี้มันมีฤทธิ์เดชไม่เบา... เอาข้างข้างงาแทงมันให้ตาย...

หนุมาน : อ้าก ! แบริ... บ่เป็นหยังดอก แเฮ... บรูว์... (เล่ม ๑๓ หน้า ๓๔)

บ่ หมายถึง ว. เป็นคำปฏิเสธ ไม่ เช่น บ่ไป = ไม่ไป , บ่กิน = ไม่กิน

เป็นหยัง หมายถึง ว. ก. เป็นอะไร

ดอก หมายถึง ว. เป็นคำประกอบคำพูดให้ได้ความชัดว่าไม่ใช่อื่น ๆ ไม่เป็นไร เช่น เอ็ดบ่ได้ดอก , บ่เอาดอก
(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: ๑๖๗,๑๙๓,๑๑๙)

การใช้คำภาษาถิ่นอีสานคำว่า “บ่เป็นหยังดอก” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผน แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ และอาจไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาเพราะเป็นคำที่นิยมใช้ในการสนทนามากกว่าการเขียน

พลยกษ : ไม่เองจะ.. สู้ไปก็ตายแน่ ๆ บรี้อ... ตัวใครตัวมันละกันพะยะคะ

ทศกัณฐ์ : อ้าวหนีหายไปหมด...

พลยกษ : เผ่นก่อนเด้อ ! (เล่ม ๒๕ หน้า ๖๓)

เด้อ หมายถึง ว. นะ , เน้อ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: ๑๒๔)

การใช้คำภาษาถิ่นอีสานคำว่า “เด้อ” ในบทสนทนาเป็นการใช้คำที่ไม่เคร่งครัดแบบแผน แต่บริบทโดยรวมยังคงความสุภาพอยู่ และอาจไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาเพราะเป็นการใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับผู้ที่มีสถานะสูงกว่า

จากการศึกษาการใช้คำภาษาถิ่นในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้คำภาษาถิ่นในจำนวนที่น้อยมาก เป็นภาษาถิ่นอีสานทั้งหมด ซึ่งเป็นชนิดคำนามและคำวิเศษณ์ ที่มักใช้ประกอบอาการและอารมณ์ของตัวละครให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสร้างความขบขันด้วย

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ภาษาถิ่นอีสานที่ผู้เขียนใช้ในการเขียนนั้นอาจมีสาเหตุมาจากการเคยได้ยินคำบางคำจากการสนทนาดังหรือสื่ออื่น ๆ แล้วนำมาใช้เขียนเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็ไม่เหมาะสมเท่าไรนักที่จะใช้ในการเขียนการ์ตูน เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นวัยเด็ก บางคนอาจไม่เข้าใจ

ความหมายของคำบางคำ ผู้เขียนควรคำนึงถึงและพิจารณาให้รอบคอบ ซึ่ง บรรจบ พันธุเมธา (๒๕๓๒: ๒๒๗, ๒๔๔) กล่าวถึงการใช้อ้อยคำให้ถูกสถานการณ์ว่า

เป็นความสำคัญอย่างหนึ่งของภาษาไทยที่ควรคำนึงคือการหลีกเลี่ยงการใช้ภาษา
ที่จะทำให้ผู้ฟังไม่สบายใจและระคายความรู้สึกด้วยประการทั้งปวง ได้แก่ ภาษาถิ่น
ที่เข้าใจกันเฉพาะคนถิ่นเดียวกัน ภาษาแสลงที่รู้จักเฉพาะในหมู่พวก อ้อยคำที่
มีความหมายสองแง่ และคำเปรียบเปรย เป็นต้น”

อย่างไรก็ตามผู้เขียนควรคำนึงและตระหนักถึงความถูกต้องเหมาะสมในการใช้คำที่ถูกอักขรวิธี
เป็นอย่างดี เพื่อป้องกันการที่ผู้อ่านซึ่งเป็นวัยเด็กจะจดจำการเขียนที่ไม่ถูกต้องนำมาใช้ในการเขียนและ
พูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังที่ อเนก รัตนปิยะภาภรณ์ (๒๕๓๑: ๖๑) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือ
การ์ตูนที่ดีในด้านการใช้คำสำนวนว่า “ควรสุภาพเข้าใจง่าย ไม่หยาบคาย ไม่ควรใช้ศัพท์สแลง เพราะเด็ก
จะจำไปใช้ คำสอนของตัวการ์ตูนควรใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้หนังสือการ์ตูนดู
สนุกสนาน และควรระวังการสะกดคำ การใช้ตัวการ์ตูนให้ถูกต้องด้วย”

บทที่ ๔

การใช้สำนวน

การใช้สำนวนในการพูดและการเขียนนั้น เป็นศิลปะการใช้ภาษาลักษณะหนึ่งที่ต้องให้เห็นทั้งความหมายและวัฒนธรรม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖: ๑๑๘๗) ให้ความหมายของสำนวน ไว้ว่า “สำนวน หมายถึง น. ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร, บางทีก็ใช้ว่า สำนวนโวหาร ; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ; ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี เป็นต้น” สอดคล้องกับ ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา (๒๕๒๖: ๔) ที่กล่าวถึงความหมายของสำนวนว่า “สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่มีได้มีความหมายตรงไปตรงมาตามตัวอักษร หรือแปลตามรากศัพท์ แต่มีถ้อยคำที่มีความหมายเป็นอย่างอื่น คือ เป็นชั้นเชิงชวนให้คิด ซึ่งอาจจะเป็นในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย” ส่วน สุจริต เพียรชอบ (๒๕๓๙: ๑๔๘-๑๔๙) กล่าวถึงสำนวนไทยว่า

สำนวนไทยมีความสัมพันธ์กับชีวิตคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย โดยแฝงไว้ในลักษณะการกล่าวตักเตือนหรือคำสั่งสอนจากผู้ใหญ่ เช่น ปู ยา ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา ในสิ่งที่ลูกหลานประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และยิ่งคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่มีคำสอนในลักษณะที่เป็นคำพังเพย สุภาษิต เช่น ทำดีได้ดี ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น ยิ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมไทยมีการใช้สำนวนไทยอยู่คู่กับการดำเนินชีวิตตลอดไป

การใช้สำนวนในหนังสือสำหรับเด็กนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เขียนควรคำนึงถึงความเหมาะสมตลอดจนมีความพิถีพิถันในการเลือกใช้สำนวนนำมาเขียนให้ตรงกับวัยของผู้อ่านเป็นสำคัญ ถึงจะเป็นหนังสือที่มีคุณค่าต่อผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ จินตนา ไบกาชูยี (๒๕๓๔ : ๔๖ – ๕๒) กล่าวถึงการใช้ภาษาในหนังสือสำหรับเด็กว่า

ภาษาต้องถูกต้องเหมาะสมกับวัย ไม่แสดงให้ผู้อ่าน ไม่หยาบคายหรือหยาบโลน ใช้ภาษาปาก หรือภาษาสแลงได้แต่ต้องสะกดถูกต้องตามพจนานุกรม ประโยคที่ใช้ในบทสนทนาของตัวละครอาจจะเป็นสำนวนที่เด็กพูดในชีวิตประจำวัน ไม่ใช้สำนวนผู้ใหญ่ หนังสือสำหรับเด็กจะมีคุณค่าเหนือกว่าเล่มอื่นได้นั้น มักจะตัดสินด้วยการใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหารเป็นส่วนใหญ่

ข้อคิดเห็นดังกล่าว สมศักดิ์ ศรีมานิชน์ (๒๕๒๓ : ๖) กล่าวว่าในเรื่องการใช้สำนวนในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นควรใช้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนี้

๑. ใช้สำนวนไทยปัจจุบัน งดเว้นสำนวนโบราณ และสำนวนต่างประเทศ
๒. ใช้สำนวนถูกต้องตรงกับความหมาย เข้าใจง่าย
๓. ใช้สำนวนเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และเหตุการณ์ในเรื่อง

ส่วน สมร เจนจิจะ (๒๕๕๑ : ๗๒) ได้กล่าวถึงการใช้สำนวนในหนังสือการ์ตูน ว่า “การใช้สุภาษิต คำพังเพย สำนวนโวหาร ควรมีลักษณะเป็นถ้อยคำสั้น ๆ กะทัดรัด มีความหมาย ชิงเปรียบเทียบที่สะท้อนให้เห็น ถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่แบบไทย”

จากการศึกษาการใช้สำนวนในการเขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้สำนวนไทยที่เป็นแบบสำนวนเดิม คือสำนวนที่ปรากฏความหมายตามพจนานุกรม และสำนวนไทยที่เปลี่ยนไปจากสำนวนเดิม ซึ่งมีลักษณะของการสลับที่ของคำ และการเปลี่ยนแปลงคำเป็นคำอื่นแทนในสำนวนนั้น ๆ แต่มีความหมายที่สอดคล้องกับบริบทโดยรวมของบทสนทนา นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้สำนวนโวหารที่ผู้เขียนเลียนแบบมาจากสำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน

๑. สำนวนไทย

พบว่ามีลักษณะการใช้สำนวนไทยอยู่ ๒ ลักษณะ ได้แก่

- ๑.๑ สำนวนไทยเดิม คือสำนวนไทยที่ปรากฏความหมายตามพจนานุกรม และเอกสารตำราที่รวบรวมสำนวนไทยของนักวิชาการต่าง ๆ ไว้
- ๑.๒ สำนวนไทยที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการแปลงคำบางคำในสำนวนเดิมด้วยการเปลี่ยนคำหน้า คำกลาง และคำท้ายของสำนวนเดิม แต่ยังคงความหมายเดิม หรือใกล้เคียงกับความหมายเดิม สามารถอธิบายรายละเอียดได้ตามลำดับจำนวนที่พบมากไปน้อยดังนี้

๑.๑ สำนวนไทยเดิม

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้สำนวนไทยเดิม คือสำนวนที่ปรากฏความหมายตามพจนานุกรม และในเอกสารตำราที่รวบรวมสำนวนไทยไว้จำนวนมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายตามลักษณะการใช้ในบริบทต่าง ๆ ว่าใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

สำนวน : ล้างอาย หมายถึง ทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการแก้อาย (दन्य षययोथा. ๒๕๕๑: ๑๕๕)

ตัวอย่าง

พาลี : อ้อ ! ที่แท้เจ้ายังคิดเคืองแค้นที่องคตเป็นลูกที่เกิดจากข้ากับแม่นางมณฑิ
เมียของเจ้านั่นเอง จึงคิดฆ่าเสียให้ได้ล้างอาย และล้างแค้นเข้าไปด้วยในตัว
ช่างชั่วช้านัก

ทศกัณฐ์ : เจ้าสิชั่วช้า... ซิงเมียเข้าไปกกจนมีลูกด้วยกันอย่างทีเห็น (เล่ม ๒ หน้า ๓๔)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนล้างอาย ใช้ในตอนที่พาลีกล่าววาทศกัณฐ์ในเชิงเสียดสีจากการกระทำใน
ครั้งก่อนไม่สำเร็จเลยหาโอกาสกลับมาทำร้ายอีกในครั้งนี้ ใช้ได้ถูกความหมายจากการกระทำของทศกัณฐ์
ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ของการต่อสู้กัน

สำนวน : ศึกเหนือเสือใต้ หมายถึง สงคราม (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๑๐๕)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : หากภายหน้ามี**ศึกเหนือเสือใต้** ข้าคงต้องพ่ายแพ้หรือไม่ก็ตายเป็นแน่แท้...
เป็นเช่นนั้นแล้วคงจะเสียชื่อไปถึงอาจารย์ผู้สอนวิชาเป็นยิ่งนัก
ฤๅษีโคบุตร : เฮ้ย... เฮ้ย... ไม่ต้องเอาชื่อข้ามาอ้างหรอกพะ... เจ้าต้องการสิ่งใด
ก็พูดมาตรง ๆ เถอะ (เล่ม ๒ หน้า ๔๒-๔๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนศึกเหนือเสือใต้ ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์กล่าวอ้างเหตุผลต่อฤๅษีโคบุตรผู้เป็น
อาจารย์ว่าหากไม่ถ่ายทอดวิชาเพิ่มเติมให้ถ้าเกิดสงครามขึ้นอาจพ่ายแพ้ได้ ใช้ได้ถูกความหมายของการ
อ้างเหตุผล ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพูดกล่าวอ้างเหตุผล

สำนวน : ร้อนวิชา หมายถึง มีความเร่งร้อนอยากจะแสดงวิชาความรู้ของตนจนผิดปรกติวิสัย

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๙๕)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : เอละ ! วันนี้ข้าเห็นทีที่จะออกไปประลองยุทธ์ สำแดงเดชสักที...
ข้า**ร้อนวิชา**เหลือเกินแล้ว ฮ่า ฮ่า

รณพัตร์ : ท่านพ่อต้องรบชนะไปทั่วทั้ง ๓ ภพอยู่แล้ว ลูกแน่ใจ (เล่ม ๒ หน้า ๕๕)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนร่อนวิชา ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์กล่าวอ้างเหตุผลให้รณพัตร์ผู้เป็นลูกทราบว่ ตนมีความต้องการที่จะแสดงความสามารถที่มีกับผู้อื่น เป็นการใช้สำนวนได้ถูกกาลเทศะ เหมาะสมกับ สถานะใช้ได้ถูกความหมายของพฤติกรรมกระทำของตัวละคร และเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพูด ถึงความสามารถที่อยากแสดงให้ผู้อื่นดู

สำนวน : ต่อกปากต่อคำ หมายถึง ได้เถียงกันไม่รู้จักจบสิ้น พุดยันกันเพื่อพิสูจน์ความ

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๔)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : แต่นี้เป็นเรื่องระหว่างพี่กับน้องจะสะสางกันพระเจ้าค่ะ

พระอิศวร : ไล่ไอหัง ! ยังกำแหงต่อกปากต่อคำกับข้าอีกเระ... ฮี ! ... (เล่ม ๒ หน้า ๗๐)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนต่อกปากต่อคำ ใช้ในตอนที่พระอิศวรทวาดว่าทศกัณฐ์ที่กำลังต่อสู้กับกุเบารัน ผู้เป็นพี่ แต่ทศกัณฐ์เถียงตอบ พระอิศวรจึงว่าด้วยสำนวนนี้ เป็นการใช้สำนวนได้ถูกความหมาย ถูก กาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในการพูดได้เถียงกัน

สำนวน : มักใหญ่ใฝ่สูง หมายถึง ทะเยอทะยาน อยากเป็นใหญ่

(มติชน. ๒๕๔๗: ๖๗๔)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : ฮะฮะ... รณพัตร์ลูกของเรา...ช่างมีอุปนิสัยเหมือนข้าไปเกือบทุกอย่าง

นางมณโฑ : เป็นอย่างไร เคะ ?

ทศกัณฐ์ : อุปนิสัยอาจหาญ **มักใหญ่ใฝ่สูง** มิเกรงกลัวผู้ใด... (เล่ม ๓ หน้า ๒๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนมักใหญ่ใฝ่สูง ใช้ในตอนที่รณพัตร์ผู้เป็นลูกทศกัณฐ์กำลังกล่าวถึงอนาคต ของตนเองว่าจะพยายามเป็นยักษ์ที่ยิ่งใหญ่น่าเกรงขามในทุกภพ ทศกัณฐ์จึงกล่าวชมด้วยสำนวนนี้ให้นาง มณโฑฟังว่าเหมือนตนเอง ใช้สำนวนได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : บุญหนักศักดิ์ใหญ่ หมายถึง มีอำนาจวาสนายิ่งใหญ่ และมีฐานันดรศักดิ์สูง

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๗๑)

ตัวอย่าง

พระราม : โอม...จงเป็นพลุไฟ มาลัย ๗ สีแตกกระจาย ฉลองชัยให้ด้วยเถิด

ท้าวชนก : นำอัศจรรย์แท้ ๆ ...เจ้าชายองค์นี้ต้องเป็นผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่

จากสวรรค์มาเกิดแน่

(เล่ม ๕ หน้า ๕๘)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนบุญหนักศักดิ์ใหญ่ ใช้ในตอนที่ทำวชนกอุทานขึ้นกับตนเอง ในขณะที่จัดพิธียกคันธนูโมฬี เพื่อหาคู่อภิเษกให้นางสีดา ซึ่งพระรามเป็นผู้ยกได้และแผลงศรออกเป็นพลุไฟ มาลัย ๗ สี เป็นเหตุอัศจรรย์ให้ท้าวชนกใช้สำนวนนี้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และถูกสถานการณ์แล้ว

สำนวน : เปิดหูเปิดตา หมายถึง ให้ได้ฟังและได้เห็นอะไรมากขึ้น

(มักใช้เกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจและหาความรู้ไปในตัว) (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๗๗)

ตัวอย่าง

องคต : ข้าอยากท่องเที่ยวไปในป่ากว้าง... **เปิดหูเปิดตา**กับท่านพี่หนุ่มานด้วย...

โปรดอนุญาต

พาลี : องคตลูกพ่อ... หนุ่มานเข้าป่าเพื่อไปบำเพ็ญตบะนะลูก ไม่ใช่ท่องเที่ยวหา

ความสำราญอย่างที่เจ้าเข้าใจ... ไปก็รบกวนเขาเปล่า ๆ

(เล่ม ๖ หน้า ๑๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเปิดหูเปิดตา ใช้ในตอนที่หนุ่มานขอลาพาลีเพื่อเข้าป่าไปบำเพ็ญเพียร แต่องคตผู้เป็นลูกได้ยินจึงขออนุญาตพ่อติดตามหนุ่มานไปด้วย เพื่อจะได้รู้เห็นในสิ่งที่ไม่เคย จึงได้ใช้สำนวนนี้ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : น้อยเนื้อต่ำใจ หมายถึง น้อยใจที่ตนไม่ได้รับความสนใจ เสียใจ

(दनัย ไชยโยธา. ๒๕๕๑: ๘๑)

ตัวอย่าง

ฤๅษีโคดมจึงอุ้มสุครีพ(อันเกิดจากพระอาทิตย์) ไว้ที่สระเอน ให้พาลี (เกิดจากพระอินทร์)

ให้ขี่หลัง ส่วนสวาทะ(ลูกของตนเอง) ให้เดินตามต้อย ๆ ทำให้สวาทะเกิดความ

น้อยเนื้อต่ำใจ พุดประชดขึ้นว่า

สวาทะ : โธ่เอ๊ย ! คนเรานะคนเรา ลูกของตนเองละให้เดินตามต้อย ๆ ...

(เล่ม ๖ หน้า ๒๘)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนน้อยเนื้อต่ำใจ ผู้เขียนใช้ในตอนที่เขียนคำบรรยายเหตุการณ์ที่ฤๅษีโคดม
อุ้มลูกที่ไม่ได้เกิดกับตนคือสุครีพกับพาลีไปอาบน้ำ แต่ลูกแท้ของตนคือนางสวาหะกลับไม่สนใจให้เดินตาม
ผู้เขียนจึงใช้สำนวนนี้แสดงความรู้สึกของนางสวาหะ ใช้สำนวนได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และ
เหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : วัดรอยเท้า หรือ วัดรอยตีน หมายถึง เทียบดูว่าพอสู้ได้หรือ

ไม่ค่อยเทียบตัวเองกับผู้เหนือกว่าเพื่อชิงดีชิงเด่น (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๑๐๓)

ตัวอย่าง

ปีแล้วปีเล่าที่ทรพีเฝ้าตามวัดรอยเท้าผู้เป็นพ่อ

ทรพี : ปีนี้ก็ยังโตไม่เท่าอีก ขึ้นไปทำสูตอนนี้มีหวังโดนขวิดตายแน่

จนวันหนึ่ง

ทรพี : อี้म्म ฮ่าฮ่าฮ่า... ในที่สุดเท้าของข้าก็ใหญ่เท่าเท้าของทรพาผู้เป็นพ่อแล้ว ฮ่าฮ่าฮ่า

(เล่ม ๗ หน้า ๕๖ - ๕๗)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนวัดรอยเท้า ผู้เขียนใช้ในตอนที่เขียนคำบรรยายเหตุการณ์ที่ทรพีผู้เป็นลูก
ของทรพา พยายามที่จะเทียบตนเองให้เท่ากับพ่อตลอดเวลา ในขณะที่เจริญเติบโตอยู่เรื่อย ๆ เพื่อจะได้ขอ
ต่อสู้ด้วย ผู้เขียนจึงใช้สำนวนนี้ได้ตรงกับกรกระทำของทรพี ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และ
เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

สำนวน : กิ่งทองใบหยก หมายถึง ชายกับหญิงที่เหมาะสมที่จะแต่งงานกัน

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๒๐)

ตัวอย่าง

ส่วนราม สีดา ลักษมณ์ ทั้งสามนั้นยังคงอยู่กรุงอโยธยา

พระลักษมณ์ : สมกันอย่างกะกิ่งทองใบหยกเลยนะ... ฮีฮี

(เล่ม ๘ หน้า ๒๖)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนกิ่งทองใบหยก ใช้ในตอนที่พระลักษมณ์มองเห็นพระรามกับนางสีดากำลัง
สนทนาอยู่ลานหน้าวัง จึงกล่าวรำพึงถึงทั้งสองกับตนเองด้วยสำนวนนี้ ซึ่งเป็นการใช้ได้ถูกความหมาย ถูก
กาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ตามบริบทของเนื้อเรื่องนี้

สำนวน : ไม่ดูตาม้าตาเรือ หมายถึง ไม่พิจารณาให้รอบคอบ ประมาทเลินเล่อ

(दन्य षाययोषा. २५५१: १३८)

ตัวอย่าง

พระราม : ข้าขอโทษ ไม่ทันได้เห็น... เป็นอะไรี่เปล่าแม่นาง ?!

นางสำมะนักรา : ไม่เป็นไรจ๊ะ... ข้าเองก็เดินซุ่มซำม เดิน**ไม่ดูตาม้าตาเรือ**จนท่านได้

(เล่ม ๙ หน้า ๕๕)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวน**ไม่ดูตาม้าตาเรือ** ใช้ในตอนที่นางสำมะนักราแอบติดตามพระรามไปขณะเดินกลับอาศรม แล้วเข้าขวางหน้า พระรามมิทันรู้ตัวจึงเดินชนกัน แล้วกล่าวขอโทษแต่นางสำมะนักรากล่าวโทษตนเองด้วยสำนวนนี้ ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : คลุมถุงชุน หมายถึง จับชายหญิงที่ไม่ได้คุ้นเคยรู้จักกันมาก่อนแต่งงานกัน

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๓๕)

ตัวอย่าง

นางสำมะนักราแปลง : ท่านพี่ทศกัณฐ์เห็นข้าโตเป็นสาวสวยจึงได้หาคู่ให้...

เสนอยักษ์หนุ่มยักษ์เฒ่ามาให้ข้ามากมาย แต่ข้าไม่สนใจสักตน

จึงหนีท่านพี่มาซ่อนตัวอยู่ในป่านี้ หนีพิธีการแต่งงานแบบ

คลุมถุงชุนนะจ๊ะ

พระราม : ชักเลอะ

(เล่ม ๙ หน้า ๕๖)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวน**คลุมถุงชุน** ใช้ในตอนที่นางสำมะนักรากล่าวอธิบายเรื่องทีทศกัณฐ์ผู้เป็นพี่ชายหาคู่ครองให้โดยที่นางไม่รู้จักให้พระรามฟัง โดยใช้สำนวนนี้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ตามที่นางเล่าให้ฟัง

สำนวน : เจ้าชู้ยักรัษ หมายถึง ผู้ชายที่เข้าเกี่ยวผู้หญิงโดยใช้วิธีพรวดพราดเข้าถึงตัว ไขว่คว้าจับต้อง

หักหาญผู้หญิงเอาด้วยกำลังของตน

(สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๑๕๐)

ตัวอย่าง

ด้วยความ**เจ้าชู้ยักรัษ**ของพญาทศกัณฐ์ จึงทำให้มันหลงใหลจนลืมโกรธ...

ตัณหาราคะเข้าครอบงำในจิตใจของมันจนสิ้น

(เล่ม ๑๐ หน้า ๔๐)

ตามตัวอย่างนี้ ส่วนวนเจ้าชู้ยักษ์ ผู้เขียนใช้ในตอนที่บรรยายเหตุการณ์นางส่ามะนักขามาเล่า ความเท็จเรื่องพระราม พระลักษมณ์ ฆ่าพญายักษ์ ขร ตรีเศียร และทำร้ายตน ให้ทศกัณฐ์ฟัง จึงโกรธอย่างมาก แต่พอส่ามะนักขาพูดถึงความงามของนางสีดาและยุให้ทศกัณฐ์เอามาเป็นพระชายา ก็คลายความโกรธ และไต่ถามถึงความงามของนางสีดาเพียงอย่างเดียว เป็นพฤติกรรมที่ตรงกับส่วนวนนี้ ใช้ได้ตรงตาม ความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ของเรื่องแล้ว

ส่วนวน : ใจอ่อน หมายถึง สงสารหรือยอมง่าย ๆ (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๔๕)

ตัวอย่าง

นางสีดา : ไปให้พ้น ! ฮือ ๆ ๆ ท่านอยากให้ข้ากลืนใจตายต่อหน้ารีง...

ทศกัณฐ์ : หีย ! หงุดหงิดใจนัก... ปานนี้แล้ว... ยังไม่ยอม**ใจอ่อน**อีก

(เล่ม ๑๒ หน้า ๖๓)

ตามตัวอย่างนี้ ส่วนวนใจอ่อน ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์ไปหานางสีดาที่ตนนำมาไว้ดำเนินสวนขวัญ แต่นางไม่ยินยอมในไมตรีที่ทศกัณฐ์มีให้ ทำให้ทศกัณฐ์เสียอารมณ์และผิดหวังจึงกล่าวส่วนวนนี้ซึ่งตรงกับ การกระทำของนางสีดาจึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ตามเหตุการณ์นี้

ส่วนวน : น้ำบ่อน้อย หมายถึง น้ำลาย (สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๒๙๓)

ตัวอย่าง

หนุมาน : ช่วยข้าด้วย... ทำอย่างไรจึงจะดับไฟที่หางข้าได้ขอรับ ?

ฤๅษีนาถ : อ้อ...กรงลงกาเกิดไฟไหม้ท่วมอยู่นั้น คงเป็นฝีมือเจ้าละสิ... ฮะฮะ... ใช้น้ำลาย !

เอาอย่างนี้... **น้ำบ่อน้อย**จากปากเจ้า... ก็น้ำลายนั้นแหละ...

(เล่ม ๑๓ หน้า ๔๓)

ตามตัวอย่างนี้ ส่วนวนน้ำบ่อน้อย ใช้ในตอนที่หนุมานบุกเข้าเผากรงลงกาแล้วหนีออกมาแต่มีไฟ ติดที่หางไม่สามารถดับได้ จึงเข้าไปพบฤๅษีนาถ ได้แนะนำเป็นเชิงปริศนา ด้วยส่วนวนนี้ ซึ่งหนุมานก็ไข ปริศนาได้ จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ตามเนื้อเรื่องแล้ว

ส่วนวน : ตกลงปลงใจ หมายถึง ยอมตกลงด้วย (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๓)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : ดูซิ... ร่างกายเจ้าไม่ร้อนเป็นไฟเหมือนก่อนแล้ว...

นี่แสดงว่าเจ้ายอม**ตกลงปลงใจ**ที่จะเป็นชายาของข้าแล้วละสิ... ฮ่าฮ่า...

เบญจกาย : โอ้... ท่านลุงเพคะ นี่เบญจกายหลานแท้ ๆ... ที่แปลงกายเป็นพระนางสีดานะเพคะ

(เล่ม ๑๔ หน้า ๒๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนตกลงปลงใจ ใช้ในตอนที่เบญจกายแปลงเป็นนางสีดาเข้ามาหาทศกัณฐ์ซึ่งทศกัณฐ์จำไม่ได้โดยสามารถเข้าจับต้องกายได้ไม่ร้อนเหมือนที่ผ่านมา โดยนี่ก็นางสีดายอมตกลงใจ จึงใช้สำนวนนี้กับการกระทำของนางสีดา ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : ลงไม้ลงมือ หมายถึง ทำร้ายร่างกาย

(दनัย ไชยโยธา. ๒๕๕๑: ๑๕๒)

ตัวอย่าง

หนุมาน : ที่ข้าบ้าง ย่าก !

สุครีพ : เฮ้ย...เฮ้ย ! หยุดเดี๋ยวนี้นะเจ้าหนุมาน เจ้านิลพัท มันเกิดเรื่องอะไร...

ทำไมจึงต้องลงไม้ลงมือรุนแรงกันขนาดนี้ ?

(เล่ม ๑๔ หน้า ๕๐, ๕๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนลงไม้ลงมือ ใช้ในตอนที่หนุมานกับนิลพัทกำลังขมขืนเพื่อจองถนนสู่เกาะลงกา แล้วเกิดการทะเลาะวิวาทกันถึงขั้นเข้าทำร้ายกันด้วยกำลัง สุครีพเห็นเหตุการณ์เข้าห้ามปรามโดยใช้สำนวนนี้ว่ากล่าวทั้งคู่ ใช้ได้ตรงความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น

สำนวน : ได้เสีย หมายถึง ชายหญิงได้ร่วมรักกันโดยตกลงปลงใจกันเอง

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๒)

ตัวอย่าง

ฝ่ายนางสุพรรณมัจฉา หลังจากได้เสียเป็นเมียหนุมานแล้ว

ก็เกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาในทันใด

(เล่ม ๑๔ หน้า ๖๖)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนได้เสีย ผู้เขียนใช้ในการเขียนบรรยายเหตุการณ์ตอนที่นางสุพรรณมัจฉากำลังตั้งครรภ์ เพราะได้ร่วมสัมพันธ์กันหนุมาน จึงใช้สำนวนนี้ตรงกับกรกระทำของตัวละครทั้งคู่ ใช้ได้ถูกตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ฝากเนื้อฝากตัว หมายถึง มอบตัวให้อยู่ในความดูแลของผู้อื่น หรืออุปการะของผู้อื่น

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๘๐)

ตัวอย่าง

นางสุพรรณมัจฉา : จงจำไว้... พ่อของเจ้ามีนามว่าหนุมาน เป็นทหารของพระราม
มีฤทธิ์เดชมากมาย เมื่อเจอแล้วก็ให้ความเคารพ **ฝากเนื้อฝากตัว**
ให้จงดีลาก่อนมัจฉานู ลูกรักของแม่

มัจฉานู : แล้วกลับมาหาลูกให้ได้นะท่านแม่... ฮือ ๆ (เล่ม ๑๔ หน้า ๖๗)

ตามตัวอย่างนี้ ส่วนวนฝากเนื้อฝากตัว ใช้ในตอนที่สุพรรณมัจฉากล่าวทำนองสั่งสอนให้มัจฉานูผู้
เป็นลูกฟัง ว่าเมื่อพบพ่อคือหนุมานให้แสดงความนอบน้อมและให้ปฏิบัติตามสำนวนที่กล่าวนี้ จึงถือว่า
ใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : หูเบา หมายถึง เชื่อง่าย เชื่อตามคำพูดโดยไม่ได้ไตร่ตรอง

(สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๖๔๒)

ตัวอย่าง

พิเภก : ซึ่งพระรามก็ทรงเมตตาข้าให้มาบอกท่านพี่จงเลิกทัพกลับไปเสีย หากสิ้นศึกสงคราม
เมื่อใดก็จะยกกรุงลงกาให้ท่านพี่ปกครอง

กุมภกรรณ : บ๊ยะ ! ใฉนี้... เป็นไส้ศึกให้ศัตรูยังไม่พอ ยัง**หูเบา**ฟังคำสั่งัญญาหลอกลวง
ที่เขาจะยกเมืองให้ข้าเชื่อใจอีกรี... (เล่ม ๑๖ หน้า ๓๕)

ตามตัวอย่างนี้ ส่วนวนหูเบา ใช้ในตอนที่พิเภกมาบอกกล่าวให้กุมภกรรณผู้เป็นพี่ ถอยทัพกลับไป
แต่กุมภกรรณได้เถียงกลับไปว่า สิ่งที่พระรามกล่าวกับพิเภกนั้นไม่จริง ทำไมพิเภกถึงได้กระทำตนตรงกับ
สำนวนนี้ จึงเป็นการใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ตบะแตก หมายถึง เลิกทำความเพียรเพราะทนต่อสิ่งชั่วไม่ไหว

(दनัย ไชยโยธา. ๒๕๕๑: ๕๙)

ตัวอย่าง

พระลักษมณ์ : ชิชะ ! เจ้ายักษ์**ตบะแตก** คุณธรรมเสื่อมสลายอย่างเจ้าไม่คู่ควรที่จะต่อสู้

กับพระรามหรอก... อย่างเจ้าเจอกับข้า...ก็เพียงพอแล้ว (เล่ม ๑๖ หน้า ๖๙)

ทศกัณฐ์ : แ่แล้วพวกมันบุกเข้ามาจนได้ เราต้องมีสมาธิในการนั่งบำเพ็ญตบะ

อย่างอดทนต่อไปไม่ให้**ตบะแตก**เสียก่อน ..โอม...บุ้จ...บุ้จ...

สุครีพ : บ๊ยะ ! มันพยายามอดกลั้นไม่ยอมให้**ตบะแตก**ได้ด้วยวู้ย... (เล่ม ๒๒ หน้า ๕๔)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนตบะแตก ใช้ในตอนที่พระลักษมณ์ออกสงครามสู้สนามรบ พบกับกุมภกรรณซึ่งเป็นยักษ์ที่เคยมีคุณธรรมเพราะการบำเพ็ญเพียร แต่กลับเลิกกระทำสิ่งนั้นออกมาสู้รบ พระลักษมณ์จึงใช้สำนวนนี้ต่อว่าถึงกับพฤติกรรมการกระทำดังกล่าวได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและถูกสถานการณ์

สำนวน : ไม้ หมายถึง ทำหรือทำที่หรือท่วงทีที่ปากรูขึ้น (สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๔๔๖)
ตัวอย่าง

หนุมาน : วายูพิฆาต !

นนทกาลสูร : มาไม้ไหน ? ย้าก ! เราเสียท่ามัน (เล่ม ๑๗ หน้า ๔๗)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนไม้ ใช้ในตอนที่หนุมานเข้าต่อสู้กับนนทกาลสูร โดยใช้วิธีการต่อสู้หลายรูปแบบ จนไม่สามารถจับทางได้ นนทกาลสูรถึงกับกล่าวสำนวนนี้ วึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์การต่อสู้

สำนวน : ก้มหัวให้ หมายถึง ยอมรับในอำนาจหรือในความสามารถ (มติชน. ๒๕๔๗: ๗)
ตัวอย่าง

กุมภกรรณ : ข้ายอมตายดีกว่าจะก้มหัวให้กับเจ้า... ย้าก !

พระราม : มันบ้าดีเดือดแล้ว (เล่ม ๑๗ หน้า ๕๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนก้มหัวให้ ใช้ในตอนที่พระรามทำสงครามกับกุมภกรรณ และอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการต่อสู้ จึงกล่าวเป็นเชิงให้กุมภกรรณเลิกทัพและยอมฟังความ แต่กุมภกรรณกล่าวปฏิเสธทำนองไม่ยอมเข้าข้างด้วยสำนวนนี้ ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : ราบเป็นหน้ากลอง หมายถึง ราบ เรียบ เกลี้ยง เตียน โลง ไม่มีอะไรเกะกะกีดขวาง มักใช้กับพื้นที่ที่ราบเรียบ หรือหมายถึงว่าราบอะไรที่เกะกะกีดขวาง เช่น ข้าศึก คนพาล ฯลฯ ก็ได้ (สง่า กาญจนาคพันธุ์ . ๒๕๓๘ : ๔๗๗)

ตัวอย่าง

อินทรชิต : รุ่งเช้า.... ลูกจะจัดทัพออกไปถล่มทัพของพวกมันให้แหลกลาญ

ราบเป็นหน้ากลองที่เดียว... ฮี !

ทศกัณฐ์ : พ่อแน่ใจว่าเจ้าทำได้

(เล่ม ๑๗ หน้า ๖๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนราบเป็นหน้ากลอง ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์สั่งให้อินทรชิตผู้เป็นลูกออกทำสงครามกับพระราม แล้วอินทรชิตรับสั่งพร้อมกล่าวว่าจะทำลายกองทัพของศัตรูให้พินาศสิ้นดังสำนวนที่กล่าวนี้เป็นทำนองเปรียบเทียบได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ขัดตาทัพ หมายถึง แก้ไขไปพลาง ๆ ก่อน (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๒๗)

ตัวอย่าง

อินทรชิต : อ้าว... วิรุณมุข ! มาตั้งทัพอยู่หน้าเมืองทำไมกันระอะ

วิรุณมุข : ท่านมั่งกรกัณฐ์มาช่วยรบ**ขัดตาทัพ**ได้ถูกพระรามฆ่าตายแล้ว...

(เล่ม ๑๘ หน้า ๔๕)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนขัดตาทัพ ใช้ในตอนที่อินทรชิตกลับจากการทำพิธีชุบศรนาคบาศ พบกับวิรุณมุขหน้าเมือง จึงถามความ วิรุณมุขกล่าวถึงมั่งกรกัณฐ์มาช่วยรบในลักษณะที่ตรงกับสำนวนที่กล่าวซึ่งใช้ได้ตรงความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการรบ

สำนวน : ตัดญาติขาดมิตร หมายถึง ตัดขาดจากกัน (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๕)

สำนวน : สาวไส้ให้กากิน หมายถึง เอาความลับมาแฉเปิดเผยให้คนทั้งหลายรู้เรื่อง โดยที่ตนเองไม่ได้

ประโยชน์อะไรเลย (สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๕๖๘)

ตัวอย่าง

พิเภก : เมื่อข้าถูก**ตัดญาติขาดมิตร**ก่อนเช่นนี้ ข้าก็ต้องไปพึ่งพาพระราม ผู้ทรงคุณธรรม

ซึ่งพระองค์ก็ให้ความเมตตา ไว้วางใจข้าซึ่งเป็นน้องของศัตรูแท้ ๆ

อินทรชิต : แต่ถึงกระนั้น... ท่านก็ไม่ควร**สาวไส้ให้กากิน** ทำตัวเป็นไส้ศึกให้พวกมันแก้ไขและ

ซึ่งช่องทำลายพวกเราได้อย่างที่ผ่านมา...

พิเภก : อันตัวข้านั้นยังมีคุณธรรมในข้อนี้อยู่เต็มอกจะไม่บอกความลับต่าง ๆ

ในกลศึกของพวกเจ้าหากพระรามไม่ถามข้าก่อน... (เล่ม ๑๘ หน้า ๕๖)

ตามตัวอย่างการใช้ ๒ สำนวน คือ ๑ ตัดญาติขาดมิตร ๒ สาวไส้ให้กากิน สำนวนแรกใช้ในตอนที่พิเภกกล่าวอธิบายให้อินทรชิตผู้เป็นหลานฟัง เกี่ยวกับการกระทำของทศกัณฐ์ที่ขับไล่ตนออกจากเมืองและไม่นับถือว่าเป็นญาติด้วยซึ่งตรงกับสำนวนที่กล่าวไว้ ส่วนสำนวนที่สอง ใช้ในตอนที่อินทรชิตกล่าวตำหนิพิเภกผู้เป็นอาว่านำกลศึกไปบอกแก่ผู้ที่มีใ้ญาติตนให้รู้เหมือนกับสำนวนที่กล่าว สำนวนทั้งสองจึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับสถานการณ์ในการสนทนาแล้ว

สำนวน : ลดราวาศอก หมายถึง ลดให้น้อยลง ลดให้ต่ำลง หย่อนลง เบาลง เพลาลง ไม่ทำเต็มที่ ,
กำลังความสามารถที่จะทำอะไรได้เต็มที่ เช่น คนทะเลาะกันไม่ยอมแพ้กัน เราห้ามก็พูด
ว่าให้ลดราวาศอกกันบ้าง (สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๔๙๔)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : มาถึงบัดนี้... มันไม่ใช่แค่ศึกชิงนางเพียงประการเดียว แต่มันมีเรื่องเกียรติยศ
ศักดิ์ศรีของข้าที่ไม่อาจลดราวาศอกหรือพ่ายแพ้ให้แก่พวกมันได้
นางมณโฑ : ข้าไม่เข้าใจพวกผู้ชายเอาเสียเลย เมื่อมีการรบพุ่งก็ยกเอาศักดิ์ศรีมากล่าวอ้าง
เพื่อเข่นฆ่ากัน (เล่ม ๒๐ หน้า ๒๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนลดราวาศอก ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์สนทนากับนางมณโฑถึงการศึกสงคราม
กับฝ่ายพระรามครั้งนี้ ไม่สามารถที่จะยอมกำลังให้ ตรงกับสำนวนที่กล่าวไว้ จึงใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย
ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ชะตาขาด หมายถึง ว. ถึงที่ตาย (มติชน. ๒๕๔๗: ๒๖๓)

ตัวอย่าง

พระลักษมณ์ : องค์ ! จงไปขอพานแว่นฟ้าจากองค์พระพรหม
ผู้เป็นองค์มหาเทพโดยด่วนเถิด...
องค์ตรีบทยานฟ้าไปยังสวรรค์อันเป็นที่ประทับของพระพรหมทันที
พระพรหม : โอ้ว ! ถึงคราวชะตาขาดแล้วเธอ เจ้าอินทรีขิตจอมอสูรผู้ยิ่งใหญ่
(เล่ม ๒๐ หน้า ๔๔)
ทศกัณฐ์ : ฮี... วันนี้แหละจะเป็นวันสุดท้ายของเจ้ามนุษย์สองพี่น้องแล้ว ฮาฮาฮา...
หนุมาน (คิด) : เป็นวันชะตาขาดของเจ้าต่างหากแล้ว เพราะข้าลวงให้เจ้าออกรบ
(เล่ม ๒๕ หน้า ๔๖)

สำนวน : ตัวใครตัวมัน หมายถึง ต่างคนต่างหาทางช่วยตัวเอง , ต่างคนต่างเอาตัวรอดแต่ลำพัง
(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๕)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : ทหาร... บุกดะลุย !
พลยักษ์ : ไม่เอางะ... สู้ไปก็ตายแน่ ๆ บรีอ... ตัวใครตัวมันละกันพะยะคะ
ทศกัณฐ์ : อ้าว ! หนีหายไปหมด... (เล่ม ๒๕ หน้า ๖๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนตัวใครตัวมัน ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์ออกทำสงครามกับพระราม และได้ออกคำสั่งให้พลยักษ์บุกเข้าทำลาย แต่พลยักษ์ต่างพากันหนีด้วยความกลัวตายและกล่าวสำนวนนี้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ขณะสู้รบ

สำนวน : ตีเสมอ หมายถึง วางตัวเท่าเทียมกับผู้ที่สูงกว่า (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๕๙)

ตัวอย่าง

พญาอนุชิต : แม่องค์พระรามจะยกกรุงอโยธยาให้ข้าร่วมครองเมืองด้วย
 ครั้งหนึ่งกับพระองค์แต่ข้าก็มีบังอาจมานั่งบัลลังก์ตีเสมอด้วย
 กับองค์พระรามเช่นนี้ได้อีกต่อไปแล้วละ...

พระลักษมณ์ : แล้วท่านจะทำอย่างไร ? (เล่ม ๒๖ หน้า ๖๖)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนตีเสมอ ใช้ในตอนที่พญาอนุชิต(หนุมาน) ได้กล่าวกับพระลักษมณ์ถึงเรื่องที่พระรามได้มอบบัลลังก์เมืองอโยธยาให้ครองกึ่งหนึ่ง แต่ตนเองก็มีบังอาจเทียบตนเท่ากับพระราม โดยใช้สำนวนนี้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ใจปลาชิว หมายถึง อ่อนแอ ไม่อดทน ยอมแพ้ง่าย (दनัย ไชยโยธา. ๒๕๕๑: ๓๘)

ตัวอย่าง

พลยักษ์ : เหวอ...เผ่นเถอะพวกเรา ขึ้นสู้กับพวกทหารลิง พวกเราต้องตายแน่
 สู้กับพวกมันไม่เคยชนะ... ขอไปด้วยวูย

ไพนาสुरิยวงศ์ : อ้าว... เฮ้ย... จะหนีไปไหนไอ้พวกยักษ์ใจปลาชิว (เล่ม ๒๗ หน้า ๔๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนใจปลาชิว ใช้ในตอนที่อยู่รอดพ้นจากกองทัพวานรเข้าบุกกรุงลงกาเพื่อแย่งคืนให้พิเภก ที่ถูกไพนาสुरิยวงศ์ช่วงชิงไป แล้วไพนาสुरิยวงศ์ได้สั่งให้พลยักษ์เข้าต่อสู้ แต่พวกยักษ์ต่างหนีทัพกันหมดเพราะกลัวตาย จึงกล่าวสำนวนนี้เพื่อเปรียบเทียบการกระทำของพวกพลยักษ์ ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่พวกพลยักษ์กระทำดังกล่าว

สำนวน : เลือดเนื้อเชื้อไข หมายถึง เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล เชื้อสาย ลูกหลาน

(दनัย ไชยโยธา. ๒๕๕๑: ๑๕๙)

ตัวอย่าง

พระราม : เมื่อน้องไม่ยอมกลับ พี่ก็ขอลูกทั้งสองกลับไปใช้ชีวิตที่สุขสมบูรณ์

กับพี่ที่ในพระนครนะจ๊ะ

นางสีดา : อันว่าลูกมงกุฎเป็นโอรสเลือดเนื้อเชื้อไขของพระองค์ เมื่อถึงกาลเวลาอันสมควร

ก็ต้องขึ้นเสวยราชสมบัติแทนพระองค์ จึงเห็นควรที่จะให้มงกุฎและกลับไปอยู่

ในพระนครกับพระองค์

(เล่ม ๒๘ หน้า ๕๘)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเลือดเนื้อเชื้อไข ใช้ในตอนที่พระรามมาตามนางสีดากับลูกในป่า เพื่อขอให้กลับไปอยู่ในวังด้วยกัน แต่นางสีดาปฏิเสธ จึงขอลูกมงกุฎให้ไปอยู่ด้วย นางสีดากล่าวว่าพระมงกุฎเป็นผู้ที่สืบเชื้อมาจากพระรามด้วยสำนวนนี้ ซึ่งใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

๑.๒ สำนวนไทยที่เปลี่ยนไป

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารพบว่ามีการใช้สำนวนไทยที่เปลี่ยนไปในลักษณะการเปล่งคำบางคำในสำนวนเดิมด้วยการเปลี่ยนคำหน้า คำกลาง และคำท้ายของสำนวนเดิม แต่ยังคงความหมายเดิม หรือใกล้เคียงกับความหมายเดิม จำนวนมากรองจากสำนวนไทยเดิม ซึ่งสามารถอธิบายตามลักษณะการใช้ในบริบทต่าง ๆ ว่าใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

สำนวน : **เพ็งสั่นกลืนน้ำนม** มาจากสำนวนเดิมว่า **ปากไม่สั่นกลืนน้ำนม** หมายถึง ยังเป็นเด็ก

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๗: ๖๙๓)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : ฮี... แล้วเจ้าละ เป็นเทวดาหน้าไหน มีนามกรว่าอะไร...

ทำโอหังชี้หน้า ตวาดใส่ข้าเดี๋ยวได้เจ็บตัวแน่

อรชุน : นามข้า อรชุน ! ...ฮี... เจ้ายักษ์**เพ็งสั่นกลืนน้ำนม** ทำทางก้าวร้าวนัก

(เล่ม ๑ หน้า ๔๓)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเพ็งสั่นกลืนน้ำนม ซึ่งมาจากสำนวนปากไม่สั่นกลืนน้ำนม ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์บุกรุกเข้าไปในสวนของอรชุน แล้วเกิดการโต้เถียงกัน ทศกัณฐ์ตำหนิอย่างก้าวร้าวโดยขาดสัมมาคารวะ อรชุนจึงว่ากลับด้วยสำนวนนี้ ซึ่งใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : หมดไส้หมดพุง มาจากสำนวนเดิมคือ **หมดพุง** หมายถึง หมดความรู้ สิ้นความรู้

ไม่มีอะไรจะสำแดงอีกต่อไป

(दन्य षाययोवा. ๒๕๕๑: ๑๘๙)

ตัวอย่าง

ฤๅษีโคบุตร : เอาเถอะ... ถึงอย่างไรข้าก็ยินดีถ่ายทอดวิชาให้อย่าง**หมดไส้หมดพุง**

เลยเขี้ยวละ... ก็อยู่ที่เจ้าจะชิมชั้รับไปได้มากน้อยแค่ไหนเท่านั้น

รณพัคตร์ : ขอบพระคุณ... หลานจะตั้งหน้าตั้งตาเรียนให้ดีที่สุดขอรับ (เล่ม ๓ หน้า ๒๕)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนหมดไส้หมดพุง ซึ่งมาจากสำนวนหมดพุง ใช้ในตอนที่รณพัคตร์ซึ่งเป็นศิษย์ได้ขอร้องให้พระฤๅษีโคบุตรสอนวิชาต่าง ๆ ให้ ซึ่งพระฤๅษีโคบุตรก็รับปากและกล่าวตอบทำนองว่าจะสอนให้จนหมดวิชาที่มีอยู่ ซึ่งการกระทำตรงกับสำนวนนี้ จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : เคียงคู่ มาจากสำนวนเดิมที่ว่า **เคียงบ่าเคียงไหล่** หมายถึง มีฐานะเสมอกันทัดเทียมกัน

หรืออยู่ในระดับเดียวกัน , ร่วมทุกข์ร่วมสุขหรือร่วมตายด้วยกัน

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๓๘)

ตัวอย่าง

พระอิศวร : หนักใจรี... องค์นารายณ์ ?

พระนารายณ์ : ใ้... พระอิศวรทรงเสด็จ !

พระอิศวร : ข้าจะให้นางลักษมีพระชายาของท่านไปเกิดเป็นนางสีดามเหสีของท่าน

ให้พระสังข์และบัลลังก์นาคเกิดเป็นพระลักษมณ์น้องชาย

จะ**เคียงคู่**ช่วยสู้รบกับพวักยักษ์

(เล่ม ๔ หน้า ๑๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเคียงคู่ ซึ่งมาจากสำนวนเคียงบ่าเคียงไหล่ ใช้ในตอนที่พระอิศวรมีบัญชาให้พระนารายณ์อวดตาไปเป็นพระราม และจะให้พระลักษมณ์เป็นน้องช่วยสู้รบด้วยการใช้สำนวนนี้ จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในการสนทนาแล้ว

สำนวน : ฉะใจ มาจากสำนวนเดิมที่ว่า **ฉะใจ** หมายถึง ฉลาดแกมโกง,ไม่ตรงไปตรงมา ฉะใจ ก็ว่า

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๔๕)

ตัวอย่าง

พิเภก : หลานเอี้ย... เมื่อฟ้าลิขิตให้ชีวิตเจ้าเป็นเช่นนี้ อาก้จตั้งใจจะตัดทาน

เจใจคำทำนายได้

พระธิดา(สีดา) : แอ้... แอ้...

(เล่ม ๔ หน้า ๓๐)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเจใจ ซึ่งมาจากสำนวนเจโก ใช้ในตอนพิเภกกล่าวกับหลาน(สีดา)เพียงคลอเคลีย ซึ่งทศกัณฐ์ให้นำไปลอยแพ เพราะโหรต่างทำนายว่าเป็นกาลกิณี โดยกล่าวว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงคำทำนายได้ด้วยสำนวนนี้ จึงใช้ได้ตรงความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : ฝากปลาย่างให้กับแมว มาจากสำนวนเดิมว่า **ฝากปลาไว้กับแมว** หมายถึง ฝากอะไรไว้

กับผู้ที่ชอบสิ่งนั้น มักสูญหายไปได้ง่าย, ไร้วางใจในคนที่ไม่ควรไว้วางใจ

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๘๑)

ตัวอย่าง

พระนารายณ์ : อันว่า... ฝากหญิงงามให้ชายหนุ่มนั้น มิต่างกับ**ฝากปลาย่างให้กับแมว**

หากอดรันทนห้ามใจไม่ไหว ก็จักกลายเป็นเรื่องน่าเสียใจ

พระอิศวร : อืมม... จริงของท่านนารายณ์

(เล่ม ๖ หน้า ๗๐)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนฝากปลาย่างให้กับแมว ซึ่งมาจากสำนวนฝากปลาไว้กับแมว ใช้ในตอนพระนารายณ์สนทนากับพระอิศวรถึงการทำให้นางดารวไศฝมอบฝากพาลีน่าไปให้สุครีพนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรไว้ใจโดยใช้สำนวนนี้มาเปรียบเทียบการกระทำ จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์

สำนวน : ขับไล่ไสส่ง มาจากสำนวนเดิมว่า **กวัดไกวไสส่ง** หมายถึง ไล่ไปให้พ้น

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๘๓)

ตัวอย่าง

สุครีพ : ...มาบัดนี้ท่านพีกกลับเห็นว่าเราคิดคดทรยศ หวังยึดบัลลังก์ ถึงขั้นตัดพืดัดน้อง

ขับไล่ไสส่งอย่างสิ้นเหยื่อ... ช่างน่าน้อยใจนัก

(เล่มที่ ๘ หน้า ๒๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนขับไล่ไสส่ง ซึ่งมาจากสำนวนกวัดไกวไสส่ง ใช้ในตอนที่พาลีผู้เป็นพี่ขับ
 สุครีพออกจากเมืองด้วยความเข้าใจผิด สุครีพเกิดความน้อยใจและกล่าวถึงการกระทำของพาลีว่าตรงกับ
 สำนวนนี้ ซึ่งถูกตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : หน้าเนื่อใจทราวม มาจากสำนวนเดิมว่า **หน้าเนื่อใจเสื่อ** หมายถึง มีหน้าตาแสดงความ

เมตตา แต่ใจเหี้ยมโหด

(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๒๔๗)

นางไถยเกษิ : จะคร่ำครวญรำไรเป็นการใหญ่อยู่ไยเล่า... โปรดรักษาพระวรกาย

ด้วยเกิดเพคะพระองค์

ท้าวทศรถ : ฮี ! นาง**หน้าเนื่อใจทราวม**... ที่ข้าและลูกต้องเป็นเช่นนี้ ก็เพราะใจที่

ชั่วช้าต่ำทรามของเจ้าแท้ ๆ ฮี... ยังทำมาพูดดีอีก (เล่ม ๘ หน้า ๕๔)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนหน้าเนื่อใจทราวม ซึ่งมาจากหน้าเนื่อใจเสื่อ ใช้ในตอนที่ท้าวทศรถกล่าว
 ตำนินการกระทำของนางไถยเกษิผู้เป็นภรรยา ที่ขอให้พระรามออกบวชเดินป่า ๑๔ ปี ทำให้ตนเองเสียใจ
 ถึงกับล้มป่วยลง แล้วนางมาทำเป็นเอาใจใส่ดูแลด้วยดี ตรงกับสำนวนนี้ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย
 ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ลอยหน้าลอยตา มาจากสำนวนที่ว่า **ลอยหน้า** หมายถึง เชิดหน้า

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๙๙)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : พวกเอ็งก็เหมือนกัน พวกนางกำนัล... วัน ๆ เอาแต่นั่ง**ลอยหน้าลอยตา**

อยู่นั่นแหละ... ข้าสั่งให้คอยปรนนิบัติปลอบโยนชี้ชวนให้นางใจอ่อนผ่อนตาม

ข้าบ้าง ก็ไม่รู้จักทำ

(เล่ม ๑๒ หน้า ๖๔)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนลอยหน้าลอยตา ซึ่งมาจากสำนวนลอยหน้า ใช้ในตอนที่ทศกัณฐ์เกิด
 อารมณ์โกรธที่นางสีดาไม่ยอมพูดคุยด้วยเลยพาลพวกนางกำนัล โดยหาว่าไม่ยอมดูแลช่วยพูดให้นางรัก
 ตนเอง และด่าว่าอาการกระทำของนางกำนัลด้วยสำนวนนี้ทั้ง ๆ ที่ไม่เป็นจริง ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย แต่อาจ
 ไม่ถูกกาลเทศะ และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ไม่ได้เป็นตามนั้น

สำนวน : เดียวยักษ์พาไปเดี่ยวลิงพามา มาจากสำนวนที่ว่า **ยักษ์ลักมาลิงพาไป** หมายถึง คนหนึ่ง

เอามา อีกคนหนึ่งเอาไป ไม่เป็นไปตามทางที่ควร

(สง่า กาญจนาคพันธุ์. ๒๕๓๘: ๔๕๖)

ตัวอย่าง

นางสีดา : ท่านลองคิดดู... คราวก่อนทศกัณฐ์ลักพาตัวเรามาไว้ที่นี่ ก็เป็นที่กังขาอยู่แล้ว
หากท่านจะพาเรากลับไปอีก ก็จะเป็นที่ติฉินนินทาได้ว่า**เดียวยักษพาไปเดียว**
ลิงพามาช่างดูน่าเกลียดยิ่งนัก... (เล่ม ๑๓ หน้า ๑๒)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนเดียวยักษพาไปเดี่ยวลิงพามา ซึ่งมาจากสำนวนยักษลักมาลิงพาไป ใช้ในตอน
ที่พระรามใช้หนุมานให้นำแหวนมามอบแก่นางสีดา ที่ทศกัณฐ์ลักนางมาไว้ตำหนักสวนขวัญกรุงลงกา
แต่หนุมานจะพานางกลับไป ซึ่งนางสีดาปฏิเสธ เพราะการกระทำเช่นนั้นไม่เหมาะสม จะเป็นที่ครหาได้ โดย
ใช้สำนวนนี้ได้ตรงตามความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : ไวยังกับลิง มาจากสำนวนเดิมว่า **ไวยเป็นปรอท** หมายถึง รวดเร็วอย่างยิ่ง

(มติชน. ๒๕๔๗: ๘๑๖)

ตัวอย่าง

อินทรีชิต : เป็นพวกศัตรูเข้ามาทำลายพิธีช้า ...ฮึม ! ตายเสียเถอะ... ย้าก !
ชามพูวราช : ข้าอยู่ทางนี้ว้อย... ฮาฮา... ไปละนะ !
อินทรีชิต : บ้าเฮ้ย ! **ไวยังกับลิง** (เล่ม ๑๘ หน้า ๔๔)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนไวยังกับลิง ซึ่งมาจากสำนวนไวยเป็นปรอท ใช้ในตอนที่ชามพูวราชเข้ามา
ทำลายพิธีบูชาศรนาคบาทของอินทรีชิต จนเสียพิธี และเกิดการต่อสู้แต่ชามพูวราชมีความว่องไวหลบหนีไป
ได้ อินทรีชิตดูงานถึงการกระทำของชามพูวราชว่าตรงกับสำนวนเปรียบเทียบนี้ ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย ถูก
กาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว

สำนวน : อำนาจบาตรใหญ่ มาจากสำนวนเดิมที่ว่า **ถืออำนาจบาตรใหญ่** หมายถึง

ถือว่ามีอำนาจเหนือกว่า (วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๖๒)

ตัวอย่าง

อินทรีชิต : เป็นอย่างไรเล่าท่านอาพิเภกจอมทรยศ...
พิเภก : เมื่อครั้งข้าทำนายฝันให้ทศกัณฐ์เห็นถึงมหันตภัยจากการลักพาภรรยา
เขามา...เขาก็โมโหโกรธาขับไล่ข้าออกจากเมืองจะไปพึ่งพญาตีพื่อน้อง
เมืองไหนก็ไม่มีใครกล้าช่วยเหลือ เพราะกลัว**อำนาจบาตรใหญ่**ของทศกัณฐ์
จะเล่นงานเอา... (เล่ม ๑๘ หน้า ๕๕)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนอำนาจบาตรใหญ่ ซึ่งมาจากสำนวนถืออำนาจบาตรใหญ่ ใช้ในตอนพิพากษา
 เล่าเหตุการณ์ที่ทศกัณฐ์ลักพานางสีดามาให้อินทรชิตฟัง ซึ่งตนคัดค้านไว้แต่ทศกัณฐ์กลับขับไล่ออกจาก
 เมือง ชาติที่ฟังพา ไม่มีญาติคนใดกล้าช่วยเหลือเพราะกลัวทศกัณฐ์จะไม่พอใจ ซึ่งตรงกับสำนวนนี้ จึงใช้ได้
 ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ตามเนื้อเรื่องด้วย

สำนวน : ยิงนกทีเดียวได้ถึง ๒ ตัว มาจากสำนวนเดิมว่า **ยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว** หมายถึง
 ทำทีเดียวได้ผล ๒ อย่าง , ลงทุนครั้งเดียวได้ผลกำไร ๒ ทาง

(วิเชียร เกษประทุม. ๒๕๕๑: ๙๓)

ตัวอย่าง

ทศกัณฐ์ : ฮาฮาฮา... พอเจ้ารามมันเห็นศพของน้องชาย ก็ถึงกับรำไห่คร่ำครวญ

จนตรอมใจตายรี... ฮาฮาฮา... สะใจเข้าดีแท้

พลยักษ์ : พะยะคะ เห็นกับตาของข้าเองเลย... ฮิฮิ

ทศกัณฐ์ : ฮาฮา... **ยิงนกทีเดียวได้ถึง ๒ ตัว** ไม่ต้องออกรบให้เสียกำลังอีก

(เล่ม ๑๙ หน้า ๓๐)

ตามตัวอย่างนี้ สำนวนยิงนกทีเดียวได้ถึง ๒ ตัว ซึ่งมาจากสำนวนยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว ใช้ใน
 ตอนที่พลยักษ์กลับมารายงานให้ทศกัณฐ์ทราบว่ายิงอินทรชิตสามารถฆ่าพระลักษมณ์ได้ และเห็นพระรามรำ
 ไห้จนตรอมใจตายไปด้วย ทศกัณฐ์ดีใจกล่าวสำนวนนี้ว่าตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งใช้ได้ถูกความหมาย
 ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

จากการศึกษาสำนวนไทยที่พบในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารแล้ว พบว่า
 ลักษณะของการใช้สำนวนไทยนั้นมีจุดประสงค์เพื่ออธิบายขยายความของบทสนทนาและคำบรรยาย
 ดำเนินเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ด้วยการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการกระทำของตัวละครแต่
 ละตัวนั้นตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร และอีกประการเป็นการใช้สำนวนไทยแทนคำธรรมดาที่รวมกันเป็น
 ใจความยาว ๆ เพื่อให้เกิดความกระชับ ทำให้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ส่วนใหญ่แล้วเหมาะสมกับ
 กาลเทศะ สถานะของตัวละคร และเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องด้วย

๒. สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน

จากการศึกษาด้านการใช้สำนวนอื่น ๆ นอกเหนือจากสำนวนไทยเดิมที่ใช้ในการเขียนหนังสือ
 การ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้เขียนใช้สำนวนการ
 เขียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับหนังสือวรรณกรรมแปลจากหนังสือจีนกำลังภายใน ซึ่งมีเนื้อหาในลักษณะ

การต่อสู้ของตัวละครที่มีความสามารถพิเศษเหนือกว่าบุคคลธรรมดา ดังนั้นการใช้สำนวนจึงมีความแตกต่างจากสำนวนโดยปกติ โดยพบว่าเป็นลีลาการใช้สำนวนชนิดหนึ่งที่เกิดจากการเลียนแบบนักเขียนอื่น หรือผู้เขียนได้รับอิทธิพลจากการอ่านหนังสือวรรณกรรมจีนที่แปลโดยนักเขียนผู้อื่น แล้วนำมาใช้ผสมกับลีลาของตนเองในงานเขียนครั้งนี้

สิทธา พิณีภูวดล (๒๕๑๖: ๑๕๖) กล่าวถึง การใช้สำนวนของผู้เขียนแต่ละคนในการเขียนสื่อความเข้าใจให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกคล้ายคลึงตามนั้นว่า เป็นวิธีการเฉพาะแต่ละบุคคล ดังนี้

สำนวน หมายถึงการนำถ้อยคำที่มีความหมายมาเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกซึ่งแล้วแต่วิธีการของแต่ละบุคคล และอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ในภาษาไทยมักใช้คำว่า สำนวน คู่กับ โวหาร บ้าง และถ้อยคำ บ้าง เรียกว่าสำนวนโวหาร (style) ซึ่งผู้เขียนแต่ละคนย่อมมีลักษณะเป็นของตนเอง แต่มีผู้เขียนบางคนที่เลียนแบบสำนวนผู้อื่น ซึ่งแรก ๆ ก็ไม่ใช่เรื่องผิด เพราะผู้เขียนนั้น ๆ มีอิทธิพลเหนือผู้เขียนใหม่ แต่ควรใช้ระยะแรก ๆ เท่านั้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือวรรณกรรมแปลมาจากหนังสือจีนกำลังภายใน ในด้านสำนวนแล้ว พบว่ามีบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่อง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงและใกล้เคียงกับที่ใช้ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง ๓ ตารางเปรียบเทียบสำนวนในหนังสือแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน
กับบทสนทนาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

สำนวนแปลจาก วรรณกรรมจีนกำลังภายใน	บทสนทนาที่มีความคล้ายคลึงและใกล้เคียง จากหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร
<p>“...เราเพียงนำเจ้าไปหาอาจารย์ที่มีพลังฝีมือ เหนือกว่าเราผู้หนึ่ง เรา...เราไม่อาจมีชีวิตยืนยาว ไหนเลยจะถ่ายทอดวิชาฝีมือแก่เจ้าได้” (น.นพรัตน์. ๒๕๓๖: ๓๗)</p>	<p>ฤๅษีโคบุตร : เฮอะ ๆ ... เก่งมากเจ้าทศกัณฐ์ วิชา นับวันจะแก่กล้าขึ้นเรื่อย ๆ ทศกัณฐ์ : เป็นเพราะอาจารย์ถ่ายทอดวิชาให้เข้า ได้ดีนั่นเอง (เล่ม ๑ หน้า ๔๑)</p>
<p>“ความแค้นของผู้บังเกิดเกล้า...มิได้ล้างแค้น เสีย ที่เกิดเป็นบุตรหลานผู้คนความแค้นของตระกูล มิได้ชำระล้าง” “แค้นนี้ เราเล็งขุ่นอยู่สาบานต้อง ชำระล้างให้ได้ นับแต่วันนี้ เราจะด้นด้นไปให้ทั่ว ทุกขอบฟ้าเขาเขียว...” (ว. ณ เมืองลุง. ๒๕๒ : ๓๘)</p>	<p>ทศกัณฐ์ : อะไรนะ ! เจ้าพาลีจะทำพิธีสงฆ์ให้ ลูกของมันเรอะ พลยกษ : พะยะคะ ทศกัณฐ์ : อี ! ถึงเวลาที่ต้องชำระแค้นที่มันชิง เมียเราไป... (เล่ม ๒ หน้า ๒๘)</p>
<p>“มิทราบพลังฝีมือของท่าน เปรียบกับผู้อาวุโส ทั้งฮือฮือได้หรือไม่” (ว. ณ เมืองลุง. ๒๕๒๓: ๗๔)</p>	<p>ไมยราพ : ข้าขอลาท่านผู้อาวุโสไปดำเนินการ เดี๋ยวนี้เลย (เล่ม ๑๕ หน้า ๔๗)</p>
<p>สตรีชุดดำกล่าวว่า “ศรสวามีชื่อสะท้านแผ่นดิน หากมีของปลอมไม่เป็นที่น่าประหลาด (น.นพรัตน์. ๒๕๓๖: ๔๔)</p>	<p>ทศกัณฐ์ : เจ้าลูกชายของข้าคนนี้ช่างมีความ ทะเยอทะยานยิ่งนัก ต่อไปคงยิ่งใหญ่ สะท้านภพแน่นอน(เล่ม ๑ หน้า ๔๑)</p>
<p>“ขอบคุณกุศลเจตนาเยี่ยมนี้ของท่าน ต้องการ ศิระษะมาฉันนั้นได้ จะให้สำนักเสี้ยวลิ้มยี่ สวามีภักดีต่อวังที่วังของท่านนั้น ไม่ต้องเพื่อ ฝัน” (น.นพรัตน์. ๒๕๒๗: ๑๐๒)</p>	<p>พระลักษมณ์ : อินทรชิต ! บัดนี้ถึงวาระสุดท้าย ของเจ้าแล้ว จงก้มหัวสวามีภักดี ต่อพระรามเถอะ... (เล่ม ๒๐ หน้า ๑๔)</p>
<p>หยุดเล็กน้อยจึงกล่าวกับฮุ้นปวยเอียงว่า“ท่าน เป็นยอดยุทธ์ที่หนึ่งแห่งแผ่นดินสมคำร่ำลือจริงๆ” (น.นพรัตน์. ๒๕๒๗: ๑๐๒)</p>	<p>พระราม : อีอี...นี่เรอะ ! พญาทศกัณฐ์ที่ร่ำลือว่า เป็นจอมอสูรผู้ยิ่งใหญ่... (เล่ม ๒๑ หน้า ๑๓)</p>

ตัวอย่างของการใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน ที่ผู้แปลใช้นามแฝงว่า น.นพรัตน์ และ ว. ณ เมืองลุง จะเห็นว่ามีการใช้สำนวนที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงกันอย่างมาก กับบทสนทนาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ซึ่งพบว่ามีอยู่จำนวนมาก แต่ใช้ซ้ำ ๆ กัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะของสำนวนในหนังสือวรรณกรรมแปลจากหนังสือจีนกำลังภายใน ที่ผู้เขียนใช้ในการเขียนบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องในหนังสือการ์ตูนชุดนี้ ด้วยการให้บริบทโดยรวมมาประกอบการพิจารณาแล้ว พบว่ามีลักษณะของสำนวนที่มีความหมายอยู่ ๕ ลักษณะ ซึ่งสามารถอธิบายและยกตัวอย่างสำนวนได้ตามจำนวนที่พบจากมากที่สุดไปน้อย ดังนี้

- ๒.๑ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแสดงความเคารพและการยอมรับ
- ๒.๒ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการต่อสู้
- ๒.๓ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแนะนำสั่งสอน
- ๒.๔ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการบริภาษ
- ๒.๕ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการขอโทษและการขอร้อง

๒.๑ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแสดงความเคารพและการยอมรับ

เป็นบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องที่มีลักษณะในทำนองการแสดงความเคารพนอบน้อม และแสดงการยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถ ความอาวุโสกว่าของตัวละคร และการกระทำของตัวละครนั้น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นสำนวนที่ใช้ได้ถูกกาลเทศะ ถูกเพศ วัย สถานะ และกฎวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ซึ่งพบว่ามีที่ปรากฏใช้อยู่จำนวนมากที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ท้าวลัสเตียน : เอาเถอะลูกพ่อ... เมื่อเจ้าไฝเรียนอย่างนี้พ่อก็จะฝากตัวลูก

ให้ไปเป็นศิษย์พระฤาษีโคบุตร ผู้ซึ่งมีวิชาแก่กล้า...

ทศกัณฐ์ : ลูกขอกราบลา

(เล่ม ๑ หน้า ๓๓)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าผู้ที่ตนฝากลูกให้ดูแลนั้นมี ความสามารถมาก บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้มีความใกล้ชิดกัน

ทศกัณฐ์ : ฮ่า... ฮ่า... ซ้ำเหาะได้แล้วอาจารย์

ฤๅษีโคบุตร : เฮอะ ๆ... เก่งมากเจ้าทศกัณฐ์ **วิชานับวันจะแก้กล้าขึ้นเรื่อย ๆ**

(เล่ม ๑ หน้า ๔๑)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าผู้ที่ตนถ่ายทอดวิชาให้ นั้นนั้น เริ่มมีความสามารถมากขึ้นตามลำดับ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้เป็นศิษย์กับอาจารย์

ฤๅษีโคบุตร : เป็นไง... เจ้าทศกัณฐ์ ! เกือบตายแล้วมั้ยะ

ทศกัณฐ์ : **ขออภัยข้าผิดไปแล้ว**

(เล่ม ๑ หน้า ๔๖)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับความผิดที่กระทำไป บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้ที่มีสถานะศิษย์กับอาจารย์

เทวดา ๑ : ว้าว... เจ้าทศกัณฐ์ ทำได้จริง ๆ วู้ย

เทวดา ๒ : **ต่อไปในภายภาคหน้า มันต้องเป็นจอมยุทธ์ไร้เทียมทานแน่**

(เล่ม ๑ หน้า ๖๑)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับความสามารถของผู้ที่สามารถทำในสิ่งที่ผู้อื่นทำไม่ได้ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้ที่มีสถานะเดียวกัน

ฤๅษีโคบุตร : ว่าง ! แค่มือหญิงคนเดียว ทำเอาเศร้าน้อยได้ถึงเพียงนี้เชียยว่ะ...

ทศกัณฐ์ : **ได้โปรดชี้แนะให้ข้าด้วยเถอะ**

(เล่ม ๒ หน้า ๑๙)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าผู้ที่ตนนับถือความสามารถให้ความช่วยเหลือได้ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายาระหว่างศิษย์กับครู

ฤๅษีองค์ต : แต่มียักษ์ตนหนึ่งกำลังทุกขเวทนาจากการกระทำของเจ้า... พาลี

พาลี : อาจารย์ **ขอคารวะพระอาจารย์ !** ... เหาะมาถึงนี้ต้องมีเหตุสำคัญเป็นแน่

(เล่ม ๒ หน้า ๒๑)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงความเคารพนบต่อผู้ที่ตนนับถือหรือมีพระคุณ ปรียบโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายระหว่างศิษย์กับครู

พาลี : ข้าชนะเลยถือโอกาสเอานางไว้... แต่เมื่อพระอาจารย์เห็นว่าข้าควรคืนนางไป

ข้าก็มิกล้าขัด

(เล่ม ๒ หน้า ๒๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับคำตัดสินของผู้ที่ตนนับถือหรือมีพระคุณ ปรียบโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายระหว่างศิษย์กับครู

ฤๅษีโคบุตร : ...ข้าจะมอบของสองสิ่งให้กับเจ้า สิ่งแรกคือ คัมภีร์มหาเวท มหายุทธ์

สิ่งที่สองคือ... ค้างคาวเวตาลให้ไว้เป็นสมุนคู่ใจ...

เวตาล : **ข้าน้อยยินดีรับใช้**

(เล่ม ๒ หน้า ๔๗)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าตนเองยินยอมเป็นข้ารับใช้ของเจ้านาย ปรียบโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายระหว่างผู้รับใช้กับเจ้านาย

พระอิศวร : เจ้าบำเพ็ญเพียร บริกรรมพระเวทมหากาฬอัคคี บูชาเราซึ่งเป็นเทพเจ้า

สูงสุดทั้งสาม ...เจ้าต้องการสิ่งใดเราจะเจ้าอสุรหนุ่ม ?

รณพัทตร์ : **ข้าน้อยด้อยฝีมือ** จึงอยากได้ศรวิเศษ และพรศักดิ์สิทธิ์เล็ก ๆ น้อย ๆ

ไว้ป้องกันตัวเมื่อยามมีภัย...

(เล่ม ๓ หน้า ๓๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถน้อย ปรียบโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายระหว่างผู้มีสถานะต่ำกว่ากับผู้มีสถานะสูงกว่า

พาลี : แเฮ... ซะ...ไซ้ ! ข้าขอภัยด้วยนะ คือข้าแผลใจไปหน่อย จะว่าอะไร
ข้าก็ยอมทั้งนั้นแหละ

สุครีพ : ข้ารักและเทิดทูนท่านพี่ยิ่งนักเรื่องแค่นี้ข้ามิบังอาจโกรธเคืองท่านพี่
ได้หรอก พะยะค่ะ (เล่ม ๗ หน้า ๑๖)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมต่อญาติผู้ใหญ่ที่บริบท
โดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนายาระหว่างพี่น้องเครือญาติ

หนุมาน : ข้าน้อยมิทราบที่นี่คือสวนต้องห้ามของเจ้าแม่อุมาเทวี
ผู้เป็นชยายของ องค์พระอิศวร เทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่
ข้าน้อยผิดไปแล้วข้าน้อยสมควรได้รับโทษ

(เล่ม ๗ หน้า ๓๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมและการยอมรับโทษ
จากการทำความผิด บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำ
กล่าวของผู้น้อยสถานะกว่า

มัจฉานุอยู่กับพญาไมยราพจนเติบโตกล้าแกร่ง

ไมยราพ : ฮ่าฮ่า... ฝีมือเจ้ารดหน้าไปเยอะ

มัจฉานุ : ท่านพ่อ ! ข้าอยากออกไปรักษาหน้าด่านจะได้ดูโนนดูนี้บ้าง...

(เล่ม ๑๕ หน้า ๔๐)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับว่าผู้อื่นมีความสามารถเพิ่มมาก
ขึ้น บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนาของเครือญาติ
ระหว่างพ่อกับลูก

ทศกัณฐ์ : ส่วนพวกที่เหลือ ข้าจะบุกตะลุยให้พินาศสิ้นไปเอง... ฮ่าฮ่าฮ่า

ไมยราพ : ข้าขอลาท่านผู้อาวุโสไปดำเนินการเดี๋ยวนี้เลย (เล่ม ๑๕ หน้า ๔๗)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมต่อผู้มีวัยวุฒิสูงกว่า
บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนาของผู้ที่มีความสนิท
สนมกัน

หนุมาน : จงดูนี่... มัจฉานู ฮ้าว !

มัจฉานู : ท่านพ่อหนุมาน **ลูกขออภัยที่บังอาจล่วงเกินถึงขั้นต่อสู้ด้วย**

โปรดอภัยให้ลูกด้วย

(เล่ม ๑๕ หน้า ๖๔)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงความเคารพนอบน้อมต่อผู้มีพระคุณซึ่งมี
สถานะเป็นพ่อ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนาของ
เครือญาติระหว่างลูกกับพ่อ

หนุมาน : ถ้าเช่นนั้น... ข้าจะแปลงเป็นเฝ้าบ้าง ๆ ติดเสื้อผ้าท่านไป

คงผ่านไปได้โดยสะดวกแน่... โอม !

นางพิราภวน : ใต้... **ฤทธิ์เดชสูงส่ง**

(เล่ม ๑๕ หน้า ๖๗)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับในความสามารถของผู้อื่น บริบท
โดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนายระหว่างผู้ที่ยังไม่เคยรู้จักกัน
มาก่อนจึงต้องอ่อนน้อมถ่อมตน

สหัสเดชะ : ฮ่าฮ่า... ข้านี้แหละว้อย ทำวสหัสเดชะ เจ้าแห่งนครปางตาล ที่มาช่วยท่าน

ทศกัณฐ์ทำศึกกับพระรามเจ้าคนใจดีชั่ว ที่เจ้ากล่าวถึงเมื่อตะกี้ไง

ลิงขาว : ใต้ ! ท่านทำวสหัสเดชะผู้ยิ่งใหญ่ที่ลือเลื่องไปทั่วปฐพี... เป็นบุญของข้า

ที่ได้พบ... **ข้าขอคารวะ**

(เล่ม ๒๑ หน้า ๕๙)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับและแสดงความเคารพนอบน้อม
ในความสามารถของผู้อื่น ที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อ
สนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนายระหว่างผู้ที่มีสถานะสูงกว่ากับผู้มีสถานะต่ำกว่า

พระราม : ...โปรดทราบเถิดว่าตั้งแต่วันที่ลูกรับปากสละราชสมบัติให้น้องพรต
และเข้าป่าไปนั้น ลูกทำไปด้วยความยินดีเพื่อท่านพ่อจะได้รักษา
สัจวาจาของกษัตริย์...

นางไทยเกษี : ไอ้...ราม ! เจ้าช่างมีจิตใจสูงส่งดีแท้... แม่ละอายใจนัก

(เล่ม ๒๖ หน้า ๕๙)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงการยอมรับในควมมีคุณธรรมประจำใจของ
ผู้อื่น บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นคำสนทนายระหว่างผู้ที่
เครือญาติระหว่างลูกกับแม่

๒.๒ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการต่อสู้

เป็นบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องที่มีลักษณะในทำนองหรือที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงไป
ทางการรบ การปะทะ การต่อสู้ของตัวละครนั้น ๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็น
สำนวนที่ใช้ได้ถูกกาลเทศะ ถูกเพศ วัย สถานะ และถูกวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ซึ่งพบว่ามีที่ปรากฏใช้
อยู่จำนวนมากรองลงมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทศกัณฐ์ : ท่านพ่อ ! ข้าอยากเรียนวิชาเวทมนตร์ ศัสตราวุธ เพื่อต่อไปจะได้เป็นใหญ่

ในปฐมพิ สืบสานเกียรติยศของท่านพ่อ

ท้าวลัสเตียน : เจ้าลูกชายคนนี่ของข้า ช่างมีความทะเยอทะยานยิ่งนัก

ต่อไปคงยิ่งใหญ่สะท้านภพแน่นอน

(เล่ม ๑ หน้า ๓๒ – ๓๓)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการรบ การ
ต่อสู้ คือการจะได้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน หรือเป็นผู้ที่มีความสามารถที่น่าเกรงขามของผู้อื่นนั้น ต้องผ่านการ
รบราต่อสู้แล้วสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้หมด บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนา
แล้ว เพราะเป็นการสนทนาดังในเครือญาติคือระหว่างลูกกับพ่อ

ทศกัณฐ์ : อาจารย์ !... ข้าฝึกวิชามานานปี อยากขออนุญาตออกไปเดินเล่น...

ฤๅษีโคบุตร : ไปเถอะ... ทศกัณฐ์

(เล่ม ๑ หน้า ๔๑)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการรบ การต่อสู้ คือการที่ต้องฝึกฝนและร่ำเรียนวิชาไปนั้น เพื่อจะได้นำไปใช้ในอนาคต บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้มีความใกล้ชิดในสถานะของศิษย์กับอาจารย์

ทศกัณฐ์ : อะไรวะ ! เจ้าพาลีจะทำพิธีสงฆ์ให้ลูกของมันวะละ

พลยกษัตริย์ : พะยะคะ

ทศกัณฐ์ : ฮี ! ถึงเวลาที่ต้องชำระแค้นที่มันชิงเมียเราไป... (เล่ม ๒ หน้า ๒๘)

พญาขร : ฮี ! เป็นถึงฤาษี... แต่หน้ามิดตามัวทำร้ายน้องสาวคนเดียวของข้าได้..

แค้นนี้ต้องชำระ... (เล่ม ๙ หน้า ๖๖)

ตรีเศียร : วิญญาณของท่านพี่ทั้งสองจงรับรู้ไว้**แค้นนี้ต้องได้รับการชำระ**

อย่างแน่นอน (เล่ม ๑๐ หน้า ๒๘)

มังกรกัณฐ์ : ฮี ! แค้นนี้ชำระวัน**ชำระสะสาง**มานานแล้ว..... (เล่ม ๑๘ หน้า ๒๔)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการรบ การต่อสู้ คือการที่ผูกใจเจ็บกับผู้อื่น แล้วรอเวลาที่จะแก้แค้นอยู่เสมอ สิ่งที่เกิดตามมาคือการต่อสู้เพื่อเอาชนะผู้นั้นให้สำเร็จได้ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้มีสถานะสูงกว่ากับผู้รับใช้

ทศกัณฐ์ : เจ้าสิขั้วข้า... ชิงเมียข้าไปกกจนมีลูกด้วยกันอย่างที่เห็น

พาลี : แต่เจ้าคิดฆ่าลูกข้า **ยอมให้อภัยไม่ได้**อยู่แล้ว... เจ๊ก (เล่ม ๒ หน้า ๓๔)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการรบ การต่อสู้ คือการที่ไม่ยอมให้อภัยผู้อื่นยอมนำมาซึ่งการต่อสู้เพื่อเอาชนะกันให้ได้ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน

ทศกัณฐ์ : เอาละ ! วันนี้ข้าเห็นทีที่จะต้องออกไปประลองยุทธ์ สำแดงเดชสักที...

ข้าร้อนวิชาเหลือเกินแล้ว ฮ่า ฮ่า

รณพิกตร์ : ท่านพ่อต้องรบชนะไปทั่วทั้ง ๓ ภพอยู่แล้วลูกแนใจ (เล่ม ๒ หน้า ๕๕)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องกับการรบ การต่อสู้ คือ ความต้องการที่จะแสดงให้ผู้อื่นได้เห็นความสามารถของตนเองในด้านการสู้รบ บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้มีสถานะพ้องกับลูก

พาลี : ...แล้วพຼ່งนี้เข้า เจ้ากับข้ามาสู้กันในถ้ำข้างหน้าโน้น...

ทพ : ได้ ! อย่งไรชะ ตึกหนักี้ก็ตมมีการหลังเลืดทาแผ่นดินอยู่แล้ว...

(เล่ม ๗ หน้า ๖๗)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องกับการรบ การต่อสู้ คือ ความต้องการที่จะต่อสู้กันจนถึงขั้นเสียเลือดเนื้อ แม้จะเป็นการกล่าวด้วยวาจาล่วงหน้า แต่สิ่งที่ตามมาคือ การต่อสู้กันในที่สุด บริบทโดยรวมมีความเหมาะสมในการใช้ภาษาเพื่อสนทนาแล้ว เพราะเป็นการสนทนาของผู้ที่เป็นศัตรูกัน

๒.๓ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการแนะนำสั่งสอน

เป็นบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องที่มีลักษณะในทำนองการกล่าวเชิงแนะนำสั่งสอน ให้ข้อคิดข้อคิดซึ่งเกิดจากการกระทำของตัวละคร มีทั้งลักษณะที่เตือนสติตนเอง และกำชับผู้อื่นให้กระทำ นอกจากนี้ยังเป็นสำนวนที่ใช้ได้ถูกกาลเทศะ ถูกเพศ วัย สถานะ และกฎวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ซึ่งมีอยู่จำนวนมากกรองลงมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฤๅษีองค์ต : ชำนำนางมาให้เจ้าแล้ว แต่นางได้มีลูกกับพาลีคนหนึ่ง

เจ้าอย่าได้คิดอะไรมาเลย หากรักนางก็จงดูแลนางให้ดีแล้วกัน

ทศกัณฐ์ : เรื่องนั้นช่างมันเถอะ... ขอให้นางกลับมา ข้าก็มีความสุขยิ่งนักแล้ว...

(เล่ม ๒ หน้า ๒๔)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าใช้เพื่อแนะนำสั่งสอน และเตือนสติตนเอง ของตัวละครทั้งสองตามลำดับ คือการแนะนำให้ดูแลผู้ที่เรารัก และเตือนสติตนเองให้รู้จักความสุขที่

เกิดจากผู้ที่เรารัก ปรึบนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้ว เพราะคู่สนทนามีสถานะใกล้เคียงกันระหว่าง อาจารย์กับศิษย์

พาลี : ไปซะ... อย่าให้ข้าเห็นหน้าเจ้าอีก มิฉะนั้นข้าจะไม่เว้นชีวิตเจ้าแน่นอน
ทศกัณฐ์ : ฮี... คงมีสักวัน ข้าจะต้องชนะเจ้า.... (เล่ม ๒ หน้า ๓๘)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าใช้เพื่อตักเตือน แนะนำ ให้คู่สนทนาปฏิบัติตามที่ต้องการ ปรึบนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้ว เพราะคู่สนทนามีสถานะใกล้เคียงกัน และเป็นศัตรูกัน

ฤๅษีชนก : เฮ้อ ! รู้ว่าชีวิตเราไม่เหมาะที่จะมาเป็นฤๅษี ญาณสมาธิ
จึงไม่เกิดสักที หากยังฝืนชะตาชีวิตต่อไป ก็คงหาเกิดประโยชน์
อันใดกับชีวิตเราไม่... (เล่ม ๕ หน้า ๓๖)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าใช้เพื่อเตือนสติตนเอง ให้ทบทวนถึงวิธีการที่ตนกำลังปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ปรึบนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการรำพึงกับตนเอง

ฝ่ายสองวานรน้อยก็ซัดเซพเนจรอยู่ในป่าใหญ่ หามลหมากรากไม้กิน
ไปตามยถากรรม มีสุขร่วมเสพ มีภัยก็ร่วมช่วย (เล่ม ๖ หน้า ๓๕ - ๓๖)

การใช้สำนวนโวหารในความบรรยายเรื่องนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าใช้เพื่อเป็นข้อคิด ในทำนองให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในยามที่ต้องพบกับสถานการณ์ที่ตกทุกข์ได้ยากต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ปรึบนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานะของตัวละครทั้งสองแล้ว

นางอุมาเทวี : เจ้าเป็นวานรที่มีจิตสำนึก ทำผิดก็ยอมรับผิด นำสรรเสริญยิ่งนัก...
หนุมาน : เป็นพระมหากษัตริย์ พระเจ้าข้า (เล่ม ๗ หน้า ๓๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าใช้เพื่อแนะนำสั่งสอน และยอมรับในพฤติกรรมกระทำของคู่สนทนาที่ยอมรับการลงโทษเพราะกระทำความผิด บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะสูงกับผู้มีสถานะต่ำกว่า

อินทรีชิต : ให้ตายเถอะ ! มันแก้ทางเราได้หมด ทั้งพวกทหารก็ตายเกลี้ยง

พระลักษมณ์ : อินทรีชิต ! บัดนี้ถึงวาระสุดท้ายของเจ้าแล้ว **จงก้มหัวสวามิภักดิ์**

ต่อพระรามเถอะ...

(เล่ม ๒๐ หน้า ๑๔)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการใช้เพื่อแนะนำ ให้คู่สนทนากระทำตามที่ชี้แนะ เพราะจะได้ไม่ต้องเสียชีวิตตามผู้อื่นไป บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการสนทนาระหว่างผู้มีสถานะใกล้เคียงกัน และในฐานะที่เป็นศัตรูกันด้วย

ไวยวิก , มัจฉานุ : หลานทั้งสองต้องกราบขอภัยท่านท้าวมหาชมพู

ผู้อาวุโสเป็นยิ่งนักที่**บังอาจล่วงเกิน**ท่านเช่นนั้น

ท้าวมหาชมพู : **ไม่รู้ไม่ผิด**... ข้ายินดีให้อภัยพวกเจ้าทั้งสอง เเฮอะ ๆ (เล่ม ๒๗ หน้า ๖๘)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้ เป็นการใช้เพื่อสั่งสอน ให้คู่สนทนาเกิดความเข้าใจตรงกัน และเป็นการแสดงความเป็นผู้รู้จักให้อภัยแก่ผู้อื่น บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาได้เหมาะสมแล้วเพราะคู่สนทนาเป็นผู้ที่มีสถานะและวัยต่ำกว่า

๒.๔ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการบริภาษ

เป็นบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องที่มีลักษณะการตำหนิ ว่ากล่าว หรือการแสดงคำพูดไม่พอใจในพฤติกรรมกระทำที่ไม่ดีของตัวละคร นอกจากนี้ยังเป็นสำนวนที่ใช้ได้ถูกกาลเทศะ ถูกเพศ วัย สถานะ และถูกวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ซึ่งมีอยู่ไม่มากนัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อรชุน : **เจ้ายักษ์นี้บังอาจ**เข้ามาเด็ดผลไม้ เด็ดดอกไม้ในสวนข้า

แถมยัง**โหดใส่กับข้า**อีกต่างหาก... **ข้าจำเป็นต้องสั่งสอนมัน**

ฤๅษีโคบุตร : ลูกศิษย์ข้าเป็นหนุ่มใจคึกคะนองไปบ้าง...

โปรดเมตตาให้อภัยมันด้วยเถิด...

(เล่มที่ ๑ หน้า ๔๖)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการใช้เพื่อด่าทอ และแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของลูกศิษย์ของคู่สนทนาที่บุกรุกเข้าไปในสถานที่ของผู้อื่น บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการกล่าวถึงบุคคลที่สามซึ่งมีสถานะต่ำกว่า

ทศกัณฐ์ : ข้าขอ พระอุมาเทวี ไปเป็นอัครมเหสีของข้า พระเจ้าข้า

พระอิศวร : ชีชะ ! **ไอ้เจ้ายักษ์โหดขั้นต่ำต้อย** บังอาจมาขอมเหสีของข้า

ไปเป็นมเหสีของมัน **ช่างไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง...** นำมาให้ตายนัก

(เล่ม ๑ หน้า ๖๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการใช้เพื่อด่าทอ และแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของคู่สนทนาที่ไม่มีความเคารพยำเกรงในอำนาจของผู้มีสถานะสูงกว่า บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะคู่สนทนานั้นมีสถานะต่ำกว่า

รามสูร : เฮ้ย ! **ไม่ใช่เรื่องของเจ้า จงไสหัวไปซะเจ้าเทพอรชุน** ไม่งั้นคงได้เห็นดีกัน

เทพอรชุน : ชีชะ ! ขนาดทศกัณฐ์ข้ายังเคยเอาชนะมาแล้ว... (เล่ม ๖ หน้า ๖๒)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการใช้เพื่อด่าทอ และแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของคู่สนทนาที่เข้ามาขัดขวางการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะคู่สนทนานั้นมีสถานะใกล้เคียงกันและอยู่ในฐานะที่เป็นศัตรูกัน

พาลี : ว่าไง... ไอ้ทรี ! ...ต้องการจะสู้กับข้าล่ะ... ฮีฮี...

เพิ่งแตกเนื้อหนุ่มไม่เท่าไร แต่**จิตใจร้อนรุ่มโหดเหลือเกินนะ** ฮีฮี

ทรี : เจ้าจะว่าอย่างไรข้าไม่สนใจหรอก... ข้าสนใจเพียงอย่างเดียว

คือสู้กับเจ้าให้ชนะ...

(เล่ม ๗ หน้า ๖๕)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการใช้เพื่อด่าทอ และแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของคู่สนทนาที่ทำทนายให้ตนเองต่อสู้ด้วย บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะคู่สนทนานั้นมีสถานะต่ำกว่า และอยู่ในฐานะที่เป็นศัตรูกัน

๒.๕ ส่วนที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการขอโทษและการขออภัย

เป็นบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องที่มีลักษณะการกล่าวเพื่อขอโทษ และการขออภัย ระหว่างคู่สนทนา นอกจากนี้ยังเป็นสำนวนที่ใช้ได้ถูกกาลเทศะ ถูกเพศ วัย สถานะ และ ถูกวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ซึ่งมีอยู่จำนวนน้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อรชุน : เจ้ายักษ์นี้บังอาจเข้ามาเด็ดผลไม้ เด็ดดอกไม้ในสวนข้า

แถมยังโหม่งใส่กับข้าอีกต่างหาก... ข้าจำเป็นต้องสั่งสอนมัน

ฤๅษีโคบุตร : ลูกศิษย์ข้าเป็นหนุ่มมีใจคอกะนองไปบ้าง...

โปรดเมตตาให้อภัยมันด้วยเถิด...

(เล่ม ๑ หน้า ๔๖)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการกล่าวเพื่อขออภัยให้คู่สนทนา ยกโทษความผิดที่ได้กระทำไป ของบุคคลที่สาม บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะผู้กระทำผิดอยู่ในการดูแลของบุรุษที่สอง ซึ่งมีสถานะเป็นอาจารย์ แม้จะอาวุโสกว่าคู่สนทนา แต่ก็ควรใช้สำนวนโวหารในลักษณะนี้

นางวานรินทร์ : ้วย ! ท่านเป็นใคร ?

วิรุฬหอำบัง : มีผู้หญิงอยู่ ... ได้โปรดเถิดแม่นาง... ข้ากำลังหนีตายจากการตามล่า

ของทหารพระราม

(เล่ม ๒๒ หน้า ๖๖-๖๗)

การใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนนี้เป็นการกล่าวเพื่อขออภัยให้ช่วยเหลือจากการถูกศัตรูตามล่า บริบทนี้เป็นการใช้ภาษาที่เหมาะสมแล้ว เพราะมีลักษณะที่สุภาพ อีกทั้งสถานะของคู่สนทนามีความใกล้เคียงกันด้วย

จากการศึกษาการใช้สำนวนที่มีลักษณะคล้ายกับหนังสือวรรณกรรมแปลมาจากหนังสือจีนกำลังภายใน ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารแล้ว พบว่ามีการใช้ในการเขียนบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาบริบทโดยรวมแล้วเป็นสำนวนโวหารที่เหมาะสมในการใช้เขียนเป็นส่วนใหญ่ เพราะเนื่องจากใช้ได้ถูกต้องกับกาลเทศะ เพศ วัย และสถานะทางสังคมของตัวละคร

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าที่ผู้เขียนเลือกใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายในมาเขียนนั้น อาจจะเห็นว่าเนื้อเรื่องมีลักษณะเป็นการต่อสู้กันระหว่างผู้ที่มีความสามารถเหนือกว่าบุคคลธรรมดา จึง จำเป็นต้องใช้สำนวนที่มีความพิเศษและแตกต่างจากการต่อสู้แบบธรรมดา โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความตื่นเต้น เร้าใจ ให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและอารมณ์ ความรู้สึกคล้ายตามไปกับตัวละครในสถานการณ์ของเนื้อเรื่องตอนนั้น ๆ อันเป็นกลวิธีหนึ่งของการใช้ถ้อยคำสำนวนประกอบรูปภาพของหนังสือการ์ตูน

อย่างไรก็ตามผู้เขียนควรคำนึงถึงการใช้สำนวนหรือลีลาในการเขียนหนังสือการ์ตูนให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัยของเด็กเป็นสำคัญ รวมทั้งสามารถใช้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อ่านในทางสร้างสรรค์ได้อีก ด้วย ดังที่ บุญยงค์ เกศเทศ (๒๕๒๗: ๒๖๕) กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการใช้สำนวนในการเขียนการ์ตูนว่า

ผู้เขียนหนังสือการ์ตูนต้องรู้และเข้าใจหลักการในลีลาการเขียนต่าง ๆ เช่น ใช้ภาษาสละสลวย คมคาย แต่เข้าใจง่ายให้แนวคิดที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อ่าน อีกทั้งยังต้องมีความใส่ใจในการเขียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับสิ่งดี ๆ ที่เหมาะสมกับวัยของตน ก่อให้เกิดจินตนาการที่ดี และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย

บทที่ ๕

การใช้ภาพพจน์

หนังสือการ์ตูนจัดว่าเป็นงานเขียนบันเทิงคดีชนิดหนึ่งเพราะมุ่งให้ความเพลิดเพลินบันเทิงใจและความสนุกสนาน ให้แก่ผู้อ่านซึ่งอยู่ในวัยเด็กเป็นสำคัญ จึงมีลักษณะการใช้ภาษาในการเขียนที่ต้องสร้างเสริมความคิดจินตนาการให้สอดคล้องกับความสมจริง เพิ่มความมีชีวิตชีวา ใช้อารมณ์ความรู้สึกและที่สำคัญคือสร้างอารมณ์ขันให้แกผู้อ่าน โดยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการเขียน กับระดับของภาษาที่ใช้ด้วย ดังที่ ภาคภูมิ วรรณภา และดุษฎี กองสมบัติ (๒๕๔๘: ๑๓๐) ได้กล่าวถึงลักษณะภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือวรรณกรรมบันเทิงว่า

ลักษณะภาษาในงานเขียนบันเทิงคดีนี้โดยสรุปนั้นจะต้องประกอบด้วย ลีลา (style) โวหารภาพพจน์ (figures of speech) ความหมาย (meaning) และความงาม (beauty) รวมทั้งมีระดับของภาษาหลายระดับที่เป็นภาษาปากมักใช้ในบทสนทนาเพื่อช่วยให้เรื่องสมจริงตามลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว อาจใช้ภาษาทั้งแบบแผนในการอธิบายประกอบเรื่อง หรือใช้ในโอกาสต่าง ๆ ของตัวละครบางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล หรือส่วนใดส่วนหนึ่งในเนื้อเรื่องอาจจำเป็นต้องใช้ภาษาแบบแผนด้วย

จะเห็นว่าการใช้ภาพพจน์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเขียนงานบันเทิง เพราะฉะนั้น การเขียนหนังสือการ์ตูนก็เช่นเดียวกัน เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ความเพลิดเพลิน ความบันเทิงใจ และความสนุกสนาน จึงสามารถใช้ภาพพจน์ประกอบการเขียนได้ด้วย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๖: ๘๒๐-๘๒๑) ให้ความหมายของ ภาพพจน์ ไว้ว่า “น. ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึกเห็นเป็นภาพ, ถ้อยคำที่เรียบเรียง อย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา (อ. figure of speech).” ส่วน รุ่งฤดี แพลงคร (๒๕๔๘: ๑๓) ให้คำนิยามของภาพพจน์ว่า “ภาพพจน์เป็นการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ ซึ่งเกิดจากการเรียบเรียงถ้อยคำให้มีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ แตกต่างไปจากความหมายเดิม การใช้ถ้อยคำดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ อารมณ์ หรือความรู้สึกบางอย่างที่ชัดเจนขึ้นยิ่งกว่าการใช้ถ้อยคำธรรมดา”

การใช้ภาพพจน์ซึ่งมีหลายชนิดในการเขียนนั้นนอกจากให้คุณค่าด้านความบันเทิงแล้ว ยังเป็นสิ่ง ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดความคิดสร้างสรรค์ จดจำแนวทางที่เหมาะสมแล้วนำไปใช้ในการสื่อความกับ ผู้อื่นด้วยการเขียน การพูดสนทนาในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเล่าเรียน ได้ถูกตามโอกาส ถูกกาลเทศะ และบุคคล เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการใช้ภาพพจน์ในการเขียนงานสื่อสารในเชิงบันเทิงคดีและสร้างสรรค์ จินตนาการของ อวยพร พานิช และคณะ (๒๕๕๐: ๒๘๖-๒๘๘) กล่าวถึงเรื่องภาพพจน์ว่า

คือถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพหรือภาพในใจ คำว่าภาพพจน์ในที่นี้จึงเป็นเรื่องของภาษา เป็นศิลปะการใช้ ถ้อยคำ เสียงของคำ ไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า ภาพพจน์ ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะใช้แทนคำว่า ภาพลักษณ์ (Image) ภาพพจน์ที่นิยมใช้ในงานเขียนบันเทิงมี ๘ ชนิด ได้แก่ อุปมาอุปไมย อุปลักษณะ บุคลาธิษฐาน อนุนามนัย นามนัย อธิพจน์ ปฏิพจน์ และสัทพจน์ เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้สำนวนโวหารดีขึ้นต้องทำให้เหมาะสม เฉพาะ ที่จำเป็นไม่พำเพ็ญ หรือมากจนเกินควร

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ในด้านการใช้ภาพพจน์แล้ว ปรากฏพบว่ามีที่ใช้ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องจำนวน ๘ ชนิด ดังจะได้อธิบายรายละเอียด และยกตัวอย่างมาพอสังเขปตามลำดับที่พบจากมากไปน้อยดังต่อไปนี้

๑. การใช้ภาพพจน์สัทพจน์ (Onomatopoeia) เป็นวิธีการถ่ายทอดเสียงที่เกิดขึ้นจาก ธรรมชาติ ซึ่งอาจจะเป็นเสียงร้อง เสียงจากกิริยาของของคน ของสัตว์ เสียงจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น เสียงฟ้าร้อง เสียงฟ้าผ่า เสียงลมพัด หรือเสียงที่เกิดจากวัตถุ เช่น เสียงดนตรี เป็นต้น เพื่อเป็นการ กระตุ้นให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชัดเจน ได้รับความรู้เพื่อเพิ่มอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด เป็นสถานการณ์ที่เสียง จากเสียงธรรมชาตินั้นปรากฏอยู่ ด้วยการถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษร

จากการศึกษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร แล้วพบว่ามีการใช้ภาพพจน์เลียน เสียงธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในการใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายถึงภาพพจน์การ ใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติโดยแบ่งออกได้ ๒ ประเภทตามลำดับจำนวนที่พบ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสียงที่เกิดจากกิริยาอาการของตัวละคร

ปรากฏพบว่ามีที่ใช้บ่อยจำนวนมากที่สุด ผู้วิจัยจึงยกตัวอย่างมาอธิบาย พอสังเขปดังนี้

ตาราง ๔ การใช้ภาพพจน์สีทพจน์ หรือการใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติที่เกิดจากกิริยาอาการของตัวละคร

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑	๑๖	นนทก	- เอามือจุ่มลงไปใต้อ่างน้ำ	จุ่ม	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการใช้มือจุ่มลงในน้ำอย่างแรง เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมจึงใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๑๙	นนทก	- ตกบันไดกระแทกพื้น / ส่งเสียงร้อง	ตุบ / เอ็ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการตกลงมาจากที่สูงจนกระแทกพื้นเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม จึงใช้ได้เหมาะสมแล้ว / ส่วนเสียงร้องนั้นเลียนเสียงอย่างสุนัขร้อง เป็นการสร้างอารมณ์ขันจึงใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๒๐	นนทก	- ใช้นิ้วเพชรชี้ไปที่เทวดา	แช่ด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพกระแสไฟฟ้า ที่พุ่งออกไปเป็นคำเลียนเสียงที่สร้างขึ้นใหม่ แต่เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๒๓	พระนารายณ์	- แปลงกายเป็นนางฟ้า	พริ้ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการเปลือยร่างเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๒๕	นนทก	- แสดงท่าเต้นให้นางฟ้าดู	ชะแว็บ ชะแว็บ	- ให้ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วเป็นคำเลียนเสียงที่เกิดขึ้นใหม่แบบคำสแลง จึงไม่เหมาะสมที่จะใช้

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑	๒๙	พระนารายณ์	- ใช้ตรีตัดศีรษะนนทก	สวบ....	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการใช้อาวุธแทงเข้าร่างกายเป็นคำเลียนเสียงที่มีมาแต่เดิม แต่ใช้ไม่ถูกต้องกับการกระทำนี้ เพราะถ้าเป็นการตัดจะใช้คำว่า “ฉับ” จึงไม่เหมาะสมในการใช้
	๒๙	พระนารายณ์	- เหาะขึ้นท้องฟ้า	ฟ้าว	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการเหาะโดยแหวกอากาศไปเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม จึงใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๓๔	สรภ	- ส่งเสียงร้องเยาะเย้ย วิรุฬหก	ตุ๊กแก ๆ ๆ	- ให้ความรู้สึกสะอึดใจเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๓๗	ฤาษีโคบุตร	- ตกใจหงายท้อง	ตึง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการชน ล้ม หรือกระแทกอย่างแรงเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม และในสถานการณ์นี้ใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขัน จึงใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๓๙	ทศกัณฐ์	- ฝึกกระบวันท่าพร้อมอาวุธ	ควับ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการเคลื่อนที่ไปมา เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑	๔๐	ทศกัณฐ์	- นั่งหลับ กรน	ครอก... ฟี...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การนอนหลับ เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๔๕	เทพอรชุน	- หัวเราะแบบเยาะเย้ย	ฮ่า ฮ่า	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความพอใจ เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๕๖	เทวดา	- หอบ และเหนื่อย	แฮก ๆ ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความเหนื่อย เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๖๐	ทศกัณฐ์	- เปล่งเสียงขณะดั้นเขา พระสุเมรุ	ย้าย	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การลำแดงพลัง เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิมในการ ต่อสู้ แต่การออกกำลังเพื่อ ผลัดดันมักใช้คำว่า “ฮีบ...” จึงค่อนข้างไม่เหมาะสมนัก
๒	๒๖	ฤๅษีอังกศ	- ท่องมนตร์คาถา	โอม ปุสะ ปุระณะ โป่ง โป่ง ซึ่ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การประกอบพิธีกรรม เป็นคำ เลียนเสียงที่สร้างขึ้นใหม่ แต่ ไม่สู้เหมาะสมในการใช้นัก
	๒๖	องคต (แรกเกิด)	- ส่งเสียงร้องตอนคลอด	อูแว้	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ เด็กแรกเกิดร้อง เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง เหมาะสมในการใช้แล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๒	๒๗	องคต	- องคตส่งเสียงร้อง (ความบรรยาย)	เจ๊ก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ของลิงร้อง เป็นคำเลียนเสียง ที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๓๘	ทศกัณฐ์	- แลปลิ้นเยาะเย้ยพาลี	ยี้... แบริ...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การล้อเลียน เป็นคำเลียน เสียงที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งเป็น การสร้างอารมณ์ขัน จึง เหมาะสมแล้ว
	๓๙	พาลี	- ร้อง เพราะปู่ทศกัณฐ์ใช้ ก้ามหนีบ (ความบรรยาย)	อ๊ก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความเจ็บปวด เป็นคำเลียน เสียงที่สร้างขึ้นใหม่ แต่มี ความเหมาะสมในการใช้แล้ว
๔	๓๔	ฤๅษีชนก	- ตบศิระชะป่ารวบใช้	ผัวะ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การใช้มือตีโดนที่ร่างกาย เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งเหมาะสมแล้ว
	๓๖	ฤๅษีชนก	- สูดลมเข้าปอดแล้ว เป่าออกจากปาก	ซูด...ว... พรวด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การสูดลมเข้าปากแล้วเป่า ออก เป็นคำเลียนเสียงที่สร้าง ขึ้นใหม่ ไม่สู้เหมาะสมในการ ใช้นัก เพราะแต่เดิมมักใช้ว่า ซูด...พรวด...

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๔	๔๕	พระพรต	- ใช้มีดดาบฟันต้นกล้วย	ฉับ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการใช้มีดฟันโคนวัตถุที่อ่อนกว่า เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งเหมาะสมในการใช้
๕	๒๔	มารีศ	- ร้องให้เมื่อเห็นกากนาสูรตาย	แง ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพความเสียใจ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม แต่มักใช้กับวัยเด็ก จึงไม่เหมาะสมในการใช้
	๖๓	รามสูร	- นอนร้องเพลง	ลั่นลา...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพความสุข เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๖๗	รามสูร	- ขว้างขวานใส่พระราม	ควิ่ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการหมุนของวัตถุที่ขว้างมา ซึ่งเป็นคำเลียนเสียงที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งแต่เดิมใช้ว่า วิ้ง จึงไม่สู้เหมาะสมนัก
๖	๑๗	ฤๅษีโคดม	- มีความคิดขึ้นหรือคิดออกได้สำเร็จ	ปิ้ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพการคิดได้ เป็นการใช้คำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่งมักใช้กับการหายตัวหรือปรากฏตัวในทันที แต่ใช้ในความหมายที่คิดวิธีได้ซึ่งเหมาะสมแล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๖	๒๔	ฤๅษีโคดม	- หัวเราะ	เหอะ ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การหัวเราะ เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๓๙	พญาข้างงา ดำ	- ส่งเสียงร้อง	แป้ว	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ข้างร้อง เป็นคำเลียนเสียงที่ ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๖๗	พระอินทร์	- เป่าสังข์	ปู้น	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ขบวนรถไฟ เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม แต่ในที่นี้ ใช้เลียนเสียงของ สังข์ จึงสื่อ ความไม่ชัดเจน ไม่สู้ เหมาะสมในการใช้นัก
๗	๒๔	พระพาย	- เหาะด้วยความเร็ว	เฟี้ยว...ฟ้าว...	- ให้ความรู้สึกและภาพการ เคลื่อนไหว แหวกวนไปใน อากาศด้วยความเร็ว เป็นคำ เลียนเสียงที่มีมาแต่เดิม ซึ่ง เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๓๘	อสูรตะไลกาฬ	- กัดร่างหนุมาน	กร๊อบ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การแตกหักของของแข็ง เช่น กระดูก เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม แล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๗	๔๖	พาลี	- จับวงพญาช้างงาดำ เหวี่ยงไป	หวีด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุขนาดใหญ่และหนัก แหวกอากาศลอยไป เป็นการ ใช้คำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม
	๕๐	นางควายป่า	- ร้องให้เพราะลูกถูกฆ่า	ฮือ ๆ โฮ... โฮ...	- ให้ความรู้สึกถึงความเสียใจ และการร้องไห้ เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๕๙	ทรรพี	- ต่อกู้กับทรรพเป็นผู้เป็นพ่อ	ฟุด.. ฟิด.. มอ..	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความกระพืดกระพืด เป็น คำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งเหมาะสมในการใช้
๘	๖๓	พระลักษมณ์ นางสีดา	- นั่งตากฝนแล้วจามออกมา	ฮัดแซย	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเป็นหวัดหรือแพ้อากาศ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม มีความเหมาะสมในการ ใช้แล้ว
๙	๔๕	ส่ามะนักษา	- ร้องให้เพราะชีวหาผู้เป็น สามีตาย	แแง..แอ้..แอ้..	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความเสียใจ จึงเหมาะสมใน การใช้แล้ว และยังสร้าง อารมณ์ขันด้วย

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๙	๕๒	สำมะนักขา	- แอบซ่อนและโผล่หน้ามอง พระรามในพุ่มไม้	ชะแว็บ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเคลื่อนไหวในลักษณะ ผลุบ ๆ โผล่ ๆ เป็นคำเลียน เสียงจากภาษาต่างประเทศ ซึ่งถือว่าใช้ไม่เหมาะสม
	๕๓	นกสองตัว	- ส่งเสียงร้องเรียกกัน	จ๊ิบ ๆ ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ธรรมชาติของนก เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม จึง เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๖๓	พระลักษมณ์	- หิวข้าว	จ๊อก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความหิว เป็นคำเลียนเสียงที่ ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะ สมแล้ว
๑๐	๕๙	ทศกัณฐ์ แปลงเป็น ฤๅษี	- กระแอม ไอ ขณะที่ทัก นางสีดา	ฮะแอมม... แค๊ก... แค๊ก...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การทักทายด้วยการกระแอม เสียง เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม แล้ว
๑๒	๑๓	ท้าวมหาชมพู	- ฟันสติจากการที่หนุมาน เป่าลมคาถา และแสดง อาการสำรอก	ไอ้ก... อ้วก...	- ให้ความรู้สึกถึงการคลื่นได้ เห็นภาพการอาเจียน เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่ง ใช้ได้เหมาะสมแล้ว
๑๓	๖๕	กองทัพลิง	- ย่ำเท้าเดินทัพ	ตึง.. ตึง.. ตึง..	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเดินเท้าพร้อมเพรียงกัน เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑๕	๖๖	พิราภวน	- ร้องให้คร่ำครวญถึงไววิก	ฮือ ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความเสียใจและการร้องไห้ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม
	๖๗	หนูมาน	- แปลงร่างเป็นใยบัว	บู่	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การระเบิดของพลุ ประทัด ขนาดเล็ก เป็นการใช้คำเลียน เสียงที่ไม่เหมาะสมกับการ แปลงร่าง
๑๖	๒๔	กุมภกรรณ	- ถ่มน้ำลาย	ตุ้ย	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ถึงความไม่สุภาพเพราะการ ถ่มน้ำลาย เป็นการใช้คำ เลียนเสียงที่ผิดวัฒนธรรม เดิมซึ่งถือว่าไม่เหมาะสม
๑๗	๖๒	อินทวิชิต	- เป่าปากเรียกพาหนะซึ่ง เป็นสัตว์	วิด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเรียกขานด้วยสัญญาณที่ รู้จักกัน เป็นคำเลียนเสียงที่ผิด วัฒนธรรม จึงไม่เหมาะสมใน การใช้
๑๘	๓๓	มังกรกัณฐ์ ขี่ม้า	- ชักม้าหลบศรพระราม ม้าส่งเสียงร้อง	ฮือ...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเคลื่อนที่ของม้าขณะส่ง เสียงร้อง เป็นคำเลียนเสียงที่ ใช้มาแต่เดิม ซึ่งเหมาะสมใน การใช้แล้ว

ตาราง ๔ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๒๒	๖๔	วิรุฬห์จำบัง	- ใช้วิชากำบังกายหายตัว	แวบ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การหายตัวขณะเคลื่อนที่ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งเหมาะสมในการใช้
๒๓	๒๔	ท้าวมาลีวราช	- หัวเราะ	เหอะ เหอะ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การมีความสุข เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๗๐	เวตาล	- ขำ	คิก ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความขบขัน เป็นคำเลียน เสียงที่มีใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
๒๔	๑๔	นางสีดา	- ตบหัวทศกัณฐ์ เพื่อแก้ มนตร์สะกด	เพียะ เพียะ เพียะ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การใช้ฝ่ามือหรือวัตถุแบนตีที่ ว่างกาย เป็นคำเลียนเสียงที่มี ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
๒๘	๒๗	พระมงกุฎ	- คลอดออกจากครรภ์ นางสีดา แล้วส่งเสียงร้อง	อูแว้... อูแว้... อ๊า...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ทารกร้องตอนแรกคลอด เป็น คำที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งเหมาะ สมในการใช้แล้ว
	๓๓	พระมงกุฎ	- หัวเราะ เพราะหลงตาให้ ธนูวิเศษ	อี... อี...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความดีใจและพอใจ เป็นคำที่ ใช้มาแต่เดิม

๑.๒ เสียงที่เกิดจากวัตถุ และธรรมชาติ

ปรากฏพบว่ามีที่ใช้อยู่จำนวนมาก ผู้วิจัยจึงยกตัวอย่างมาอธิบาย พอสังเขปดังนี้

ตาราง ๕ ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์ศัพท์พจน์ หรือการใช้คำเลียนเสียงที่เกิดจากวัตถุและธรรมชาติ

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑	๒๓	นนทก	- ใช้หวี หวีผม	แกร๊ก ๆ ๆ ๆ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่มีความแข็งเป็นซี่ครูด ไปกับพื้นผิว เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้ผิดเพราะแต่เดิมใช้ ว่า “แกรก ๆ” จึงค่อนข้างไม่ เหมาะสมนัก
	๓๗	ท้าวลัสเตียน	- พุดผิด(ทำให้เสียหน้า มัก ใช้ว่า หน้าแตก)	เพลิง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุประเภทแก้วแตก กระจาย เป็นคำเลียนเสียงที่ ใช้มาแต่เดิม แต่ในที่นี้ใช้ ประกอบคำพุดที่พุดผิด เพื่อ สร้างอารมณ์ขัน ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๓๙	ทศกัณฐ์	- งามสายยงธนู	เอียด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การดึงเชือกจันทิงหรือการ เบรครถกระทันหัน เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๔๔	อรชุน	- ยิงศรนาคราช	ฟ้าว	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุพุ่งแหวกอากาศไป เป็น คำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม เหมาะสมในการใช้แล้ว

ตาราง ๕ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียงธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๑	๔๕	ฤๅษีโคบุตร	- เปิดฝากระบอกลีไสส่าสน	ป๊อก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การเปิดฝาจุกที่ปิดอยู่ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๕๕	ท้าววิรุฬหก	- ขว้างสังวาลไปที่สรภัญญะ	บีม	- ให้ความรู้สึกถึงวัตถุที่เป็น ระเบิด ซึ่งเห็นภาพความ ตกใจ และความเสียหาย เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๕๖	ทศกัณฐ์	- ดันเขาไกรลาสจนเขยื้อน และเคลื่อนที่	ครีน... ครีน...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การสั่นสะเทือนเคลื่อนไหว เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งมีความเหมาะสมแล้ว
	๕๗	พาลี-ทศกัณฐ์	- ใช้อาวุธฟาดกระทบกัน	เคื่อง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่เป็นเหล็กกระทบกัน เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม แต่ในที่นี้ค่อนข้างไม่ เหมาะสมนัก ควรใช้คำว่า “เปิง”
๒	๑๓	พาลี	- ขว้างกระบองใส่ทศกัณฐ์	โครม	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การพุ่งเข้าชนกันอย่างแรง ของรถเป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิมแต่ในที่นี้ค่อนข้าง ไม่เหมาะสมนักควรใช้ว่า บีก

ตาราง ๕ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๒	๔๙	รูป ท้องฟ้า แปรปรวน	- เสียงฟ้าผ่า(ความบรรยาย)	เปรี้ยง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความตกใจจากเสียง และ ท้องฟ้าแปรปรวน เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง ใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๖๑	ทศกัณฐ์	- เปล่งเพลิงประลัยกัลป์ (ความบรรยาย)	พริบ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความร้อนจากเปลวเพลิงลุก ไหม้ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม
๓	๑๒	ทศกัณฐ์	- พระอิศวรขว้างงาช้างปัก อกทศกัณฐ์	ฉีก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่มีความแหลมคมปัก เข้าที่วัตถุที่อ่อนกว่า เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง เหมาะสมในการใช้แล้ว
	๒๙		ฟ้าร้อง / ฝนตก (ความบรรยาย)	ครืน / ตู๋	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ความแปรปรวนของท้องฟ้า และฝนตกอย่างหนัก เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่ง ใช้เหมาะสมแล้ว
	๔๕	พญานาค วาสุกรี	- พ่นพิษสีดำ	ฟ้อ...อ...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ อาการที่งูหรือแมว์ร้องขู่ศัตรู เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว

ตาราง ๕ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียงธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๔	๑๖	นางกานาสูร	- แปลงกายเป็นกา	กา...กา...กา...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพเสียงร้องของนกกา เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งเหมาะสมในการใช้แล้ว
๑๓	๑๔	หนุมาน	- ใช้ต้นไม้ฟาดไปที่ร่างพลักษ์	พลั๊ก พลั๊ก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพความเจ็บปวดที่ร่างกายโดนฟาดด้วยวัตถุขนาดใหญ่ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
๑๖	๑๔		- ลมพัดถูกร่างกายหนุมานที่นอนตายแน่นิ่ง (ความบรรยาย)	วีว...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพลมที่พัดผ่านไปมาไม่แรงนัก เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
	๔๓	กุมภกรรณ	- ตีหัวสุครีพด้วยกระบอง	โพละ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพของวัตถุที่มีความเปราะบางแตกเพราะโดนฟาด หรือตี เป็นคำที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว แต่อาจจะใช้คำว่า “เป๊ก” ก็ได้
๑๗	๔๗	หนุมาน	- ขว้างตรีเพชรปักอกนนทกาสูร	ปัก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพความเจ็บที่เกิดจากการโดนวัตถุที่มีความแหลมปักเข้าที่ร่างกาย เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิมซึ่งเหมาะสมแล้ว

ตาราง ๕ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๒๐	๓๕	อินทวิชิต	- ครูดไถลไปกับพื้นดิน	ครืด	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุหรือร่างกายครูดไปกับ พื้น เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มา แต่เดิมซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว
๒๑	๒๒	พระราม ทศกัณฐ์	- พระรามแผลงศรกระทบ กับจักรของทศกัณฐ์	เคว้ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การกระทบกันของวัตถุที่เป็น เหล็ก เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสม
	๖๔	หนุมาน	- หักคทาวิเศษของ สหัสเดชะ	พล็อก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การหักของวัตถุที่มีความแข็ง เป็นคำเลียนเสียงที่สร้างมา ใหม่ แต่ใช้ได้เหมาะสมแล้ว และอาจใช้คำว่า “ป๊อก” ก็ได้
๒๒	๓๔	สีตลุง	- แผลงศรยิงลูกธนูเกิดไฟลุก	ฟู่	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ไฟที่กำลังลุกโชนแล้วโดนดับ ด้วยน้ำ เป็นคำเลียนเสียงที่ ใช้มาแต่เดิม จึงไม่สู้เหมาะ สมนัก ควรใช้ว่า “พริบ”
	๔๑	ตรีเมฆ	- หลบอยู่ใต้น้ำในทรายแล้ว หายใจเกิดเป็นฟองอากาศ	ปู้ง ปู้ง	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ ฟองอากาศที่ผุดขึ้นในน้ำ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งใช้ได้เหมาะสมแล้ว

ตาราง ๕ (ต่อ)

เล่ม	หน้า	ตัวละคร	สถานการณ์	คำเลียนเสียง ธรรมชาติ	ความหมาย และ ความเหมาะสมตามบริบท
๒๔	๓๓	ทศศิริวัน	- ใช้ขวานจามพลลิง	ฉ่วะ	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่มีความคมพื่นเข้าเนื้อ วัตถุที่อ่อนกว่า เป็นคำเลียน เสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งใช้ได้ เหมาะสมแล้ว
	๕๘	พระราม	- แผลงศรถูกทศกัณฐ์ร่างฉีก	แคว่ก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ การฉีกขาดของผ้า เป็นคำ เลียนเสียงที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่ง ใช้ได้เหมาะสมแล้ว
๒๕	๓๗	หนุมาน	- ใช้กำปั้นทุบแผ่นดิน	แกรก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่เป็นซี่แข็งครูดไปกับ พื้นผิว เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้ มาแต่เดิม แต่ในที่นี้ไม่สู้ เหมาะสมในการใช้นัก ควรใช้
๒๖	๓๖	พระลักษมณ์	- ยิงศรเป็นลมพัดพา ร่างกายของอัครรรณลงน้ำ	จ๋อม... จ๋อม...	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ วัตถุที่มีความแข็งตกลงน้ำ เป็นคำเลียนเสียงที่ใช้มาแต่ เดิม ซึ่งเหมาะสมแล้ว
๒๗	๔๘	พระมงกุฎ	- ถูกมัดโซ่ตรวนไว้ พอสวม แหวนของนางสีดาก็หลุด	คลิก	- ให้ความรู้สึกและเห็นภาพ แม่กุญแจถูกปลดล็อก เป็น คำเลียนเสียงที่มาจากภาษา ต่างประเทศแต่เหมาะสมแล้ว

๒. การใช้ภาพพจน์อุปมา (Simile) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งอย่างไร มักเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่รู้จักกันดีเพื่อให้เห็นภาพของสิ่งนั้นเพียงด้านเดียว การเปรียบเทียบแบบนี้จะสังเกตได้ง่ายจากคำที่ปรากฏในประโยค หรือข้อความซึ่งมักจะมีคำว่า เหมือน รว กับ ดูจ ประดุจ ดัง ดั่ง เทียบ เพียง เยี่ยง คล้าย เฉก เสมอ ยิ่งกับ เช่นเดียวกับ เป็นต้น

จากการศึกษาภาพพจน์อุปมาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารแล้ว พบว่ามีที่ใช้ อยู่ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่จำนวนมากที่สุด จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขปดังต่อไปนี้

พระนารายณ์ : แปลงเป็นนางฟ้าแสนงดงามปานนางสาวไทย... เพียง

นนทก : ใ้...ว้าว...นางฟ้านางสวรรค์ที่ไหนมาเก็บดอกไม้อยู่แถวนี้... สวยจังเยย

(เล่ม ๑ หน้า ๒๒-๒๓)

บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนาระหว่างกัน แต่พระนารายณ์กล่าวกับตนเองในสถานการณ์ที่แปลงกายเป็นนางฟ้าเพื่อไปหลอกนนทก มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ที่แปลกและแตกต่างจากเดิม ซึ่งอาจไม่เหมาะสมนักเพราะโดยปกติจะใช้ความงามของผู้หญิงสวยเปรียบเหมือนนางฟ้าว่า “สวยงามดั่งนางฟ้า” แต่กลับใช้นางฟ้าสวยเปรียบกับนางสาวไทย อย่างไรก็ตามโดยรวมแล้วก็ยังคงเป็นการขยายภาพความสวยงามของผู้หญิงได้ตรงตามความหมายและเพิ่มความชัดเจนมากขึ้นได้เช่นกัน ใช้คำเปรียบคำว่า “ปาน”

ทศกัณฐ์ : โอม... ร่างกายของข้า จงใหญ่โตเทียมเท่าขุนเขา

เทวดา : ทำไม่ได้หรอก

(เล่ม ๑ หน้า ๖๐)

บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนาระหว่างกัน แต่ทศกัณฐ์กล่าวกับตนเอง โดยมีเทวดายืนดู ในสถานการณ์ที่จะแปลงกายให้ใหญ่เท่าภูเขาเพื่อดันเขาไกรลาสให้ตั้งตรง มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งใช้ได้ถูกต้องความหมาย และขยายภาพความชัดเจนได้มากยิ่งขึ้น จึงเหมาะสมแล้ว เพราะโดยส่วนมากจะเปรียบเทียบความใหญ่โตของร่างกายกับภูเขา ตึก หรือช้างก็ได้ เช่น “ตัวใหญ่อย่างกับช้าง” ซึ่งทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของร่างกายที่ใหญ่โตได้ชัดเจนขึ้น ใช้คำเปรียบคำว่า “เทียมเท่า”

พระอิศวร : แต่เอาเหอะ ! เมื่อข้าให้สัญญาว่าจะขอสิ่งใดก็จะให้ตามใจเจ้า...

ข้าก็จะยกพระอุมาเทวีให้กับเจ้า

ทศกัณฐ์ : งั้นข้าขออนุญาตอุ้มพระแม่อุมาเทวีไปยังกรุงลงกาเลยนะพระเจ้าข้า...อิอิ

โอย ! ร่างกายร้อนดังไฟเผา

(เล่ม ๑ หน้า ๖๒)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระอิศวรกับทศกัณฐ์ ในสถานการณ์ที่พระอิศวรประทานพระอุมาเทวีมาให้แก่ทศกัณฐ์แล้วแบกขึ้นบ่าแต่ร่างกายนางร้อนมาก มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ใช้ได้ถูกต้องความหมาย แต่อาจไม่เหมาะสมนัก เพราะโดยทั่วไปจะใช้ความร้อนเปรียบกับไฟในเรื่องของอุณภูมิ เช่น “ตัวร้อนเป็นไฟ” แต่ที่กล่าวว่า “ไฟเผา” เป็นการเปรียบกับการเผาไหม้ อย่างไรก็ตามยังคงเป็นการขยายภาพความร้อนของร่างกายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ใช้คำเปรียบคำว่า “ดัง”

รณพัตร์ตั้งใจรำเรียนพระเวท หมั่นท่องคาถาอาคมจนแม่นยำ

และฝึกฝนวิทยายุทธทุกประเภทอย่างคล่องแคล่ว

ฤๅษีโคบุตร : เจ้ารณพัตร์ยักษ์ตนนี้ช่างเอาจริงเอางัง จนฝีมือล้ำหน้าไป

อย่างรวดเร็ว... น่าเกรงขามยิ่งนัก.. ต่อไปคง

ยิ่งใหญ่เทียบเท่าทศกัณฐ์ผู้เป็นพ่ออย่างแน่แท้

(เล่ม ๓ หน้า ๒๖)

บริบทนี้ไม่ใช่เป็นการสนทนาแต่ฤๅษีโคบุตรกล่าวกับตนเอง ในสถานการณ์ขณะสังเกตการฝึกฝนวิชาของรณพัตร์ และกล่าวชื่นชมความพากเพียร ความสามารถ เหมือนกับทศกัณฐ์ผู้เป็นพ่อ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ได้เหมาะสม ตรงตามความหมาย เพราะการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ การเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มักใช้กับบุคคลที่มีวิญญูฉินน้อยกว่าเทียบกับผู้มีวิญญูฉินเท่ากันหรือสูงกว่า ผู้อ่านเห็นภาพความสามารถของรณพัตร์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เทียบเท่า”

ป้ารับใช้ทำวชนก : สวัสดิ์จ๊ะ... ผอบจ๋า... จะลอบไปไหนจ๊ะ ?

ฤๅษีชนก : นี่แน่ะ... ผอบจ๋า

คนรับใช้ทำวชนก : อูย...ย...ตั้งแต่บวชมา**มือพระองค์หนัก**อย่างกะเท้าถีบ

เซียวพะยะคะ

(เล่ม ๔ หน้า ๓๔)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างฤๅษีชนกกับบ่าวรับใช้ สถานการณ์ที่ฤๅษีชนกเห็นผอบใส่นางสีดาลอยน้ำมาจึงให้บ่าวว่ายน้ำไปนำมาให้ แต่บ่าวทำกิริยาทะเล้นจึงถูกเท้าถีบ มีการใช้ภาพพจน์อุปมา ในบริบทนี้ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม ตรงความหมาย เพราะแต่เดิมมาก็ใช้ความเปรียบเช่นนี้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพการกระทำของฤๅษีชนกได้ชัดเจนขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “อย่างกะ”

พระราม : ศรพลายवादจงมา พิฆาตมัน !

สวาทู : โอ๊ะ ! อ้าก !

มารีศ : เจ้ารามมันมีลูกศรที่ทรงอิทธิฤทธิ์ทั้งยัง**ยิงแม่นยำได้ตั้งใจ**อีกด้วย

(เล่ม ๕ หน้า ๓๔)

บริบทนี้ไม่ใช่เป็นการสนทนาแต่มารีศกล่าวกับตนเอง ในสถานการณ์ที่พระรามแผลงศรสังหารสวาทูซึ่งมีความแม่นยำเหมือนใจนึก มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับความหมายแล้ว เพราะโดยทั่วไปก็มักใช้ในลักษณะที่ว่าทำสิ่งใดก็ได้ตั้งใจปรารถนา ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพการแผลงศรของพระรามที่มีความแม่นยำชัดเจนมากขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ตั้งใจ”

นางสีดา : ท่านแม่ !

มเหสีท้าวชนก : ดุชิ... ปากนิคจุมุกน้อย**ผิวพรรณก็ผ่องใส**

ดั่งบัวชมพูจากสระวรรณครี

(เล่ม ๕ หน้า ๔๓)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างนางสีดากับมเหสีท้าวชนก ในสถานการณ์ที่ท้าวชนกนำสีดาเข้ามาในวังเมืองมิลินา เมื่อมเหสีได้เห็นก็ชื่นชมว่านางสีดามีผิวพรรณผ่องใสเหมือนบัวชมพูสวรรค์ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งใช้ภาพพจน์ที่แปลกและแตกต่างจากเดิมซึ่งมักใช้ว่า “ผิวพรรณผ่องใสดั่งดวงจันทร์” ซึ่งตรงความหมายมากกว่า ฉะนั้นจึงเป็นการนำสิ่งที่มาเปรียบโดยผู้เขียนคิดขึ้นใหม่ ซึ่งอาจเพิ่มความรู้สึกแก่ผู้อ่านให้เกิดจินตภาพความงดงามของนางสีดาไปต่าง ๆ นานาได้เช่นกัน โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ดั่ง”

ทหาร : เชิญท่านต่อไป...

ครุฑ : ครุฑศักดิ์ แห่งเขาบุพผา **กำลังตั้งภูผา...ฮี้ ๆ...**

(เล่ม ๕ หน้า ๕๔)

บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนาแต่ครุทกล่าวกับตนเอง ในสถานการณ์ที่แข่งขันกันยกญูโมลี เพื่อหา
คู่ครองให้นางสีดา มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ซึ่งอาจใช้ภาพพจน์ที่ไม่เหมาะสมนัก เพราะผู้อ่าน
อาจมีความรู้สึกที่ว่า คำว่า“ภูผา” ที่นำมาเปรียบนั้นไม่ได้มีพลังอะไร จึงใช้ภาพพจน์ไม่ถูกต้องตามความหมาย
และโดยปกติแล้วการเปรียบเทียบเรื่องของกำลังนั้น เดิมจะใช้ว่า “กำลังดั่งช้างสาร” แต่บริบทโดยรวม
ภาพพจน์นี้อาจทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้บ้าง โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ดั่ง”

นก ๑ : ...หากจะใช้เวทมนตร์ทำพิธีชุบผู้หญิงที่งดงามดั่งนางในฝัน
ก็สามารถทำได้แล้วนะ

นก ๒ : จริงด้วย

(เล่ม ๖ หน้า ๑๙)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนายระหว่างนก ๒ ตัวบนต้นไม้ ในสถานการณ์ที่ฤๅษีโคดมบำเพ็ญเพียร
อยู่ใต้ต้นไม้ในป่า แล้วได้ยินนก ๒ ตัวสนทนากัน มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้เหมาะสมตามความ
หมายแล้ว ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความสวยงามของผู้หญิงได้ชัดเจนมากขึ้น แต่บางครั้งจะพบภาพพจน์ว่า
“งดงามดั่งนางในวรรณคดีหรือนางในเทพนิยาย” โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ดั่ง”

พระอินทร์ : ช่างงามแท้แม่นางเอ๋ย... เจ้ามีนามว่าอะไร ช่วยบอกทีเถิด

กาลอัจจนา : อู๋... **ชายรูปงามปานเทวา**

(เล่ม ๖ หน้า ๒๓)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนายระหว่างพระอินทร์กับนางกาลอัจจนา ในสถานการณ์ที่พระอินทร์ลง
มาเที่ยวเมืองมนุษย์หาความสำราญ แต่พบนางกาลอัจจนาในป่า นางชื่นชมความงามของพระอินทร์ มีการ
ใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ซึ่งใช้ได้เหมาะสมตามความหมายแล้ว เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น เพราะแต่เดิมก็
ใช้การเปรียบเทียบแบบนี้ เช่น “รูปงามเหมือนเทวดา” จึงมีลักษณะการใช้เหมือนกัน โดยใช้คำเปรียบคำว่า
“ปาน”

ส่วนสวาทะ ด้วยคำสาปแช่งของแม่ก็ลอยละลิวไปกลางเวหา ไปอ้าปากกิน

ดินเดียวเหนียวกินลมดูราวกับพวกโยคีบำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ที่เชิงเขาจักรวาล

อันไกลโพ้นนั้น

(เล่ม ๖ หน้า ๓๕)

คำบรรยายดำเนินเรื่องนี้ เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่นางกาลอัจนาโกรธที่นางสวาหะผู้เป็นลูกเล่าเรื่องเป็นฐูให้กับฤๅษีโคดมผู้เป็นสามีฟัง จึงสาปให้นางสวาหะยืนดินเดียวเหนียวกินลมที่เชิงเขาจักรวาล มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ซึ่งเกิดจากผู้เขียนคิดขึ้นเอง อาจตรงความหมายบ้าง แต่ผู้ไม่มีความรู้เรื่องโยคีบำเพ็ญทุกรกิริยา ก็ไม่เห็นภาพได้ชัดเจน เพียงเห็นแต่ภาพในหนังสือการ์ตูนนี้เท่านั้นจึงเป็นการใช้ภาพพจน์ที่ไม่เหมาะสมนัก โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ราวกับ”

รามสูร : เอ๊ะ... เสียงอะไร ดังอีกทีกรีกโครมเหมือนมีเทศกาล... ต้องไปดูซะแล้ว

(เล่ม ๖ หน้า ๕๙)

บริบทนี้ไม่เป็นการสนทนากับใคร แต่เป็นการกล่าวแสดงความสงสัยของรามสูร ในบรรยากาศที่บนสวรรค์มีงานรื่นเริงในเทศกาลวันตฤดู มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งใช้ได้เหมาะสมตรงตามความหมายแล้ว เพราะโดยปกตินั้นมักใช้ว่า “อีกทีกรีกโครมราวกับมีงานใหญ่” ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เหมือน”

สุครีพ : ซ้ำรักและเทิดทูนท่านพี่ยิ่งนัก เรื่องแค้นนี้ขามิบังอาจ

โกรธเคืองท่านพี่ได้หอก พะยะคะ

พาลี : อุบิះ ! **น้ำใจเจ้าช่างกว้างใหญ่ดุจมหาสมุทรดีแท้**

ทั้งยังมีให้เรื่องเช่นนี้มาบั่นทอนความเป็นพี่น้องของเราทั้งสอง...

(เล่ม ๗ หน้า ๑๖-๑๗)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนากันระหว่างสุครีพกับพาลี ในสถานการณ์การกล่าวอภัยของสุครีพให้แก่พาลีที่แย่งนางดาราศิงพระอิศวรประทานมาให้สุครีพไปเป็นเมีย และแสดงการชื่นชมในน้ำใจของสุครีพ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งเหมาะสมตรงความหมายดีแล้ว แต่เดิมมักใช้ว่า “ใจกว้างเหมือนแม่น้ำหรือทะเล” ซึ่งบริบทนี้ใช้มหาสมุทรซึ่งใหญ่กว่ามาเทียบ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนขึ้น ใช้คำเปรียบคำว่า “ดุจ”

เพราะเป็นลูกพระพายเจ้าแห่งลม หนูมานจึงเหาะไปเร็วปานลมพัด
และเนื่องจากกำเนิดด้วยเทพอาวุธของพระอิศวรจึงทำให้มีฤทธิ์เดชมากมาย

(เล่ม ๗ หน้า ๒๔)

คำบรรยายดำเนินเรื่องนี้ กล่าวถึงสถานการณ์ที่พระพายนำอาวุธของพระอิศวรชุดเข้าปากนาง
สวาหะจนเวลา ๓๐ เดือน หนูมานก็คลอตออกจากปาก สามารถเหาะได้รวดเร็วเหมือนลมพัด มีการใช้
ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งแตกต่างจากเดิม ที่มักเปรียบเทียบความเร็วว่า “เร็วเหมือนลมกรด” แต่บริบทนี้ก็ยัง
เปรียบกับลมเหมือนกัน ซึ่งใช้ได้ตรงความหมาย แต่ให้ความรู้สึกและเห็นภาพไม่ชัดเจนกว่าภาพพจน์เดิม
นัก โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ปาน”

พาลี : ใ้້น้องทวยศ ! คิดปิดปากถ้า กักขังข้าเพื่อยึดบัลลังก์ของข้ารีไ้งวะ...ฮี้...

สุครีพ : ใ้້...ปละ...เปล่าท่านพี่ ! ...ข้ารักและซื่อสัตย์ต่อท่านพี่เทียบเท่าชีวิต...

ข้ามีบังอาจคิดอย่างนั้นเด็ดขาด...สาบานได้ ! (เล่ม ๘ หน้า ๑๗)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพาลีและสุครีพ ในสถานการณ์ที่พาลีโกรธสุครีพที่ใช้หินปิด
ปากถ้า ขณะที่ต่อสู้กับทพพีเพราะคิดว่าแพ้ ส่วนพาลีเข้าใจผิดว่าสุครีพทวยศ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาใน
บริบทนี้ซึ่งใช้ได้เหมาะสมตรงความหมายดีแล้ว เพราะการเปรียบเทียบรักที่มีต่อผู้อื่นมักใช้ว่า “รักเท่าชีวิต”
กันโดยมาก ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและจินตภาพได้ชัดเจนขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เทียบเท่า”

สำมะนักขา : น้องจะใช้ยาเสน่ห์ ทำให้พระรามหน้ามืดตามัวเห็น

น้องดงามปานเทพีสรวงสวรรค์ แล้วเอน้องเป็นเมีย

ในทันที ฮี้ฮี้... ฮี้ฮี้...

ทศกัณฐ์ : เจ้ารามหล่อขนาดไหนกันถึงทำให้เจ้าลุ่มหลง... (เล่ม ๑๐ หน้า ๔๑)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างสำมะนักขากับทศกัณฐ์ซึ่งเป็นพี่ ในสถานการณ์ที่ปรึกษากัน
เรื่องจะใช้ยาเสน่ห์ทำให้พระรามเห็นความงามของสำมะนักขา มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่ง
แตกต่างจากเดิม ซึ่งจะเปรียบเทียบความสวยงามว่าเหมือนนางฟ้า เช่น “สวยงามเหมือนนางฟ้า” แต่บริบทนี้ก็

ใช้นางฟ้าเหมือนกันแต่เปลี่ยนมาใช้ว่า “เทพีสรวงสวรรค์” ซึ่งก็ตรงความหมายและมุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนขึ้นเหมือนกัน โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ปาน”

หนุมาน : แต่... เอ๊ะ... ทำไมพระนางสีดาถึงมีหน้าตาแก่คราวแม้อย่างนี้!

(เล่ม ๑๒ หน้า ๕๒)

บทสนทนาที่ไม่ใช่การสนทนา แต่หนุมานกล่าวกับตนเอง ในสถานการณ์ที่หนุมานลักลอบเข้ากรุงลงกาเพื่อนำแหวนไปถวายนางสีดา ตามคำบัญชาของพระราม เมื่อเข้าไปในห้องบรรทมของทศกัณฐ์กับนางมณโฑ ก็เกิดความสงสัยว่าทำไมนางสีดาจึงมีหน้าตาเหมือนคนแก่เพราะที่จริงแล้วคือนางมณโฑ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ซึ่งใช้ได้เหมาะสมดี ถูกความหมายแล้ว และผู้อ่านเห็นภาพใบหน้าที่แก่ได้ชัดเจนมากขึ้น โดยใช้คำเปรียบว่า “คราว”

พระลักษมณ์ : ชิชะ ! เจ้ายักษ์ตะบะแตกคุณธรรมเสื่อมสลายอย่างเจ้า

ไม่คู่ควรที่จะต่อสู้กับพระรามหรอก

กุมภกรรณ : วาจาโอหังนัก ! ฮี... คีคครั้งนี้ข้าจะส่งศพของเจ้าคืนไปให้พระราม

ได้ร่ำไห้ปานจะขาดใจตาย ดุชิ... มันจะยังหดหัวเหล็กเลี้ยงที่จะสู้

กับข้าได้อีกหรือไม่...

(เล่ม ๑๖ หน้า ๖๙)

นางมณโฑ : มาวันนี้... ต้องสูญเสียโอรสองค์โตไปอีกตน... ฮือ...ฮือ... ลูกแม่

ทศกัณฐ์ : ฮี ! เห็นเมียรักร่ำไห้ปานใจจะขาดก็ยิ่งให้ข้าแค้นใจเจ้าสองคนนั่นยิ่งขึ้น

เป็นหมื่นพันทวีคูณ

(เล่ม ๒๐ หน้า ๖๐)

ทันทีที่พระนางสีดามาถึงพระเมรุของพระราม

ก็พร่ำร่ำไห้ปานว่าใจจะขาด

(เล่ม ๒๔ หน้า ๖๒)

บทสนทนาแรกเป็นการสนทนายกัณฐ์กับพระลักษมณ์กับกุมภกรรณ ในสถานการณ์ที่ทั้งสองฝ่ายยกทัพทำสงครามกัน กุมภกรรณหมายสังหารพระลักษมณ์แล้วส่งศพให้พระรามดูเพื่อให้เกิดความเสียใจ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ ซึ่งใช้ได้เหมาะสม ถูกความหมายดีแล้ว เพราะเดิมก็ใช้เช่นนี้ คือ “ร้องไห้จนแทบจะขาดใจตาย” ซึ่งบริบทนี้มุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น โดยใช้คำว่า “ปาน” เป็นคำเปรียบ

ส่วนปริบทที่สองกับสามก็ใช้ในความหมายเดียวกันกับปริบทแรก ซึ่งมุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

...ส่วนอินทรีก็แปลงเป็นพระอินทร์ขึ้นนั่งบนหลังช้างเอราวัณดูราวกับ
ขบวนเสด็จของพระอินทร์ ลงมาจากแดนสวรรค์...เหมือนมีมีที่ติ...

(เล่ม ๑๙ หน้า ๑๗)

คำบรรยายดำเนินเรื่องนี้ เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่อินทรีตีแปลงเป็นพระอินทร์ ให้การุณราชแปลงเป็นช้างเอราวัณ แล้วจัดขบวนอย่างยิ่งใหญ่เดินสู่สนามรบ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในปริบทนี้ซึ่งเกิดจากผู้เขียนคิดขึ้นเอง โดยใช้เหตุการณ์ตอนที่กล่าวถึงขบวนเสด็จของพระอินทร์มาเป็นตัวเปรียบเทียบ ผู้อ่านเห็นภาพจากที่กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้ว จึงใช้ได้ตรงความหมาย และขยายภาพให้ชัดเจนมากขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ราวกับ”

เสียงบรรเลงเพลงกล่อม พร้อมทั้งขบวนเสด็จของพระอินทร์ที่ตระการตา
 ดงามนักทำให้พระลักษมณ์และเหล่าทหารพากันมองด้วยความตะลึงงัน
เหมือนกับต้องมนตรา...

(เล่ม ๑๙ หน้า ๑๙)

คำบรรยายดำเนินเรื่องนี้ อยู่ในบรรยากาศที่กองทัพพระลักษมณ์เกิดความตะลึงที่เห็นขบวนเสด็จของพระอินทร์(อินทรีตีแปลง) มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในปริบทนี้ซึ่งใช้ได้เหมาะสมตรงความหมายแล้ว เพราะแต่เดิมนั้นก็ใช้ความรู้สึกตะลึงงันเหมือนถูกมนตร์สะกดอยู่แล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเกิดจินตภาพได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เหมือนกับ”

พระราม : ฮือ... ฮือ... ได้โปรดอย่าทำ**แน่**นิ่งเหมือนตายจากไปอย่างนี้เลย

(เล่ม ๑๙ หน้า ๒๘)

ปริบทนี้ไม่เป็นการสนทนา แต่พระรามกล่าวกับพระลักษมณ์ที่นอนนิ่งในสถานการณ์ที่สงครามเพิ่งจบลง มีการใช้ภาพพจน์อุปมา ในปริบทนี้ใช้ได้เหมาะสม และถูกความหมายแล้ว เพราะแต่เดิมนั้นก็ใช้อาการนอนนิ่งไม่เคลื่อนไหวว่าเหมือนกับการตาย ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและจินตภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เหมือน”

พระราม : **สิตา**ผู้เป็นที่รัก**เปรียบดังดวงใจ** ถูกพลัดพราก...

น้องลักษณณ์ผู้เป็น**ดั่งแก้วตา**ต่อผู้เคียงกันก็มาถูกสังหาร...

(เล่ม ๑๙ หน้า ๒๙)

บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนาแต่พระรามกล่าวรำพึงกับตนเอง ในสถานการณ์ที่อยู่ในสนามรบ หลังการรบเสร็จสิ้น พระรามมาพบพระลักษณณ์โดนยิงด้วยศรพธูของอินทรีตนอนแน่นิ่ง พระรามร้องไห้แล้วรำพึงแสดงความอาลัยอาวรณ์ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งใช้ได้เหมาะสม ถูกความหมายแล้ว เพราะแต่เดิมจะเปรียบบุคคลที่รักว่าเป็นเสมือนแก้วตาดวงใจ เช่น “พ่อแม่รักลูกดั่งแก้วตา ดวงใจ” เป็นภาพพจน์ที่ให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์และเกิดจินตภาพได้มากขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “ดั่ง”

นางมณฑิ : **แม่เฝ้าอุ้มชูเลี้ยงดูเจ้าปาน**แก้วตา**ดวงใจ**จนเจ้าเจริญวัย

ด้วยหวังให้เป็นกษัตริย์สืบต่อจากท่านพ่อ...

(เล่ม ๒๐ หน้า ๕๙)

บริบทนี้ไม่ใช่การสนทนาแต่เป็นการกล่าวรำพันของนางมณฑิต่อหน้าศพของอินทรีผู้เป็นลูก ในสถานการณ์ที่โศกเศร้า รำพึงถึงการเลี้ยงดูอินทรีด้วยความรักทะนุถนอม มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งใช้ได้เหมาะสม และถูกความหมายแล้ว เพียงแต่ต่างจากเดิมที่ว่า “รักลูกดั่งแก้วตาดวงใจ” เปลี่ยนไปใช้การเลี้ยงดูแทน ซึ่งมุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นเหมือนกัน โดยใช้คำเปรียบว่า “ปาน”

ตรีเมฆ : ลงไปหลบอยู่ใต้ทะเลคงพินภัย

เมืองบาดาลของท้าวกาลนาค

ตรีเมฆ : โอ... **ร่างเล็กเท่าเม็ดทราย**...

(เล่ม ๒๒ หน้า ๓๖-๓๗)

บริบทนี้ไม่ใช่เป็นการสนทนา แต่เป็นการกล่าวกับตนเองของตรีเมฆ ในสถานการณ์ที่กำลังหลบหนีศัตรูเพื่อซ่อนตัวใต้บาดาล โดยแปลงกายให้เล็กลง มีการใช้ภาพพจน์อุปมา บริบทนี้ซึ่งได้เหมาะสม และถูกความหมายดีแล้ว แต่เดิมนั้นมักเปรียบร่างกายคนที่มีขนาดเล็กกว่า “ตัวเล็กเท่ามด” หรือ “ตัวเท่าลูกหมา” ซึ่งใช้พูดสนทนากันทั่วไป แต่ก็มุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนเช่นกัน โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เท่า”

พระลักษมณ์ : ช่างประหลาดใจนัก ...รอดตั้งแต่เช้าแล้ว ไม่เห็นวี่แววว่าทศกัณฐ์จะส่ง
กองทัพได้ออกมาสู้รบเลย... เกิดอะไรขึ้นท่านพิเภก

พิเภก : ท่านทศกัณฐ์กำลังทำพิธีตั้งอุโมงค์ ชุบกายให้เป็นกายสิทธิ์...

หากครบกำหนด ๗ วัน และได้ลงไปชุบตัวในบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์นั้น

ร่างกายของทศกัณฐ์ก็จะ**แข็งแกร่งดุจเพชร** ไม่มีอาวุธใดที่จะทำอันตรายได้

(เล่ม ๒๒ หน้า ๔๗)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระลักษมณ์กับพิเภก ในสถานการณ์ที่กำลังรอทำศึกที่
สนามรบ พิเภกรายงานว่าทศกัณฐ์ทำพิธีชุบกายในบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ มีการใช้ภาพพจน์อุปมาซึ่งต่างจากเดิม
แต่ยังคงความหมายเดิม เพราะแต่เดิมจะใช้ความแข็งแกร่งของจิตใจเหมือนเพชร แต่บริบทนี้เอามาเปรียบ
กับร่างกาย ซึ่งเดิมใช้ว่า “ร่างกายแข็งแกร่งดั่งหินผา” อย่างไรก็ตามบริบทนี้ก็เป็นการมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึก
และเห็นภาพร่างกายที่แข็งแกร่งได้ชัดเจนขึ้นเช่นกัน ใช้คำเปรียบคำว่า “ดุจ”

พระอินทร์ : โอ้ย... อูย... ร้อนเหลือเกิน เกิดอะไรขึ้นกับเรานี่ ?

เทวดา : พวกเราก็**ร้อนดั่งไฟสุ่ม**ด้วยเหมือนกันพะยะค่ะ...อูย...ย...

(เล่ม ๒๓ หน้า ๔๔)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระอินทร์กับเหล่าเทวดาทั้งหลายบนสวรรค์ใน
สถานการณ์ที่ทศกัณฐ์ทำพิธีเผาหุ่นพระอินทร์ และพิธีบูชาหอกกบิลพัท ทำให้พระอินทร์และเทวดามีอาการ
ร้อนกาย มีการใช้ภาพพจน์อุปมา ใช้คำเปรียบคำว่า “ดั่ง” ที่เหมาะสมดีแล้ว เพราะเดิมก็เปรียบเทียบความ
ร้อนกายกับไฟสุ่มอยู่แล้ว แต่บางครั้งอาจพบภาพพจน์ว่า “ร้อนเหมือนอยู่ในเตาอบ” ซึ่งทำให้เกิดผู้อ่าน
ความรู้สึกเช่นนั้นได้มากเหมือนกัน

พระอินทร์ : หอกกบิลพัทเป็นของพระอิศวรต้องไปขอความช่วยเหลือ...

โดยด่วนแล้ว

พระอิศวร : อันหอกนี้เป็นหอกที่เราให้ทำวาลส์เตียน...บัดนี้เจ้าทศกัณฐ์เอามาทำพิธี

บูชา...ไม่ได้การ...ต้องส่ง**ผู้มีฤทธิ์เสมอมน**ไปทำลายโดยเร่งด่วน

แล้วเทพบุตรพาลีก็ถูกเรียกตัวให้มาเข้าเฝ้า

(เล่ม ๒๓ หน้า ๔๕)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่าง พระอินทร์กับพระอิศวร ปรีक्षाกันในสถานการณที่ทศกัณฐ์ ทำพิธีบูชาหอกกบิลพัทให้มีอานุภาพมากขึ้น จึงส่งพาลีไปทำลายพิธี มีการใช้ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่ง ใช้ได้เหมาะสม และถูกความหมายดีแล้ว ผู้อ่านเกิดจินตภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้คำเปรียบคำว่า “เสมอ”

นางไถยเกษี : ...และยังทำวทศรตต้องตรอมใจสิ้นพระชนม์ไปนั้นก็ยิ่งทำให้แม่

ทนทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสตั้งว่าตกรกทั้งเป็น

พระราม : ท่านแม่ไถยเกษี โปรดทราบเถิดว่า...ลูกทำไปด้วยความยินดี เพื่อท่านพ่อ

จะได้รักษาสัจวาจา

(เล่ม ๒๖ หน้า ๕๙)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างนางไถยเกษีกับพระราม ในสถานการณที่พระรามกลับจาก เคนป่า เข้าสู่เมืองแล้วพบมารดา นางไถยเกษีกล่าวแสดงความเสียใจต่อการกระทำที่ผ่านมา มีการใช้ ภาพพจน์อุปมาในบริบทนี้ซึ่งเหมาะสม และถูกความหมายดีแล้ว เพราะแต่เดิมก็เปรียบเทียบว่าความทุกข์ ทรมานเหมือนกับการตกรกอยู่แล้ว ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น โดยใช้คำเปรียบ คำว่า “ตั้ง”

๓. การใช้ภาพพจน์ปฏิพจน์ (Interrogation) คือการใช้ข้อความที่มีลักษณะเป็นคำถามที่ไม่ ต้องการคำตอบ เป็นการย้ำหรือเน้นให้ผู้อ่านเห็นจริงหรือเชื่อตามผู้เขียน

ปรากฏพบว่ามีที่ใช้อยู่เป็นจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

นนทก : “ข้าเป็นยักษ์แค่ ๒ มือ มิริจะสู้พระนารายณ์ ที่มี ๔ กร อย่างท่านได้”

(เล่ม ๑ หน้า ๒๗)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างนนทกกับพระนารายณ์ ในสถานการณที่นนทกถูกหลอกให้ขึ้น นั้วเพชรของตนเองโดนขาหักและล้มลง นนทกจึงกล่าวเป็นคำถามเชิงประชดว่าพระนารายณ์เอาเปรียบ มี การใช้ภาพพจน์ปฏิพจน์ว่า “มิริจะสู้พระนารายณ์ ที่มี ๔ กร อย่างท่านได้” บริบทนี้เป็นการใช้ ภาพพจน์ที่เหมาะสมดีกับสถานการณแล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคัดค้านตามและเห็นจริงกับเหตุการณ์ ตอนนี้ได้

เวลาผ่านไปหลายวัน

ทศกัณฐ์ : โสย...เมื่อไหร่จะถึงอาศรมพระฤาษีโคบุตรสักทีหนอ

(เล่ม ๑ หน้า ๓๕)

บทสนทนานี้ไม่เป็นการสนทนาเพราะทศกัณฐ์กล่าวรำพึงกับตนเอง ในสถานการณ์ที่กำลังเดินทางในป่าเพื่อไปอาศรมของฤๅษีโคบุตรซึ่งมีระยะทางไกล มีการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า “เมื่อไรจะถึง....สักทีหนอ” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับเหตุการณ์ขณะนั้นได้

พระเวสสุกรรม : เจ้าทศกัณฐ์มันเป็นจอมอสูรที่ร้ายกาจแม้แต่องค์อิศวร

มันยังกล้าซัดใจ เราธิ...ก็เป็นเทพแห่งช่างถนัดงานศิลป์

ใช้ว่าจะต่อกรกับจอมยักษ์ได้เต็มกำลัง... (เล่ม ๓ หน้า ๑๖)

บทสนทนานี้ไม่เป็นการสนทนาเพราะพระเวสสุกรรมกล่าวรำพึงกับตนเอง ในสถานการณ์ที่ทศกัณฐ์เชิญตัวให้ไปช่วยแก้ไขที่โดนพระอิศวรขว้างด้วยงาปักติดหน้าอก จึงเกิดความรู้สึกอึดอัดใจ มีการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า “เราริ...ก็ใช้ว่าจะต่อกรได้” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมดีแล้วกับสถานการณ์ขณะนั้น ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นจริงตามเหตุการณ์นั้นได้

ฤๅษีชนก : เอวอะ! ถึงมันจะเป็นบ่าวเป็นทหารรับใช้ก็ต้องช่วยชีวิตมันไว้ก่อน

จะมัวแบ่งชนชั้นรังเกียจอยู่ไย

(เล่ม ๔ หน้า ๓๖)

บทสนทนานี้ไม่ใช่อการสนทนา เพราะฤๅษีชนกกล่าวรำพันกับตัวเอง ในสถานการณ์ที่กำลังตัดสินใจที่จะช่วยชีวิตบ่าวรับใช้ซึ่งจมน้ำด้วยวิธีการเป่าปาก จึงเกิดความรู้สึกลังเล มีการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า “จะมัวแบ่งชนชั้นรังเกียจอยู่ไย” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ดีแล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเข้าใจและเห็นจริงตามเหตุการณ์ขณะนั้น

ฤๅษีชนก : ...ส่วนบ่าวรับใช้ก็เป็นชายใช้ว่าจะถนัดในการเลี้ยงดูทารก

ให้ตีได้ชะทีไหน...

(เล่ม ๔ หน้า ๔๑)

บทสนทนานี้ไม่ใช่อการสนทนา เพราะฤๅษีชนกกล่าวรำพึงกับตัวเอง ในสถานการณ์ที่กำลังตัดพ้อตนเองกับบ่าวเรื่องจะดูแลเด็กในผอบ(สีดา)ได้อย่างไร มีการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า “ใช้ว่าจะ.....ให้ตีได้ชะทีไหน” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ดีแล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นใจและเห็นจริงตามเหตุการณ์นั้น

ฤาษีชนก : **เฮ้อ! ริว่าชีวิตเราไม่เหมาะที่จะมาเป็นฤาษี ญาณสมาธิจึงไม่เกิดสักที**

(เล่ม ๕ หน้า ๓๖)

บทสนทนาไม่เป็นการสนทนา เพราะฤาษีชนกกล่าวรำพึงกับตนเอง ในสถานการณ์ที่บำเพ็ญเพียรมานานหลายปีแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ มีการใช้ภาพพจน์ปฏิบัติจากกับตนเองว่า **“เฮ้อ! ริว่าชีวิตเราไม่เหมาะที่จะมาเป็นฤาษี ญาณสมาธิจึงไม่เกิดสักที”** บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจความรู้สึกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจน

พาลี : ข้าพาลี ไอรสแห่งพระอินทร์

สุครีพ : ข้าสุครีพ ไอรสพระอาทิตย์

พญางาดำ : ฮ่าฮ่าฮ่า...นำข้า ตลกไร้สาระ **พระอินทร์กับพระอาทิตย์เรอะ**

จะมีลูกเป็นลิง อย่ามาอวดอ้างดีกว่า ฮ่าฮ่าฮ่า... (เล่ม ๖ หน้า ๔๔)

บทสนทนาเป็นการสนทนายาระหว่างพญางาดำกับพาลี ในสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดการต่อสู้ พญางาดำกล่าวปฏิเสธเชิงเยาะเย้ย ถึงที่มาของคู่สนทนา มีการใช้ภาพพจน์ปฏิบัติจากว่า **“พระอินทร์กับพระอาทิตย์เรอะจะมีลูกเป็นลิง”** บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ดีแล้ว ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเห็นจริงตามนั้น

ทั้งสองฝ่ายสู้กันเต็มกำลัง ผ่านไปหลายวัน ต่างได้รับบาดเจ็บหนักเบาพอๆกัน

และศึกหนนี้ต้องจบลงด้วยการตายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแน่นอน...แล้วใครล่ะ?!

(เล่ม ๖ หน้า ๗๐)

คำบรรยายดำเนินเรื่องนี้ กล่าวถึงสถานการณ์ที่พาลีต่อสู้กับทพีนธำ เป็นเวลาหลายคืนหลายวัน ยังหาผู้ชนะไม่ได้แต่ต้องจบด้วยการตายอย่างแน่นอน มีการใช้ภาพพจน์ปฏิบัติจากว่า **“แล้วใครล่ะ?”** บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสงสัยและเห็นจริงตามเหตุการณ์นั้น ๆ

ท้าวทศรถ : คำก็ทำเพื่อรักษาวิชาสัตย์ของข้า สองคำก็ทำเพื่อรักษา

วิชาสัตย์ของข้า...แต่ที่เจ้าขอมานั่นช่างทำร้ายจิตใจข้าเหลือเกิน...

นรีที่ว่ารักและรักดีต่อข้า...ไถ่ยกเสีย!

ทำวทศรต : ...ลูกของเจ้า เจ้าก็รัก แต่ลูกของคนอื่นกลับผลักไสไล่ส่ง
ให้ต้องไปทนทุกข์ทรมานอยู่ในป่า หาได้ คำนึงถึงจิตใจของผู้ใดเลย
อ้อ ! **เจ้ามันคนหรือมารกันแน่** (เล่ม ๘ หน้า ๓๗)

บทสนทนาในปริบทที่หนึ่งนี้เป็นการสนทนาระหว่างทำวทศรตกับนางไทยเกษี ในสถานการณ์ที่เป็นการต่อว่ากการกระทำของนางไทยเกษีที่ใช้คำมั่นสัญญามาต่อรองให้ทำวทศรตจำใจยอมทำตามคำขोजึงกล่าวถามเชิงประชด มีการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า **“นรีที่ว้ารักและภักดีต่อข้า...”**

ส่วนปริบทที่สองเป็นคู่สนทนาคู่เดิม ก็เป็นการใช้ภาพพจน์ปฏิเสธว่า **“เจ้ามันคนหรือมารกันแน่”** ไม่ใช่การถามเพื่อให้ตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่เป็นคำถามเชิงประชดผู้อื่นให้เห็นการกระทำของตนปริบททั้งสองนี้พบว่าใช้ได้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ดีแล้ว ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกเห็นจริงตามเหตุการณ์นั้น ๆ ได้

สำมะนักขา : ตาย! ผู้ชายอะไรก็ไม่รู้...หล่อบาดจิตบาดใจ
เราเสียนี้กระไร...ไฉ่! ฟาประทานมาให้เราแท้ๆ (เล่ม ๘ หน้า ๕๒)

บทสนทนาไม่ใช่การสนทนาเพราะเป็นการกล่าวชมผู้อื่น ต่อความรู้สึกของตนเอง ในสถานการณ์ที่นางสำมะนักขากำลังชும்แอบดูพระรามอยู่ในป่า มีการใช้ภาพพจน์ว่า **“เสียนี้กระไร”** ซึ่งมีได้กล่าวถามเพื่อหาคำตอบ แต่เป็นการถามตนเองด้วยความฉงน ปริบทนี้ใช้ภาพพจน์เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเห็นจริงตามเหตุการณ์

พระราม : ไฉ่... พระผู้เป็นเจ้า... **ทำไมชีวิตข้าต้องทนทุกข์อยู่ร่ำไปเช่นนี้เล่า**
ไฉ่...พระผู้เป็นเจ้า... (เล่ม ๑๙ หน้า ๒๙)

บทสนทนาไม่ใช่การสนทนากับใคร แต่พระรามกล่าวรำพันถึงชีวิตของตนเองในสถานการณ์ที่กำลังเศร้าโศกต่อการเสียชีวิตของพระลักษมณ์ในการทำสงคราม มีการใช้ภาพพจน์ว่า **“ทำไมชีวิตต้องเป็นเช่นนี้เล่า”** ซึ่งมีได้กล่าวเพื่อต้องการคำตอบ แต่ตัดพ้อต่อพระผู้เป็นเจ้า ปริบทนี้ใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว เพราะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้ายตามและเห็นจริงต่อเหตุการณ์นั้น

นางมณฑิ : ...แต่แล้วเจ้าก็มาจากไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ... ฮือฮือฮือ

ข้านี้ช่างมีเวรกรรมอะไรหนอ...

(เล่ม ๒๐ หน้า ๕๙)

บทสนทนาไม่ใช่การสนทนากับใคร แต่นางมณฑิกล่าวรำพันกับตนเองในสถานการณ์ที่เศร้าโศกเสียใจต่อการตายของอินทรีผู้เป็นลูก มีการใช้ภาพพจน์ว่า “**อะไรหนอ**” ไม่ต้องการคำตอบแต่ตัดพ้อถึงเวรกรรมของตน บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ได้เหมาะกับสถานการณ์แล้ว เพราะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามและเห็นจริงต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ได้

ทศกัณฐ์ : โอ้ ! ข้าดีใจจริง ๆ ที่ท่านสัสตูลงสหายข้ามาช่วยในหนนี้

สัสตูลง : เมื่อสหายรักเดือดร้อน**มีรีที่ข้าจะนิ่งดูตายได้...**

(เล่ม ๒๒ หน้า ๓๒)

บทสนทนาเป็นการสนทนากันระหว่างทศกัณฐ์กับสัสตูลง ในสถานการณ์ที่ทั้งสองปรึกษาหารือกัน และอยู่ในบรรยากาศที่เกิดความสบายใจของคู่สนทนา มีการใช้ภาพพจน์ว่า “**มีรีที่ข้าจะนิ่งดูตายได้**” ไม่ต้องการคำตอบแต่อย่างใด เป็นการกล่าวเพื่อแสดงให้รู้ว่าต้องการช่วยเหลือ บริบทนี้ใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ดีแล้ว เพราะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเห็นจริงตามเหตุการณ์นั้น ๆ ได้

๔. การใช้ภาพพจน์นามนัย (Metonymy) คือการเลือกสรรคำ หรือ กลุ่มคำที่เหมาะสมเพื่อนำไปแทนสิ่งที่ต้องการสื่อสาร ไม่เรียกตรง ๆ และบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแสดงความหมายแทนทั้งหมด การตั้งสมญานามมักจะเป็นการสื่อคำที่รับรู้กันเฉพาะคนในกลุ่ม

ปรากฏพบว่ามีการใช้ภาพพจน์การตั้งสมญานามหรือนามนัย ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่มาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้สมญานามอันเป็นที่รู้จักในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี้ จึงยกตัวอย่างมาอธิบายให้เห็นลักษณะของภาพพจน์ประเภทนี้ได้ดังนี้

นนทก : ข้าแต่พระองค์ **ผู้เป็นใหญ่เหนือเทพเจ้าทั้งปวง** ฮือ ๆ ข้ารับใช้พระองค์มาก็หลายร้อยปี...

พระอิศวร : เอ้อ ! จะว่าไป ข้าก็ลืมไปเหมือนกันว่าข้ามียักษ์ที่ทำหน้าที่ล้างเท้าเทวดา

อย่างเจ้าอยู่ตนหนึ่ง..

(เล่ม ๑ หน้า ๑๘)

วิรุฬหก : ได้กำหนดเวลาที่เราต้องเข้าเฝ้า **“ผู้เป็นใหญ่เหนือสามภพ”** ที่เขาไกรลาสแล้ว

(เล่ม ๑ หน้า ๕๔)

บริบทที่หนึ่งนี้เป็นการสนทนาระหว่างนันทกกับพระอิศวร ในสถานการณ์ที่นันทกขึ้นไปขอพรพระอิศวรบนยอดเขาไกรลาสเพราะน้อยใจที่ถูกเทวดากลับแก้ง มีการใช้ภาพพจน์นามนัยว่า **“ผู้เป็นใหญ่เหนือเทพเจ้าทั้งปวง”** ซึ่งไม่เป็นการเรียกชื่อโดยตรง แต่หมายถึง **“พระอิศวร”** บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อบอกสถานะของตัวละครให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนขึ้น มีความเหมาะสมแล้ว

ส่วนบริบทที่สองเป็นบทสนทนาที่วิรุฬหกกล่าวกับตนเอง ในสถานการณ์ที่กำลังจะขึ้นไปเข้าเฝ้าพระอิศวรบนเขาไกรลาส มีการใช้ภาพพจน์นามนัยว่า **“ผู้เป็นใหญ่เหนือสามภพ”** ซึ่งไม่เป็นการเรียกชื่อโดยตรง แต่หมายถึง **“พระอิศวร”** เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อจุดประสงค์เดียวกันกับบริบทที่หนึ่งเหมือนกัน จึงเหมาะสมกับสถานะและเหตุการณ์ในเรื่องแล้ว

นางมณฑิ : เมื่อครั้งเขาไกรลาสทชุด ทศกัณฐ์ได้ยกเขาให้ตั้งตรงได้

พระอิศวรจึงประทานให้ข้าเป็นเมีย... ท่านแย่งชิงมาแบบนี้

ใครรู้เขาจะติฉินนินทาได้

พาลี : ฮ่า...ฮ่า... ข้าพาลีก็ยิ่งใหญ่ไม่แพ้ใคร ขนาดยักษ์สิบหน้า... ข้าก็สู้จนชนะ...

(เล่ม ๒ หน้า ๑๕)

กุมภกรรณ : ถูกต้อง...ต่อไปนี่ท่านพี่ จะกลายเป็นจอมยักษ์ผู้ยิ่งใหญ่

ที่ใครๆต้องเกรงกลัว...หึ...หึ...

(เล่ม ๒ หน้า ๕๐)

สะมะนักขา : ท่านพี่นับเป็นจอมอสูรที่แสนสุดเท่สุดหล่อ สุดฤทธิ์ สุดเดช

น้องสาวคนนี่แสนปลาบปล้ำยิ่งหนัก ฮิฮิฮิ

(เล่ม ๒ หน้า ๕๒)

บริบทที่หนึ่งเป็นการสนทนาระหว่างนางมณฑิกับพาลี ในสถานการณ์ที่ นางมณฑิกล่าวถึงทศกัณฐ์ได้นางมาเพราะพระอิศวรประทานให้แต่ถ้าพาลีแย่งนางมาทำเป็นเมียจะเป็นที่นินทา พาลีจึงกล่าวแก้ว่าเพราะตนสู้ชนะจึงได้ชื่อว่าผู้ยิ่งใหญ่เหมือนกัน มีการใช้ภาพพจน์นามนัยว่า **“ยักษ์สิบหน้า”** ซึ่งไม่เป็นการเรียกชื่อโดยตรง แต่หมายถึง **“ทศกัณฐ์”** บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้สึกทศกัณฐ์ไม่ใช่ยักษ์ที่มีสถานะธรรมดา

ส่วนในบริบทที่สองกับที่สามเป็นการสนทนาระหว่างพี่น้องคือกุมภกรรณ พิเภก และนางสำมะนักรา ซึ่งกล่าวถึงพี่ของตนเองคือทศกัณฐ์ มีการใช้ภาพพจน์นามนัยว่า “จอมยักษ์ผู้ยิ่งใหญ่” และ “จอมอสูร” เพื่อให้ผู้อ่านเห็นชัดเจนว่าทศกัณฐ์เป็นยักษ์ที่มีฤทธิ์เดชมีความสามารถเหนือกว่าผู้ใดทั้งสิ้น ฉะนั้นบริบททั้งสามนี้จึงใช้ได้เหมาะสมกับสถานะแล้ว

พระลักษมณ์ : เฮ้ย... ใ้ยักษ์พุ่งโต ไยมานอนกิดขวางทางขบวนเสร็จ

ของทำวทศรผู้เคยปราบยักษ์จนชื่อระบือไกล

รามสูร : ป๊ะ! เจ้าหนูมาจาโอหัง ข้านี้เว้ย... **ขวานเพชรทมิฬ**

มีชื่อท้าวหล้า ไม่เคยเกรงกลัวผู้ใดหรอกเว้ย (เล่ม ๕ หน้า ๖๓ – ๖๔)

บทสนทนาี่เป็นการสนทนาระหว่างพระลักษมณ์กับรามสูรในสถานการณ์ที่ขบวนเสด็จของทำวทศรที่จะเดินทางกลับอโยธยา ระหว่างทางพบรามสูรนอนขวางทาง จึงเกิดการเจรจา มีการใช้ภาพพจน์นามนัยว่า “**ขวานเพชรทมิฬ**” ซึ่งไม่เป็นการเรียกชื่อโดยตรงแต่หมายถึง “**รามสูร**” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสมกับสถานะแล้ว เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกได้ชัดเจนถึงความเป็นผู้มีฤทธิ์เดชและมีลักษณะนิสัยเหยียดหยามโหดของตัวละคร

กล่าวถึง... **เจ้าแห่งเทวดา ที่สถิตอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์**

พระอินทร์ : เอ้ ! วันนี้เป็นอะไร ร่างกายไม่อยู่สุขสบายเอาเสียเลย...

เห็นทีจะต้องเหาะลงไปเที่ยวยังโลกมนุษย์ (เล่ม ๖ หน้า ๒๒)

พระอินทร์ : ข้าคือองค์อินทร์ **กษัตริย์แห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์** ฝั่งละ

นางกาลอัจนา : ใ้ ! ... พระอินทร์นั่นเอง (เล่ม ๖ หน้า ๒๓)

คำบรรยายดำเนินเรื่องและบทสนทนาต่อเนื่องกันระหว่างนางกาลอัจนา กับพระอินทร์ในสถานการณ์ที่พระอินทร์เกิดความรู้สึกไม่สบายกายสบายใจ จึงเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ยังโลกมนุษย์ เผอิญมาพบนางกาลอัจนา จึงเกิดการสนทนา มีการใช้ภาพพจน์นามนัยถึงในความบรรยายกับบทสนทนาว่า “**เจ้าแห่งเทวดา... บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์**” และ “**กษัตริย์แห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์**” ซึ่งไม่เป็นการกล่าวเรียกตรง ๆ แต่รู้ว่ามีหมายถึง “**พระอินทร์**” เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อแสดงให้ผู้อ่านเห็นได้ชัดเจนถึงสถานะของพระอินทร์ ทั้งสองบริบทนี้นับว่าใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสมแล้วกับสถานะและเหตุการณ์ในเรื่อง

พระอินทร์ : ข้าคิดจะสร้างปราสาทราชวังใหญ่โตรโหฐานให้พวกเขาได้อยู่

เป็นกษัตริย์ปกครองอาณาจักรวานรนั่น

พระอาทิตย์ : ข้าเห็นดีด้วย นั่นก็ต้องเชิญ... **เทพแห่งศิลปะการสร้าง**

มาช่วยเนรมิตเมืองให้พาลีและสุครีพนะสิ

ครู่ต่อมา

เวสสุกรรม : ขอคารวะท่านองค์อินทร์ ผู้เป็นกษัตริย์แห่งเทวดาบนเมืองสวรรค์แห่งนี้

และ...**ผู้เป็นเจ้าของกาลเวลา**

(เล่ม ๖ หน้า ๔๙)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระอินทร์ พระอาทิตย์ และพระเวสสุกรรม ในสถานการณ์ที่เป็นการปรึกษาหารือกันเรื่องที่จะสร้างเมืองให้ลูกทั้งสองคือพาลีกับสุครีพ โดยอัญเชิญพระเวสสุกรรมมาสร้างให้ มีการใช้ภาพพจน์นามนัยอยู่จำนวนสามภาพพจน์ หนึ่งใช้ว่า “**เทพแห่งศิลปะการสร้าง**” ซึ่งไม่เป็นการกล่าวเรียกโดยตรง แต่รู้ว่ามีหมายถึง “**พระเวสสุกรรม**” สองใช้ว่า “**กษัตริย์แห่งเทวดาบนเมืองสวรรค์**” คือ “**พระอินทร์**” และนามนัยสุดท้ายว่า “**ผู้เป็นเจ้าของกาลเวลา**” ซึ่งหมายถึง “**พระอาทิตย์**” บริบทที่กล่าวมาเป็นการใช้ภาพพจน์ที่มีลักษณะบอกให้รู้ว่าคุณนั้นมีสถานะและความสามารถในด้านใด มีความเหมาะสมในการใช้แล้ว เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกได้อย่างชัดเจนตามที่กล่าวมา

พระอิศวร : พระพายเจ้าแห่งลม จงรับคำบัญชา เจ้าจงเอาเทพอาวุธของข้า

...ซัดเข้าไปในปากของนางสวาหะ ...จะทำให้กำเนิด**วานรเผือก**

ที่มีฤทธิ์มากมาย...

พระพาย : พระเจ้าข้า

(เล่ม ๗ หน้า ๑๘)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระอิศวรกับพระอินทร์ ในสถานการณ์ที่พระอิศวรมีบัญชาให้พระพายซัดเทพอาวุธเข้าปากนางสวาหะเพื่อจะได้เกิดเป็นหนุมานที่มีฤทธิ์ มีการใช้ภาพพจน์นามนัยอยู่สองแห่ง คือ “**เจ้าแห่งลม**” ซึ่งหมายถึง “**พระพาย**” เป็นการใช้ภาพพจน์ที่มุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนว่า เป็นผู้ที่มีฤทธิ์เดชเหนือกว่าใครในด้านนั้น และ “**วานรเผือก**” ซึ่งหมายถึง “**หนุมาน**” เป็นการใช้ภาพพจน์ที่แสดงให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนถึงลักษณะเด่นของหนุมาน จึงนับได้ว่าเป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมกับสถานะแล้ว

พระพาย : ...จงจำไว้อย่างหนึ่งว่า เมื่อใดที่เจ้าได้พบ...**เทพเจ้าผู้สูงศักดิ์** อวตารจากสวรรค์
ลงมาเกิดเป็นมนุษย์...เจ้าจงรีบถวายตัวสวามิภักดิ์รับใช้พระองค์ทันที
หนุมาน : แล้วข้าจะรู้ได้อย่างไรว่าคนไหนเป็นองค์พระนารายณ์อวตารละท่านพ่อ

(เล่ม ๗ หน้า ๒๓)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระพายกับหนุมาน ในสถานการณ์ที่พระพายกำลังสอน
สั่งหนุมาน ให้ถวายการรับใช้แก่เทพองค์หนึ่งที่จะอวตารลงมาเมืองมนุษย์ แต่ใช้ภาพพจน์นามนัยว่า “**เทพ
เจ้าผู้สูงศักดิ์**” ซึ่งไม่เป็นการกล่าวเรียกโดยตรงแต่ก็รู้ว่ามีหมายถึง “**พระนารายณ์**” เป็นการ
ใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนถึงสถานะของพระนารายณ์ และใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสมแล้ว

หนุมาน : พระองค์อวตารลงมาเป็นใครและกำลังจะไปที่แห่งหนใดรี พะยะคะ ?

พระราม : ข้าคือ...**โอรสแห่งกรุงอโยธยา**...มีเหตุจำเป็นต้องเข้าปามาบวชเป็นฤาษี

พร้อมสี่ตามเสด็จ และ พระลักษมณ์น้องผู้ภักดี

(เล่ม ๑๑ หน้า ๓๗)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างหนุมานกับพระราม ในสถานการณ์ที่หนุมานและพระราม
ต่างก็เห็นร่างเดิมของกันและกัน ทำให้หนุมานสงสัยจึงไต่ถาม พระนารายณ์อธิบายให้หนุมานรู้ มีการใช้
ภาพพจน์นามนัยว่า “**โอรสแห่งกรุงอโยธยา**” ซึ่งไม่เป็นการกล่าวเรียกโดยตรงแต่ก็รู้ว่ามีหมายถึง “**พระราม**”
เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับสถานะของพระราม จึงใช้ภาพพจน์ได้เหมาะสม
แล้ว

๕. การใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความ
แตกต่างกันแต่ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน นอกจากจะให้ภาพแล้วยังจะบ่งบอกถึงคุณลักษณะของสิ่งที่เปรียบเทียบ
ด้วย

จากการศึกษาภาพพจน์อุปลักษณ์ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารแล้ว พบว่ามี
ที่ใช้อยู่ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่จำนวนไม่มากนัก ยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป โดย
แยกอธิบายตามลักษณะที่พบจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

๕.๑ ลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักปรากฏคำว่า “เป็น”
ซึ่งพบว่ามีอยู่จำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาพอสังเขป ดังนี้

ทศกัณฐ์ : เฮ้ย ! ใ้ยักษ์เฒ่า... เจ้าปลุกต้นไม้ประสาอะไรพะ... เอายอดลงฝังดิน
แล้วเอารากขึ้นชี้ฟ้า ประหลาดแท้ ฮ่า ฮ่า ฮ่า

ยักษ์เฒ่า : เซอะ ! ท่านสิประหลาดแถมอุบาทว์วิกลจริตอีกต่างหาก...

ผู้หญิงดี ๆ มีถมไปแต่ดันทุรังเอา**ผู้หญิงที่ร้อนรมเป็นไฟ**ไปทำเมีย
ระวังเถอะ นางผู้นี้จะทำให้ท่านและวงศ์าคณายักษ์ของท่านพินาศ...

คนดี ๆ มีรีจะมี**ตัวร้อนเป็นไฟ**ประลัยกัลป์อย่างนั้น (เล่ม ๑ หน้า ๖๕)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างทศกัณฐ์ กับ ยักษ์เฒ่า(พระนารายณ์แปลง) ในสถานการณ์ที่ถกเถียงเรื่องการกระทำที่ผิดปกตวิสัยตามบทสนทนาด้านบน มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “**เป็น**” ในบริบทที่หนึ่งเป็นการใช้ที่เหมาะสมแล้ว เพราะเป็นที่นิยมใช้กันทั่วไปว่าถ้าร่างกายร้อน คือเกี่ยวกับอุณหภูมิของร่างกายต้องเปรียบว่าเหมือนไฟ จึงเหมาะสมและทำให้เห็นภาพชัดเจนแล้ว แต่บริบทที่สองเป็นการใช้ภาพพจน์ที่แตกต่างจากเดิมเพราะไฟประลัยกัลป์ใช้เปรียบกับการเผาไหม้ ไม่ใช่เปรียบกับอุณหภูมิความร้อนของร่างกาย เข้าใจว่าผู้เขียนคงใช้ภาพพจน์นี้เพื่อให้เห็นความร้อนที่รุนแรงกว่าไฟธรรมดา แต่อาจไม่เหมาะสมในบริบทนี้เท่าไรนัก

พระอาทิตย์ : เจ้ามีนามว่าอะไรแม่สาวงาม ?

กาลอัจนา : ไครนะ ! **ตัวแดงเป็นเพลิงไฟ**เชียว... แกรมรูปงามยิ่งนัก

(เล่ม ๖ หน้า ๒๕)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพระอาทิตย์ กับ กาลอัจนา ในสถานการณ์ที่พระอาทิตย์กำลังขบราชรถบอเวลาแต่เผชิญพบนางกาลอัจนาซึ่งมีความสวยมากจึงเข้าทักทาย นางสงสัยจึงรำพึงกับตนเอง มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบว่า “**เป็น**” แต่เดิมถ้ากล่าวถึงร่างกายมีสีแดงมักใช้คำเปรียบว่า “**ตัวแดงหรือหน้าแดงเป็นลูกตำลึง**” แต่ในบริบทนี้เป็นภาพพจน์ที่ผู้เขียนคิดขึ้นเองเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกถึงความแดงวาบของร่างกายที่เหมือนกับเปลวไฟอันร้อนแรงมากกว่าสีแดงแบบปกติ จึงเหมาะสมในการใช้ดีแล้ว

พลันก่อนเมฆที่มีดครีมเกิดอาการแปรปรวนเคลื่อนย้าย**ฟ้า**

เปิดส่องประกายสดใสเป็นสีทอง

(เล่ม ๗ หน้า ๒๐)

ความบรรยายความดำเนินเรื่องนี้ เกิดขึ้นในบรรยากาศที่ท้องฟ้าที่อึมครึมกำลังเปลี่ยนเป็นความสว่างไสว บริเวณที่นางสวาหะยืนตื้นเดียวเหนียวกินลมที่เชิงเขาจักรวาล มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เป็น” โดยปกติการส่องแสงประกายเป็นสีทองมักใช้บอกลักษณะของแสงแดดว่า “แสงแดดส่องประกายเป็นสีทอง” แต่กับท้องฟ้าจะใช้ว่า “ท้องฟ้าสดใสเป็นสีน้ำทะเล” แต่ปริบทนั้นก็ยังคงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น

หนุมาน : แบริ้ ! เหาะช้าเป็นเต่าเชียวน

(เล่ม ๗ หน้า ๒๔)

บทสนทนาี่เป็นการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ เพราะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่หนุมานเหาะแข่งชุปเปอร์แมนกับอูลตราแมนแล้วกล่าวเย้ย ซึ่งเป็นมุขตลกชวนหัวตามกลวิธีการเขียนการ์ตูน มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เป็น” ในปริบทนี้เป็นการใช้สิ่งที่เป็นส่วนเปรียบเทียบแบบเดิม ซึ่งมักใช้เต่าเป็นตัวเปรียบถึงความเชื่องช้า ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกได้ชัดเจนดีแล้ว

สีดา : น้องลักษมณ์ตัวคงหอมมากเลย ปลาง้ลอยตายเป็นแพเชียวน...อิอิ...

พระลักษมณ์ : เสียเลยเรา

(เล่ม ๘ หน้า ๖๒)

บทสนทนาี่เป็นการสนทนายะหว่างสีดากับพระลักษมณ์ ในบรรยากาศที่แสดงความเป็นกันเอง ขณะที่พระลักษมณ์กระโดดลงตำราแล้วมีปลาตายลอยขึ้นมาจำนวนมาก มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เป็น” ในปริบทนี้เป็นการใช้สิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบแบบเดิม ซึ่งมักใช้กับลักษณะที่ปลาตายลอยบนผิวน้ำติด ๆ กันจำนวนมาก ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น

พระลักษมณ์ : ฮ้า... ยอดไปเลยหนุมาน

มุลพลัม : มันขึ้นบ่าหนุมานยิงศรใส่พวกเราตายเป็นใบไม้ร่วงเลยอู๋ย

(เล่ม ๒๑ หน้า ๕๒)

บทสนทนาี่ไม่ใช้การสนทนา แต่มุลพลัมรำพึงกับตนเอง ในสถานการณ์การสู้รบกับพระลักษมณ์ที่ขึ้นบ่าหนุมานนำศรยิงใส่พลยักษ์ที่ละหลายดอก ล้มลงตายกันเป็นจำนวนมาก มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เป็น” ในปริบทนี้เป็นการใช้สิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบแบบเดิม ซึ่งมักใช้ลักษณะของการล้มตายเป็นจำนวนมากติดต่อกัน เหมือนกับใบไม้ร่วงจากต้นไม้เพราะโดนลมพัดแรง ซึ่งทำให้มองเห็นภาพชัดเจนขึ้น

หนูมาน : อืม... ก่อนไปขอทำอะไรให้มันขายหน้าเล่นสักหน่อยดีกว่า... ฮีฮี...

ตื่นขึ้นมากองโทรทัศน์เป็นพินเป็นไฟแน่ ฮ่าฮ่าฮ่า... (เล่ม ๒๓ หน้า ๖๕)

บทสนทนาไม่ใช่การสนทนา แต่หนูมานกล่าวกับทัศนวิสัยขณะหลับ ในสถานการณ์ที่หนูมานบุกเข้าเมืองลงกาเพื่อเอาลูกหินบดยาที่ทัศนวิสัยใช้หนุนนอนอยู่ แต่ก่อนจากได้ผูกผมทัศนวิสัยกับนางมณโฑด้วย เพื่อให้ขายหน้าและเกิดความโกรธ มีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ ซึ่งใช้คำเปรียบคำว่า “เป็น” ในบริบทนี้เป็นการใช้สิ่งที่นำมาเปรียบแบบเดิม ซึ่งมักใช้ความโกรธซึ่งเหมือนกับความแรงของไฟ ซึ่งทำให้มองเห็นภาพชัดเจนขึ้น

๕.๒ มีลักษณะการกล่าวเปรียบเทียบเป็นนัยให้เข้าใจเอง ไม่กล่าวเปรียบเทียบตรง ๆ พบว่ามีที่ใช้อยู่น้อย จึงยกตัวอย่างมาอธิบายพอสังเขป ดังนี้

นนทก : ไอ้... ว้าว... **นางฟ้านางสวรรค์**ที่ไหนมาเก็บดอกไม้อยู่แถวนี้... สวยจังเยย !

(เล่ม ๑ หน้า ๒๓)

พระอินทร์ : เจ้าช่างงามเกินกว่า**นางฟ้านางสวรรค์**ซะอีก

ข้าทนฝืนใจตนเองไม่ได้แล้ว

นางกาลอัจนา : ข้าก็เช่นกัน

(เล่ม ๖ หน้า ๒๓)

พระอาทิตย์ : ไอ้ ! นั่น**นางฟ้านางสวรรค์**หรือไรนั่น.. ช่างงดงามเหลือเกิน

เจ้ามีนามว่าอะไรแม่สาวงาม

(เล่ม ๖ หน้า ๒๕)

บทสนทนาในบริบทที่หนึ่งนี้ไม่เป็นการสนทนา แต่นนทกกล่าวกับตนเองในสถานการณ์ที่เห็นผู้หญิงคนหนึ่งที่มีความสวยงามกำลังเด็ดดอกไม้อยู่ในสวน เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ไม่มีคำเปรียบ แต่รู้กันโดยนัยว่า “**นางฟ้านางสวรรค์**” นั้นเปรียบเสมือน “**หญิงที่มีความสวยงาม**” บริบทนี้เป็นภาพพจน์ที่เหมาะสมแล้วเพราะผู้อ่านเกิดความรู้สึกและจินตภาพได้ชัดเจน

ในบริบทที่สองเป็นการสนทนาของพระอินทร์กล่าวเป็นนัยกับนางกาลอัจนาว่าเป็น “หญิงที่มีความสวยงาม” โดยไม่ใช้คำเปรียบเช่นกัน ซึ่งก็มีความเหมาะสมในการใช้ภาพพจน์แล้วเช่นกัน

ส่วนบริบทที่สามเป็นการสนทนาของพระอาทิตย์กล่าวกับนางกาลอัจนา โดยใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์ที่ไม่มีคำเปรียบ แต่รู้กันโดยนัยว่า “**นางฟ้านางสวรรค์**” นั้นก็เปรียบเสมือนกับ “**หญิงที่มีความ**

สวยงามเช่นกัน” แตกต่างกันที่ใช้ภาพพจน์ว่า “นางป่า” ซึ่งมักเปรียบกับผู้หญิงที่สวยงามตามธรรมชาติ และหายาก ซึ่งไม่ต้องใช้เครื่องแต่งเหมือนผู้หญิงในเมือง จึงเป็นภาพพจน์ที่ใช้ได้เหมาะสมแล้ว

พระพรต : ผีบ้า ซาดานตนใด มันครอบงำจิตใจของท่าน...ฮี้

ข้าชิงชังท่านยิ่งนัก ท่านได้ยินมั๊ย !...

นางไทยเกษี : โอ... พรต ทำไมพูดกับแม่ อย่างนั้น ฮือ ๆ ๆ ... (เล่ม ๙ หน้า ๑๓)

บทสนทนาเป็นการเป็นการสนทนาระหว่างพระพรตกับนางไทยเกษี ในสถานการณ์ที่พระพรตเกิดอารมณ์โกรธแค้นที่มีส่วนทำให้พ่อต้องตาย จึงว่ากล่าวแม่อย่างรุนแรง ใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยที่ไม่มีใครเปรียบว่า “ซาดาน” ซึ่งรู้จักกันโดยนัยว่า หมายถึง “ความชั่วร้าย” เป็นการที่ใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมดีแล้ว และทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเห็นภาพในใจได้ แต่ถ้าคำนึงถึงสถานะก็ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

๖. การกล่าวเย้ยหรือกล่าวประชด (Irony หรือ Sarcasm) เป็นการใช้อ้ออ้อมคำที่กล่าวขึ้นมา โดยมีเจตนาที่จะให้เป็นการตัดพ้อต่อว่า ประชดประชัน เยาะเย้ย ไปจนถึงแตกดัน และเหยียดหยาม แต่มิได้กล่าวตรง ๆ มีวิธีการพูดที่ตั้งใจให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายที่แท้จริงเอาเอง

ปรากฏว่ามีภาพพจน์การกล่าวเย้ย กล่าวประชด ที่ใช้อยู่ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่เป็นจำนวนมาก จึงยกตัวอย่างมาอภิปรายพอเป็นสังเขปดังนี้

นนทก : นีทาน! ลูบหัวช้านานแล้วนะ... ชักรำคาญ

เทวดา : นีแนะ! บังอาจว่าข้าเธอะ...เป็นยักษ์ล้างเท้าเทวดาได้

ก็นับเป็นบุญวาสนาของเอ็งแล้ว ยังจะปากมากอีก... (เล่ม ๑ หน้า ๑๒)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่าง นนทก กับ เทวดา ในสถานการณ์ที่นนทกกำลังล้างเท้าให้เทวดาที่เชิงเขาไกรลาสเพื่อจะขึ้นเฝ้าพระอิศวร เทวดาต่อว่านนทก มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเย้ยในลักษณะแตกดันว่า “เป็นยักษ์ล้างเท้าเทวดาได้ก็นับเป็นบุญวาสนาของเอ็งแล้ว” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความต่างศักดิ์และสถานะได้ชัดเจน แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำเสนอเนื้อความลักษณะนี้ไปใช้สนทนา เพราะอาจทำให้เกิดความไม่พอใจกันได้

ทศกัณฐ์ : ฮี...แล้วเจ้าล่ะ เป็นเทวดาหน้าไหน มีนามกว่าอะไร..

ทำโอหังชี้หน้าตวาดใส่ข้าเดี่ยวได้เจ็บตัวแน่

อรชุน : นามข้า อรชุน! ฮี เจ้ายักษ์เพ็งสีนกลิ้นน้ำนมท่าทางก้าวร้าวนัก

ต้องสั่งสอนให้สำนึกซะแล้ว

(เล่ม ๑ หน้า ๔๓)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างทศกัณฐ์กับอรชุน ในสถานการณ์ที่ทศกัณฐ์บุกรุกสวนของอรชุน ทำให้เกิดการต่อว่ากัน มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดหยามว่า “เป็นเทวดาหน้าไหน...ทำโอหังชี้หน้าตวาดใส่ข้าเดี่ยวได้เจ็บตัวแน่” และเหยียดหยามว่า “เจ้ายักษ์เพ็งสีนกลิ้นน้ำนมท่าทางก้าวร้าวนัก” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและมีความรู้สึกไม่ดีต่อการใช้วาจาก้าวร้าวของทศกัณฐ์ต่อผู้มีอาวุโสกว่า และการใช้คำด่าว่าลักษณะเหยียดหยามผู้มีวัยน้อยกว่าของอรชุนได้ชัดเจน ซึ่งไม่เหมาะสมในการนำเนื้อความลักษณะนี้ไปใช้สนทนากัน เพราะอาจให้เกิดการวิวาทกันได้

ทศกัณฐ์ : ชีชะ! ไฉ่ลิงจ๋อ...ข้าอยากรู้หนักว่า ท้องฟ้าเป็นของเจ้านั้นเระ...

ถ้างั้น เวลานกบินข้ามปราสาทของเจ้า ทำไมไม่โมโหโกรธา

ฆ่านกซะให้หมดไปเลยละเพ้ย...

พาลี : ไฉ่! เหาะข้ามหัวข้าแล้วยังพูดจาจนบาปซ้ำอีก... ฮี...

(เล่ม ๑ หน้า ๖๙)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างทศกัณฐ์กับพาลี ในสถานการณ์ที่ทศกัณฐ์อุ้มนางมณฑิเเหาะข้ามวังของพาลี จึงไม่พอใจออกไปต่อว่า แต่ทศกัณฐ์ต่อว่ากลับ มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดหยามลักษณะประชดประชันว่า “ข้าอยากรู้หนักว่า ท้องฟ้าเป็นของเจ้านั้นเระ ถ้างั้น เวลานกบินข้ามปราสาทของเจ้า ทำไมไม่โมโหโกรธาฆ่านกซะให้หมดไปเลยละเพ้ย...” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่เหมาะสมทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและมีความรู้สึกไม่พอใจของคู่สนทนาได้ชัดเจนขึ้น แต่ไม่เหมาะสมในการนำเนื้อความลักษณะนี้ไปใช้สนทนาซึ่งทำให้เกิดความไม่พอใจกันได้

พาลี : ใจจริงข้าอยากจะฆ่ามันซะให้สิ้น แต่เห็นว่าวันนี้เป็นวันมงคล

ของลูกข้า ข้าจะปล่อยมันเอาบุญอีกสักครั้ง ไปซะ...อย่าให้ข้าเห็นหน้าเจ้าอีก

ทศกัณฐ์ : ฮี... คงมีสักวันข้าต้องชนะเจ้า...

(เล่ม ๒ หน้า ๓๘)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพาลีกับทศกัณฐ์ ในสถานการณ์ที่ทศกัณฐ์แปลงเป็นปญักษ์ หมายจะฆ่าองค์ แต่พาลีจับได้จึงต่อว่า มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะเยาะเย้ยว่า **“ใจจริงข้าอยากจะทำมันซะให้สิ้น แต่เห็นว่าวันนี้เป็นวันมงคล... ข้าจะปล่อยมันเอาบุญอีกสักครั้ง...ไปซะ”** ปรียบเทียบเป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าเป็นการเย้ยหยันคู่ต่อสู้ให้เกิดความคับแค้นใจได้ชัดเจน แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำเนื้อความลักษณะนี้ไปใช้นักเพราะอาจทำให้ผู้อ่านรู้สึกเจ็บได้

นางสวาหะ : โอ้เอ๊ย! คนเรานะคนเรา **ลูกของตนเองละให้เดินตามด้อย ๆ**

ส่วนลูกของคนอื่นละก็อุ้มบ้างให้ขี่หลังบ้าง... มันน่าเวทนาจริง ๆ

ฤๅษีโคดม : เอ๊ย... เอ๊ย... ฟังดูพิกล... เจ้าหมายความว่าอย่างไรกันสวาหะลูกพ่อ...

(เล่ม ๖ หน้า ๒๘-๒๙)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างนางสวาหะกับฤๅษีโคดมผู้เป็นพ่อ ในสถานการณ์ที่นางสวาหะเกิดความรู้สึกน้อยใจ การกระทำของพ่อที่เอาใจใส่แต่ผู้ที่ไม่ใช่ลูกของตน จึงต่อว่าพ่อ มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะประชดประชันว่า **“ลูกของตนเองละให้เดินตามด้อย ๆ ส่วนลูกของคนอื่นละก็อุ้มบ้างให้ขี่หลังบ้าง... มันน่าเวทนาจริง ๆ”** ปรียบเทียบเป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความลำเอียง และความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจไปกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจน สามารถนำเนื้อความลักษณะนี้ไปใช้ในการสนทนาได้ในบางโอกาส

เทพอรชุน : ชีชะ! ขนาดทศกัณฐ์ ข้ายังเคยเอาชนะมาแล้วส่วนเจ้าเป็นยักษ์ไร้สกุล

ทำไมข้าจะต้องเกรงใจเจ้าด้วย **เป็นถึงยักษ์แต่รังแกนางฟ้าเช่นนี้**

ช่างน่าสมเพชยิ่งนัก

รามสูร : อูย...ด่าแสบ รู้จักฤทธิเดชช้าน้อยไปแล้ว...

(เล่ม ๖ หน้า ๖๒)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างเทพอรชุนกับรามสูร ในสถานการณ์ที่รามสูรไล่จับนางเมขลา แต่เทพอรชุนเข้าขัดขวางแล้วต่อว่ารามสูร มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะเหยียดหยามและแดกดันว่า **“เป็นยักษ์ไร้สกุล...เป็นถึงยักษ์แต่รังแกนางฟ้าเช่นนี้ ช่างน่าสมเพชยิ่งนัก”** ปรียบเทียบเป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความเป็นผู้มีคุณธรรมของอรชุน และมีความรู้สึกไม่ดีต่อการกระทำของรามสูรได้ชัดเจนขึ้น สามารถนำเนื้อความลักษณะนี้บางส่วนไปใช้ได้

อสูรตะไลกาฬ : สะสะสะ...ช่างประหลาดแท้พระพายมีลูกเป็นลิงเผือก อ้าก...ฮ่าฮ่าฮ่า...

หนุมาน : แล้วเจ้าไม่ประหลาดไปกว่าข้าเรอะ ท่อนบนเป็นอสูร ท่อนกลางเป็นเสือแต่

มีหางแหลมเป็นปลากะเบน ฮ่าฮ่า... นำเอาไปออกงานวัดนะ (เล่ม ๗ หน้า ๓๖)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างอสูรตะไลกาฬกับหนุมาน ในสถานการณ์ที่อสูรตะไลกาฬบุกรุกเข้าเขตนครขีดขินไล่ฆ่าฝูงลิงอยู่ หนุมานเดินทางมาพบจึงเกิดการต่อสู้กันและต่างก็ต่อกัน มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะเหยียดหยามและเยาะเย้ยว่า “ช่างประหลาดแท้พระพายมีลูกเป็นลิงเผือก” และ “แล้วเจ้าไม่ประหลาดไปกว่าข้าเรอะ...นำเอาไปออกงานวัดนะ” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความผิดแปลกของคู่สนทนาได้ชัดเจน แต่ไม่เหมาะสมในการนำเสนอข้อความลักษณะนี้ไปใช้เพราะอาจเกิดการวิวาทได้

พาลี : เฮ้ย...เจ้าทรมพี! เจ้ามีดีอะไรนักพะ ถึงต่อสู้กับข้าได้นานเพียงนี้...

รู้ว่าเจ้ามีใครคอยแอบปกป้อง จึงทำให้ความธรรมดาไม่เอาไหนอย่างเจ้า

มีฤทธิ์เดชอย่างนี้ได้...สะสะสะ...ที่แท้เจ้าก็ไม่แน่จริงนี่หว่า สะสะสะ...

ทรมพี : เฮ้ย ! จอมความอย่างข้าใช้ฝีมือกำลังฤทธิ์ของตนเองล้วน ๆ ... (เล่ม ๘ หน้า ๑๒)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างพาลีกับทรมพี ในสถานการณ์ที่กำลังต่อสู้กัน แต่พาลีเกิดความสงสัยจึงใช้วาจาท้าทายและต่อว่า มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะดูหมิ่น เหยียดหยามและเยาะเย้ยว่า “ความธรรมดาไม่เอาไหนอย่างเจ้า มีฤทธิ์เดชอย่างนี้ได้...สะสะสะ...ที่แท้เจ้าก็ไม่แน่จริงนี่หว่า” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสงสัยตามเหตุการณ์ได้ชัดเจนขึ้นสามารถนำเสนอข้อความลักษณะนี้ไปใช้ได้บ้างในโอกาสที่เหมาะสม

พระลักษมณ์ : แหม...ถ้าเหาะได้เหมือนพวกยักษ์พวกเทวดา

ก็จะดีเนอะ...ไม่ต้องเดินให้เมื่อยขาอย่างนี้...เฮ้อ!

พระราม : ฮิฮิ บ่นจ้ะน้องลักษมณ์

(เล่ม ๙ หน้า ๓๐)

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างพระลักษมณ์กับพระรามและนางสีดา ในสถานการณ์ที่ทั้งสามกำลังเดินทางอยู่ในป่า แล้วพระลักษมณ์ก็พรวดบ่น มีการใช้ภาพพจน์การกล่าวเหยียดในลักษณะประชด

ประเด็นว่า “แหม...ถ้าเหาะได้เหมือนพวกยักษ์พวกเทวดา ก็เจตเนอะ...ไม่ต้องเดินให้เมื่อยขาอย่างนี้...” บริบทนี้เป็นการใช้ภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกขบขันได้ชัดเจน และสามารถนำเนื้อความในลักษณะนี้ไปใช้ได้ในบางโอกาส

๗. การใช้ภาพพจน์อติพจน์ (Hyperbole หรือ Exaggeration) เป็นการเปรียบเทียบที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่น่าจะเป็นไปได้ของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง เพื่อตอกย้ำหรือเน้นอารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ลักษณะของภาพพจน์นี้ไม่มีคำช่วยเปรียบเทียบให้เห็นในข้อความ มีแต่ส่วนที่นำมาเปรียบเท่านั้น

พบว่ามีที่ปรากฏใช้น้อยมาก เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ตัวละครส่วนใหญ่ถูกสมมติให้เป็นผู้ที่มีฤทธิ์เดช มีอำนาจเหนือกว่าบุคคลทั่วไปและธรรมชาติ จึงเป็นการกล่าวตามเนื้อเรื่องให้เกิดความสมจริง มีตัวอย่างดังนี้

ทศกัณฐ์ : วันนี้ข้าจะทำให้จอมอสูรจตุรทิศทั้ง ๔...

นურพา ประจิม ทักษิณ และอูดร ต้องสยบราบคาบแก่ข้า

อสูรจตุรทิศ : โอหังเกินไปแล้ว...วันนี้ต่างหากที่พวกข้า

จะขยี้เจ้าให้แหลกลาญเป็นธุลีดิน...ย้าก!

(เล่ม ๒ หน้า ๕๗)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างทศกัณฐ์และยักษ์อสูรทิศทั้ง ๔ ในสถานการณ์ที่ยักษ์ทั้ง ๔ มาพบกันที่เชิงเขาทิวโยธน์ ขณะที่ทศกัณฐ์กำลังต้องการล่าแดงเดช เมื่อพบกันจึงเกิดการโต้เถียงกัน มีการใช้ภาพพจน์อติพจน์หรือกล่าวเกินจริงว่า “พวกข้าจะขยี้เจ้าให้แหลกลาญเป็นธุลีดิน...” เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกเกินกว่าปกติซึ่งอาจไม่เป็นจริงตามนั้น เพราะการต่อสู้แล้วถึงความตายนั้นคงไม่มีใครทำให้แหลกละเอียดเป็นผุยผงได้ เพียงแต่ทำให้เห็นภาพการต่อสู้ชัดเจนขึ้น บริบทโดยรวมใช้ได้เหมาะสมกับสถานะของตัวละครแล้ว

พิเภก : โอ้ ! เยอะเหมือนกัน

สุครีพ : เหล่าทหารนายกองทั้งหลายจงให้ร้อง กระทบเท้า

กระแทกอาวุธให้ดังสนั่นกึกก้องสะท้อนไปถึงกรุงลงกา

(เล่ม ๑๓ หน้า ๖๕)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างพิเภกกับสุครีพ ในสถานการณ์ที่พิเภกต้องการดูกองทัพของพระรามเพื่อเปรียบเทียบจำนวนกับฝ่ายทศกัณฐ์ สุครีพจึงพาไปดูแล้วสั่งให้ทั้งกองทัพโห่ร้อง มีการใช้ภาพพจน์อดีตพจน์หรือกล่าวเกินจริงว่า “โห่ร้อง กระตีบเท้า กระแทกอาวุธให้ตั้งสนั่นกึกก้องสะท้านไปถึงกรุงลงกา” เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อเน้นอารมณ์ความรู้สึกเกินกว่าปกติซึ่งแท้จริงแล้วกองทัพพระรามตั้งอยู่บนแผ่นดินที่ห่างจากเกาะลงกาไกลมากต้องข้ามน้ำข้ามทะเลเป็นระยะทางไกล เสียงโห่ร้อง กระตีบเท้า กระแทกอาวุธอาจดังไม่ถึงก็ได้ เพียงแต่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความยิ่งใหญ่ของกองทัพได้ชัดเจน บริบทนี้ใช้ได้เหมาะสมกับสถานะแล้ว

กุ่มภรรยา : **ขี้มันให้แหลกละเอียด**เลยเจ้าอินทรียราช

พระลักษมณ์ : มันไม่ง่ายหรอก... ฮี

(เล่ม ๑๗ หน้า ๑๒)

บทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างกุ่มภรรยากับพระลักษมณ์ ในสถานการณ์ที่ทั้งคู่ออกมาต่อสู้กันที่สนามรบ มีการใช้ภาพพจน์อดีตพจน์หรือกล่าวเกินจริงว่า “**ขี้มันให้แหลกละเอียด**” เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อเน้นอารมณ์ ความรู้สึกเกินกว่าปกติ เพราะตามความเป็นจริงนั้นการต่อสู้คงไม่ถึงขั้นสังหารให้ตายด้วยการทำลายร่างกายให้แหลกละเอียด เพียงแต่ใช้ภาพพจน์นี้เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นภาพการต่อสู้ชัดเจนขึ้น

จากการศึกษาการใช้ภาพพจน์ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ปรากฏพบในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึก และเกิดภาพในใจหรือจินตนาการชัดเจนขึ้น นอกเหนือจากภาพวาดประกอบที่ปรากฏอยู่ในหนังสือการ์ตูนนั้น และเกิดความคล้อยตามไปกับเนื้อเรื่องได้อีกด้วย

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้ภาพพจน์ในหนังสือการ์ตูนนั้นมีความเหมาะสมอย่างยิ่งเพราะหนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่จัดอยู่ในกลุ่มบันเทิงคดี อันมีเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เกิดความคิดจินตนาการไปตามถ้อยคำที่ผู้เขียนเลือกสรรมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของเรื่องในขณะนั้น การใช้ภาพพจน์ในบางครั้งเป็นไปได้ตามความสมจริงและในขณะเดียวกันอาจใช้ภาพพจน์ที่สร้างสมมุติขึ้นให้เห็นอกว่าธรรมชาติตามปกติ จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้น และเร้าความสนใจให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิงด้านอารมณ์และเกิดความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันออกไปแต่ละบุคคล ดังที่ กุหลาบ มัลลิกะมาส (๒๕๒๒: ๑๒๗-๑๓๒) กล่าวเกี่ยวกับการใช้ภาพพจน์และคุณค่าของภาพพจน์ไว้พอสรุปได้ว่า

การใช้ภาพพจน์ทำให้ผู้อ่านได้ร่วมเข้าใจ คิด เกิดจินตนาการ และรู้สึกอย่างเข้าถึงอารมณ์ยิ่งขึ้น ตามที่ผู้แต่งตั้งใจเสนอ อันเป็นความบันเทิงด้านอารมณ์ นอกจากนี้ยังทำสิ่งเลือนรางให้กระจ่าง ชัดเจน สร้างความกระชับรัดกุม ไม่จำเป็นต้องกล่าวมากก็เข้าใจได้กว้าง เป็นการสร้างมิติในการ เข้าถึงสิ่งต่าง ๆ และอารมณ์ต่าง ๆ จากจินตนาการของผู้อ่านเอง

บทที่ ๖

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาคำใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร สรุปได้ดังนี้

๑. การใช้คำ พบว่า มีลักษณะการใช้คำในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องจำนวน ๙ ชนิด ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น สารคดี และบันเทิงคดี ผู้วิจัยได้ผลการศึกษานิตของคำที่ใช้ในการเขียนหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ที่พบมากที่สุดไปหาน้อยดังต่อไปนี้

๑.๑ คำอุทาน พบว่า มีการใช้คำอุทานเป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งปรากฏว่ามีที่ใช้ในบทสนทนาเพียงอย่างเดียว โดยผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครด้วยการใช้คำอุทานบอกอาการ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้ายคลึงตามร่วมไปกับเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่องในบริบทต่าง ๆ และเมื่อศึกษาถึงลักษณะการใช้ที่เหมาะสมแล้วพบว่า มีจำนวนมากกว่การใช้ที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างคำอุทานที่ค่อนข้างไม่เหมาะสมเพราะใช้ไม่ตรงกับความรู้สึก ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษาไทย ซึ่งพบว่าเลียนแบบมาจากการพากย์การ์ตูนทางสถานีโทรทัศน์ และคำอุทานภาษาต่างประเทศ เช่น จ๊ว้ย , ไอ้ไอ้โหย , หยีย , ยัก , แวก , อัก , อัก , ไ่ว้ , ว้าว เป็นต้น

๑.๒ คำราชาศัพท์และคำสุภาพ

๑.๒.๑ คำราชาศัพท์ พบว่า มีการใช้คำราชาศัพท์เป็นจำนวนมากที่สุดในบรรดาคำใช้คำต่าง ๆ เพราะเนื้อหาของเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ตัวละครมีระดับสถานะที่ต่างกันตั้งแต่เวทดา เจ้าเมือง พระมหากษัตริย์ นักบวช ฤๅษี เสนาอำมาตย์ ทหาร ตลอดจนชาวบ้าน เป็นต้น จึงมีการใช้ราชาศัพท์ในการสนทนากันและมีคำบรรยายดำเนินเรื่องทีกล่าวถึงบุคคล กิริยาอาการ ของตัวละครเป็นคำราชาศัพท์ด้วย ซึ่งผู้เขียนมีเจตนาเพื่อมุ่งให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างของระดับชั้น สถานะทางสังคม จึงต้องใช้คำราชาศัพท์เป็นเครื่องสื่อความหมายให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ ซึ่งสรุปได้ว่ามีการใช้คำกริยาราชศัพท์มากที่สุด คำนามราชาศัพท์พบมากรองลงมา คำวิเศษณ์ราชาศัพท์ชนิดประติษฐานวิเศษณ์พบลำดับต่อมา และคำสรรพนามราชาศัพท์พบว่ามีน้อยที่สุด และเมื่อศึกษาตามลักษณะการใช้คำราชาศัพท์แล้วพบว่า มีการใช้คำราชาศัพท์ที่ถูกต้องตามแบบแผน กล่าวคือใช้ได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับระดับสถานะ รวมทั้งสถานการณ์ตามบริบทต่าง ๆ พบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกับคำราชาศัพท์

ที่ใช้ไม่ถูกต้องตามแบบแผน ซึ่งมีลักษณะการใช้ คำราชาศัพท์ในบริบทนั้น ๆ ไม่ถูกต้องตามสถานะ หรือตามศักดิ์ของตัวละคร และในบางบริบทแม้จะใช้ถูกต้องวิธีแต่ก็ถือว่าไม่ถูกต้องตามแบบแผนตามวัฒนธรรมการใช้ภาษา เช่น ใช้คำว่า “สิ้นพระชนม์” กับ ทำวลัสดิยที่มีสถานะเป็นกษัตริย์ ซึ่งที่ถูกต้องควรใช้ว่า “สวรรคต” หรือการใช้ “ทรง” นำหน้าคำราชาศัพท์ซึ่งไม่ถูกต้องตามแบบแผนเช่น “ทรงเสด็จสวรรคต” เป็นต้น

๑.๒.๒ คำสุภาพ พบว่า มีการใช้คำสุภาพในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง โดยผู้เขียนใช้คำสุภาพในการเขียนการ์ตูนนั้นเพื่อแสดงให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างทางสถานะของตัวละครแล้วยังสร้างความเข้าใจให้ผู้อ่านรู้ว่าควรใช้คำอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับระดับและสถานะของคู่สนทนาด้วย ซึ่งสรุปตามลักษณะการใช้ได้ว่า มีการใช้คำสุภาพได้ถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือใช้ได้ถูกต้องตามความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะ ถูกกาลเทศะ และไม่เป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึกต่อผู้อ่าน รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละบริบทตามเนื้อเรื่อง เช่น คำว่า มารดา สามี ภรรยา บุตร เป็นต้น มากกว่าการใช้คำสุภาพที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เช่น คำว่า อี เป็นต้น

๑.๓ คำภาษาต่างประเทศ พบว่า มีการใช้คำภาษาต่างประเทศตามข้อตกลงในบทที่ ๓ สองภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ด้านการใช้คำภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นคำที่ใช้วิธีการเขียนทับศัพท์ด้วยตัวอักษรไทย เช่น คอมพิวเตอร์ เกย์ เกม เม้าท์ทูเม้าท์ การ์ตูน สปริง ไวน์ เป็นต้น และ การใช้คำภาษาอังกฤษนั้นผู้เขียนมีเจตนาเพื่อสร้างความชัดเจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ เป็นคำทันสมัย และเพิ่มความขบขันตามลักษณะพิเศษของการ์ตูนให้แก่ผู้อ่านซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยเด็กเป็นสำคัญ ส่วนการใช้คำภาษาจีนมีลักษณะการใช้คำที่คนไทยใช้สนทนากันในชีวิตประจำวันมานานแล้วและยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เช่น คำว่า เต๊ะอั้ง ฮวย ตี๋อ เจ้ ลุ้น เป็นต้น อีกทั้งยังใช้ในบริบทที่สร้างความขบขันด้วย คำภาษาต่างประเทศที่พบนั้นปรากฏมีในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง สรุปได้ว่ามีลักษณะการใช้ที่ถูกต้องความหมาย เหมาะสมกับระดับสถานะ และมีความสุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ตามบริบทนั้น ๆ ทั้งสิ้น

๑.๔ คำไม่สุภาพ พบว่ามีการใช้ไม่สุภาพ มีลักษณะเป็นคำหยาบและคำต่ำในบทสนทนา มากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้เขียนอาจจะมีเจตนาในการใช้คำหยาบและคำต่ำเพื่อให้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับการกระทำที่ไม่เหมาะสมของตัวละครในสถานการณ์นั้น ๆ เมื่อศึกษาถึงเรื่องลักษณะการใช้พบว่ามีการใช้คำไม่สุภาพที่มีความหมายรุนแรงมากกว่าการใช้คำไม่สุภาพที่มีความหมายอ่อนลง ส่วนมากจะเป็นคำบริภาษถึงพฤติกรรมกระทำที่ไม่ดีของตัวละคร เช่น เซ่อ ชี้ซ้ำ อุบาทว์ เลวสิ้นดี ไร้สกุล บัดชบ กระแดะ สารเลว เป็นต้น จะเห็นว่าเป็นคำที่ทำให้ระคายความรู้สึกแก่ผู้อ่านและบริบทโดยรวมขาดความสุภาพ ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา

๑.๕ คำบกพร่อง หมายถึงการใช้คำที่มีลักษณะของคำที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิม คำเพิ่มพยางค์คำตัดพยางค์ หรือคำที่เขียนตามเสียงพูดผิดอักขรวิธี มีการใช้คำจำพวกนี้เฉพาะในบทสนทนาเท่านั้น จะเป็นการใช้ซ้ำ ๆ กันในหลายที่ ซึ่งผู้เขียนเลือกใช้คำลักษณะนี้เพื่อมุ่งให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับตัวละคร ด้วยการใช้คำที่มีวรรณยุกต์ตรงกับเสียงอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้นซึ่งเป็นไปตามสถานการณ์ของเรื่อง เป็นลักษณะการใช้ภาษาตามสมัยนิยมซึ่งผิดหลักไวยากรณ์รวมทั้งเพื่อสร้างความขบขันตามลักษณะของการ์ตูน โดยสรุปแล้วพบว่าการใช้คำบกพร่องหรือคำที่เปลี่ยนรูปไปจากเดิมนั้นจะใช้คำวิเศษณ์ชนิดนิยมิวิเศษณ์ เช่นคำว่า งั้น มาจากคำว่า อย่างนั้น เนี่ย มาจากคำว่า นี่ เป็นต้น ปฤจฉาวิเศษณ์ เช่น เหยอ เอะ อะ อะ วิ มาจาก หรือ เป็นต้น และประติชญาวิเศษณ์ เช่น ้วย ้วย มาจาก ้วย พะ มาจาก วะ เป็นต้น ส่วนคำเพิ่มพยางค์ เช่น สักกะหน้อย มาจาก สักหน้อย และคำตัดพยางค์ เช่น หนุก มาจาก สนุก เป็นต้น

๑.๖ คำขานรับและคำลงท้าย พบว่า มีการใช้คำขานรับและคำลงท้ายในบทสนทนาเพียงอย่างเดียว เพราะเนื่องจากเป็นคำที่ใช้ในการพูดคุยสนทนากัน จึงไม่ปรากฏในคำบรรยายดำเนินเรื่อง เป็นการใช้คำลงท้ายมากกว่าคำขานรับ ผู้เขียนมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งให้ผู้อ่านเห็นความต่างศักดิ์ทางสถานะของตัวละคร และแสดงให้เห็นความเหมาะสมในการใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะตามสถานการณ์อันเป็นการใช้ภาษาอย่างมีวัฒนธรรม คำที่ใช้เป็นคำวิเศษณ์ชนิดประติชญาวิเศษณ์ และเมื่อศึกษาถึงลักษณะการใช้ภาษาตามความเหมาะสม เช่นคำว่า จ๊ะ จ๊ะ ครับ ขอรับ เป็นต้น และไม่เหมาะสมแล้ว เช่นคำว่า เออ วะ ้วย ้วย พะ พบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกัน

๑.๗ คำสแลง พบว่า มีการใช้คำสแลงไม่มากนัก โดยพบว่ามิใช่ในบทสนทนาเท่านั้น โดยผู้เขียนใช้คำจำพวกนี้เพื่อสร้างความเป็นกันเองในการสนทนา รวมทั้งใช้ในบริบทที่ต้องการขยายความแต่ละสถานการณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความขบขัน เช่น บึง หน้าแตก จี๊บ เจ๋ง เป็นต้น เพื่อเป็นการบริภาษ เช่น กิ๊กก๊อก งี่เง่า อุบาทว์ กระจอก เป็นต้น และแสดงอาการตามเหตุการณ์ เช่น ปลีกวิเวก แหงสแป เบี้ยว อัด เป็นต้น เมื่อศึกษาถึงความเหมาะสมแล้วพบว่ามิมากกว่าการใช้ในบริบทที่ไม่เหมาะสม

๑.๘ คำที่มีความหมายโดยนัย พบว่ามีการใช้คำที่มีความหมายโดยนัยในบทสนทนาเท่านั้น โดยผู้เขียนมีจุดประสงค์เพื่อให้อ่านรับรู้ความหมายแฝงที่ซ่อนไว้ในแต่ละบริบทของเนื้อเรื่อง อันเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตามอย่างเป็นเหตุเป็นผลไปกับเหตุการณ์ตอนนั้น ๆ และเมื่อศึกษาถึงความเหมาะสมในการใช้แล้วพบว่ามิใกล้เคียงกับความไม่เหมาะสมในการใช้เพราะพบว่าในบางบริบทใช้คำที่มีความหมายโดยนัยเพื่อการบริภาษอันเป็นความไม่สุภาพและไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา เช่น ซาตาน หดหิ้ว ปากมอม เป็นต้น

๑.๙ คำภาษาถิ่น พบว่า มีการใช้คำภาษาถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก พบในบทสนทนาเท่านั้น เป็นชนิดคำวิเศษณ์ทั้งหมด โดยผู้เขียนใช้เพื่อขยายความและสร้างความขบขัน เช่นคำว่า โลด แม่น บ่เป็นหยังดอก เป็นต้น เมื่อพิจารณาความเหมาะสมแล้วพบว่าถึงแม้จะมีบริบทโดยรวมที่คงความสุภาพอยู่แต่ก็ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สื่อสารโดยการเขียน

๒. การใช้สำนวน พบว่ามีการใช้สำนวนประกอบในการเขียนหนังสือการ์ตูนชุดนี้อยู่จำนวนมาก โดยปรากฏใช้ในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งมีลักษณะการใช้เพื่อขยายความในบริบทนั้นให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น และทำให้ความบางบริบทเกิดความกระชับไม่ยืดเยื้อเข้าใจความหมายได้ทันที นอกจากนี้ยังใช้ประกอบความให้บริบทนั้นมีลักษณะการเปรียบเปรยพฤติกรรมการกระทำของตัวละครอีกด้วย ซึ่งใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ถูกสถานการณ์ และถูกความหมายกับบริบทนั้น ๆ โดยสามารถสรุปการใช้สำนวนได้เป็น ๒ ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

๒.๑ การใช้สำนวนไทย พบว่ามีการใช้สำนวนไทยใน ๒ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑.๑ สำนวนไทยเดิม เป็นสำนวนที่ปรากฏความหมายตามพจนานุกรม และเอกสารตำราที่รวบรวมสำนวนไทยต่าง ๆ ซึ่งนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้ตรงตามความหมาย เป็นสำนวนไทยที่มีการใช้ตั้งแต่อดีตและยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพบว่ามีการใช้ในบทสนทนาจำนวนมากที่สุด

๒.๑.๒ สำนวนไทยที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นสำนวนที่แปลงคำบางคำจากสำนวนเดิม ด้วยการเปลี่ยนคำหน้า คำกลาง และคำท้ายของสำนวนเดิม แต่เมื่อเทียบเคียงกับสำนวนเดิมแล้วยังคงมีความหมายคงเดิมเมื่อนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ซึ่งพบว่ามีใช้เป็นจำนวนที่น้อยกว่าสำนวนไทยเดิมและน้อยกว่าสำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน ซึ่งจะกล่าวในลำดับสุดท้าย

๒.๒ สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน ซึ่งมีลักษณะการใช้สำนวนที่มีความพิเศษและแตกต่างจากสำนวนธรรมดา เพราะเป็นเนื้อเรื่องของการต่อสู้ระหว่างตัวละครที่มีความสามารถเหนือบุคคลธรรมดา หนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี่ก็เช่นกัน เป็นเนื้อเรื่องที่มีลักษณะการต่อสู้กันของตัวละครที่มีความสามารถเหนือกว่าคนปกติเช่นกัน จึงมีลักษณะสำนวนคล้ายคลึงกันซึ่งแสดงการเปรียบเทียบแล้วในตารางที่ ๑ มีจำนวนการใช้มากกว่าสำนวนไทยเดิม โดยผู้วิจัยได้สรุปลักษณะการใช้สำนวนโวหารตามความหมายที่ปรากฏในบริบทต่าง ๆ ของบทสนทนา ซึ่งได้เรียงลำดับตามใจความที่พบมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด ดังนี้

๒.๒.๑ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการแสดงความเคารพและการยอมรับ

๒.๒.๒ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้

๒.๒.๓ สำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการแนะนำสั่งสอน

๒.๒.๔ จำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการบริภาษ

๒.๒.๕ จำนวนที่มีความหมายเกี่ยวกับการขอโทษและการขอร้อง

๓. การใช้ภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง มีการใช้ภาพพจน์จำนวน ๗ ชนิด ซึ่งผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึก และเกิดภาพในจิต หรือจินตนาการ นอกเหนือจากรูปภาพประกอบเนื้อเรื่องได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสรุปอธิบายรายละเอียด และยกตัวอย่างการใช้ภาพพจน์ตามจำนวนที่พบจากมากไปดั่งน้อยดังต่อไปนี้

๓.๑ การใช้ภาพพจน์ศัพท์พจน์ (Onomatopoeia) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นคำประกอบเรื่องและภาพอยู่ ๒ ประเภท ซึ่งมีจำนวนมากใกล้เคียงกัน และใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในเรื่องแล้ว มีดังนี้

๓.๑.๑ เสียงที่เกิดจากกิริยาอาการของตัวละคร

๓.๑.๒ เสียงที่เกิดจากวัตถุ และธรรมชาติ

๓.๒ การใช้ภาพพจน์อุปมา (Simile) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบถึงลักษณะ พฤติกรรม การกระทำของตัวละคร ซึ่งใช้คำเปรียบว่า ดัง ดั่ง ปาน เท่า เทียบ ดุจ เหมือน รวากับ อย่างกับ เสมอ เป็นต้น ปรากฏพบการใช้ในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งส่วนมากใช้ได้ถูกต้องตามสถานการณ์แล้ว แต่ยังพบว่าบางบริบทมีลักษณะของการนำสิ่งที่มาเปรียบนั้นแตกต่างจากเดิม ซึ่งผู้เขียนคิดขึ้นมาเองเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความพิเศษมากขึ้นกว่าเดิม

๓.๓ การใช้ภาพพจน์ปฏิปจฉา (Interrogation) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นการกล่าวรำพึงรำพันกับตัวละครนั้น ๆ เอง มากกว่าการสนทนากับตัวละครอื่น พบในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่องและใช้ได้เหมาะสมกับบริบทแล้ว โดยที่ผู้เขียนใช้เพื่อเน้นย้ำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตาม

๓.๔ การใช้ภาพพจน์นามนัย (Metonymy) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นการกล่าวถึงคุณลักษณะพิเศษของตัวละคร โดยไม่กล่าวชื่อตรง ๆ แต่ผู้อ่านสามารถเข้าใจว่าบุคคลนั้นเป็นใคร พบในบทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ซึ่งใช้ได้เหมาะสมกับบริบทแล้วผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านรับรู้ถึงคุณสมบัติเฉพาะของตัวละครนั้น ๆ

๓.๕ การใช้ภาพพจน์อุปลักษณะ (Metaphor) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ต่างกันว่าเป็นสิ่งที่เหมือนกัน มีทั้งแบบมีคำช่วยเปรียบเทียบ และไม่มีคำช่วยเปรียบเทียบ ซึ่งพบใน

บทสนทนามากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง และใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้เหมาะสมแล้ว โดยที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านเกิดภาพในจิตได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ

๓.๕.๑ มีคำช่วยเปรียบ คำว่า “เป็น” ซึ่งสิ่งที่นำมาเปรียบนั้นต่างจากเดิม

๓.๕.๒ ไม่มีคำช่วยเปรียบ แต่มีลักษณะเปรียบเทียบเป็นนัยให้เข้าใจเอง

๓.๖ การใช้ภาพพจน์การกล่าวเย้ยหรือกล่าวประชด (Irony หรือ Sarcasm) พบว่ามีการใช้ในลักษณะที่เป็นการกล่าวบริภาษ กล่าวเย้ยหยัน ถึงการกระทำของตัวละคร ซึ่งพบในบทสนทนา มากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง ส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยเหมาะสมในการใช้ในบริบทต่าง ๆ นัก โดยที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามกับสถานการณ์ในเรื่อง

๓.๗ การใช้ภาพพจน์อติพจน์ (Hyperbole หรือ Exaggeration) พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ชนิดนี้น้อยที่สุดเพราะเนื้อเรื่องของการนี้เป็นการสร้างสมมติให้ตัวละครมีความสามารถเหนือบุคคลธรรมดา ซึ่งมีลักษณะการใช้เพื่อสร้างความอัศจรรย์ ในสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ตามธรรมชาติ พบในบทสนทนา มากกว่าคำบรรยายดำเนินเรื่อง โดยที่ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านเห็นภาพในจิตได้ชัดเจนขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร พบว่ามีการใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน ปะปนกันไป และเมื่อศึกษาบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่อง ด้วยการพิจารณาตามความเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้ว สามารถสรุปลักษณะการใช้ภาษาได้เป็น ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการใช้คำ จากการศึกษาเรื่องการใช้คำ ผู้วิจัยสังเกตว่าคำทั้ง ๙ ชนิดที่นำมาใช้ในการเขียนการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี้ มีลักษณะของคำที่ใช้ในการสื่อสาร พูดคุยสนทนากันในชีวิตประจำวัน และพบในภาพยนตร์ ละคร ทางสถานีโทรทัศน์ และหนังสือประเภทอื่น ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าผู้เขียนเลือกใช้คำจำพวกราชศัพท์และคำสุภาพ รวมทั้งคำขานรับคำลงท้ายที่เป็นราชศัพท์ มาเขียนในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องตามสถานการณ์ของเรื่องบางตอนที่มีลักษณะค่อนข้างเป็นทางการ และในบางบริบทที่เป็นกึ่งทางการ โดยสอดคล้องกับเนื้อเรื่องซึ่งมีตัวละครที่มีฐานันดรศักดิ์ และระดับชั้นทางสังคมต่างกัน ด้วยสาเหตุนี้ผู้เขียนจึงต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจการใช้ภาษาที่มีแบบแผน ให้ถูกต้องตามระดับสถานะทางสังคม เข้าใจสถานะของตัวละครที่มีศักดิ์และระดับชั้นทางสังคมต่างกันตามวัฒนธรรมไทย อันเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดให้ใช้ภาษาอย่างมีกฎเกณฑ์ แต่ก็ยังพบว่ามีการใช้

คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้องตามแบบแผนค่อนข้างมาก อาจเป็นผลที่เกิดจากผู้เขียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการใช้คำราชาศัพท์ที่ถูกต้องตามแบบแผน หรือแม้กระทั่งการนำลักษณะของการใช้คำราชาศัพท์ที่ค่อนข้างผิดแบบแผน ในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ที่เสนอขายทางสถานีโทรทัศน์มาใช้ประกอบการเขียนการ์ตูน ชุดนี้ก็อาจเป็นได้ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้อ่านโดยเฉพาะวัยเด็ก อาจสร้างความสับสน และการจดจำ ลักษณะภาษาที่ไม่ถูกต้องนำไปใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวันไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ หรือกระทั่งนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างผิด ๆ ฉะนั้นเพื่อความถูกต้องเหมาะสมและเป็นการป้องกันความผิดพลาด จึงควรมีกระบวนการตรวจสอบโดยผู้เกี่ยวข้อง เช่น บรรณาธิการ ผู้เขียน สำนักพิมพ์ อย่างรอบคอบก่อนที่จะนำเสนอสู่สายตาผู้อ่าน

การใช้คำอุทานนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้ เพราะเนื้อเรื่องของการ์ตูนนั้นจะสนุกสนานเพียงไรขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการกระทำของตัวละครที่แสดงออกซึ่งอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำชนิดนี้ผ่านตัวอักษรประกอบรูปภาพได้เหมาะสมตามสถานการณ์นั้น ๆ อันเป็นจุดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของหนังสือการ์ตูนที่มุ่งสร้างความบันเทิงอารมณ์ให้แก่ผู้อ่านเป็นหลัก ซึ่งหนังสือการ์ตูนชุดนี้ใช้คำอุทานได้สอดคล้องกับสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นได้เป็นอย่างดี แต่มีอยู่ส่วนน้อยที่ค่อนข้างไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการเลียนแบบคำอุทานในภาษาต่างประเทศมาใช้ หรือบางส่วนเป็นคำอุทานที่ใช้เฉพาะบทประพันธ์ เป็นต้น แต่ก็ไม่ส่งผลกระทบอะไรมากนักต่อผู้อ่านเนื่องจากเป็นคำที่แสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่จะแสดงออกเป็นการส่วนบุคคล และก็ไม่มีการกวดขันการใช้ที่เคร่งครัดมากนัก เพียงแต่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ที่จะแสดงอารมณ์ความรู้สึกนั้น ๆ เท่านั้นเอง

การใช้คำภาษาต่างประเทศ เฉพาะที่ศึกษาคือภาษาอังกฤษ และภาษาจีน ที่น่าสังเกตคือเป็นการเขียนทับศัพท์ด้วยตัวอักษรไทย เป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ดังนั้นการใช้คำต้องทันสมัยตามไปด้วย ที่สำคัญคือสร้างความซับซ้อนตามลักษณะเฉพาะของการ์ตูน ซึ่งใช้ได้ถูกอักขรวิธีเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าจะใช้ให้เหมาะสมในบางคำน่าจะใช้คำที่บัญญัติด้วยศัพท์ไทยแล้ว ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่ไทยกำหนดใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อการจดจำไปใช้

การใช้คำขานรับและคำลงท้าย(ที่ไม่เป็นราชาศัพท์) คำที่มีความหมายโดยนัย ก็พบว่าใช้ในลักษณะที่เป็นกึ่งทางการ และไม่เป็นทางการนัก ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของการเขียนหนังสือการ์ตูนที่ต้องการให้ผู้อ่านรับสารในลักษณะที่เป็นกันเอง สื่อความหมายง่าย โดยมีทั้งความหมายตรง ความหมายแฝง ตลอดจนใช้คำเพื่อสร้างความซับซ้อนนอกเหนือจากภาพประกอบให้แก่ผู้อ่านตามลักษณะเฉพาะของการ์ตูนที่เน้นด้านความบันเทิง แต่พบว่าคำลงท้ายบางคำมีลักษณะที่ค่อนข้างไม่สุภาพเท่าไรนัก เพราะใช้ในสถานการณ์ของการต่อสู้ เช่น เออ วะ ้วย ซึ่งแม้จะถูกสถานการณ์แต่ก็ค่อนข้าง

ไม่สุภาพ อาจทำให้ผู้อ่านที่เป็นเด็กนำไปใช้ในการพูดสนทนากับเพื่อนได้ ซึ่งในบางคำผู้เขียนก็พยายามลดความไม่สุภาพของการใช้คำขานรับอยู่บ้าง เช่น ใช้คำว่า ว้อย ว้อย แทนคำว่า ้วย เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งดีแต่อาจกระทบถึงอักขรวิธีก็เป็นได้ ฉะนั้นควรตรวจสอบคำที่จะนำมาใช้เขียนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือถูกต้องตามอักขรวิธี และต้องเป็นคำที่มีความเหมาะสมในการใช้ภาษาอย่างสุภาพ ไม่หยาบคาย ตามวัฒนธรรมทางภาษาของไทยก็จะน่าจะเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนการใช้คำไม่สุภาพที่พบว่ามียาก และคำสแลงบางคำซึ่งพบว่ามีน้อยที่ใช้ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าผู้เขียนเลือกใช้คำจำพวกนี้มาเขียนในบทสนทนาเพียงอย่างเดียว ในสถานการณ์ที่เกิดการโต้เถียงและการต่อสู้กันแล้วใช้คำหยาบหรือคำต่ำเพื่อบริภาษอย่างรุนแรง เป็นการใช้คำที่ไม่สุภาพอันไม่เหมาะสมเท่าไรนัก ซึ่งเป็นผลจากเนื้อเรื่องที่มีลักษณะของการต่อสู้กับศัตรูทั้งสองฝ่าย ย่อมต้องใช้คำสนทนาที่รุนแรงเพื่อเร้าอารมณ์ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตาม อันอาจทำให้ผู้อ่านวัยเด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในบางสถานการณ์ ซึ่งอาจป้องกันและแก้ไขด้วยวิธีการ ลดความรุนแรงของคำ หรือลดบทสนทนาที่มีการบริภาษลง ด้วยการใช้คำบริภาษที่ค่อนข้างสุภาพไม่รุนแรงนักก็จะเหมาะสมในการใช้คำได้

การใช้คำบกร่วง ซึ่งเป็นการใช้คำที่มีลักษณะเปลี่ยนรูปไปจากเดิม คือเขียนตรงตามเสียงที่เกิดจากอารมณ์ของตัวละคร และเป็นคำที่เพิ่มพยางค์เข้าไป หรือคำที่ตัดพยางค์ออกไปนั้น ผู้เขียนจงใจเลือกใช้เพื่อสร้างความขบขัน ซึ่งเป็นการใช้คำที่ผิดอักขรวิธีจึงไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา เพราะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ผู้อ่านจดจำนำไปใช้ในในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารประเภทการเขียน ซึ่งไม่ถูกกาลเทศะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษา แต่พบในหนังสือการ์ตูนชุดนี้ไม่มากนัก ซึ่งควรป้องกันโดยไม่ใช้คำเหล่านี้ประกอบการเขียนได้จะเหมาะสมที่สุด นอกจากนี้การใช้คำภาษาถิ่นก็ไม่เหมาะสมนักที่จะใช้เช่นกัน เพราะเป็นภาษาที่สื่อสารกันเ็นบางพื้นที่และเฉพาะกลุ่ม ซึ่งเด็กบางคนอาจไม่เข้าใจความหมายได้

นอกจากการใช้คำดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังพบการใช้คำซ้อนซึ่งช่วยเน้นความรู้สึกให้ผู้อ่านได้มากกว่าคำโดด ๆ และช่วยให้ภาษาไพเราะน่าฟังยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของคำที่เกิดจากการสร้างคำวิธีหนึ่งของภาษาไทย ไม่ใช่การใช้ภาษาจึงไม่นำคำจำพวกนั้นมาศึกษาตามแนวทางการใช้ภาษา และพบว่าผู้เขียนใช้ในการเขียนบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่องอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดในหนังสือการ์ตูนชุดที่ศึกษานี้ มีทั้งซ้อนเพื่อเสียงและซ้อนเพื่อความหมาย โดยใช้เพื่อขยายความให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นข้อสังเกตหนึ่งที่ผู้สนใจท่านอื่นอาจนำไปใช้ศึกษาทั้งรูปแบบและวิธีการนำเสนอในโอกาสต่อไป

๒. การใช้สำนวน ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี้ มี ๒ ลักษณะใหญ่ คือ

๒.๑ สำนวนไทย ถือได้ว่าผู้เขียนการ์ตูนมีความเข้าใจและเลือกใช้สำนวนไทยได้ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายความให้ชัดเจน ประการหนึ่ง และต้องการกระชับความให้ผู้่านเข้าใจทันทีอีกประการหนึ่ง แต่ผู้อ่านที่อยู่ในวัยเด็กบางคน อาจจะไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ เพราะเป็นด้วยประสบการณ์น้อย ดังนั้นผู้เขียนควรเลือกใช้สำนวน ง่าย ๆ เหมาะสมกับวัย และต้องใช้คำในบริบทโดยรวมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์นั้นอย่างง่าย แต่ โดยภาพรวมแล้วมีความเหมาะสมมาก นอกจากนี้การใช้สำนวนที่ผิดไปจากเดิมเช่นการสลับที่ของคำ การ เปลี่ยนคำ เป็นต้น ไม่เหมาะสมในการเขียนอย่างยิ่ง เพราะผู้อ่านอาจจดจำนำสิ่งผิดไปใช้ในการสื่อความ

๒.๒ สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้เขียนใช้ลีลาการเขียน เช่นนี้ ด้วยเพราะเนื้อเรื่องของการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนั้น เป็นเรื่องราวของการต่อสู้ ของตัวละครที่มีความสามารถพิเศษเหนือกว่าบุคคลธรรมดาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเหมือนกับตัวละครในหนังสือ แปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายในเช่นกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกไปคล้าย ตามกับตัวละครในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งมีความเหมาะสมในการใช้เขียนหนังสือการ์ตูนชุดนี้แล้ว แต่บาง สำนวนที่มีลักษณะการบริภาษนั้นไม่เหมาะสมในการนำมาใช้เป็นอย่างยิ่ง

๓. การใช้ภาพพจน์ จำนวนทั้ง ๗ ชนิดในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตารนี้ มี ความเหมาะสมในการใช้อย่างมาก เพราะผู้เขียนมุ่งหวังให้อ่านเห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเกิด อารมณ์ ความรู้สึกสะเทือนใจ รวมทั้งความขบขัน คล้อยตามไปกับสถานการณ์ของเนื้อเรื่องในขณะนั้น อัน เป็นคุณลักษณะเฉพาะของการเขียนงานประเภทบันเทิง แม้จะมีบางบริบทที่ไม่เหมาะสมในการใช้อยู่บ้าง แต่ก็ทำให้อ่านเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน และที่สำคัญบางบริบทยังสามารถสร้างเสริมจินตนาการให้แก่ ผู้อ่านได้เป็นอย่างดีตามจุดมุ่งหมายสำคัญของงานเขียนประเภทนี้ และผู้เขียนควรคำนึงถึงการเลือกใช้ ภาพพจน์ในการเขียนให้เหมาะสมกับวัยของผู้อ่านด้วย

นอกจากการศึกษาเรื่องการใช้ภาษาแล้ว ผู้วิจัยยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับรูปภาพประกอบในหนังสือ การ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร ว่า เป็นหนังสือที่มีภาพประกอบสวยงาม มีความสมจริง สร้าง อารมณ์ความรู้สึก และเร้าความสนใจ ด้วยการใช้เส้น สี มิติ และหลักการทางศิลปะได้เป็นอย่างดี มีความ เหมาะสมในการเลือกใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้เพิ่มเติมเสริมความเข้าใจจากหนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการตัดตอนนำเอาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ มาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้นำภาพตัวอย่างของหนังสือการ์ตูนชุดนี้ไว้ให้ดูเป็นตัวอย่างในส่วนของภาคผนวกด้วย

อย่างไรก็ตามผู้เขียน ผู้ผลิตหนังสือการ์ตูน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย ควรให้ความสำคัญกับความพิถีพิถันในการเลือกใช้ภาษาในด้านคำ สำนวน และภาพพจน์ รวมทั้งรูปภาพประกอบ เนื้อเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยของผู้อ่านเป็นสำคัญ ก็จะส่งผลให้มีหนังสือการ์ตูนที่ดีมีคุณภาพ ไม่เป็นพิษภัยต่อเด็กและเยาวชนไทย ไว้สำหรับเสริมสร้างการเรียนรู้ และเป็นทางเลือกหนึ่งในการเลือกหาสื่อประกอบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาหนังสือการ์ตูนอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. ควรมีการศึกษาหรือวิเคราะห์การใช้ภาษาหนังสือการ์ตูนแนวอื่น ๆ ที่ต่างจากการ์ตูนวรรณคดี เช่น การ์ตูนเสริมความรู้ในด้านวิชาการต่าง ๆ เช่น การ์ตูนคณิตศาสตร์ การ์ตูนวิทยาศาสตร์ การ์ตูนสังคมศึกษา การ์ตูนความรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของเด็กในยุคปัจจุบันนี้

๒. ควรมีการศึกษาหรือวิเคราะห์ในด้านอื่น ๆ นอกจากด้านการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูน เช่น การศึกษาทางจิตวิทยาด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพสะท้อนสังคม ผลกระทบทางอารมณ์ต่อผู้อ่าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแนวทางการศึกษาประเภทเปรียบเทียบกับการ์ตูนที่ผลิตออกมาในรูปแบบที่แตกต่างจากหนังสือก็ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กษมา แก้วเก่า. (๒๕๓๗). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างการอ่านหนังสือที่มีภาพการ์ตูนที่ได้รู้จักกับภาพการ์ตูนที่เด็กไม่รู้จัก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (๒๕๔๔). การเขียนเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา นาคสกุล; และคนอื่นๆ. (๒๕๒๔). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- กำชัย ทองหล่อ. (๒๕๕๐). หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: บริษัทรวมศาสตร์ (๑๙๗๗) จำกัด.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (๒๕๒๒). วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไขสิริ ปราโมช ณ อยุธยา. (๒๕๒๖). ผลงานวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). พจนานุกรมภาษาถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- คณะนิติเทคโนโลยีทางการศึกษา. (๒๕๒๒). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คลังปัญญาไทย. (๒๕๕๒). คำราชาศัพท์. สืบค้นเมื่อ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒, จาก <http://www.panyathai.or.th/wiki/index>.
- จารุณี กองพลพรหม; และชนันท์ชัย อธิเกียรติ. (๒๕๔๖). สำนวนไทย ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ. หน้า ๓๘-๔๒. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ภา ภูเงิน. (๒๕๔๙). การศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กของปรีดา ปัญญาจันทร์. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินตนา ไบกาชฎี. (๒๕๒๕). “๑๕ ปี แห่งการร่วมจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กเอเชียและแปซิฟิก”. สารพัฒนาหลักสูตร, (กันยายน): ๓๙-๕๒.
- (๒๕๓๔). การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จิราภรณ์ ภัทรานุกัทร. (๒๕๒๑). ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เจตต์ วิษุวัต. (๒๕๕๐). คำทับศัพท์...ภาษาต่างประเทศในไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.

- เจือ สตะเวทิน. (๒๕๒๓). ธรรมชาติของภาษาไทย ใน *วัฒนธรรมทางภาษาของไทย*. กรุงเทพฯ: ปรกาศพริก .
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (๒๕๒๗). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: บุรพาสาส์น.
- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์. (๒๕๓๓). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. นครศรีธรรมราช: ภาควิชา
บรรณารักษ์ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- ฉัตร บุนนาค, สุวรรณี อุดมผล และวรรณี พุทธเจริญทอง. *ศิลปะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
และทางธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ปรกาศพริก.
- ชวลี เชื่อมทอง. (๒๕๒๘). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนกับวิธีสอน
ตามแผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ คม.(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (๒๕๒๒). *สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน (ไทย 413)*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
ชิต ภิบาลแทน , สุทธิ ภิบาลแทน. (๒๕๓๗). *เขียนไทย อ่านไทย ราชศัพท์*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
เจตต์ วิษุวัต. (๒๕๕๐). *คำทับศัพท์...ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- दनัย ไชยโยธา. (๒๕๕๑). *รู้รักษ์ภาษาไทย : สำนวนโวหาร*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดิเรกชัย มหัทธนะสิน. (๒๕๒๙). *ถ้อยคำสำนวน : แนวคิดเชิงภาษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สุกัญญา.
- ไตรรัตน์ พิพัฒน์โภคผล. (๒๕๔๘). *ไขในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). ถ่ายเอกสาร.
- . (๒๕๕๐). *การวัดเจตคติของนักเรียนด้านการอ่านที่มีต่อหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับ
รามาวตาร*. งานวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).
- ธรรมจักร อยู่โพธิ์. (๒๕๓๙). *การศึกษาระดับความชอบและพฤติกรรมการบริโภคหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น
ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(นิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- น.นพรัตน์. (๒๕๒๗). *กระบี่ไร้เทียมทาน ภาคพิสดาร เล่ม ๑*. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ตพับลิชชิง.
----- . (๒๕๓๖). *ศึกศรสุวาท เล่ม ๑*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์ – วิชาการ.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (๒๕๓๑). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์.
- นวลพรรณ พลังคะพันธ์พงศ์. (๒๕๔๑). *วิเคราะห์ภาษาในนิตยสารบันเทิง*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- น้ำค้าง ระวังทอง. (๒๕๔๐). *การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทบันเทิงคดีที่ชั้นการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี พ.ศ.๒๕๓๐ – ๒๕๓๖*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- นิตา ชูโต และกลุ่มมจิตรต์ พลายเวช. (๒๕๒๗). *สภาพและแนวโน้มหนังสือเด็ก*. กรุงเทพฯ: ประชาชน. บรรจบ พันธุเมธา. (๒๕๔๔). *ลักษณะภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- . (๒๕๓๒). *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์ .
- . (๒๕๒๕). *ลักษณะภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). (๒๕๔๗). *พจนานุกรมฉบับมติชน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- บันลือ พุกกะวัน. (๒๕๒๑). *วรรณกรรมกับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (๒๕๒๗). *เขียนไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ ทองเยี่ยม; และคณะ. (๒๕๒๐). *การใช้สื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปณิชา ปราณิตพลกรัง. (๒๕๔๑). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จากการอ่านหนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น แบบนักเรียนมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในการประกอบภาพ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ กลัดประเสริฐ. (๒๕๒๒). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. ม.ป.พ.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (๒๕๔๕). *ภูมิปัญญาทางภาษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเสริฐ มาสุปรีดี. (๒๕๒๒). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี เชียงทอง. (๒๕๒๖). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ปองพล อติเรกสาร. (๒๕๕๑). *นานาทศนะ “การศึกษา” กับการ์ตูน : กิจกรรมเสวนา “การ์ตูนกับการศึกษาของเยาวชนไทย” โถงกิจกรรมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๑. สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑, จาก <http://www.dek-d.com/board/view.php?id=๖๙๓๑๓๑>*

ปีย์ มาลากุล, หม่อมหลวง. (๒๕๑๒). *ระเบียบสำนักพระราชวังที่เกี่ยวกับข้าราชการและประชาชน.*

กรุงเทพฯ: สำนักพระราชวัง.

พັນ สุขเจริญ. (๒๕๒๕). *การ์ตูนสื่อการสอนอย่างสำคัญ.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิทยา เจริญสุวรรณ. (๒๕๒๐). *ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของ อังคาร กัลยาณพงศ์.*

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพบุลย์ ดวงจันทร์. (๒๕๔๒). *การใช้ภาษา.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพเราะ เรื่องศิริ. (๒๕๒๔). *ความสนใจต่อการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กในภาคตะวันออกของ*

ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ภัทราภรณ์ ทนชัย. (๒๕๒๘). *การวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์ในวรรณคดีที่ปรากฏในหนังสือเรียน*

ภาษาไทย วิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(มัธยมศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ภาคภูมิ หรรณา; และดุษฎี กองสมบัติ. (๒๕๔๘). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร.* มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มานิจ ชุมสาย, หม่อมหลวง. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย - ไทยอังกฤษ.* กรุงเทพฯ: ร้าน

เฉลิมนิจ .

ยงยุทธ พูพะเนียด. (๒๕๓๒). *ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์*

และนิตยสารกีฬาภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม.(ภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

รัชณี ศิริชัยเอกวัฒน์. (๒๕๓๖). *จริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือ*

การ์ตูน : กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนสมฤดี สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์

นศ.ม.(นิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

จำเพย ไชยสินธุ์. (๒๕๒๗). *กระบวนจินตภาพในวรรณกรรมร้อยกรองอีสาน.* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.

(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่งฤดี แผลงศร. (๒๕๔๘). *การใช้ภาพพจน์ในงานเขียนสารคดี.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและ

ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รุ่งฤดี ภูษมศรี. (๒๕๔๒). *วิเคราะห์บทอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓) ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก*. ปริญญาโท กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ลักษณะ โต้วิวัฒน์; และพรทิพย์ ไชยรัตน์. (๒๕๓๘). *โวหารและการเขียนให้มีภาพพจน์ หรือข้อความให้เกิดความประทับใจ*. ใน *การใช้ภาษาไทย ๒*. หน้า ๑-๙. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ม.ป.พ.
- ว. ณ เมืองลุง. (๒๕๒๓). *กระบี่เมตต์ศึก เล่ม ๑ และเล่ม ๒*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร.
- . (๒๕๓๐). *นักฆ่ามหาประลัย เล่ม ๔*. กรุงเทพฯ: กมลการพิมพ์.
- วัชรินทร์ จิตคงคา. (๒๕๔๖). *สุนทรียภาพในโวหารรักจากบทละครพระราชานิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย*. ปริญญาโท กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒน์ชัย ยะนิทร. (๒๕๕๒). *ภาษาแอบแว้ว พลังสื่อสารที่ต้องเจียหูฟัง*. สืบค้นเมื่อ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๒, จาก <http://www.positioningmag.com/magazine/details.aspx?id=61506>.
- วิจิตรมาตรา, ชุน (สง่า กาญจนาคพันธุ์). (๒๕๔๑). *สำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๓๙). *ขบวนการพัฒนาเพิ่มผลงานของนักเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- . (๒๕๓๔). *การส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.(ศูนย์พัฒนาหนังสือ).
- วิจิต ศรีทอง. (๒๕๒๖). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนเชิงสนทนาประกอบคำที่เป็นอักษรตรงกับหนังสือการ์ตูนเชิงสนทนาประกอบเสียงจากเทปบันทึกเสียง*. ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๕๑). *สำนวนไทย ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- วิริยะ สิริสิงห. (๒๕๓๗). *การสร้างสรรควรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศศิธร ทศน์ยนา. (๒๕๓๕). *การศึกษาลักษณะภาษาของชาวบ้านเิงในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ.๒๕๓๑*. วิทยานิพนธ์ อ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

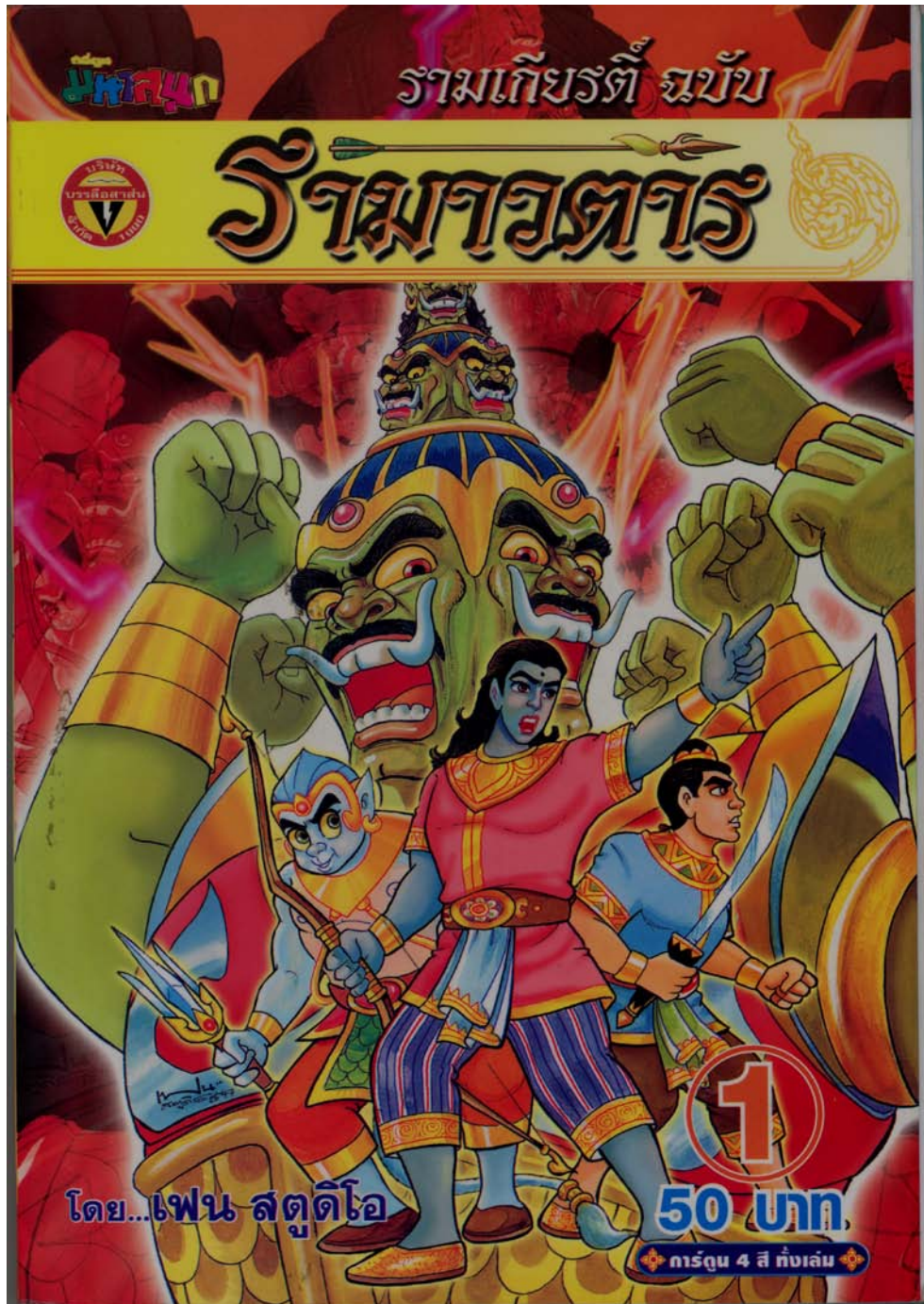
- ศักดิ์ดา วิมลจันทร์ . (๒๕๔๘) . *เข้าใจการ์ตูน*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ศิริพร จันทร์สว่าง. (๒๕๔๓). *การวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของหนังสือการ์ตูน เพื่อสร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ศิวะพรพรรณ โหระกุล. (๒๕๓๕). *การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของวิริยะ สิริสิงห์ ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๑๕ – ๒๕๓๒*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิวีไล ชูวิจิตร. (๒๕๔๙). *การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน ๑๙๙๒ จำกัด ช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๖*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย ดาผา. (๒๕๕๑). *น่านาทศนะ “การศึกษา” กับการ์ตูน : กิจกรรมเสวนา “การ์ตูนกับการศึกษาของเยาวชนไทย” โถงกิจกรรมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๑. สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑, จาก <http://www.dek-d.com/board/view.php?id=๖๙๓๑๓๑>.*
- สมร เจนจิระ. (๒๕๕๑). *เกมและกิจกรรมสนุกสนาน...ภาษาพาสุข*. กรุงเทพฯ: เบนภาษาและศิลปะ.
- สมศักดิ์ ศรีมาโนชน. (๒๕๒๓). *การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สนั่น มีชั้นหมาก. (๒๕๓๗). *วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: เท็กโปรโมชัน แอนด์ แอดเวอร์ไทซิง.
- สรลลักษ์ณ์ โสดี. (๒๕๕๒). *สุภาพดีและสำนวนไทย*. สืบค้นเมื่อ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๒ , จาก <http://salanluck.awardspace.com/>.
- สวัสดิ์ เรื่องพิเศษ. (๒๕๒๐). *บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น (หลักการใช้ห้องสมุด)*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. พิษณุโลก: ตระกูลไทย.
- สิทธา พิณีภูวดล. (๒๕๑๖). *การเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริวรรณ นันทจันทุล. (๒๕๔๙). *ความรู้เกี่ยวกับภาษาเพื่อการรับสารและการส่งสาร. ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. หน้า ๔๘ – ๔๙. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุจริต เพียรชอบ. (๒๕๔๐). *หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๙ ศิลปะการใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

- สุชาติดา ภูวนาท. (๒๕๓๒). *ความสอดคล้องระหว่างจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ กับการสร้างความคิดรวบยอดจากการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จังหวัดอุทัยธานี*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(ภาษาไทย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (๒๕๒๕). *วรรณคดีวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทรี่ มีพร้อม. (๒๕๒๒). *วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ ศรีสง่า. (๒๕๑๖). *การศึกษาค้นคว้าความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนอายุ ๘ ปี ๙ ปี ๑๐ ปี ปีการศึกษา ๒๕๑๕*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). วิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ พวงสุวรรณ. (๒๕๔๙). *ราชาศัพท์ ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน. (๒๕๒๘). *รวมเรื่องและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับราชสำนัก*. กรุงเทพฯ: วิกิตอร์รี่ เพาเวอร์พอยท์.
- หทัย ดันหยง. (๒๕๒๙). *การสร้างสรรคัวรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- . (๒๕๒๕). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธ์. (๒๕๔๐). *ภาษาในสังคมไทย : ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร พานิชและชาวคณะ. (๒๕๕๐). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครา บุญทิพย์. (๒๕๓๕). *การเขียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อนงก์ รัตนปิยะภากรณ์. (๒๕๓๑, กันยายน). *หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก*. *สารพัฒนาหลักสูตร*. ๗๘: ๖๐-๖๕.

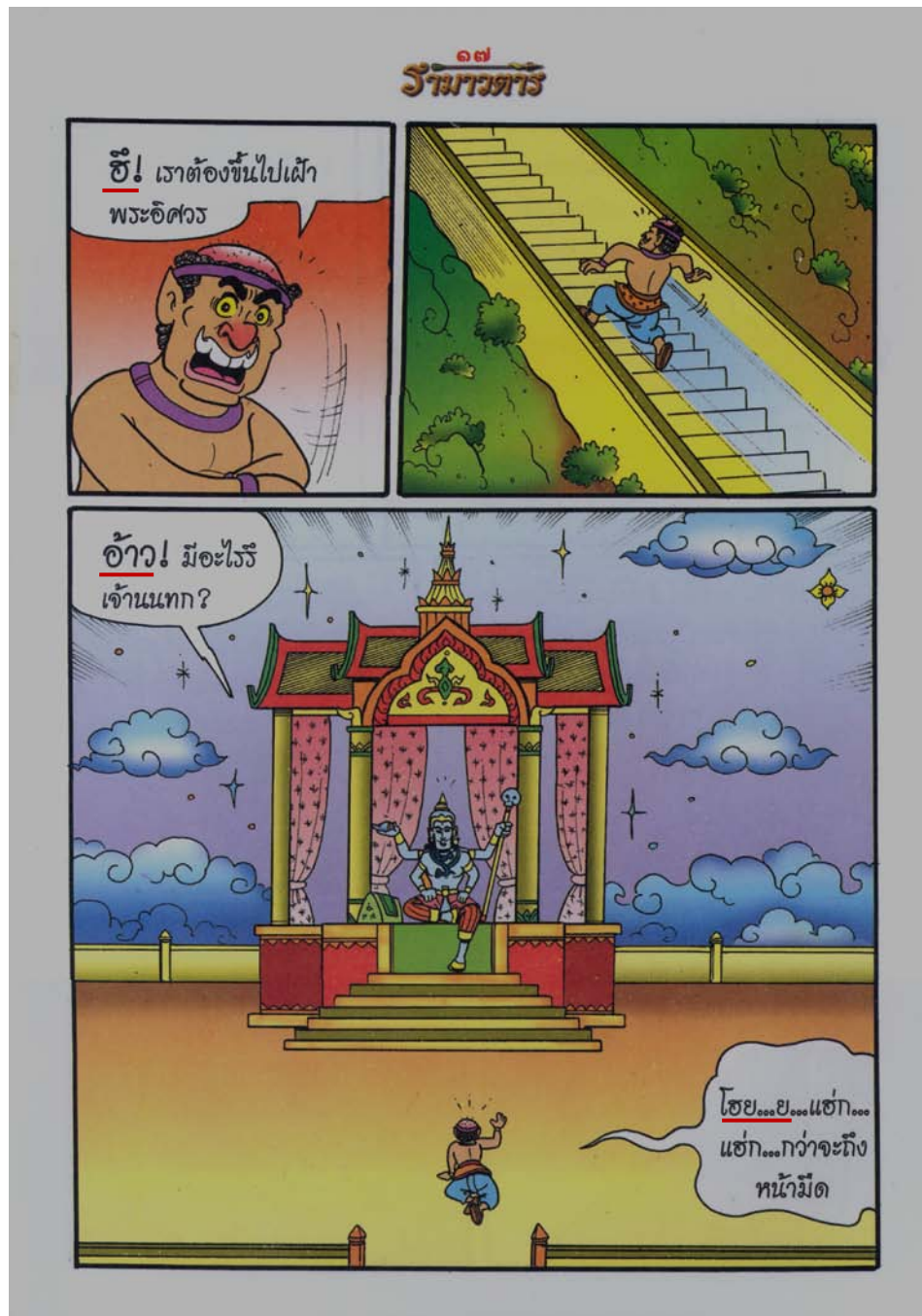
ภาคผนวก

ภาพประกอบ

ตัวอย่างรูปภาพ การใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ ในบทสนทนาและคำบรรยายดำเนินเรื่อง
 ในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร

ภาพประกอบ ๑ ตัวอย่างปกหน้า หนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร เล่ม ๑

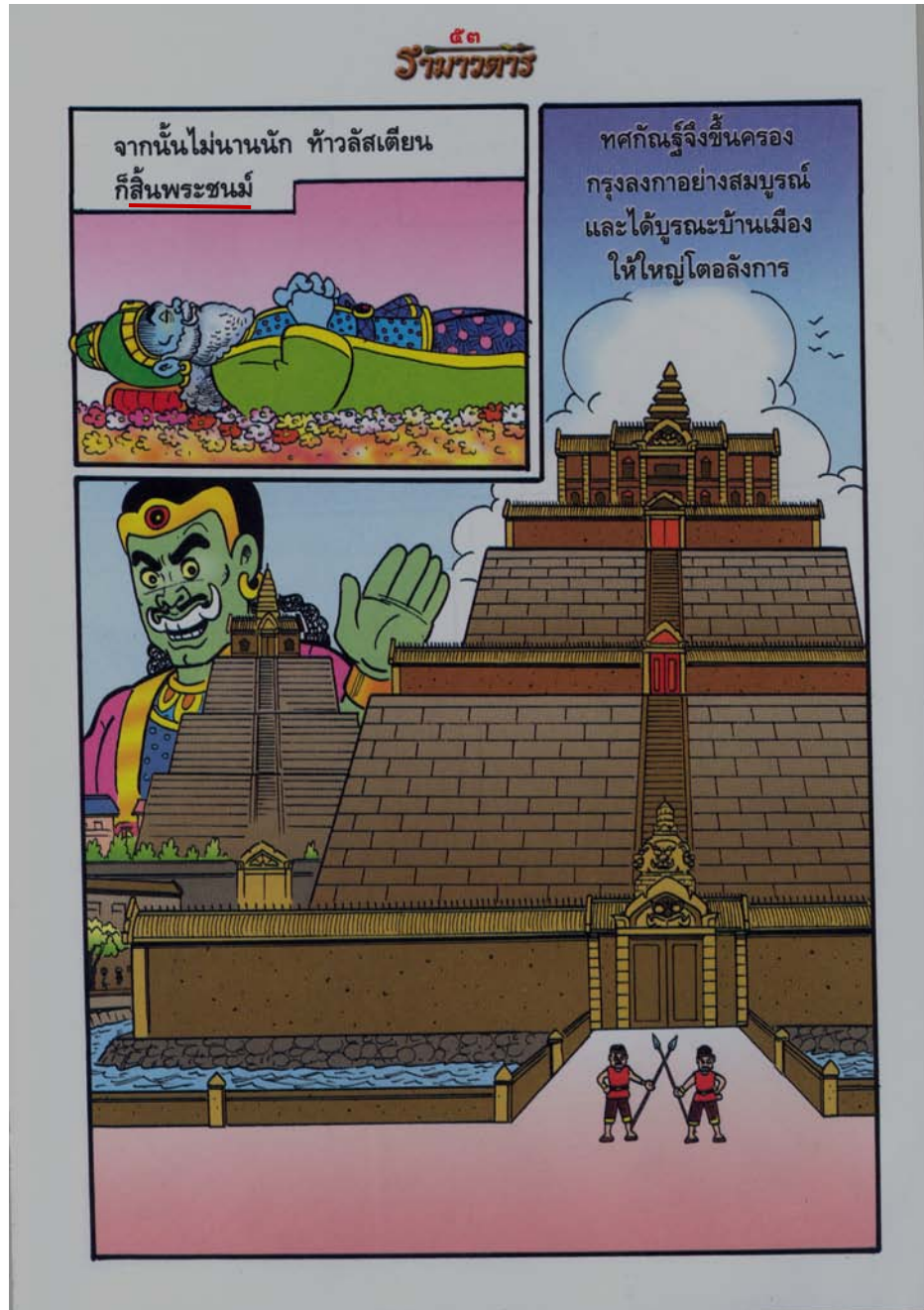
ภาพประกอบ ๒ ตัวอย่างการใช้คำอุทาน (เล่ม ๑ หน้า ๑๗)

- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า ซี ! เป็นการใช้คำอุทานบอกอาการ แสดงความรู้สึกโกรธ
- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า อ้าว ! เป็นการใช้คำอุทานบอกอาการ แสดงความรู้สึกแปลกใจ
- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า โฮย...ย...! เป็นการใช้คำอุทานบอกอาการ แสดงความรู้สึกเหนื่อย

ภาพประกอบ ๓ ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์-ถูกและไม่ถูกแบบแผน (เล่ม ๑ หน้า ๕๒)

- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า ขอบพระทัย เป็นคำกริยาราชศัพท์ ที่ใช้ไม่ถูกแบบแผน
- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า ครองราชย์ เป็นคำกริยาราชศัพท์ ที่ใช้ได้ถูกแบบแผน
- คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า พระย่ะค่ะ เป็นคำวิเศษณ์ราชศัพท์(ประติษฐานวิเศษณ์) ที่ใช้ได้ถูกแบบแผน

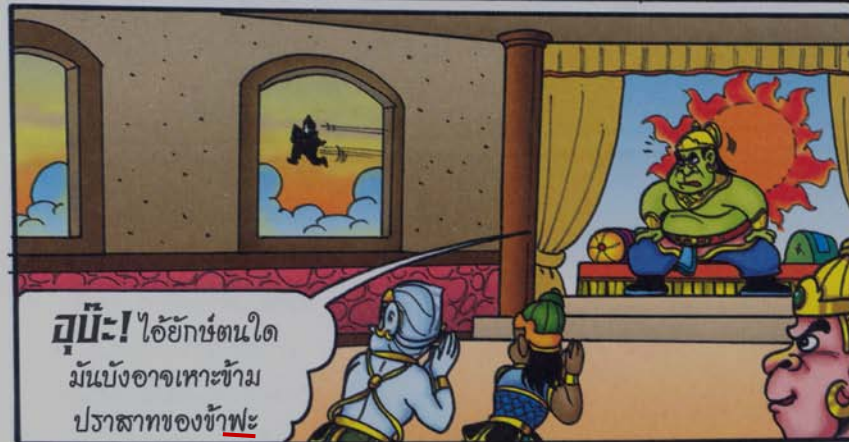

ภาพประกอบ ๔ ตัวอย่างการใช้คำราชาศัพท์-ผิดแบบแผน (เล่ม ๑ หน้า ๕๓)

คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า สิ้นพระชนม์ ในคำบรรยายดำเนินเรื่องนี้เป็นคำกริยารราชาศัพท์ ที่ใช้ผิดแบบแผน คำว่า สิ้นพระชนม์ หมายความว่า ตาย ใช้กับผู้ที่มีระดับสถานะเป็นพระราชวงศ์ชั้นสมเด็จเจ้าฟ้าลงมา ถึงพระองค์เจ้า แต่ท้าวลัสเตียนมีฐานันดรศักดิ์เป็นกษัตริย์ ต้องใช้คำราชาศัพท์ว่า “สวรรคต” จึงจะถูก

๖๗
รามาวตาร

กรุงขีดขิน ของพญาวานร นาม พาลี

ภาพประกอบ ๕ ตัวอย่างการใช้คำบกพร่อง-ผิดอักขรวิธี (เล่ม ๑ หน้า ๖๗)

คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า พะ เป็นคำประติษญาวิเศษณ์(คำลงท้าย) เป็นคำบกพร่อง
ที่มีลักษณะเปลี่ยนรูปไปจากเดิม คือ ปกติจะใช้คำว่า วะ จึงเป็นคำที่ผิดอักขรวิธี

ภาพประกอบ ๖ ตัวอย่างการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย-ถูกความหมาย (เล่ม ๑ หน้า ๖๒)

คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า เล่นของสูง จัดว่าเป็นคำที่มีความหมายโดยนัย ซึ่งมีความหมายแฝง
คือ อาจเื่อมในสิ่งที่สูงค่ากว่าตน เพราะสถานะของพระนางอูมาเทวีเป็นพระชายาของพระอิศวร
แต่ทศกัณฐ์ซึ่งเป็นยักษ์ธรรมดาบังอาจขอนางมาเป็นภรรยาจึงไม่เหมาะสมกับสถานะ
เพราะฉะนั้นปริบทนี้จึงใช้คำว่า เล่นของสูง ได้ถูกความหมาย และเหมาะสมกับสถานการณ์

ภาพประกอบ ๗ ตัวอย่างการใช้คำไม่สุภาพ คำสแลง และการใช้ภาพพจน์ศัพท์พจน์ (เล่ม ๑ หน้า ๕๕)

- คำที่ขีดเส้นใต้สีดำ คำว่า เช่ เป็นการใช้คำไม่สุภาพ ที่ไม่เหมาะสมกับสถานะของตุ๊กแกสรภู ที่มีสถานะต่ำกว่ายักษ์วิรุฬหก และบริบทโดยรวมขาดความสุภาพ ไม่เหมาะสมในการใช้ภาษา
- คำที่ขีดเส้นใต้สีแดง คำว่า หน้าแตก เป็นการใช้คำสแลง ที่มีความหมายว่า รู้สึกอายเพราะทำเป็น หรือทำผิดพลาดต่อหน้าผู้อื่น ซึ่งตรงกับการกระทำของยักษ์วิรุฬหก เป็นการใช้คำเพื่อสร้างความขบขันตามลักษณะของการ์ตูน จึงใช้ได้ถูกความหมาย ถูกกาลเทศะ และเหมาะสมกับสถานการณ์
- คำที่ขีดเส้นใต้น้ำเงิน คำว่า ตุ๊กแก ๆ เป็นการใช้ภาพพจน์ศัพท์พจน์ ที่เกิดจากเสียงร้องของตุ๊กแก ส่วนคำว่า ก้าก ๆ เป็นการใช้ภาพพจน์ศัพท์พจน์ ที่เกิดจากการเลียนเสียงหัวเราะของตัวละคร

ภาพประกอบ ๘ ตัวอย่างการใช้สำนวนไทย-เหมาะสมกับสถานการณ์(เล่ม ๑ หน้า ๔๓)

คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า เพ็งสั่นกลืนน้ำนม ในบทสนทนานี้ เป็นการใช้นำนวนไทย ที่มีลักษณะเป็นสำนวนไทยที่เปลี่ยนไป คือ เปลี่ยนแปลงจากสำนวนเดิมด้วยการแปลงคำหน้า ซึ่งมาจากสำนวนเดิมคือ ปากไม่สั่นกลืนน้ำนม แต่ปรับบทนี้ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ถูกความหมาย แม้จะผิดอักขรวิธี

ภาพประกอบ ๙ ตัวอย่างการใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน (เล่ม ๑ หน้า ๓๒)

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ในบทสนทนาี้ เป็นการใช้สำนวนแปลจากวรรณกรรมจีนกำลังภายใน
ซึ่งปรับทโดยรวมมีความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ เป็นการใช้สำนวนที่เหมาะสมกับสถานะ
ระหว่างพ่อกับลูกขณะสนทนากันคือมีความสุภาพ ใช้ได้ถูกสถานการณ์ เหมาะสมในการใช้ภาษา

ภาพประกอบ ๑๐ ตัวอย่างการใช้ภาพพจน์อุปมา และ ภาพพจน์อุปลักษณะ (เล่ม ๑ หน้า ๒๓)

- ข้อความที่ขีดเส้นใต้สีแดง เป็นการใชภาพพจน์อุปมา บริบทนี้ไม่ใชการสนทนา เป็นการกล่าวเปรียบเทียบถึงสิ่งที่ตนเองแปลงกายคือนางฟ้าว่ามีความงดงามเหมือนนางสาวไทย มีคำเปรียบว่า ปาน เป็นการใชภาพพจน์ที่แตกต่างจากเดิม คือปกติจะใชความสวยงามของผู้หญิงเหมือนกับนางฟ้า จึงใช้ตรงกันข้าม แต่บริบทโดยรวมมีความสุภาพ ใชได้ตรงความหมาย และเหมาะสมในการใช้ภาษา
- ข้อความที่ขีดเส้นใต้น้ำเงิน เป็นการใชภาพพจน์อุปลักษณะ บริบทนี้ไม่ใชการสนทนา เป็นการใชภาพพจน์ที่ไม่มีคำเปรียบแต่รู้กันโดยนัยว่า นางฟ้านางสวรรค์ ในความนี้ หมายถึง ผู้หญิงที่มีความสวยงาม บริบทโดยรวมมีความสุภาพ ใชได้ถูกความหมาย และเหมาะสมในการใช้ภาษา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายปฐมชัย ณะนะเนตร
วันเดือนปีเกิด	๘ มิถุนายน ๒๕๑๕
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	๑๑๐/๒๕ ซ.เสรีไทย ๔๓ แยก ๓ แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๒๔๐
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.๒๕๓๓	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๖ จาก โรงเรียนนนทรีวิทยา
พ.ศ.๒๕๓๘	ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ.๒๕๕๒	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ